

KİMYA MÜHENDİSLİĞİ

tmmob kimya mühendisleri odası
journal of chamber of chemical engineers
50. Özel Sayısı • Yıl: 2006 • Sayı: 168

KMO Adına Sahibi
Erel ÖZBOZKURT

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Agah KÖKER

Yayın Kurulu
Y. Doç. Dr. S. Ferda MUTLU - Başkan
Nurettin ARIEL, Hüseyin BAŞ
Prof. Dr. Emre DÖLEN
M. Halim KARABEKİR
Agah KÖKER, Emin OKUMUŞ
Timur ÖZHAN
İsmail TÜRKSEVEN
Prof. Dr. Ercengiz YILDIRIM

Koordinasyon
Demet AYDEMİR

İletişim
Adres: Karanfil Sokak No: 19/5
06650 Kızılay - ANKARA
Tel: 0312 417 65 20 - 417 35 63
Fax: 0312 417 35 63
e-posta: kmo@kmo.org.tr
web: www.kmo.org.tr

Tasarım&Baskı
Kardelen Ofset
0312 432 23 78
kardelen@kardelenofset.com.tr

Dergideki yazılar kaynak gösterilmesi ve
KMO'dan izin alınması koşulu ile
diğer yayın organlarında yayımlanabilir.
Dergi 3 ayda bir yayınlanır.
Kimya Mühendisleri Odasının
Türkiye'deki üyelerine bedelsiz gönderilir.
Bu sayı 6.000 adet basılmıştır.

İçindekiler

Başyazı.....	3
Yayın Kurulundan.....	4
TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Geçmiş Dönem Başkanları Toplantısı	5
Kimya Mühendisleri Odası 50 Yılı Aşan Süreç İhsan KARABABA	26
1970'lerdeki TMMOB Üzerine Bir Değerlendirme Murat GÜMRÜKÇÜOĞLU.....	37
Meslek Odası Meslek Örgütü müdür? Uğur GÜREL	39
Odamızın Ellinci Yılı ve Düşündürdükleri Nilgün ERCAN.....	41
Kimya Mühendisleri Odası'nın 50. Yılında Genel Bir Değerlendirme Erel ÖZBOZKURT.....	46
Özelleştirme ve Türkiye Ayfer EĞİLMEZ.....	49
Anılarla Otuz Yıl	54
Arşivlerimizden KMO Tarihçesi	57
Etkinliklerimiz	68
50. Yılda Gençlerle Yeniden	81

KİMYA MÜHENDİSLİĞİ

tmmob kimya mühendisleri odası
journal of chamber of chemical engineers
50. Yıl Özel Sayısı • Yıl: 2006 • Sayı: 168

KMO İL TEMSİLCİLİKLERİ

AMASYA: Cevat Kayahan

Amasya Şeker Fabrikası - AMASYA • Tel: 0358 417 25 11- GSM: 0532 583 18 60

ANTALYA: Yılmaz Dikbaş

30 Ağustos Cad.Şanal Apt.No:11/3 Işıklar/ANTALYA
Tel:0242-243 43 01 Fax:0242-243 11 75

AYDIN: Haluk Uysal

Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü Gazi Bulvarı Vardar İş Merkezi K:4 AYDIN
Tel: 0256 225 17 55- GSM: 0542 312 72 35

BALIKESİR: Sadık Aşık

Halk Sağlığı Lab.10020 - BALIKESİR • Tel: 0266-241 60 41 Fax:0266-241 75 10

ÇANAKKALE: M.Emin Tuncel

18 Mart Üniv. Güzel Sanatlar Fak. - ÇANAKKALE • Tel: 0286-217 24 30

DENİZLİ: Hasan KOCAMAZ

Uçancibaşı Mah. 561. Sok. TMMOB İş Hanı No:4 K:4 DENİZLİ
Tel: 0258-242 01 12 • GSM:0532 346 51 67

DIYARBAKIR: Turgay ÇELEBİOĞLI

DSİ 10.Bölge Müdürlüğü DİYARBAKIR • Tel: 0412-228 99 50/374

ELAZIĞ: Faruk GÜR

Fırat Üniv. Müh. Fak. Kimya Müh. Böl. - ELAZIĞ • Tel: 0424-237 00 00/3582

GAZİANTEP: Hüseyin Nurlu

İncilipınar Mah. Kazas İş Merkezi K:6 No:24 Ş.Kamil/GAZİANTEP
Tel:0342-220 36 04-232 39 71

GİRESUN: Mustafa Aksu

Halk Sağlığı Lab. - GİRESUN • GSM:0536-859 30 10

KIRIKKALE: Mustafa Utaş

Zafer Cad.Celal Uslu İş Mrk.No:4 KIRIKKALE
Tel:0318-224 50 01 • Fax: 0318-224 28 93

KIRŞEHİR

Mehmet Ağah - Tel: 0543 407 30 36

MANİSA: İlhan Arslan

Manisa Organize Sanayi Bölgesi Arıtma Tesisi MANİSA
Tel: 0236 233 46 57 • GSM: 0532 543 23 06

RİZE: Mustafa Eyüboğlu

Çaycılar Çay Fabrikası A.Ş. - RİZE • Tel: 0 533 722 61 35

SİNOP: Mehmet Levent Tanrıkut

Halk Sağlığı Lab. - SİNOP • Tel: 0368-261 05 78

TOKAT: Şafak Bayındır

Topçam Gıda Ür. Paz. Şti. • Tel: 0356 232 98 42 • Faks: 0356 232 03 78

TRABZON: Şadan Demir

Fatih mah. İhlamur Sok. No:15/A - TRABZON
Tel: 0462 223 70 70 • GSM: 0537 275 64 01

UŞAK: Yaşar Kartal

Karkim San. Tic. Ltd. Şti. Pancar İş Merkezi 40/5 - UŞAK
Tel: 0276 223 67 34 • GSM: 0532 432 49 22

VAN: Mehmet Cevat Boz

Hastane 2. Caddesi Belediye İş Merkezi K:2 NO: 201-202 VAN • Tel: 0432 216 98 28

TMMOB KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI MERKEZ VE ŞUBE YÖNETİM KURULLARI

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI

Başkan Erel ÖZBOZKURT
İl.Başkan Hasan KÜÇÜK
Sekreter Üye İsmail TÜRKSEVEN
Sayman Üye Kemal AKBAY
Üye Fatih TACALAN
Üye Gülgün ŞENLEN
Üye Agah KÖKER
e-posta: kmo@kmo.org.tr
Web: www.kmo.org.tr
Adres: Karanfil Sokak No:19/5
06650-Kızılay-ANKARA
Tel: 0312-417 65 20-417 35 63
Faks: 0312-417 35 63

ANKARA ŞUBESİ

Başkan Mehmet BESLEME
İl.Başkan Necdet ÇUBUK
Sekreter Üye Sevilay MEKİK
Sayman Üye Timur ÖZHAN
Üye İbrahim AKYÜREK
Üye Osman ÖZGÜN
Üye Bektaş KILIÇ
e-posta:kmoankarasb@kmo.org.tr
Tel: 0312-418 20 51-419 92 61
Faks: 0312-418 16 54
Adres: Karanfil Sokak No:19/4
06650-Kızılay-ANKARA

BURSA ŞUBESİ

Başkan Vahap SINMAZ
İl. Başkan Hale Nur OYMAK
Sekreter Üye Meral ÇOBAN
Sayman Üye Ahmet ÇALIŞKAN
Üye Gülden KUTLUATA
Üye Şafak AKDEMİR
Üye Ayşe DOLAR
e-posta: kmoBursasb@kmo.org.tr
Tel:0224-220 99 93 Fax:0224-223 90 81
Adres: Altıparmak Tahir Sokak
B Blok No:9/1 BURSA

EGE BÖLGE ŞUBESİ

Başkan Ertuğrul BARKA
İl.Başkan Özdemir ŞENSÖZ
Sekreter Üye Aslı KIRIMŞELİOĞLU
Sayman Üye İtekin AKSAKOĞLU
Üye Mehmet GÖNEN
Üye İsa Doğan ATIK
Üye Uğur ACAR
Tel: 0232-421 35 35-463 15 29
Fax:0232-464 59 08
e-posta:kmoegesb@kmo.org.tr
Adres: 1456 Sokak No:22/2 Alsancak-İZMİR

GÜNEY BÖLGE ŞUBESİ

Başkan Sadettin ÖĞÜNÇ
İl.Başkan Hasan CİLLİ
Sekreter Üye Gökçem BAŞARAN
Sayman Üye Yusuf SAKAR
Üye Akif ÇERGER
Üye Mehmet TOPELİ
Üye H.İbrahim YALGIN
e-posta:kmoguney@ttnet.net.tr
Tel:0322-458 29 78 Faks: 0322-458 86 43
Adres: 6. Sok. Eryılmaz Apt. No:10
K:1 D:2 ADANA

İSTANBUL ŞUBE

Başkan M. A. Neşet KADIRGAN
İl.Başkan Mehmet AYABAKAN
Sekreter Üye İlker KARABULUT
Sayman Üye M. Nurten AKBULUT
Üye A.Haldun GÖKOĞLU
Üye İbrahim ERKAN
Üye Haşmet CAMCI
Tel: 0216-449 37 10-11-12
Fax:0216-449 37 13
e-posta:kmoistanbulb@kmo.org.tr
Adres: Caferağa Mah.
Neşet Ömer Sokak No:17 D:3
34710-Kadıköy-İSTANBUL

KOCAELİ ŞUBESİ

Başkan M.Halim KARABEKİR
İl.Başkan İlhan AKKAPRUZ
Sekreter Üye Gülşen ÇELEBİ
Sayman Üye Selvi TELLİOĞLU
Üye Rüknettin BİÇAKLI
e-posta: kmokocaelisb@kmo.org.tr
Tel:0262-321 50 00
Fax:0262- 332 52 45
Adres: Ankara Cad. Ömerağa Mah.
Naci Girginsoy Sok. No:15 K:5
41300-İZMİT

KMO ESKİŞEHİR BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Başkan Kenan ÇALIŞIR
İl.Başkan Nilgün BİNGÖL
Sekreter Üye Meral BAKIR
Sayman Üye Cemal AKAR
Üye Uğur SELENGİL
e-posta: kmoeskisehirm@kmo.org.tr
Adres: Arifiye Mah. İki Eylül Cad.
Mahmut Sani Vakfı İş Hanı
A Blok No:135-137
K:2/3 - ESKİŞEHİR
Tel-Faks: 0222-220 33 30

KARADENİZ BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Başkan Osman Nuri PILGİR
İl.Başkan F. Dilek ÖZDOĞAN
Sekreter Üye Hale ÖZALEMDAR
Sayman Üye Kenan BİR
Üye Yrd. Doç. Dr. Emin OKUMUŞ
e-posta: kmokaradeniztm@kmo.org.tr
Tel:0362- 435 22 72
Fax: 0362- 431 20 50
Adres: 19 Mayıs Mah. Ağabali Cad.
Kızılay İşhanı No:
1/H K: 2/5 SAMSUN

TRAKYA BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ

Başkan Salih Zeki DEĞİRMENCİ
İl.Başkan Behçet ERTOK
Sekreter Üye Ufuk NARLI
Sayman Üye Besim GÜRLER
Üye Ali AKSU
e-posta: kmotrakiyatm@kmo.org.tr
Tel:0282-264 09 63
Fax: 0282-264 15 23
Adres: Yavuz Mah.
Tintinpinar Cad. No: 60
59100-TEKİRDAĞ

Başyazı

Odamız kimya sanayimiz, kimya mühendisliği ve meslektaşlarımızla ilgili pek çok konuda çalışmalar yapmakta, bunları olabildiğince kamuoyu ile paylaşmaktadır. Bu çalışmaların yeter-sizliği konusundaki yakınmaların haklı olmadığını söylemek mümkün değildir. Ancak istenen düzeye ulaşılmasını sınırlayan başlıca etkenlerin Odamız dışında olmadığını da görmek durumundayız. Mevcut insan kaynağı ve yaratılabilecek parasal kaynak potansiyelimizi etkin ve yerinde kullanabiliyor muyuz? Aşılması elimizde olan bu sorunu öncelikle gündemimizden kaldırabilecek yapıyı oluşturmamızdır. Her iki yılda bir yapılan seçimlerimizle bunu ne ölçüde yaşama aktarabiliyoruz? Düşünülmeli gerekli bir konu değil mi?

Başta üyelerinin aydın yurttaş olmasının sorumluluğu ile TMMOB Kimya Mühendisleri Odası olarak, uluslararası boyuttaki yeniden paylaşım ve yapılanma politikalarının baskısı altındaki ulusal değerlerimizi ve bağımsızlığımızı savunma ve koruma bağlamındaki yükümlülüğümüz açıktır. Küreselleşme olarak adlandırılmış olan, aslında uluslararası tekellerin içine düştükleri krizin maliyetini çıkarmak üzere dünyanın tüm pazarlarını ele geçirmek, etkinliklerini kalıcı olarak yapılandırmaktan başka nedir? Bir adet MR cihazı için altıbin adet televizyon, bir tomografi için 73 ton tütün, 1 ton dijital fotoğraf makinesi almak için 1.192 ton iç fındık satabilmemiz gereği nasıl açıklanabilir? Bu değerler ilaçta, gübrede ve diğer kimyasallarda farklı mıdır? Bilinmelidir ki artık sanayi biçim ve içerik değiştirmiştir. Tekelleşme her zamankinden daha yoğunlaşmış, ülkelerin yarattığı artı değerler daha da fazla küresel tekellere aktarılmaktadır. Birlik tekellerinin küresel tekelleşme sistemine entegrasyonunu sağlamak olan ana amacının, AB ülkelerinde bile referandum sonuçlarıyla reddedilmesinin nedeni bu değil midir?

Küresel tekellerin dayattığı bir başka konu da, mevcut doğal kaynakları ve tümüyle doğayı kendi amaç ve çıkarları için kontrol altına almak, her şeye karşın bunu kalıcılaştırmak politikaları değil midir?

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinin bir üyesi olan Kimya Mühendisleri Odasının yönetiminin ve üyelerinin bu gelişmeleri değerlendirmeleri, ulus ve yurt çıkarları doğrultusunda, yasal sınırlar içinde karşı koymaları hakları, hatta görevleri değil midir?

Tüm ekonomik ve siyasal araçlarla yüklenerek doğal kaynak ve mesleki üretim alanlarımızı ele geçirme hedefine kilitlenmiş güçlerin aymaz yandaşlarını sergilemek bugün görevimiz değilse, ne zaman olacaktır?

Kendi ülkelerinde en etkin şekilde karşı koydukları fakat, yurdumuz ve ulusumuz söz konusu olduğunda çekinmeden uyguladıkları kararsızlaştırma (destabilizasyon) politikalarına, yanlış yönlendirmelere ve bunlara katkıda bulunanlara karşı koymayacak mıyız?

Eğitim yapısını bilim ve çağdaş kriterlerden uzaklaştırma, genç kuşaklarımızı sorgulama, yaratma konusunda yeterince donatmama konularında karşı koymak, bugün olmazsa ne zaman olacaktır?

Bu ortamda örgütlülüğümüzü geliştirmek ve güçlendirmek, tüm olası bileşenleri ile birlikteliğini sağlamak günümüz üyelerinin ve meslektaşlarının sorunu, yükümlülüğü değilse, kimindir?

Hiç şüphesiz, 50 yıllık örgütlenme birikimi ile çalışanı, akademisyeni, sanayicisi, işsizi, ve emeklisi ile kimya mühendisleri bu yükümlülüğü yerine getirecek güçtedir. Gün bu bağlamda, Odamıza sahip çıkma günüdür, geç olmadan...

Saygılarımızla,

KMO Yönetim Kurulu

Yayın Kurulundan

Kimya Mühendisleri Odası 2005 yılında kuruluşunun 50. yılını kutlarken, Yayın Kurulumuzu zorlu bir görev bekliyordu: Bu önemli yıl dönümünü Odamıza yaraşır şekilde belgeleyebilmek. Diğer taraftan, Odamızın içinde bulunduğu ekonomik koşullar son yıllarda Dergimizin düzenli olarak yayınlanmasını bile olanaksız hale getirmişti. Bu koşullarda, kısıtlı kaynakları değişik türde 50. Yıl özel yayınları arasında dağıtmak yerine, Odamız üyelerine en geniş ölçüde dağıtım yapılabilen Kimya Mühendisliği Dergisi 50. Yıl Özel Sayısını çıkarmanın daha uygun olacağını düşündük.

Konunun belli olmasına karşın öngörülen yazıların sağlanmasında sorunlar yaşanması, içeriği oluşturma çalışmalarının zaman alması bizi 2006 yılının ilk sayısını 50. Yıl Özel Sayısı yapma noktasına getirdi.

İçeriği oluştururken Odamızın bugünlere gelmesinde emeği olan başkanlarımızın değerlendirmelerini kayıt altına almak istedik. Ulaşabildiğimiz başkanlarımızın bazılarının yazılı değerlendirmelerini aldık, beş başkanımızla da bir araya gelerek bir söyleşi sırasında anılarını ve görüşlerini aldık.

Odamızın 50 yıllık geçmişi ile ilgili belgesel bir değerlendirme oluşturabilmek amacıyla Oda arşivinde araştırma yapmaya başladık. Dergimizin 1962 Ocak ayındaki 1. sayısından, 2005 yılındaki 167. sayısına kadar binlerce dergi sayfasını ve 1955 yılından başlayarak Oda Yönetim Kurulu karar defterlerinin taradık. Yüzlerce sayfayı bilgisayar ortamına aktardık.

50. Yıl Özel Sayısı ile birlikte Derginin şeklinin de değiştirilmesini öngördük ve daha yaygın olan biraz daha büyük boyuta geçilmesini benimsedik. Bu sayfa boyutunda yazıların daha okunabilir bir görünüme kavuşacağını umuyoruz. Ayrıca bu sayıya özgü olmak üzere, sayfa sayısında çok kısıtlama yapmak istemedik.

Yapılan her şeyin, sonrasında yapılacak daha iyi şeyler için bir altyapı, bir temel oluşturduğu inancı ile Odamızın elli yılına emek verenleri sevgi ve saygıyla anıyoruz. İleriki kuşaklara 50. Yılı anımsatacak bir arşiv malzemesi oluşturması umuduyla Kimya Mühendisliği Dergimizin bu özel sayısını meslektaşlarımıza ulaştırabilmenin sevincini yaşıyoruz.

Kimya Mühendisleri Odamızın kuruluşunun 50. yıldönümünü gururla kutluyor, gelecek yıldönümlerimizi, bilginin ve emeğin kardeşçe, hakça, halkın yararına paylaşılacağı bir dünyada kutlama dileğiyle yolumuza devam ediyoruz.

Saygılarımızla,

KMO Yayın Kurulu

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası

Geçmiş Dönem

Oda Başkanları Toplantısı

Sunuş

2005 yılında 50 yılını tamamlayan Kimya Mühendisleri Odası, bu süreye 39 Genel Kurul, bu genel kurullarda yapılan seçimler ve sonucunda oluşan 39 Yönetim Kurulu dönemi sığdırmıştır. Aynı sürede değişik Yönetim Kurulu Başkanları görev alarak Odamızın bugün bulunduğu noktaya ulaşmasına katkı koymuştur. Yayın Kurulu olarak 51. yıldaki ilk sayımızla Odamızın 50 yılını anmak için yola çıktığımızda, Odamızı bugünlere taşıyan başkanlarımızın değerlendirmelerini bir arada kayıt altına almaya karar verdik. Ulaşabildiğimiz başkanlarımızın bazılarının yazılı değerlendirmelerini aldık ki bunları ilerleyen sayfalarda bulacaksınız. Ankara'nın çetin bir kış mevsimi geçirdiği bu 2006 yılının Ocak ayındaki hava koşulları daha geniş bir toplantı yapmamızı engellese de beş başkanımızla bir araya gelerek bir söyleşi sırasında anılarını ve değerlendirmelerini aldık. Bu uzun toplantının notlarını biraz kısaltarak aşağıda sizlerle paylaşıyoruz. Dergimizin 30. yıl özel sayısından alarak 54-56 sayfalarda yeniden yayınladığımız röportajla tamamlanacak keyifli bir derleme olacaktır umuyoruz.

* * *

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Evet, toplantımıza başlayabiliriz. İhsan Bey, isterseniz sizden başlayalım.

İHSAN KARABABA

"Kimya mühendisliğine has bir örgüt, kimya mühendislerinin hakkını, hukukunu savunur" diye yaklaşıyoruz... mühendisler toplum dışı insanlar değil, toplum içindeki insanlar. Sosyal, ekonomik, kültürel alanlarda alınan her türlü karar bizi etkiliyor. Bir insan, kendi hakkında alınan karara karşı görüşünü belirtmek zorunda. Demokrasinin de gereği bu. Genel

olarak bunu belirtebiliriz; fakat bireyin gücü nedir? Birey bu güçsüzlüğünü yenmek için örgütleniyor. Örgüt bütün üyeleri adına mücadele veriyor, onların taleplerini iletiyor, ona göre de kendi görüşlerini kabul ettirmek için değişik eylemler ortaya koyuyor.

Ben, Oda'ya bakışımı yazılı olarak vereceğim. Onun için yazılı olarak verdiğimin dışında bir şeyler söylemem gerekiyor.

Örgüt dediğimiz zaman, örgütü birazcık dar anlamıyla ve bireyci bir yaklaşımla ele alıyoruz. "Kimya mühendisliğine has bir

örgüt, kimya mühendislerinin hakkını, hukukunu savunur" diye yaklaşıyoruz. Halbuki, kimya mühendisi derken, bu toplumun okumuş yazmış, eğitilmiş insanları, topluma bir şey verebilmek için görevlendirilmiş insanlardan bahsediyoruz. Çoğu zaman, "Sorunlarımız, halkın sorunlarından ayrılmaz. Halkla beraber, halk için" filan gibi şeyler söylüyoruz. Özünde bunlar doğru, fakat bunların doğruluğunu yaşamda kanıtlayamıyoruz. Yaşama geçirmek dediğimiz zaman, toplumu değiştirme, dönüştürme hedefimiz var ve bunu da söylüyoruz; fakat zannediyoruz ki, bu değişim ve dönüşümü biz sağlayacağız. Hayır, biz buna katkı koyacağız. TMMOB, kendi bildiği alanlardan onu değerlendirerek, oradan ürettiği görüşleri halkla bölüşerek, toplumla bölüşerek, devrimci düşüncelerin ve değişimci, dönüşümcü düşüncelerin geçerlilik kazanmasına, toplumda yansımaları bulmasına çalışmak zorunda.

Onun dışında, mühendisler toplum dışı insanlar değil, toplum içindeki insanlar. Sosyal, ekonomik, kültürel alanlarda alınan her türlü karar bizi etkiliyor. Bir insan, kendi hakkında alınan karara karşı görüşünü belirtmek zorunda. Demokrasinin de gereği bu.

Genel olarak bunu belirtebiliriz; fakat bireyin gücü nedir? Birey bu güçsüzlüğünü yenmek için örgütleniyor. Örgüt bütün üyeleri adına mücadele veriyor, onların taleplerini iletiyor, ona göre de kendi görüşlerini kabul ettirmek için değişik eylemler ortaya koyuyor.

1954'ten bu tarafa bir sürü değişim, dönüşüm oldu. Bu arada, örgüt de buna göre değişim, dönüşüm geçirdi. 1954'lerin örgütüyle, 70'lerin yahut 2000'lerin örgütü aynı örgüt değil, düşünceler aynı düşünceler değil. Orada, ister gelişme, ister yozlaşma olsun, örgüte de yansıyor. Halbuki gelişim, değiştirmektir, durmadan yenilemektir; yani kötünün yerine iyiyi koymaktır. Ona ayak uydurabiliyor muyuz? Uyduramıyoruz. Yani bana sorduğunuz zaman, Türkiye'de bugün hiçbir örgüt, söylediğimiz doğrultuda bu toplumun değişim ve dönüşümüne yeterince katkı koymuyor.

Sadece, eğitilmiş kişi olarak, "Ben buyum" demek yetmiyor. "Ben buyum" diyen insan, öyle olduğunu ortaya koymak zorundadır. Bizim gücümüz beynimizdekilerdir, düşüncelerimizdir, ürettiklerimizdir. Bu ürettiklerimizi bölüştüğümüz sürece biz varız ve faydalıyız. Ben, bu açıdan bakıyorum, eleştirilerim de bu açıdandır. Yoksa, herkes bir görev alacak, gücü yettiği oranda bu görevi sürdürecektir ve göreve gelirken de, dünya görüşüyle be-

raber bu göreve geliyor, bunu dışarıda bırakarak gelmiyor. O görüşlerin de doğruluğunu, yanlışlığını tartışabiliriz. Böyle bir tartışma ortamı, böyle bir gelişme ortamının sağlanması gerekiyor.

Başka bir şey var. 51 yıllık deneyimimiz var. Burada kazan-dıklarımızla, artı ve eksileriyle bu birikimimizle – yanlışlıklarımız da bir birikimdir; çünkü değiştirmek, dönüştürmek istediğimiz şeyler içinde yaptığımız hataları ortaya koyar – geleceğe nasıl bakmak zorundayız? Bu çok önemli bir şey. Yoksa, bu örgüt ya-sar, hakikaten yaşar. Bunu bütün dünya için söylüyorum. Çeşit-li yaşam farkları var; makineye bağlı yaşıyor, komada yaşıyor, at-let olarak yaşıyor, sporcu olarak yaşıyor, dinamik olarak yaşıyor. Nasıl yaşamak, nasıl yaşatmak, onun bir kararını vermek zorun-dayız. O kararı verdikten sonra da bunu nasıl yayarız, bölüştü-rürüz?

Bütün örgütlerde bir daralma var. Kendi üyesiyle diyalog ku-ramayan örgüt, toplumla nasıl diyalog kuracak? Yani bütün bun-ların araştırılması gerekiyor, düşünülerek araştırılması, oturup tartışılması, konuşulması gerekiyor ve bölüşülmesi gerekiyor. Tarihin önemi, ders alma, geleceğe ışık tutmasıdır. O yönleriyle ele alınıp değerlendirilirse, geçmiş 50 yılımız da boşa gitmemiş olur ve gelecek kuşaklar için de daha sağlıklı ipuçları vermiş olu-ruz diye düşünüyorum.

Şu anda söyleyeceklerim bu kadar.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler.

BÜLENT BOZALI

Dolayısıyla, bu değişikliği fark edip, bu değişikliğe ayak uydurmak, belli ölçüde geçmişten gelen güzel yakla-şımaların da bu örgütte yaşamasını sağlamak için bir çalışma yürütme-miz gerekiyordu. Birincisi, biraz ön-ce söylediğim gibi, bizim Yönetim Kurulu, yapısı itibarıyla 12 Eylül ön-cesi ve sonrasını yansıtan bir yapı-daydı. İkincisi de, sanayi ve üretim alanında çalışan üyelerimi-zin, daha doğrusu o üretim alanlarındaki yönetenlerin Türki-ye dışına açıldığı bir dönemi de yaşadık; yani üyelerin ihtiyaç-ları politik olmaktan çok mesleki olmaya başladı. Çünkü o açılımlar, ister istemez mesleki özelliklerinin de biraz üst düzeye çıkmasını zorunlu kılıyordu. Öylesi bir geçiş dönemi oldu.

Çok fazla söylenecek söz var. Aradan 27 yıla yakın bir süre geçti. Ben, kişisel olarak şunu söyleyeyim: Türkiye'de toplumsal politik mücadelenin değişikliğe uğradığı iki kesitte de yönetici olarak çalıştım. 12 Eylül öncesinde de Yönetim Kurulu Üyesiy-dim, daha sonra da 84 yılında İkinci Başkan olarak tekrar göreve geldim.

Benim Oda Başkanı olarak bulunduğum dönemin şöyle tem-el bir yanı vardı: Odanın yönetim kurullarında veya diğer ku-rullarında çalışan arkadaşların tümü 80 öncesi bu Odadaki çalış-ma anlayış kurallarını ve tecrübesini taşıyan arkadaşlardı, tümü de 80 öncesi şu veya bu şekilde Türkiye'deki politik mücade-

nin içinde bulunan arkadaşlardı; yani geçmişin bütün özellikle-rini benliğinde taşıyan arkadaşlar, Odada 86-87 yılında da yöne-tici oldu. Fakat İhsan Ağabeyin söylediği gibi, Türkiye politik an-lamda muazzam bir değişikliği yaşıyordu; kurumların yenilendi-ği, eski kurumların yok edildiği, yeni anlayışların topluma empo-ze edildiği bir dönemi yaşıyordu. Dolayısıyla, bir meslek örgütü olarak, tabii ki bunlar bu örgüte yansdı. Bu örgütte bir önceki döneme ilişkin farklılıkların, birtakım değişikliklerin olmasının zorunlu kıldığı bir dönemi yaşadım birey olarak.

Dolayısıyla, bu değişikliği fark edip, bu değişikliğe ayak uy-durmak, belli ölçüde geçmişten gelen güzel yaklaşımların da bu örgütte yaşamasını sağlamak için bir çalışma yürütmemiz gere-kiyordu. Birincisi, biraz önce söylediğim gibi, bizim Yönetim Ku-rulu, yapısı itibarıyla 12 Eylül öncesi ve sonrasını yansıtan bir ya-pıdaydı. İkincisi de, sanayi ve üretim alanında çalışan üyelerimi-zin, daha doğrusu o üretim alanlarındaki yönetenlerin Türkiye dışına açıldığı bir dönemi de yaşadık; yani üyelerin ihtiyaçları po-litik olmaktan çok mesleki olmaya başladı. Çünkü o açılımlar, is-ter istemez mesleki özelliklerinin de biraz üst düzeye çıkması-nı zorunlu kılıyordu. Öylesi bir geçiş dönemi oldu.

Oda olarak baktığımda, o dönemde TMMOB'de şu kadarcık bir odada çalışıyorduk, Mimarlar Odasının bulunduğu yerde bir odada çalışıyorduk. Maddi anlamda olağanüstü sıkıntı olduğu ve kitle daralmasının; yani bu odalara hayat veren, politik mücade-le içerisinde yoğunlaşmış unsurların da giderek uzaklaştığı bir dö-nemde çalışıyorduk. Böyle bir noktada Yönetime geldik; ama ben, yine de bir önceki dönemde İkinci Başkanım. Dolayısıyla, aşağı yukarı 4 yıllık bir dönemi doğrudan doğruya yaşayan biri-siyim.

O dönemde, hem toplum po-litikadan uzaklaşırken, hem de meslek örgütleri mesleki alanlar-dan politika yapmaya doğru yön-elmişti. Biz, buna ayak uydurma-ya çalıştık. Örneğin, o dönemde çevre çok popülerdi, politikayla uğraşan bütün kesimler, "Oradan bir şey yakalayıp da politika yapa-bilir miyiz?" diye çevreye yöneldi. Biz, o dönemde, o konunun üze-rinde çok fazla çalıştık, birçok ko-nuyu gündeme getirdik.

Onun dışında, meslek alanlarına ilişkin çalışmalara ağırlık ve-rirken, geçmişten gelen birlikte çalışma anlayışını yine o meslek alanlarındaki faaliyetlerde de sürdürmeye çalıştık. Mesela, gelir-ken baktım; bir spektroskopî dizini çıkartmışız. Teknik okulda, öğretmenlerin sayısı her bir bölümde ayrı ayrıydı. Bir spektros-kopî okulunu öğretmen sıfatıyla 5 kişi sunmuş; yani birlikte üre-tme, birlikte iş yapma anlayışını, 80 öncesinden gelen o anlayışı sürdürmeye devam etmişiz. Bu teknik okulları daralmış Oda-üye ilişkisini aşmak için kullandık ve mümkün olduğunca ülke gene-line yayarak yapmaya çalıştık. Programlar yaparken, sadece An-kara'ya özgü bir program yapmaktansa, programları diğer örgüt birimlerine yaygınlaştırarak, o yöredeki üyelerle ilişkiyi geliştir-

meye çalıştık. O dönemde bunların yararları oldu, ilişki ağımız genişledi. Bir de çalışmalarda sürekliliği hedefledik; yani enerji konusuysa, enerji konusunun Odanın belli aralıklarla tekrarlanan konuları haline gelmesini sağladık.

O dönemde, 80 sonrasında kesintiye uğrayan Oda dergisini sürekli ve kendi kendini maddi olarak besleyen bir yapı halinde sürdürdük. Mesela, yılda 10 tane yayınlamışız. 2 ayda bir yayınlamayı hedeflemişiz, 5'er tane yayınlamışız.

Biraz somut olsun diye söylüyorum. Odada, "Ödentilerini vermeyenlere şu kadar faiz, şu kadar vesaire" türünden bir yaklaşım vardı. O zaman, farklı bir şey yapmaya çalıştık. İlk olduğu için özellikle anlatıyorum. Ajanda çıkardık, ödentilerini verenlere onları bedava verdik. Yani diğerlerini cezalandırmak yerine, daha ilgili olan üye arkadaşları ödüllendirmek anlayışıyla hareket ettik. Yani bu meslek örgütlerinin o günkü işlevleri konusundaki değişimdi. Her ne kadar politik bakışlarımız 12 Eylül öncesinde kalmış olsa da, kendimizi de dönüştürmeye çalıştık. 12 Eylül öncesinden kalan, yani bu Odanın temel yapısal çalışma anlayışlarında, teknik bazlı kongre veya sergilerde de aynen yürütmeyi esas aldık.

Benim söyleyeceklerim şimdilik bu kadar. Birazcık da geleceğe dönük somut şeyler kalsın diye örnekleme yapmaya özen gösteriyorum.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Şimdi de Uğur Beyin görüşlerini alalım.

UĞUR GÜREL

Bizim dönemimizde, her yıl yaklaşık 800-900 kimya mühendisi mezun olurdu. Herhalde şimdi 1.000-1.100 civarında mezun veriliyor. Son rakamlara bakıyorum, Devlet Planlama Teşkilatının yıllık kimya mühendisi gereksinimi 200-220 civarında; yani manzara, mezunların yüzde 75'inin işsiz olduğunu veya farklı alanda çalışacaklarını gösteriyor. Bu, kimya mühendisliği öğrencilerinde bir özgüven yitimine neden oluyor, bu da bir şekilde kendi örgütlerine yansıyor. Aslında burada sanki o özgüveni verebilecek organın başında Kimya Mühendisleri Odası geliyormuş gibi geliyor bana.

Aslında görüşlerimi yazılı olarak ileteceğim; fakat sohbet anlamında ben de burada bir şeyler söylemeye çalışayım.

73 yılında Odaya üye oldum ve bana ilk iş olarak dergi ambalajlamayı vermişlerdi. O zaman poşetler yoktu, sarı zarfların içerisine paketlerdik, daktiloyla da adresleri yazılıp üstlerine yapıştırıldı.

Bülent Bozalı'nın söylediği gibi, 12 Eylül'e kadarki kesim farklı, 12 Eylül'den sonraki Oda çalışmaları farklı bir yön çizdi. Bunun da nedeni, Odaya güç veren üyeler oldu, yönetimler oldu. Bir şekilde toplumsal değişimden kendilerini koruyamadılar; yani o değişime bir şekilde ayak uydurdular.

79 yılında Genel Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği yaptım ve o

dönemde çok iyi bir Yönetimle çalıştım. Ateş Akyurtlu, Faruk Aktuzlu ve Yücel Özel vardı, Asuman Hanım Genel Sekreterimizdi. Odamıza çok emeği geçmiş ve devamlı üretmiş arkadaşlarla birlikte çalışmalarda bulundum. Daha sonraki bir şansım, İhsan Karababa ile birlikte çalışmamız. 88-89 yıllarında İhsan Ağabey Başkan, ben ise Başkan Yardımcısı olarak görev yapıyorduk. Fakat öyle de bir dönem yaşıyorduk ki, İhsan Ağabey Balıkesir'de görevli olduğu için, Oda Yönetimini Genel Sekreterimiz Nermin Hanım ve diğer Yönetim Kurulu üyeleriyle yürütmeye çalıştık.

O yıllarda ülkemiz ve dünya çok kritik olaylar yaşıyordu. Örneğin, bir Çernobil faciası yaşandı ve Lipton Firmasının İngiltere'den geri dönen radyasyonlu çayları Ankara Sarayköy'deki Atom Enerji Kurulunun inşa edilmekte olan binasının altına gömüldü. Bunun arkasından Körfez Savaşı patlak verdi. Bir meslek örgütü olarak Kimya Mühendisleri Odası da kendini bunlardan ayrı tutamazdı. Bir Çernobil olayının içerisindeydi. Bir Körfez Savaşı ve bu arada kimyasal silahlar çok gündemdeydi.

Burada bir anımı anlatayım. Osman Gürel'in katkılarıyla, bu kimyasal silahlarla ilgili, Halepçe katliamını belgeleyen bir kitap-çık çıkartmıştık. Belki Odamızda hâlâ bir-iki tane vardır.

ALAEDDİN ARAS- Sanırım, hiç nüshası kalmadı.

UĞUR GÜREL- Üzüldüm... Çeşitli kamu kurumları, o kimyasal silahla ilgili görüş istemeye başladılar. Biz, elimizdeki dokümanlarla, kamu kurumlarına kimyasal silah hakkında bilgi veriyorduk. Bursa'dan bir talep geldi, Bursa'ya gittik. Bursa Valisi görüşme sırasında bütün gazetecileri çağırdı, biz kimyasal silahlarla ilgili Odamızdaki bilgi birikimini aktardık. Dönerken de, Bursa Şube Başkanına, "Basında ne tür bir etkisi olacak? Yarın çıkan gazeteleri bana kargoyla gönderirsen, çok sevinirim" dedim. Ertesi gün, kargoyla gazeteler geldi. Bir gazetenin üzerindeki manşet aynen şu: "Kimya Mühendisleri Odası Başkanı, Irak'ın elindeki silahları tanıttı." Bu, o dönemdeki basınımızın olaya yaklaşım-larını gösteriyor.

Yönetim Kurulu olarak, o dönemde, bilhassa 80 sonrasında, Oda örgütlenmelerinde görev alan üyelerin siyaset etme anlayışlarının değişmesi daha doğrusu politikadan uzaklaşması nedeniyle Oda çalışmalarının güç kaybettiğini gördük. Bizim Yönetim olarak çıkışımız, gücünü üyelerinden alan, bir ölçüde bilimsellik, tarafsızlıkla görüş üreten ve bu ürettiği görüşler aynı zamanda iktidarlara alternatif çözüm önerileri de üretebilecek olan çalışmalar yapmak ve örgütlenmeyi güçlendirmek ve geliştirmekti. Çünkü o dönemde salt kendi Odamız değil, diğer meslek örgütleri de, sendikalar da güç kaybediyorlardı ve sadece yöneticilerinin örgüt birimlerini açık tutabilen, üyelerinden kopuk ve bu nedenle Türkiye siyasi yaşamına etki edemeyen örgütler oluşmaya başlamıştı. "Bunu nasıl değiştirebiliriz?" dedik; 1- Yayın organlarıyla üyelere ulaşmak. Bunun için, elimizden geldiğince dergiye ağırlık vermeye çalıştık. Bir yıl içerisinde yedi sayı dergi çıkarttık. Bülent Bozalı, Genel Kurulda çıkıp, "Bir tane eksik çıkarttılar" diye eleştirmişti bizi. (Gülüşmeler)

Biz yayın organımızı ve ulusal basını çok iyi değerlendirmeye çaba gösterdik aslında. Özellikle iktidardakilerin, kamu ku-

rum ve kuruluşlarının saygı duymasını sağlamaya çabaladık. Bu yaparken de, hiçbir ödün vermeden yapmaya çalıştık.

Yine bir anımı anlatayım. Parfümlü çamaşır suları çıkacaktı. O zaman, Sağlık Bakanı Yıldırım Aktuna. Büyük firmalar parfümlü çamaşır suyu çıkartıyorlardı; fakat küçük Türk firmaları çamaşır suyuna parfüm katamadıkları için, bir şekilde üretim bandından çekilmek zorunda kalacaklardı. Çok uluslu şirketlerle yerli üreticilerin bir kavgası vardı burada. Biz, Kimya Mühendisleri Odası olarak, burada kendi ülkemizin küçük üreticilerinin yanında yer aldık; çünkü kendi üyelerimiz arasında en fazla istihdamın olduğu o küçük üreticiler grubuydu. Bir de işin bilimsellik yanı vardı; yani o çamaşır sularını Türk kadınının hizmetine sunuyorsunuz ve bir de onu parfümle maskeleyip, zehirlenmelerine neden oluyorsunuz! Fakat Yıldırım Aktuna, o toplantıya, iki gün sonra yapılacak toplantıya bizi çağırmadı; çünkü "Bu meslek örgütleri siyasetten başka bir şey yapmazlar, sadece laf üretirler" gibi de bir açıklaması olmuş. Bunun üzerine hemen bir basın toplantısı düzenleyerek, Yıldırım Aktuna'nın bu yapmış olduğunun ne kadar yanlış olduğunu, bir Sağlık Bakanına yakışmadığını ifade etmeye çalıştık. Ertesi gün gazetelerde bu çıkınca, Sağlık Bakanı biraz sarsıldı ve toplantıya Kimya Mühendisleri Odasını çağırarak zorunda kaldı. Kendi dönemimizle ilgili bu tür birçok örnek verebilirim, diğer arkadaşlar da verebilirler.

Mesela, Doğalgaz İç Tesilat Yönetmeliği kavgasında - ki, 32. Döneme rastlar - çok sıkı kavgalar verdik. İngiltere'de, Almanya'da, Hollanda'da bunun nasıl yapıldığını inceleyerek ve oradaki bizim eş örgütlerimizle temasa geçerek, onlardaki yöntemleri buraya getirdik. Fakat maalesef, Kimya Mühendisleri Odası çok güçlü bir lobiyle karşı karşıya idi, hem de kendi ana örgütü bir şekilde karşıındaydı; çünkü bizim dönemimizde, Makina Mühendisleri Odasının hegemonyası altındaki bir üst örgütümüz söz konusuydu. Sanayi Kongresinde yer alamıyorduk. Yani Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği Sanayi Kongresi düzenliyor. Kim düzenliyor; TMMOB adına Makine Mühendisleri Odası düzenliyor ve siz, bu şeyin içerisine giremiyorsunuz. Doğalgaz İç Tesilat Yönetmeliğinde o zinciri kıramıyorsunuz. Tabii bunların altında mesleki şovenizm de yatıyordu.

Geldiğimiz yıllarda da değişen bir şey yok; yani yine üye-örgüt ilişkilerinde aşağılara doğru inen bir çizgiyi görüyorum ve hissediyorum. Saygın, güçlü ve tüm örgüt birimleri tek bir vücut olabilen örgütler başarılı olabilmemiş gibi geliyor. Yani Kimya Mühendisleri Odasının, bütün birimleriyle, tüm örgüt birimleriyle, Genel Merkezi, şubeleri, işyeri temsilcilikleri, bölge temsilcilikleriyle birlikte bir bütün olarak ses çıkartabilmesi gerekiyor ve üyenin de bir şekilde bu sorumluluk altında, kendisinin bu Odanın, bu örgütün bir parçası olduğunun bilincinde olması gerekiyor. Fakat geldiğimiz noktada, istihdam, işsizlik noktalarında -sizler daha iyi bilirsiniz - kimya mühendisliği öğrencileri özgüvenlerini yitirmişler. Tabii salt kimya mühendisliği öğrencileri için değil, bütün üniversite öğrencileri için bunu söyleyebiliriz; geleceğe yönelik konularda, istihdama yönelik konularda, iş bulma ve kendi işkolunda çalışabilme konularında tünelin ucunu göremiyorlar; aslında uygulanan bu politikalarla görmeleri de beklenemez zaten.

Bizim dönemimizde, her yıl yaklaşık 800-900 kimya mühendisi mezun olurdu. Herhalde şimdi 1.000-1.100 civarında mezun veriliyor. Son rakamlara bakıyorum, Devlet Planlama Teşkilatının yıllık kimya mühendisi gereksinimi 200-220 civarında; yani manzara, mezunların yüzde 75'inin işsiz olduğunu veya farklı alanda çalışacaklarını gösteriyor. Bu, kimya mühendisliği öğrencilerinde bir özgüven yitimine neden oluyor, bu da bir şekilde kendi örgütlerine yansıyor. Aslında burada sanki o özgüveni verebilecek organın başında Kimya Mühendisleri Odası geliyormuş gibi geliyor bana. O nedenle, bu örgüt, üniversiteyle ilişkileri hiçbir zaman kırmamalı. Bu örgüt, kendi sektöründeki sanayicisiyle ilişkisini hiç kırmamalı. Çünkü o öğrenciler, mezun olacaklar örgütlerine gelecekler, Türkiye için alternatif çözüm önerileri, kendi sektörüne yönelik çözümler üretecekler ve ürettikleri sonuçlar da bir şekilde sanayinin işine yarayacak, o şekilde de bir döngü içerisinde devam edecek. Ben, en azından buradaki arkadaşların da aynı düşünceleri paylaştıklarını zannediyorum.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Şimdi sıra Alaeddin Beyde. Buyurun Alaeddin Bey.

ALAEDDİN ARAS

12 Eylül öncesi Elazığ fabrikasına müdür olarak atandığımda, Türkiye Gübre Sanayii Genel Müdürlük Yöneticileri, "Artık bu Odanın yöneticiliğini bırak, çünkü sen, burada yöneticisin" dediler. Ben de, "Sizin bana verdiğiniz bu unvan geçicidir, ama benim kimya mühendisliği unvanım geçici değildir ve benim oradaki ilişkilerim de geçici değildir. Dolayısıyla, arzu ediyorsanız, fabrika müdürlüğünü bırakırım ama Kimya Mühendisleri Odasının temsilciliğini bırakmam" dedim. O zaman, yönetim çok tepkilendi. Ben fabrika müdürlüğü için genç sayıldım, 32 yaşındaydım.

Anlatılan bu güzel anılardan sonra, ben çok güzel anılar anlatamayacağım. 72'de bitirdiğimde, kafamda çok ayrı bir şey vardı; ama tabii ki, hayat bazen sizin düşündüğünüz gibi olanakları vermiyor veya siz fırsatlar yaratamıyorsunuz.

74'te Elazığ'da işe başladığımda, askerliğimi yapmamıştım. Askerliği yapıp döndüğümde, 1975 yılında Kimya Mühendisleri Odasıyla diyalog kurdum. Oda, çok sıcak karşıladı; "Olabilir, bu çalışmayı yapın" filan gibi. O çalışmayı yaparken, Taylan Atalay, Elazığ'a sürüldü. Ciddi bir çaba sarf ettim. Taylan, çok etkilendi. Taylan geri döndüğünde, benim buraya mutlaka temsilci olarak atanmam gerektiğini söylemiş. Temsilci olarak atandıktan sonra, temsilciliği, o bölgedeki her yere gidip diyalog kurmak gibi düşünmüştüm. Ama ben, Malatya, Bingöl, Diyarbakır'a gidip geldiğimde, Şubem veya Merkez, bu konuda, "Niye böyle yapıyor-sun?" diye bir şey söylemedi. Tam tersine, "Becerebiliyorsan, iyi bir şey" dediler. Fakat 12 Eylül, birtakım şeyleri bir anda kesti. 12 Eylül öncesi Elazığ fabrikasına müdür olarak atandığımda, Türkiye Gübre Sanayii Genel Müdürlük Yöneticileri, "Artık bu Oda-

nın yöneticiliğini bırak, çünkü sen, burada yöneticisin" dediler. Ben de, "Sizin bana verdiğiniz bu unvan geçicidir, ama benim kimya mühendisliği unvanım geçici değildir ve benim oradaki ilişkilerim de geçici değildir. Dolayısıyla, arzu ediyorsanız, fabrika müdürlüğünü bırakırım; ama Kimya Mühendisleri Odasının temsilciliğini bırakamam" dedim. O zaman, yönetim çok tepkilendi. Ben fabrika müdürlüğü için genç sayılırdım, 32 yaşındaydım.

1983 yılında kısa bir cezaevi süreci yaşadım - 7 ay. Cezaevinden çıktığımda hayat çok daha başkaydı. Çünkü açığa da alınmıştım, ekonomik olarak da beni baskı altına almışlardı. Birtakım baskılar nedeniyle Mazıdağ'ı terk etmek zorunda kaldım. Mazıdağ'ında, gübre fabrikalarının bir inşaat şantiyesi vardı, onun yöneticisiydim. Balıkesir'e gittim. Balıkesir'de çalışırken, yine toplumsal muhalefetle diyalog kurdum. Demek ki, insanın içinde varsa, devam ediyor. Benim ev sahibim de Balıkesir Baro Başkanı olan bir beydi. "Bir söyleşi var" dedi, ben de gittim. Orada, Sayın Karababa'yla karşılaştım. O da sürülmüştü; yani o, Balıkesir'e keyfi için gitmemişti, sürgündü, MTA'da görevden alınmıştı. Genel Müdür Yardımcısı görevindeyken, Balıkesir'e gönderilmişti. O, benim için çok sıcak bir anıydı.

Metin Akın Hocamız da vardı; birlikte, "Balıkesir'de ne yapabiliriz? Balıkesir İl Temsilciliğinin kurulması için ne yapabiliriz?" diye toplantılar filan düzenledik. Tabii ki, oradaki arkadaşların böyle bir istemi vardı; yoksa, biz üçümüz tek başına bunu beceremezdik.

Tabii benim için çok zor bir dönemdi. Ankara'ya geldiğimden sürekli izleniyordum; böyle bir sıkıntı vardı. Mahkemem sonuçlandıktan 1988 Aralık ayında yeniden göreve çağıldım. 90'lı yıllarda Ankara'dayken, "Odaya bir uğrayayım" dedim. O zaman, Uğur'un son dönemiydi, Ankara Şube'de Ayfer vardı. 92-94 dönemi için "Kimler aday olabilir?" filan diye konuşuluyordu. Burada bir dizi toplantılara katılırken ben de, "14. yedeği bulamazsanız, 14. yedek olarak Yönetime girebilirim" dedim. O dönemde Yönetim Kuruluna girdim. Şanslıydım, çünkü çok çalışkan bir Yönetim Kurulu vardı. Ayfer'le Nilgün'ün çok ciddi çabaları vardı.

92-94'te Yönetim Kurulu Üyesi olduktan sonra, 94-96'da da Sayman Üyelik yaptım. Zor bir dönem geçirdik, ekonomik anlamda ciddi sıkıntılarımız vardı; ama Odamız için de bir geçiş süreci yaşanıyordu. Yani Türkiye'deki demokrasinin sıkıntıları vardı. O zaman, Odanın etkinliklerinden geri kalmak istemiyordum.

96-98 Döneminde Yönetim Kurulu Başkanı oldum. O dönemde benim için çok önemli olan bir olay, Sayın Karababa'yla birlikte yürütmesinde de görev aldığımız TMMOB Demokrasi Kurultayı süreciydi. Demokrasi Kurultayı sürecinde, unutamayacağım bir şey vardı. Diyarbakır'a gittiğimizde, polisler telsizlerini getirip masanın üzerine koyarak, bizim o toplantıyı yapmamıza izin vermişlerdi; ama orada da yine insanlar çıkıp bir şeyler söyleyebildiler. Hatta dışarıdan gelen arkadaşlar biraz tepki gösterdiler, yani "Bu kadar olur mu?" filan dediler.

Beni çok üzen bir şey, İstanbul Bölge Toplantısında hayal kırıklığı yaşamıştım. Diyarbakır'daki toplantıda, bu baskılara rağmen bir sürü insan vardı. İstanbul'da 300 - 500 insan olacağını düşünürken, çok olmuştum. Buradan 15 - 20 civarında insan git-

miştik. Oradan katılan 10 - 15 insanla birlikte 30 kusun kişiyle bir bölge toplantısı yapmıştık. Bu, hiç düşünmediğim, hiç beklemediğim bir şeydi. O zaman, "İstanbul, Türkiye'nin yarısı; ama mühendislik anlamında bu mu?" diye çok üzülmuştum.

Bursa, çok ayrı bir örnekti. Bursa, çok kalabalıktı, çok doluydu. DSP'den o dönemdeki iki milletvekili de vardı; onlar da katılmışlardı. Bizim meslektaşımızdı, iki makineciydi. Salon dolu doluydu ve birçok konu tartışıldı. O dönemde yine bölgedeki özellikle son silahlı çatışma dönemleri, göç sorunu filan ağırlıklı olarak gündemdeydi. Bir söz de ben aldım. Diyarbakır'a giderken yaşadığım anıyı anlattım. Diyarbakır'a gittiğimizde, eve de uğramak istemiştım. Mardinliyiz, ama Diyarbakır'da oturuyoruz. Babam hastaydı, ziyaretine gideyim diye düşünmüştüm. Diyarbakır'da olacağımı duyan eş, dost ve akrabalar babamlara gelmişlerdi. Tabii onların çoğu Türkçe bilmiyorlardı. "Demokrasi Kurultayı var; Demokrasi Kurultayı için geldim. Bu arada da babamı görmek istedim" dedim. "Demokrasi nedir?" dediler. Demokrasi-nin ne olduğunu anlatacaksınız onlara, üstelik bir de Kürtçe anlatacaksınız. Demokrasinin, eşitlik, özgürlük olduğunu, hürriyet olduğunu ve hatta kendi kendini yönetme talebi olabileceğini söylediğimde, "Orada dur! Biz, onu istemeyiz" dediler. Şok olmuştum. "Onu istemeyiz" sözlerini duyan Bursa toplantısındaki herkes kahkahayla gülmüştü. "Neden demokrasiyi istemiyorsunuz?" dedim, "Kardeşim, bunu istemek suçtur" dediler. Böyle bir ortamdan gelmiştik.

Kafadaki Oda, meslek alanımızdan çıkarak, toplumla nasıl bütünleşebileceğimizdi; ama beceremedim. Kendi adıma söylüyorum; belki yeteneğim yoktu, belki olanaklar elvermiyordu. Ama hepsi çıkıyor, hepsi üst üste gelen şeyler. O dönemde çıkan bir yayın vardı; çok etkilenmişim. "Acaba biz de tehlikeli kimyasallarla ilgili broşürler vesaire yayınlatabilir miyiz, kitleyle buluşabilir miyiz, kendimizi Oda ve meslek olarak da anlatabilir miyiz?" diye düşünmüştüm; ama çok fazla beceremedik. O dönemde, Demokrasi Kurultayı süreci TMMOB açısından çok önemli bir süreçti.

Acı hatıralardan biri de doğal gaz için, TMMOB'nin bizim aleyhimize vermiş olduğu karar için dava açacak kimya mühendisi bulamamamızdı. Bu işle uğraşan biri gelsin, bir dilekçe versin diye çok uğraşmıştık. O, benim için çok üzücü olmuştu.

O dönemde çok düşünüp de yapamadığım bir şey vardı. Sağ olsun, geçenlerde Ankara Şubemizin yaptığı bir kokteyl vardı. En azından, "Geçmiş dönem yöneticilerini buluşturabilecek bir şey yapabilir miyiz?" diye çok düşünmüştüm. Sağ olsun, bu dönem Ankara Şube bunu yaptı. Geçmiş yöneticilerle buluşmak, onların deneyimlerinden yararlanmak anlamında bunu çok önemli buluyorum. Bugün Ankara Şubenin yaptığını o zaman yapmayı çok istemiştım; ama belki benim eksikliğim veya o dönemin koşulları açısından bunu beceremedim. Yani her zaman bu tür küçük toplantılar oldu; ama geçmiş iirdeleyen, geçmiş i sorgulayan bir söyleşi yapılabilir miydi acaba?

Benim yazılı hukukum yok; neden yok? İsterseniz, kısaca buna değinerek konuşmamı bitireyim. Ben, 60'lı dönemlerde Mardin ve Diyarbakır'da yaşadığım için, yazılı olarak bir şeyler bulundurmak çok zordu; yani suçtu, yakalandığında belge olu-

yordu. Onun için, bende yazılı hukuk hiç oluşmadı. Benim hayatımın en eksik tarafı da o. "Şu konuyu 2 saat konu"ş" deyin, 2 saat konuşurum; ama "Bu konuştuğınızı yaz" deseniz, yazamam. Çünkü bir fobi var; yazdıklarınız yasalara aykırı olacak ve siz, suçlu olacaksınız! Belki böyle bir sıkıntılı dönemden geldiğim için, böyle bir eksik yanımda var; yani düşündüklerimi, yaşadıklarımı kaleme alamadım. Çocuklarım, "Bize anlatıyorsun; ama hiç olmazsa kasete alalım da, bant kasetini biz çözelim" diyorlar. Mücadele veren, demokrat, devrimci, yurtsever insanlar kadar ağır bedeller ödemedik; ama biz de bedeller ödedik, sürüldük. Karababa, o yaşına rağmen ta Balıkesir'e sürgün edildi. Ben, yine o dönemde 1980'de önce Samsun'a gittim, sonra Şırnak'a gittim, Şırnak'tan Mazıdağı'na atandım. Yukarıda anlattığım gibi cezaevi sürecinden sonra zorunlu olarak Mazıdağı'nı terk etmek zorunda kaldım.

Bir anımı daha anlatayım. Ben, sigara içmiyorum, sigara içilmesini de çok doğru bulmuyorum. Neden doğru bulmuyorum? Ben, astım hastasıyım, astım krizine giriyorum. Yine bir Yönetim Kurulu toplantısında - sağ olsun, Ayfer'le Nilgün çok az (!) sigara içiyorlar - yani sigara üstüne sigara yakıyorlar. "Ya sigarayı bırakın ya da müsaade edin, ben çıkayım, gideyim" dedim. "Yok, toplantının sonuna kadar bekleyeceksin" dediler. Ben de kriz geçirdim, astım krizi geçirdim. Ondan sonra, "Eyvah, biz bu çocuğu öldürdük" dediler. "O çocuğu öldürdük diyeceğinize, önce şu sigaralarınızı söndürün" dedim. Yani böyle bir anım oldu. Ama çok değerli arkadaşlarla çalıştım.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler.

Üye-örgüt ilişkilerinden hepiniz bir şekilde bahsettiniz; ama hep kimya mühendislerinin Odaya ilgisizliği var. Zamanında hep belli kesimler gelmiş, ilgi göstermiş. Biraz bunun nedenlerinden bahsedelim. Çünkü ben de yönetimlerde çalıştığım zaman en büyük sorunlardan biri oydu; insanları buraya çekebilmek, örgütlerine sahip çıkmalarını sağlamaktı. Belki biraz bu bilincimiz yok. Bunun gelişmişlikle de orantılı bir şey olduğunu zannediyorum; ama sizlerin deneyimlerine dayalı olarak da fikirlerinizi alalım diye düşünüyorum.

Buyurun İhsan Bey.

İHSAN KARABABA

Alaeddin Bey, Demokrasi Kurultayı'ndan bahsetti. Gerçekten, benim için de çok güzel bir çalışmaydı, çok doyurucu bir

çalışmaydı ve son derece mükemmel bir sonuç aldık. Orada bir üzüntüm vardır. Her yeri dolaştık, mesajları verdik, nereye giderseniz gidin, en az katılan kimya mühendisleri oldu.

Kimyada reaksiyonun hızlanması için, temas yüzeyinin büyümesi gerekmektedir. Konuşmak, insanın ihtiyacı. Meslektaşlar oturur, konuşur, şakalaşır. Öyle bir ortam yaratılması gerekiyor. Mesela benim şu salona eleştirim, şu masa yoğunluğu insanların yaklaşmasını engelliyor. Bu, sadece çağırmakla vesaireyle olmuyor. Yüz yüze ilişkiler geliştikçe, insanların birbirine güveni artıyor.

Çalışmalar, yakın ilişkilerle yürüdü, yani bizimki kolektif bir başkanlık diyebilirim. Benim başarılı gözükmemin sebebi, oda da yüzlerce insanın emek veriyor olmasıydı. Mesela, haşhaş yasağına ilk karşı çıkan örgüt biz olduk; Ziraat Mühendisleriyle Kimya Mühendisleri, bir basın toplantısı yaptık. Neden yasağın kalkması gerektiğini, Amerika'nın bu yasağı koymaya hakkı olmadığını açıklayan bildirimiz bütün basında yer aldı, zaman zaman da iki oda başkanının görüşü diye televizyonda ve radyoda yayınlandı. Arkasından, çevre sorunlarını TMMOB'ye getiren bizim Odadır. Belediyelerle ilişkiler kurduk, gidip sorunların çözüm koşullarını konuştuk.

12 Eylül sonrasının siyaset anlayışı var ve bu siyaset anlayışının bütün argümanları örgütlere yansıyor. Bunu kırmak gerekiyor. Bunu kırmaya yöneldiğimiz zaman bir şeyler yapabiliriz.

Bir toplumu yöneten, siyasetçiler değildir; bir toplumu yöneten, o toplumun demokratik dinamikleridir, örgütlerdir. Çünkü tabanı onlar temsil ediyor. Özellikle sol partiler de örgütlere tam dayanmadığı için başarılı olamıyorlar. "Örgüte dayanmak" dediğim şu: Örgütü kendi basamağı gibi görmek değil. Örgütün düşüncelerinden, örgütlerin devrimci mücadelesinden yararlanmak, örnek almak, zenginleşmek zorundalar.

Mesela, Devlet Güvenlik Mahkemeleri kurulacağı zaman, TMMOB, kurulmasını diye mitingler yaptı, yürüyüşler yaptı, karşı durdu. Şimdi Ceza Yasası değişti, "301. Maddeyi bir deneyelim. Zararını görürsek değiştiririz" dediler. "Zararını görürsek" ne demek; 301. Maddeden bazılarının canı yanacak, hukuksuzluğa uğrayacak, hapis yatacak, şu olacak, bu olacak, "Demek ki, yanlışmış" diyecekler, kaldıracaklar. Yani bu, insanın üzerinde deneme yapmak. Kimsenin sesi çıkmadı, bir tek gazeteciler biraz bağırıp çağırırdı. Kimse, "Durun bakalım kardeşim, bu ülke babanızın çiftliği değil" demedi.

Benim şahsi kanaatim, Türkiye'de kimse fazla başarılı değil? Eğer başarılı olunsaydı, ülke bu duruma düşmezdi yahut da bu durumdan çıkmaya yönelirdi. Gücümüz yetmedi, düşmesini engelleyemedik, karşımıza çok büyük bir güç çıktı. Söylüyoruz,

Mesela, haşhaş yasağına ilk karşı çıkan örgüt biz olduk; Ziraat Mühendisleriyle Kimya Mühendisleri, bir basın toplantısı yaptık. Neden yasağın kalkması gerektiğini, Amerika'nın bu yasağı koymaya hakkı olmadığını açıklayan bildirimiz bütün basında yer aldı, zaman zaman da iki oda başkanının görüşü diye televizyonda ve radyoda yayınlandı. Arkasından, çevre sorunlarını TMMOB'ye getiren bizim Odadır...

"Toplumu dönüştüreceğiz, değiştireceğiz" diyoruz; ama bir çabamız yok.

50 yıllık birikim az değildir. Türkiye'deki 50 yıllık birikim, neredeyse asırların birikimi. Neden? Cumhuriyet kurulmuş, arkasından çok partili rejime geçilmiş, 50'de bir devrim olmuş; 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül olmuş. Bunların hepsi bize sınırsız birikimler sağlıyor, eksikliklerimizi gösteriyor, hatalarımızı gösteriyor. Biz, çok deneyimi olan bir örgütüz ve örgüt olarak bunun hepsini yaşamışız. Bu örgüt, Menderes zamanında kurulmuş. Bu örgüt, 27 Mayıs'ta başka bir biçim almış, Türkiye başka bir şekil almış; 12 Mart gelmiş, başka bir olay, 12 Eylül başka bir olay. Bunların hepsini bu örgüt yaşamış. Hakikaten, o tarihsel süreci, o toplumsal süreci sağlıklı olarak değerlendiremiyorsak, bir noktaya varamayız, onun için de bu sıkıntıyı çekeriz. Ama gerçekten, bir toplumu yönetenler siyasiler değildir; o toplumun kendi dinamikleridir. O dinamik, kendi varlığının bilincindeyse, gücünün bilincindeyse, o toplumda her şey gelişir; yoksa, oyun oynarız. Ama bunu kırmak zorundayız.

Emperyalizm dediğimiz zaman, "Yine eski günlere mi gideceğiz?" diye ürküyor insanlar. Sömürülmekten bu hale geldik, ama artık emperyalizmin ne olduğunu sağcılar da söylüyor. Bu emperyalizm sadece kaynakların sömürülmesi değil, kültürü sömürüyor. Kültür yok olduğu zaman, toplum yok oluyor. Bunları bir bütünsellik içerisinde, toplumsal, ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel, hukuki, toplumu etkileyen ne kadar etken varsa, bu çerçevede ele alıp değerlendirmek gerekiyor. Sadece kendi kabuğumuza çekilerek, "Kardeşim, ben kimyacıyım, dışı beni ilgilendirmez" düşüncesi son derece yanlış.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Buyurun.

BÜLENT BOZALİ

... Bu odalarda teknik ağırlıklı çalışmaların profesyonelce yürütülmesi gerekiyor. Bakın, profesyonelce diyorum; yani dünyada bu mesleklerle ilgili o kadar fazla örgüt var ve o kadar fazla çalışma yapılıyor ki, bizim burada yaptığımız çalışma çok ilkel kalıyor... Siyaseti yapan kadrolar için söylemiyorum; ama alttaki kadrolarla, çok profesyonel, mesleğini bilen, kendi uzmanlık alanlarında yetkin kişilerden oluşan altyapılar oluşturulması lazım. Aksi takdirde sıçrama yapamazsınız...

Şöyle söyleyeyim: Temel soruya cevap vermek o kadar kolay olmuyor; yani siyasal örgütlerde bu tür cevapları siyasal örgütün en tepesindeki önderler bir araya gelerek verir. Dünya, ülke tahlili vesaire gibi şeylerden sonra, bu çelik kadro giderek tabana, diğer yandaşlarına ulaşır, kitleleri harekete geçirir, böyle bir yapı oluşur. Dolayısıyla, örgütlenmede temel, bir bakıma bu çekirdek kadronun durumu çok iyi tahlil etmesi, tanımlaması gerekiyor.

Olaya Oda ölçeğinde bakarsak, demokratik çalışma anlayışı ile yani her şeyi Odanın bütün üyelerine danışarak tartışmak – 80 öncesinde bazen sınırlar çok fazla aşılmadan yapılan kavgaların olması – gerekiyor aslında. Çünkü çok kişinin katıldığı bir konu üzerinde fikir üretildiğinde, doğru olan düşüncelerin orta-

ya çıkmasını sağlayan bir ortam oluşuyor. Birincisi, böyle bir ortamın varlığının bu örgütte mutlaka ve mutlaka sürmesi gerekiyor. Sonuçta, Kimya Mühendisleri Odası veya Kimya Mühendisleri Oda Başkanı denizde bir damla. Dolayısıyla, ihtiyacı var; bu ihtiyacı giderebilecek şekilde, bu Odanın içerisinde çalışan, bir nevi Odanın önderleri diye tanımlanabilecek bu kesimlere bu tür danışmalara ihtiyaç var; bunun mutlaka yapılması lazım. Çekirdek kadro oluşturma mantığıyla bakarak söylüyorum.

Bir de diğer örgüt birimleriyle çok sıkı ilişki gerekiyor. Burada benzer pencerelerden veya aynı pencereden bakan insanların, Ankara'dan bakan insanların bir araya gelmesi değil; Mardin'deki bir üyenin de bakış açısını alabilecek temasların olması lazım. Mesela, 86 yılında somut olarak şunu yaptık: Her Merkez Danışma Kurulunu bir şubede yapmayı esas aldık. Burada birlikte olamadığımız insanlarla, hem resmi bir toplantı ortamında, hem de akşam bir yerlerde yemek yiyerek, daha sıcak ortamlarda, hem birbirimizin düşüncelerini aldık, hem de insani ilişkilerimizi geliştirdik.

Bunlar, örgütün önderleri dediğimiz önder kesimin birbirleriyle dayanışma içerisinde, birbirlerini anlama çerçevesinde düşünce üretmelerinin, programları hayata geçirmesinin ortamını yaratıyor. Bence bunun her zaman yapılması gerekiyor. Bu eksik kaldığı anda başarısızlıklar oluyor, birisi arkanızdan çekiyor, kişisel bakış açıları ön plana geçiyor. Yani bir konuyu mutlaka çok kişinin olduğu yerde tartıştığınız zaman, sorunların aşılması, doğru sonuçlara varılması çok daha kolay oluyor. Yalnız, burada benim gördüğüm bir şey var. Maalesef, odalarda Einstein'ın dördüncü boyutu olmuyor, zaman boyutu. Bir konu var, boyayla ilgili broşüre karar verilecek; hiçbir zaman bunun zamanlamasını yapamıyoruz. Demokratik kitle örgütlerinden gelen bizlerin en büyük zaafı, sonsuza kadar tartışma yaklaşımını, fiili olarak eylemi öteye atacak, eylemi yok sayacak noktaya kadar götürüyoruz. Odalarda bu dördüncü boyut eksik kalıyor.

Olaya doğrudan doğruya üyelerle, meslektaşlarla ilişkiler açısından baktığınızda, Odanın üye tabanı, ülkenin koşullarına göre ilgisiz, farklı farklı düşüncelerde. Yani 80 öncesi solda görüş üreten veya siyasal örgütlenmelerde yer alan kesimler için, siyasal parti dışında, birtakım siyaset yapma araçları olarak, insanlar bu tür örgütlere, sendikalara, öğretmen örgütlerine, mühendis-mimar örgütlerine geldi. Bunlardan bir tanesi de ben olduğum için, kendi adıma konuşayım. Yani bizim başka amacımız var; meslek örgütünü bu toplumsal amaca ulaşabilmek için, onun alanlarını kullanmak yönünde.

O anlamda burası, çalışılması gereken, üyelerle ilişki kurulması gereken yer olduğu için, toplumsal muhalefetin buraya yansımaları sonucunda, 30 kişilik kurullar içerisinde, çok felsefi düzeylere varan, olağanüstü ayrıntıda, siyasal görüşleri yansıtan tartışmaların yürütüldüğü çok zengin bir tartışma ortamı oldu. Kendi adıma, ben çok şey öğrendim; yanlış düşüncelerden çok şey öğrendim. Çünkü yanlış düşünce olduğu zaman, burada kişisel olarak bir arkadaşımız yanlış bir şey söylediği zaman, eskiden siyasal bir görüşü yansıttığı için, ona özellikle yükleniliyor-

du. Bu, daha sonra kişiselleşmeye dönüştü. Çok açık ve net bir şekilde arkadaşın düşünceleri yanlış ya, onun yanlışlığını deşifre etmek gibi tartışma ortamları oluştu. Yanlışlıklar onlardı, onları da söyleyeyim. Ama sonuçta, kitle tabanının buraya gelişinin esas nedeni, Türkiye'deki bu toplumsal dönüşüm sürecinin bir yansıması oldu; burayı kimya mühendisleri örgütledi, onlar dışarıdan geldi.

Örneğin, ben, öğrenci temsilcisi olarak Odaya geldim. Çünkü biz, öğrenci olarak siyasetle uğraşıyoruz. Bildiri yazmamız gerekiyorsa, kimin teksir makinesi var; mimarların. Onlarla nasıl ilişki kurabiliriz; sorumuz buydu. Dolayısıyla, esas olarak o günkü toplumsal anlamdaki bulunduğumuz nokta bizim buraya gelmemizi sağladı.

İnsanlar buraya şu veya bu şekilde kendi ihtiyaçları için geliyorlar ve ihtiyaçlar da dönem dönem değişiyor. Şimdiki ihtiyaç ne olabilir? Burada esas olarak tespit edilmesi gereken ikinci bir nokta, "Üyelerin ihtiyaçları nelerdir?" Oda önderlerinin bu tahlilli yapması gerek. Aslında konuşmamın son bölümünde bunlara girmek istiyorum. Bu tespitleri yapabildiğiniz ölçüde, gerçekten de birbirini anlayan, dayanışma içerisinde olan, bu çalışma ortamını bu yapı içerisinde buluşturduğunuz süre içerisinde belli bir kitle tabanına ulaşmanız mümkün; ama bütün kitleyi kucaklamanız da imkânsız. Bunu da görmek lazım. Bu yaklaşımla ortaya çıkılırsa, şu andaki daralmışlıktan bu anlamda kurtulunabileceğine inanıyorum.

Biz, nerede örgütleniyorduk; 80 öncesinde, Etibank'ta, MTA'da. Niçin Etibank ve MTA'da? 50 tane kimya mühendisi, 100 tane kimya mühendisi, TKİ'de 30 tane kimya mühendisi filan. Var mı böyle bir şey? Peki, kimya mühendisleri yok mu oldu? Şu veya bu şekilde bir yerlerde çalışıyorlar. Nereelerde bunlar? Türkiye'de, organize sanayi bölgeleri diye bir olgu var; yani bu organize sanayilerde, KOBİ'lerde, belli ölçüde kendi emeğiyle, orta ölçekte bir işverenin altında teknik eleman sıfatıyla bir şeyler üreten üyelerimiz var. Yani bizim örgütlenme alanımız içerisinde bu organize sanayi bölgeleri olmak durumunda. Etibank artık yok. Bunu şu anlamda söylüyorum: Üyelerimiz artık orada, organize sanayi bölgelerinde, onlarla temas kurabileceğimiz alanlar oralar; onlara yönelik programlar üretmek zorundayız. Bunların ihtiyaçları ne? Onu belirleyip, ona göre çalışmalar yapmak zorundayız.

İkincisi, Türkiye'de o zaman 7-8 tane kimya mühendisliği bölümü varken, şu anda belki 20 tane kimya mühendisliği bölümü var. Üniversitelerin olduğu yer, üyelerin oradan geliyor; örgütlenme çabalarınızda, bütün programlarınızda önce üyelerin yoğun olarak bulunduğu bu iki önemli coğrafi alanda yoğunlaşmanız gerekiyor.

Bir de olayın sosyal yanını göz ardı etmemek lazım. Mesela, biraz önce İhsan Ağabeyin verdiği örnekler. Ben, birisiyle halay çekiyor, oyun oynuyorsam, onunla çok rahat anlaşıyorum, çok daha sıcak ilişkiler kurabilirim. Üyeler arasında bu tür yanlar eksildiği zaman ilişkiler zayıflar. Bunları göz ardı etmemek lazım, bunlar hoş şeyler. Bu tür şeyler, insanların diyaloglarını geliştirir; yani ne bileyim, birisinden bir katkı istediğiniz zaman çok rahat

isteyebileceğiniz, bu tür sosyal ilişkilerin mutlaka geliştirilmesi gerekiyor. Yani insanların bu tür yapılar içerisinde birbirlerine daha sıcak bakabilmelerini, bir arada bulunmalarını sağlayan şeyler yapılabilir.

Bir başka şey de şu: Eskiden yapamadığımız, daha doğrusu biraz da bütün bu meslek örgütlerinde görülen, dünyaya ve sanayiye kendi penceresinden, kimyacı penceresinden, makineci penceresinden bakan kişi olmak yerine; hayatın, üretim alanlarının tümünü gözetenek olaya bakmak gerekiyor. Üretim alanlarına baktığımız zaman, bir kimya mühendisi metalürji mühendisiyle beraber çalışmak zorundadır. Özellikle orta ölçekli işletmeler için söylüyorum veyahut bir kimya mühendisi, küçük ölçekli bir işletmenin başındaysa, sorumlu müdürse, makineyle ilgili bir şeyi makine mühendisiyle ortak yapıyor. Sonuçta bu meslekler üretim alanlarında beraber çalışıyorlarsa, bunların örgütleri de birlikte programlar üretmek, bunu zorlamak durumundalar. Bir de hayat da öyle düz, tek boyutlu bir şey değil; bir boyaya baktığınız zaman, herhalde 10 tane meslek grubunu içerisine alabiliyorsunuz. Yani siz, kimya mühendisi olarak, istesenez de, "Bu alanın sahibi benim" deseniz de, hayat sizi yalanlıyor; başkaları da var bu işin içerisinde. Dolayısıyla, meslek örgütlerinin, mutlaka ve mutlaka bu uzmanlık alanlarında birlikte çalışmayı temel görev olarak alması lazım. Bu dayanışma, meslek örgütlerinin büyümesini de sağlar. Tabii geçmişten gelen, zaman zaman kişisel nedenlerle zaman zaman da sosyal gerekçelerle çıkan kavgalar, mesela işsizlik gibi bir sorun yüzünden çıkan kavgaya gibi, ekmek kavgası nedeniyle bu örgütler bir araya gelemiyor. Ama önderlerin, yani yukarıdaki yöneticilerin görevi, bunu dikkate alarak, bu örgütlerin birlikte çalışmasını sağlamaktır. Üyeler, insanlar, ekmek parası için mutlaka birbirleriyle kavga eder. Bugün, bir işyerinden bir işçi atılsa, onun işini kapmak için 1.000 tane işsiz adam geliyor. Bu da hayatın bir gerçeği.

İHSAN KARABABA- Bülent, izinle, burada araya girip bir saptama yapmak istiyorum. İşsizliği yaratan meslek odaları olmadığı için, işsizliğin çözümü de meslek odalarının elinde değildir. Burada, meslek odaları, işsizliğin gerçek kaynağına inmek zorundalar.

BÜLENT BOZALI- Bir de şu var: Biz, 1970'li yıllarda, diploma-mızı buraya astığımız zaman, 20 sene sonra diplomanızı koyardınız, giderdiniz, evinizde öbür hayatınıza, emekliliğinize başlardınız. Hiç kimse de bir sorun yaratmazdı. Şimdi geline dünyada, benim gördüğüm kadarıyla, meslekler kendilerini mutlaka yenilemek zorunda. İletişim, bilgi akışı o kadar yoğun bir şekilde gelip gidiyor ki, artık standart bir kimya mühendisliği vasfı yok. Daha derinlemesine çalışmalar yapmak gerekiyor. Çünkü standart kimya mühendisinin bilgisine, liseyi bitirmiş, kafası basan birisi, İnternet'e girdiği zaman rahatlıkla erişebilir. Mesela, "Sodyum klorür nedir?" diye İnternet'e girdiği zaman, hemen buluverir istediğini. Dolayısıyla, mesleklerin, daha derinlemesine sürekli olarak kendini yenilemesi ve bilimsel anlamda, teknik anlamda geliştirmesi gerekiyor. Meslek adamları için bunun bir ihtiyaç olduğunu düşünüyorum; bu ihtiyacın giderilmesi gerekiyor. O

anlamda, siyasetle uğraşan kişiler olarak söylüyorum, bizim her ne kadar gönlümüz elvermiyorsa da, bu odalarda teknik ağırlıklı çalışmaların profesyonelce yürütülmesi gerekiyor. Bakın, profesyonelce diyorum; yani dünyada bu mesleklerle ilgili o kadar fazla örgüt var ve o kadar fazla çalışma yapılıyor ki, bizim burada yaptığımız çalışma çok ilkel kalıyor. Dolayısıyla biz, yetkinleşmek zorundayız, derinlemesine çalışmak zorundayız; teknik alanlarda sürekli olarak derinlemesine çalışmalar yapmak zorundayız. "Bu nasıl olur?" diye sorarsanız, örgütlenmede, profesyonel, iyi kimya mühendislerinin olduğu altyapılar oluşturulması lazım. Siyaseti yapan kadrolar için söylemiyorum; ama alttaki kadrolarla, çok profesyonel, mesleğini bilen, kendi uzmanlık alanlarında yetkin kişilerden oluşan altyapılar oluşturulması lazım. Aksi takdirde sıçrama yapamazsınız; bunu sizin adınıza başkaları yapar. Nitekim, öyle yapılar da oluşuyor. Yani dünya kadar dernek kurulmasının nedeni, bir bakıma, meslek alanlarına ilişkin mesleki taleplerin karşılanmasında teknik olarak yetersiz kalınmasıdır.

Bu meslek örgütlerinin hepsine demokratik kitle örgütleri dersek; bu esas siyaseti, politikayı oluşturan yönetici kadronun, bu alttaki profesyonellerce yapılan çalışmaları politik bir söylemle, politik bir amaçla kullanabileceğini, bundan yararlanabileceğini, meslektaşları için iyi şeyler yapabileceğini düşünüyorum.

Bir de, hiç düşünmediğimiz, bu biraz önce bahsettiğimiz, "Üniversitelerle örgütlenin" falan vesaire konusunda da şunu söyleyeceğim: İşsizlik problemi olağanüstü derecede fazla. Bunun bir gizli işsizlik yanı var, bir de salt işsizlik yanı var. Kimya mühendislerinde herhalde salt işsizlik var. Şöyle örnekler oluyor: Bir arkadaşımın sekreteri, bayan, maden mühendisiyse, bir başka arkadaşımın sekreteri metalürji mühendisiyse; bu, acınacak bir durum ve bugün politik anlamda ülkeyi yönetenlerin özellikle yapmaya çalıştıkları bir şey bu. Yani bu kesimlerde büyük bir işsizlik havuzunun oluşmasını sağlamaya yönelik bilinçli politikalar söz konusu. Bunlara karşı durabilmek ve bununla ilgili olarak taraftar bulabilmek için de üniversitelerin bulunduğu coğrafi alanlarda örgütlenmek gerekiyor. Yazık; Her bir aile, bir çocuğa 300-400 bin dolar yatırım yapıyor ve 4 sene boyunca bu çocuklar ve aileler afyonla uyutulmuş gibi, uyutuluyor; 4 sene sonra bu çocuklar işsiz kalıyor. Bu, ülke kaynaklarının heba edilmesidir; belki birkaç tane PETKİM edecek kadar ülke kaynağı heba oluyor. Sonuç olarak, bu çocukların, meslektaşlarımızın hayalleriyle oynanıyor. Bunlara sahip çıkılırsa, öğrencilerle diyaloglarda bu tür şeylerin Odaya katkıları olacağını, yeni insanların buralara geleceğini düşünüyorum.

Yani benim somut olarak söylemeye çalıştığım şu: Üye ilgisizliğini gidermenin yolu, koşulları değerlendirerek, bir formül üretmek. Bu da, Odada aktif olarak sorumluluk alan arkadaşların çok iyi tahlil yapmasıyla mümkün olabilir. Örgütlenme ihtiyaçlarını iyi tespit edip, doğru zamanda, kadroları da doğru kullanarak, doğru ilişkiler, doğru programları hayata geçirmekten geçiyor diye düşünüyorum.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkür ederiz. Uğur Bey, buyurun.

UĞUR GÜREL

Sanayicinin de, kendi çalışanlarının, kendi mühendislerinin bir örgütü olduğunu ve bu örgütün bir şeyler ürettiğini, salt laf değil, bir şeyler ürettiğini ve kendi sektörüne yönelik çözüm önerileri geliştirdiğini görmesi lazım. Bunları görürse ilişkiler daha iyi gelişir. Bu Odanın kapısından içeri Procter And Gamble'ın Genel Müdürü girdi. Niye? Niye geldi? Çünkü rahatsız oldu; bu örgütün çıkışından, bilimsel çıkışından rahatsız oldu.

Ben, aynı şeyleri tekrar etmeden bazı konulara değinmek istiyorum. Bir de Yayın Kurulu olarak bu sohbet toplantısını düzenliyorsunuz, eğer burada Yönetim Kurulu olsaydı, onlara yönelik görüşler söylenebilirdi. Ama Yayın Kurulunun da işine yarayabileceğini zannettiğim bir şeyler söylemek istiyorum.

Anayasanın 135. Maddesi meslek örgütlerini tanımlıyor ve orada diyor ki, "Bu tür örgütler, iktidarın, yönetenlerin idari ve mali denetimlerine tabidir." Tabii, bu böyle diyor diye, "Aman, bizi idari ve mali yönden denetleyecekler, ağzımızı açmayalım" demek olmaz. Aslında, 135. Maddeye öyle bir hüküm koymalarındaki niyet o. Yani meslek odaları, iktidarın veya yönetenlerin söylediklerinin dışına pek çıkmasınlar; buradaki niyet o. Tabii biz, "siyaset etme" diyoruz ya; ben, siyaset etmeyi bir parti siyaseti olarak algılamıyorum. Pek çok arkadaşım, ağabeyimle, abalarımın atışmamızın veya karşı durmamızın nedeni bu. Yoksa, toplumsal muhalefet yükseldiği zaman meslek örgütleri de hatırı sayılır işler yapmaya başladılar. Ama toplumsal muhalefet düşünce, bilhassa 12 Eylül 1980 sonrası, meslek örgütleri, sadece laf üreten; sektörüne yönelik, somut, hiçbir bilimsellik yanı taşımayan işlerle uğraşmaya başladı. Böylece tabanlarıyla ilişkileri de koptu. Böylece de ortaya ne çıktı; azınlıkların tahakkümü altında meslek örgütleri. Böyle, küçük küçük merccekler halinde, hiçbir işe yaramayan, kapısını belki yöneticilerinden gayrı hiçbir üyenin açmadığı örgütleri oluşmaya başladı ve bu meslek örgütlerinin tabanını besleyen üniversitelerle de kopuk bir çalışma içerisine girildi.

Hatırlıyorum, 1991'de, 13 tane bölüm başkanı vardı; dedik ki, "Örgütü oluşturacak olan üyelerdir, üyelerin kaynağı da üniversitelerdir. Bu üniversitelerin bölüm başkanlarını getirelim." Çünkü beni bu Odaya asistanım getirmişti; Faruk Aktuzlu. 5. sınıfta okurken, "Yahu, arada sırada Odamıza gitmeliyiz" falan derdi. "Biz, o şekilde asistanların olabileceği üniversitelerle ilişkimizi geliştirelim" dedik. Bunun ardından bölüm başkanlarını toplantıya çağırdık. Odada kıyamet kopuyor; "Siz nasıl YÖK'ün adamlarıyla toplantı yaparsınız?!" Mantiği düşünebiliyor musunuz?!

13 tane bölüm başkanını getirdik ve çok da iyi karşılandık, onlar da çok iyi karşıladılar. Çünkü öğrenci kaynaklarını bir şekilde bizlere yöneltmeleri gerekiyordu ve bizim de onlarla iyi ilişkiler içerisinde olmamız gerekiyordu. Döndük bu tarafa, sanayiciyle iyi ilişkiler kurmaya başladık, Bülent Eczacıbaşı ile iyi ilişkiler kurmaya başladık. Feryat figan; İstanbul Şubede yer yerinden oynuyor, "Siz nasıl kapitalist bir adamla birlikte olursunuz?!" Bakın, bunlar bu örgütleri, insanları demoralize eden anlayışlar. Çünkü bu kişiler burada bir toplumsal görev adına, bir bilinç, bir

gönül işi adına yapıyor bu işleri ve bunlar motivasyonu bozan nedenler olmaya başladı.

Bence, eğer bu ilişkileri sağlıklı kurarsanız, bir kere, üniversitelerde öğrenciler, kendi meslek örgütü olduğunu hatırlıyor ve mezun olur olmaz Oda'ya geliyorlar. Sanayicinin de, kendi çalışanlarının, kendi mühendislerinin bir örgütü olduğunu ve bu örgütün bir şeyler ürettiğini, salt laf değil, bir şeyler ürettiğini ve kendi sektörüne yönelik çözüm önerileri geliştirdiğini görmesi lazım. Bunları görürse ilişkiler daha iyi gelişir. Bu Odanın kapısından içeri Procter And Gamble'ın Genel Müdürü girdi. Niye? Niye geldi? Çünkü rahatsız oldu; bu örgütün çıkışından, bilimsel çıkışından rahatsız oldu.

Üye, bir kere, örgütüne güven duyacak. Yani meslek örgütleri eğer bir başarı yakalamak istiyorsa, üyelerinin güven duyduğu bir örgüt yapısını oluşturabilmeli. İki, yayın organı gerçekten çok önemli. Mesela, yayın organı, üye ile örgüt arasındaki iletişimi sağlayan en önemli araç. Biz ne yaptık? Çok bilimsel bir dergi üyelerimizce pek ilgi görmedi. Bizim dönemin dergilerine bakın; teknik ve popüler dergi çıkartmaya gayret ettik. Yani hiç olmazsa her üye, içinde bir-iki sayfa okuyabilsin. Yani salt yazarının ilgi duyabileceği bir yazıyı okumasa da olur; çünkü o çok dar bir çerçeveye hitap ediyor. Teknik ve popüler bir yayın organı çıkartalım dedik ve ona yöneldik. Ayrıca bir bilimsel dergi konusunu da, üniversitelerle birlikte, üniversite bölüm başkanlarıyla birlikte yaptığımız toplantıda dile getirdik; "Gelin, ortaklaşa bilimsel bir dergi çıkaralım" dedik. Bu, teknik ve popüler yayın organına bir de ağırlıklı sayı anlayışı kattık. Mesela, dergileri sektör sektör böldük. Mesela, seramik sektörü, enerji sektörü dedik. Bu şekilde, hiç olmazsa o sayı o sektörde okunur olmaya başladı. Bu, aynı zamanda dergiye reklam almayı da kolaylaştırmaya başladı. Örneğin, enerji sektörüne yönelik bir sayı çıkaracağınız zaman, bu sektörde çalışan üreticiler veya firmalar daha çok ilgi gösteriyorlar. Yani sıradan bir dergiye reklam vermektense, kendi sektörlerine yönelik insanların okuyacağı bir dergiye reklam vermeyi yeğliyorlar.

Biz, eskiden, "Perşembe Söyleşileri" denilen toplantılar yaptık. Hatırlarsanız, her perşembe veya 15 günde bir, kendi alanımıza ilişkin herhangi bir konuda, o konuyu bilen bir kişi bir söyleşide bulunur ve insanlar o söyleşilerden de, meslek sonrası eğitim gibi, genel bir bilgi alırdı. Örneğin ben, Odadan öğrendiğim bu konuyu, Oda sonrası çalıştığım çeşitli örgütlerde hayata geçirmeye başladım. Bir tanesi parti okulu şekline dönüştü, ki onun çekirdeği, Kimya Mühendisleri Odasında yapılan "Perşembe Söyleşileri"dir. Böylece, üyelerin de buraya gelip, burada kendisini bir şekilde seslendirebildiği tartışmalara katılabilmesi lazım. Hatırlıyorum, bir dönem, o kadar üst düzey (!) tartışmalar yapıldı ki ağızımızı açamazdık. Tabii o da doğrusu değil; çünkü o dönemler, küçük siyasi grupların birbirleriyle üst düzeyde felsefi ve siyasi yönde çatıştıkları bir ortamdı ve diğerleri de onların altında ezilip gidiyordu. Yani o şekilde de değil; ama burada insanların kendilerini tartışmaların içine atabileceği toplantılar düzenlenmesinde yarar var. Üye gelip, kendini burada dile getirebilmeli. Mesela, o zaman, bizim dönemimizde gıda mühendisleri de Odaya üyeydi, 400 üyeydi, ki bunlar 12 Eylül öğrencileri-

di; ona rağmen, oluşturabildiğimiz platformlarda, onlar her tartışmada çok etkin rol alabildiler ve çok çabuk da kendi meslek örgütlerinde etkin olabilme yeteneğini de kazandılar. Aslında bizden aldıkları o mekanizmaları kullanarak yaptılar bunu. San-ki bunları tekrar denemekte yarar varmış gibi geliyor bana. Bir de, Amerika'yı yeniden keşfetmenin anlamı yok; kendi eş örgütlerimizle, örneğin, İngiltere kimya mühendisleri organizasyonu, Almanya, Fransa kimya mühendisleri organizasyonu ile ilişkilerimizi geliştirebiliriz. Çünkü AB süreci içerisinde onlarla ilişkileri korumak, kollamak lazım ve "Biz neredeyiz?" diye bir düşünmek lazım.

İngiltere Kimya Mühendisleri Odası Genel Sekreteri ile Yunanistan'da, Odamızın da davetli olduğu bir kongrede karşılaşmış-tık. Bana ne dedi biliyor musunuz? "Örgütünüz nasıl?" dedi. Ben de, "14 bin kimya mühendisi, 400 gıda mühendisi, 5 tane şubesi, şu kadar il temsilciliği var" falan dedim. Adam durdu, "Yahu, böyle bir örgüt için çok genç değil misiniz?" dedi. Tabii onların kafasındaki kimya mühendisliği örgütü ile bizdeki farklı. Çünkü onun başkanı 75 yaşında, profesör. Siz, 35-40 yaşlarında biri olarak, öyle bir yaygın örgüt için çok genç gözüküyorsunuz. Tabii onlar biraz daha kurumsallaşmış, biraz daha iktidarla iç içeler. Ama mesela, Yunanistan Kimya Mühendisleri Odası öyle değil. Bütçe görüşmeleri sırasında, Kimya Mühendisleri Odasının görüşü alınmadan, kimya sanayiine yönelik herhangi bir madde çıkmıyor. Orada da çok etkinler. En azından bizim de böyle noktalara gidebilmemiz lazım; yani söz sahibi olabilmemiz gerekir. Eğer olursak, ben, üyelerimizin Odalarına, örgütlerine sahip çıkabileceklerini zannediyorum.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Buyurun Alaeddin Bey.

ALAEDDİN ARAS

İnanamadım; 150-200 kimya mühendisliği öğrencisi bizi dinlemeye gelmişler ve can kulağıyla bizi dinliyorlar. Siyaseten sizin gibi düşünmüyorlar; fakat, "Ne yapacaksınız?" sizi dinlemek istiyorlar. Ben, orada bir şeyler anlattım, Öğrenci Kurultayından falan bahsettim; Erzurum'dan 10 tane öğrenci Kurultaya geldi. Bu çok önemli. Demek ki, siz eğer diyalog kurarsanız, üniversitelerin olduğu yerde veya sanayicilerin olduğu yerde diyalog kurarsanız bu geliştirilebilir.

Ben, Bülent'in bıraktığı yerden devam edeyim.

Demek ki örgütlenme yapımızı, şemamızı gözden geçirmemiz gerekiyor. Yani 1950'lerde kurulan TMMOB ve ona bağlı odaların o zamanlar içinde bulunduğu koşullarla bugünkü koşullar çok farklı. O dönemde zorunlu üyelik vardı, herkes gelip üye oluyordu; sizin onlarla konuşmanız belki biraz daha kolaydı. Ama şimdi gelmiyor, üye olunmuyor. Buna çareler aramak, çareler bulmak lazım. Niye üye olunmuyor? Kaldı ki siz, insanı zorla, mahkeme kararıyla getirip üye yapıyorsanız bundan çok fazla şey de çıkmıyor, çok da sonuç alamıyorsunuz. Bu bir. İkincisi, Bülent doğru bir şey söyledi; eskiden 300 kimya mühendisi TÜGSAŞ'ta, 200 kimya mühendisi Etibank'ta falan çalışıyordu. Dolayısıyla, bu alanlarda örgütlenmek de biraz kolaydı. Şimdi ka-

mu bitti bizde, özellikle kimya mühendisliği alanında kamu bitti - özelleştirildiler.

Burada Uğur'un söylediği bir şey var, ki bu bence de çok önemli; sermayeye karşı olmak başka bir şey, sömürüye karşı olmak başka bir şey. Onu ayırt etmeyi geçmiş dönemde beceremedik. Yani her cebinde 3 kuruş olanı, parası olanı düşman ilan ettik veya öyle gördük. Şunu hiç unutmuyorum: Elazığ Gübre'nin Müdürüydüm, Vali ile görüşmekten korkuyordum, kaçınıyordum. Niye? Beni orada görürlerse MİT'çi diyecekler. 1978-79'lar böyle bir süreçti.

Bu döneme geldiğimizde, bakıyoruz, çok haklı bir tespit; şu anda kaynaklardan bir tanesi üniversiteler. Yani üyelerimizi tam merkezinde, kaynağında yakalamak mümkün. Nitekim, benim yönetimde olduğum dönemde, üniversitelerle diyalog kurmak doğrultusunda Ferda Hocamın bir önerisi olmuştu. Gazi Üniversitesinin mezuniyet töreni vardı, "Burada Oda olarak ne yapabiliriz?" diye düşünmüştük. O zaman, birer paket hazırlayıp, içlerine iki tane kitap koyup - ki bizim çok para harcadığımız bir şey de değildi - birinci, ikinci, üçüncüye verdik. Bu, kimya mühendislerinin bir odasının var olduğunu göstermenin, kimya mühendisliği öğrencileriyle üniversitede diyalog kurmak istediğinin bir adımıydı. Burada bir şeyi de hiç unutmuyorum: İsim vermek istemiyorum; ancak, o dönemde, "Üniversitedeki hocalarımızla, bölüm başkanlarına yönelik bir kokteyl, bir söyleşi yapalım, bir çay içelim, yemek yiyelim" demiştik, ama Şube Yönetiminden birileri, "Ben, üyelerime ayrıcalık yapamam; ona yaparsam, şuna da yaparım, buna da yaparım" diye karşı çıkmışlardı. Kaldı ki, gerekirse onlara da yaparız, yapmamız lazım. Bazı şeyleri artık aşmak lazım. Yani örgütlenme çok kolay olmuyor, çok zor bir şey; hani "ekmek aslanın ağzında" deyiminin bir benzeri örgütlenmede de geçerli.

Diyalog çok önemli. Sıcak bir diyalog, bir telefon çok önemli. Bilmiyorum; ama bizim Odamızda yok, başka odalarda da yok sanırım. Yani buraya gelip üye olduktan sonra acaba hiç kimseyi düşünüyor muyuz? "Yahu, bu sene mezun oldu, geldi, 4 aydır, 6 aydır bizim üyemiz. Ben, şu Alaeddin Aras'ı bir arayayım; üye oldu da, nerededir, ne yapıyor, bana verdiği telefon duruyor mu?" diye merak edip arıyor muyuz? Belki bir telefon açsak, o insan, o arkadaşımız etkilenecek, "Yahu, Oda arıyor" diye bir diyalog süreci başlatacak.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Evet, ciddi bir iletişim eksikliği var.

ALAEDDİN ARAS- Evet, diyalog çok önemli.

Buna ilişkin son somut örneği vereyim. Bu, son Öğrenci Kurultayının bir hafta öncesinde Erzurum'a gittik. Erzurum, ki bizim gitmekten kaçındığımız, daha doğrusu gitmek istemediğimiz bir yer. İnanamadım; 150-200 kimya mühendisliği öğrencisi bizi dinlemeye gelmişler ve can kulağıyla bizi dinliyorlar. Siyaseten sizin gibi düşünmüyorlar; fakat, "Ne yapacaksınız?" sizi dinlemek istiyorlar. Ben, orada bir şeyler anlattım, Öğrenci Kurultayından falan bahsettim; Erzurum'dan 10 tane öğrenci Kurultaya geldi. Bu çok önemli. Demek ki, siz eğer diyalog kurarsanız, üni-

versitelerin olduğu yerde veya sanayicilerin olduğu yerde diyalog kurarsanız bu geliştirilebilir. Tabii ki bizim elimizde olmayan nedenler çok. Nedir bunlar? Mesela, bu ülkede kimya mühendisi planlaması bizim elimizde değil; yani kaç kimya mühendisine ihtiyaç var, nasıl yerleştirilir, bunları biz planlamıyoruz. Onlarla bir diyalog süreci başlatabiliriz; ama örgütlenme yapımızı ona göre düzenlemeliyiz.

Sonuçta sosyal bir diyalog var. Bir arkadaşımız, TMMOB adına, Çalışma Bakanlığındaki bir toplantıda, TMMOB'nin ne düşündüğünü, neler yaptığını söylemişti. Çünkü TMMOB adına gidince bir de öyle bir sıkıntı yaşıyorsunuz; nitekim elli şeyden geçiyorsunuz. "İyi de orada ne diyecekler?" deniyor. Yahu arkadaşlar, spontane bir şey sorar, ben ne bileyim ne diyeceklerini?! Ben diyemem ki, "İhsan Karababa, sen git oraya; ama onu sorarlarsa, de ki, 'Dur, gideyim, Odaya sorayım da öyle geleyim size cevap vereyim.'" İhsan Karababa bu Odanın ne düşündüğünü biliyor, bu Odanın nasıl bir politika izlediğini biliyor, aklı başında bir insan; Oda Başkanlığı yapmış, yöneticiliğini yapmış, ne cevap vereceğini bilir. Yani yöneticilerimizin artık o mantıktan sıyrılması lazım. Genel olarak söylüyorum. Başka bir isim verdiğimde kimse alınmasın diye, İhsan Ağabeyin adını bilerek söyledim.

Yani biz artık güvenmeliyiz kendimize, üyelerimize de güvenmeliyiz. Eğer örgüt kendi üyesine güvenmiyorsa, örgütlülüğü götürmezsiniz. Olacak şey değildir bu. O arkadaşımız şey söyledi, "Biz, görsel diyalog istemiyoruz; sıcak, samimi diyalog istiyoruz" dedi. Üye de onu istiyor, örgütlülükte onu istiyor; bir sıcak diyalog istiyor, bir merhaba demek onun hoşuna gidiyor. Ama ben sanmıyorum ki, üye ettiğimiz bir kişiyi bir daha aramış olalım.

BÜLENT BOZALİ- Bu Oda'da Demirel yok.

ALAEDDİN ARAS- Sıcak ilişkiler önemli.

Yani 1970'lerdeki emek-sermaye ilişkileri yerinde durmuyor; değişti. Kapitalizmin ilişkileri, merkez-çevre ilişkileri değişti. Tabii bunları söylerken özür diliyorum sizlerden; sizler, benden çok daha iyi biliyorsunuz. 1970'lere kadar yabancı sermaye sahiplerinin kendileri gelip burada fabrika kuruyorlardı. 1980'lerden sonra, fabrika kurmaktan vazgeçtiler, teknoloji satmaya başladılar. 90'ların yansından sonra ve bu son dönemde de artık teknoloji satmaktan da vazgeçtiler; "Alın işte, para var; ben para veririm, yine kâr ederim" diyor. Bizim de örgütlenmemizi, mühendis olarak bu ülkedeki çabalarımızı bütün bu değişen koşullara göre şekillendirmemiz lazım. Yani eğer bu örgütlülüğümüz yanlışsa, başka bir örgütlülük getireceğiz, başka bir biçim yaratacağız. Bir kast var; ama kastın dışına çıkmanın koşullarını daha geriye giderek, daha kötüye giderek değil; daha iyiye giderek şekillendirmelisiniz. Eğer bunu beceremezsek, tabii ki örgüt giderek daha da çok küçülür.

Burada yine bir anımı anlatayım. Cezaevinde olduğum sıralar, koğuştaki genç çocuklar vardı - tabii ben de gençtim, 30'lu yaşlardaydım - kendi aralarında şunu tartışıyorlardı: Angola'da ulusal kurtuluş örgütleri MPLA ve FNLA vardı, iki ayrı grup; bunu tartışıyorlardı, bunun hangisinin doğru, hangisinin haklı olduğunu

nu tartışıyorlardı. Ama kendi ülkemizde, o cezaevinde hangi koşulları yaşadığımızı tartışmıyorlardı. Yani bizim de onlar gibi davranmaktan kurtulup, bu örgütü artık masaya yatırmamız lazım.

İhsan Ağabey diyor ki, "Biraz daha rahat hareket edebileceğimiz bir oturma düzeni oluşturun." Niye? Çünkü o şekilde daha sıcak diyalog kurabilecek. Şimdi benim yanıma gelemiyor; gelmek istiyor, ama gelemiyor. Bir dokunsa, bir merhaba dese daha mutlu olacak. Ben, bir insanın elini tutup bir merhaba dediğimde başka etkilenirim; ama buradan bir merhaba demek başka. Mesela, ben, bana mesaj gelmesinden hoşlanmıyorum, telefon edilmesini istiyorum. Mesaj 100 bin liradır; bana telefonla, "Alo, merhaba, nasılsın, bayramın kutlu olsun" veya "Yeni yılını kutluyorum" deyip kapatsa, yine 100 bin liradır; ama bir sıcak sesini duyuyorsunuz. Bu iletişim çok önemli. Bizim örgütümüzün kendi üyeleriyle, kendi meslektaşlarıyla bu iletişimi mutlaka kurması lazım. Birebir bizlerin de yapması lazım; yani yalnız Oda, örgüt değil; bizler de yöneticiler olarak bu sıcak diyalogu geliştirmemiz lazım. Bir merhaba demek, onu buraya çağırmak sanırım çok daha etkili olur.

Sütten ağzı yananların yoğurdu üfleyerek yemeleri gibi, "Geçmiş dönemde Oda şöyleydi, böyleydi" demeyi bırakıp, kendi meslek alanlarımızdan çıkarak toplumsal muhalefeti yaratmalıyız. Bu çok önemli. Çünkü eğer ben iyi bir kimya mühendisi olmamışsam, iyi bir siyasetçi olamam. Birisi bana der ki, "Kardeşim, eğer sen adam olsaydın, öncelikle iyi bir kimya mühendisi olurdu." O zaman demek ki, iyi bir kimya mühendisi olmam lazım. Kendi Odamda, kendi örgütümde ben bilinmiyorsam, başarılı olamıyorsam, nasıl siyaset yaparım, kitle bana nasıl inanır?! Bu çok önemli.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler.

Arzu ederseniz, bu turda, biraz kendi dönemlerinizde yaptığınız mesleki çalışmalar, o dönemde çıkarılan dergiler, kitaplardan falan bahsedelim. Kimya Mühendisleri Odasının tertiplelediği ve sürüklediği birtakım kongreler var; bunları yaparken nereden yola çıktık? İsterseniz, bir tur bunun üzerinde duralım, ondan sonraki turda da artık son söyleyeceklerimizi söyleyerek bitirelim. Bu arada isterseniz dil konusuna da değinelim. Biz, Oda olarak dil konusunda epey etkin olmuştuk.

İHSAN KARABABA- Dil konusunda en etkin oda biziz.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- O nedenle, eğer onun için de bir şeyler söylersek çok iyi olur.

İHSAN KARABABA- Osman Gürel, Ali Çulfaz, Ömer Kuleli, bir kişi daha vardı. Onların da dil üzerine çalışmaları vardı. Özellikle Ömer Kuleli dil üzerinde çok duruyordu. Önce "Dil Kılavuzu" diye küçük bir kitapçık halinde yayınlandı. Sonra o yayınlanan Dil Kılavuzu'nu Türk Dil Kurumu kendi dergisinde çok övdü. Bu dediğim 1980'den önce oluyor. Gerçekten, dil üretiminin temellerine saygısı olan, onları esas alan bir tarzda, zannediyorum bilimsel yönde 2.400 kelime ürettiler. 2.400 kelime az şey değil; çok yüksek bir üretim. Bir de hakikaten dil üretmenin kuralları nasıl olacak konusu var.

**Odamızın yayınladığı
İkinci Terimler Kılavuzu**

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkür ederiz. Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT BOZALI- Mesleki çalışmalar ve yayınlarla ilgili benim ilave olarak söyleyebileceklerim şunlar: Biz, dönemimizde, esas olarak, mesleki çalışmaların bir sürekliliği olmasına, süreklilik arz etmesine dikkat etmeye çalıştık. Yine önceki dönemlerde yapılmış çalışmaları sürdürmeyi esas aldık. Bu çerçevede baktığımız zaman, mesela, kongreler, kongre kurulları tarafından organize ediliyordu; yani orada Yönetim Kurulu olarak bizlerin görevi, sadece ve sadece bu kongre veya seminer türü faaliyetleri örgütleyen kurulların söylediklerini yapmaktı. Biz, işin pratik yönlerini hayata geçirmekle uğraşıyorduk. Doğrudan doğruya ayrıntıları, yani kongrenin hem bilimsel yanı açısından ayrıntıları, hem de diğer teknik ayrıntıları bu kurullar tarafından yürütülüyordu. Çalışma tarzımız oydu.

Konuşmamın başında da söylediğim gibi, bu dönemde ilk olarak düzenli dergi çıkartmayı başardık. Yani 12 Eylül'den sonraki dönem için konuşuyorum; çünkü ondan önce, düzgün, kaliteli, nitelikli dergiler çıkartılıyordu. Diğer teknik okulları mutlaka kitap halinde bastık. Yani küçük küçük, o günkü koşullar içerisindeki baskı tekniğine uygun olarak, kalıcı ürün olsun diye onların hepsini bastık. Onun dışında, mesela, yaptığımız, ama başaramadığımız cep kitapları türünden faaliyetlerimiz oldu. Yine o dönemde dergiyi biraz daha okunur hale getirmek için, bilimsel ve popüler hale getirmek için çaba sarf ettik; ama burada doğrudan doğruya Yayın Kurulu belirleyiciydi. Onun çok fazla hayata geçtiğini söyleyemem. Çünkü Yayın Kurulu bir dergiyi kurgulamak durumundaydı, farklı farklı düşüncede olan kişiler vardı; ama yine de daha yaygın okunması için Yönetim olarak iradi müdahale etmeye çalıştık. Sonuçta derginin yayınlanmasına karar veren Yayın Kuruluydu; yani onların yaklaşımları belirleyiciydi.

Yayın olarak düşündüğümde, bilimsel yayınlar olarak, bunun dışında pek bir şey yok. Ama temel yaklaşım, İhsan Ağabeyin söylediği gibi, ortak üretilen şeylerdi ve biz, Yönetim olarak her konunun sürekli faaliyet alanı şekline dönüşmesini düşündük, onu hayata geçirmeye çalıştık. Yani bizim Yönetim olarak olaya yaklaşımımızın esası, süreklilik oluşması yönündeydi. Bunu özellikle vurguluyorum. Süreklilikte bir rasyonalizasyon var, bir son-

rakini daha kolay yapabilirsiniz. İki, yaptığınız çalışmayı bir sonrakinde daha iyi, eksikleri giderilmiş şekilde hayata geçirmeniz mümkün olabilir, derinlemesine çalışma yapabilirsiniz. O nedenle, faaliyetlerde sürekliliğin her zaman, her bakımdan yararlı olduğunu düşünüyorum.

Yayınlarla ilgili söyleyeceklerim bunlar.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Buyurun Uğur Bey.

UĞUR GÜREL

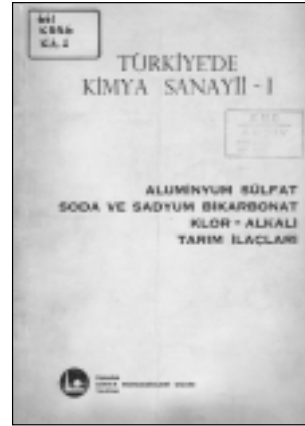
O zaman matbaalar, kağıt çok para tutuyor... Yönetimde oturduk, "Gidelim, Maliye Bakanından kağıt isteyelim..." diye kararlaştırdık. Gittik, yanımıza da bütün çıkmış olan yayınlarımızı aldık. Adnan Kahveci oturuyor; kitapları önüne koyduk. "Sayın Bakanım, bakın, biz, meslek örgütü olarak bu kadar yayın çıkarttık. Bu nedenle, sizden rica ediyoruz; SEKA'ya emir verin, bize 10 ton kağıt versin." Güldü, "Siz kağıdı ne yapacaksınız yahu; ben size para vereyim. Zaten birçok yere veriyoruz... 200 milyon para çıkartayım... Ben, meslek odalarını böyle bilmiyordum... Gerçekten çok iyi bir çalışma yapmışsınız" dedi... Tabii, çıktıktan sonra, bir şeyler oldu, o yardımı TMMOB kapı. (Gülüşmeler) Müsteşar Gültekin Özdemir, Kimya Mühendisleri Odası diye TMMOB'yi arıyor ve İsmail Kulaksızoğlu bir koşu gidip, 200 milyonluk çekti alıyor.

Bizim dönemimizde, bir kere biz şuna çok önem verdik: Her etkinliğimizi kitaplaştırdık. Yani teknik okullar olsun, sempozyumlar olsun, kongreler olsun, hepsini kitaplaştırdık ve bir de buradaki editörlü yayın olsun, ki referans verilebilsin. Bu amacı güttük. Seramik Kongresini yaptık ve kapsamlı bir bildiriler kitabı yayınlandı. Arkadan, Bursa'da, gerçekten sektörün en önde gelenleriyle Madeni Yağlar Sempozyumunu düzenledik, onları kitaplaştırdık. Doğalgaz üzerine 4 veya 5 tane kitapçık çıkarttık; bu İç Tesisat Yönetmeliği veya iç tesisatta uyulması gereken kurallar konusunda 4 veya 5 tane kitapçık çıkarttık. Çünkü o sırada gerçekten Makine Mühendisleri Odası ile büyük bir kavganın içerisindeydik.

İhsan Ağabeyin söylediği gibi, Dil Yar Kurulunun düzenlediği o yeşil, uzun kitabı daha geliştirerek yine Yar Kurullar aracılığıyla "Kimya Mühendisliği Deyimler ve Terimler Kılavuzunu" çıkarttık.

Bunun ilki bir Yar Kurulu aracılığıyla çıktı. 1973'te, Olcay'ların, Süleyman'ların falan olduğu dönemde bir komisyon kuruldu ve üç arkadaşımız da - Ali Çulfaz, Ömer Kuleli, Osman Gürel - onu aldılar, yine o kurulda çalışan bir-iki insanla daha da genişlettiler; ama kapağına kendi isimlerini yazdırmak istediler. Biz de Yönetim olarak, "Hayır, yazamazsınız, haksızlık olur. Size içeride bir teşekkür yazısı yazarız" dedik. Bu, bir tartışma konusu olmuştu da, o yüzden şimdi aklıma geldiği için söylüyorum. Bir şey üretirken de haksızlığa uğrayanlar veya uğratanlar da olabiliyor.

Sektör raporları çok önemli. Aslında Odamızın öncelikli bunlara ağırlık vermesi gerekir. Çünkü elinde o tür dokümanlar olduğu için onları geliştirmek, güncelleştirmek çok kolay. Mesela, bazen iktidardakiler veya hükümetler, bazı toplumsal hare-

ketleri kırmak için odaları çağırırlar; eğer amacımız bağcıyı dövmek değil de, üzüm yemekse, onlara o sektör raporlarını verebilmeliyiz. Böylece o sektöre ilişkin önerilerimizi de bu işin karar mekanizmasını oluşturacak kişilere anlatabilmeliyiz. O nedenle ben bu sektör raporlarını önemli görüyorum. Çünkü ileride yapılacak Sanayi Kongrelerinde de onlar çok büyük bir kaynak oluşturuyor.

Dergi konusunda da, daha önce de anlattığım gibi, okunabilsin diye teknik ve popüler olmasına özellikle özen gösterdik. Çünkü çok emek var. Çok emek var ve maddi gücümüz de olmadığı için, o dergilerin atılmasına bile razı olmuyorduk. Eğer üyelerimiz okumuyorsa, hatta okunanları bile toplardık, başka yerlere de dağıtalım diye. Çünkü o bizim için çok önemliydi, dergi çok kıymetliydi.

Söylediğim gibi, sempozyumları, söyleşileri genellikle kitaplaştırdık, teknik okulları yayın haline getirdik. Çünkü övündüğümüz nokta oraydı. "Yayın elinize ilk gün verilecektir" gibi bir anlayışımız vardı.

Yayın konusunda bir kere şunu önlemek lazım: Kaynaklarımız çok kıt. Kaynaklarımız kıt olduğu için, örgüt bütünlüğü içerisinde çok koordineli bir yayın politikası izlememiz gerekiyor. Bence, Genel Merkezin asli görevlerinden birisi bu. Yani her örgüt, her birim kendi başına buyruk, kendi istediği gibi yayın çıkartmamalı. Çünkü o, bir ölçüde Kimya Mühendisleri Odasının yayını olarak çıkıyor. Yani bu anlayışı bu örgüt bütünlüğü içerisine anlatabilmek lazım.

Bence, yayın önemli; çünkü en azından, 50 yıla şöyle bir dönüp baktığımız zaman, bizi bugüne o yayınlar bir şekilde getiriyor. Yoksa, İhsan Karababa'yı her zaman buraya getiremeyebilirsiniz. Oran'a kar çok yağarsa, gelmez, anlatamaz bunları. Bizler de henüz çok fazla yaşlanmadık. (Gülüşmeler) O yüzden, o yayınlar çok kıymetli ve onlara sahip çıkmamız gerekir diye düşünüyorum.

İHSAN KARABABA- Uğur'un dediği şey üzerinde bir saptama yapmak istiyorum.

Şubeler artık bağımsızlık istiyorlar; o zaman da istiyorlardı, şimdi bu istek daha da arttı. Çok ilginç bir şey bu, gücü bölüyor; halbuki bu kendi aleyhine bir şey. TMMOB veya KMO bir şey yaptığı zaman hepsinin gücünü yansıtır. Mesela, İstanbul veya

Ankara veya başka bir şube yaptığı zaman, bunun ancak kaçta birini yansıtır. Şubeler bunun farkına varmıyorlar. "Ben yaparsam, kendimi güçlü göstereceğim" falan diye düşünüyorlar; halbuki öyle değil. Kendi zafiyetini koyuyor ortaya, gücünü bölmüş oluyor, o sinerjiyi kaybediyor.

UĞUR GÜREL- Ama bunun altında da örgütlülük anlayışımız var, temelinde o yatıyor. Yani hastalığımız o. Onu aşabilirsek, "Birlikten güç doğar" prensibiyle, pek çok şeyi aşabiliriz diye düşünüyorum. Ama nedense, bilhassa 12 Eylül 1980 sonrası, "Küçük olsun, ama benim olsun" anlayışı bu tür örgütlerde çok egemen olmaya başladı. Küçük küçük ve hiçbir işe yaramayan örgütler oluşmaya başladı. Bunu ta TMMOB'ye kadar da götürebiliriz. Mesela, ben, kişisel olarak, bu kadar oda açılmasına karşıydım. Hâlâ da üniversiteler bölündükçe, YÖK, bir şekilde, farklı disiplinler üzerine mühendislik disiplinleri açtıkça; ona paralel olarak, TMMOB de oda açmaya başladı.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Akıllı odalar zaten bunu yapmıyor. Mesela, endüstri mühendisleri, makine mühendisleri hep beraber. Endüstriciler, "Ayrılalım" demiyorlar. Mesela, gıda mühendisleri bizden ayrıldı da ne oldu; ben, adlarını bile duymıyorum şimdi.

UĞUR GÜREL- Bir de kimya mühendisliği çok farklı disiplinlerin de içerisinde olduğu bir alan. Mesela, eski Sovyetler'de, Rusya'da, benim bildiğim kadarıyla, kimya mühendisliği alanında tanımlayacağınız 39 tane mühendislik var. Eğer siz, her uzmanlık alanına bir meslek odası açmaya başlarsanız, "böl ve yönet" anlayışındaki iktidarın tuzağına düşmüş olursunuz.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Alaeddin Bey, buyurun.

ALAEDDİN ARAS- Bizim dönemimizde, belki arkadaşlarımızdan çok farklı bir şeyler yapamadık; ama ben, 92'li yıllarda Ankara'da Merkez yönetimindeydim, bir de ekonomik darboğazımız vardı, çok zor bir dönem geçirdik. Sonra 94-96'larda, Boya Kongresiyle birlikte biraz toparlandık ve ondan sonra da, "Dergiyi nasıl çıkarabiliriz?" diye araştırmaya başladık. O dönemde, sağ olsun, Ferda Hocamızın da bize büyük katkıları oldu.

Bizim o dönemde yapabildiğimiz şeylerin başında, yapmış olduğumuz sempozyum ve kongrelerin sonuç bildirimlerini ve tebliğleri içeren kitapları bastırmaktı. O dönemde, demin kullandığınız "editörlük" tabirini, ilk defa Ferda Hocanın ağzından dile getirdiğimizde ciddi tepkiler almıştık. "Olur mu öyle şey?!" dediler. Niye olmasın? Onca emek sarf etmiş, bütün bunları organize etmiş, hepsini toparlamış. Kitabın üzerine editör unvanını isminin önüne yazmasının sıkıntısı nedir?!

Yine o dönemde yaptığımız en ciddi çalışmalardan birisi de, önceki dönemdeki ağabeylerimizin, yöneticilerimizin daha önce yapmış oldukları ve demin konuştuğumuz Kimya, Kimya Mühendisliği ve Çevre Terimleri Kılavuzunu yeniden bastırmamız oldu. Bunu bastırırken de, 1, 2 ve 3. Dönemdeki Yar Kurul üyelerimizin adlarını da ön sayfaya koyduk. O dönemde yine Ferda

Hocamızın ve İstanbul'da Seza Baştuğ ile Osman Gürel'in çalışmalarıyla birlikte, Ömer Kuleli arkadaşımızın katkıları oldu. Osman o dönemde çok mütevazı davrandı, ama esas olarak Ömer'in çok katkıları oldu. Ömer, o zaman Yozgat'ta, YİBİTAŞ'ta çalışıyordu. Yani o dönemde yaptığımız en önemli katkılardan biri buydu, esas olarak devraldığımız bir şeyi sürdürebilmektir. Esasında bizim yaptığımız bir şey değildi, ama arkadaşlarımızın emeğini göz ardı etmemek gerektiğini düşünüyorum. Çünkü özellikle Ferda Hocanın ve Seza Hocanın, o dönemde, bir önceki Yar Kuruldan farklı olarak, ciddi çalışma ve katkıları oldu. Fakat emin olun, daha sonra üniversitelerde gördüm, bu kitabı çok arıyorlar, çok istiyorlar; halen istenen ve aranan bir şey.

O dönemde yeniden yapmak istediğimiz bir şey daha vardı, ama yine darboğaz yaşadık. Kimya Sanayi Kataloğu'nu yeniden bastırmak istedik; ama...

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Bir tane basıldı, İstanbul Şube bastı.

ALAEDDİN ARAS- İstanbul Şube bastırdı; ama Kimya Mühendisleri Odası Genel Merkezi olarak bunu yapamadık.

Dergi biraz rayına girdi, periyodunda çıkmaya başladı. Tabii her ay değil; yani daha önceki dönemlerin 1 aylık periyodunu yakalamak bizim açımızdan biraz zor oldu, ama oturtmuştuk o dönemde.

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- Hatırlıyorum, TÜBİTAK'ın yayın listesine alınmıştı.

ALAEDDİN ARAS- Evet. O dönemdeki bir şansımız da, Ferda Hocanın da görev almış olmasıydı. Özellikle üniversitedeki ilişkileri açısından da bizim için çok yararlı oldu. Yani derginin daha düzenli çıkması falan açısından önemliydi. Tabii yine birtakım tartışmalar oldu. "Niye böyle yapılıyor?" falan türünden itirazlar, tartışmalar oldu; ama biz, özellikle de Ferda Hoca bütün bunların hepsini sineye çekti, "Hepsinden ders alıyorum, bütün bu eleştirilerden bir şeyler çıkarıyorum" dedi. Yani çok da alınganlık göstermedi ve dergi çıktı, yine bahsettiğim bu Kılavuz çıktı.

Belki daha çok şey de yapabiliirdik, bilemiyorum, ama o dönemde, ilk defa, 96-98 döneminde, TMMOB'ye olan borcumuzu tamamen sıfırladık. Biraz paramız vardı, sağ olsun, İstanbul Boya Kongresi bize biraz para kazandırmıştı. Fakat mesela şuna üzülüm: Demin baktım, burada, katkıda bulunanlar arasında Aysel Atımtay var. Aysel Atımtay, Odamızdan istifa etmiş. Üzülüyorum; yani bu kadar önemli bir şeye katkısı olan bir üyemiz Odamızdan niye istifa etti, niye bu noktaya geldi? Ya bizden kaynaklıdır, ya da kendisinden; kendisinden de kaynaklı olabilir.

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- "Ben, çevre mühendisliği dalında çalışıyorum" diye istifa etti.

ALAEDDİN ARAS- Aysel Atımtay şu anda da, benim de, TMMOB adına üyesi olduğum Kalite Çevre Kurulunun Başkanlığını yürütüyor. Şimdi bunu götürüp vereceğim, diyeceğim ki, "Bak, burada senin adın da yer alıyor; ama sen istifa etmişsin."

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- O dönemde bir de Korozyon Mühendisliği kitabı çıktı.

ALAEDDİN ARAS- Evet. Yine Gazi Üniversitesindeki arkadaşlarımızın, Timur Bey ve Hayri Yalçın Beyin korozyon konusunda hazırladıkları bir kitap vardı. O dönemde bu kitap üzerinde, "Bastırılabilir mi, bastırılmayabilir mi?" diye Oda'da bir tartışma oldu; ama yine Ferda Hoca sağ olsun, kendisi çok yardımcı oldu, o kitabı da bastırıldı. Bu da esasında demin Bülent'in söylediği o, metalürji, kimya mühendisliği ve diğer bazı mühendisliklerin bir aradığının tipik bir örneği olarak gündeme geldi. Ben, multidisipliner alanda kimya, metalürji, makine, çevre, gıda, petrol ve başka bazı mühendislik disiplinleriyle bir arada olmamız gerektiğine, birlikte çalışmamız gerektiğine inanıyorum. Çünkü üretmek ancak böyle olur, başka türlü üretmiyorsunuz. O dönemde bizim böyle bir çalışmamız olmuştur. Benim, Ankara'da yönetimimde olduğum dönemde, bir şansımız da, Ferda Hocanın olmasıydı. Çünkü Merkezin Şube ile diyalogunun sıcak olması çok önemli; öbür türlü, sıkıntı yaratıyor, karşılıklı sıkıntılar çıkıyor.

Eğer unuttuğum bazı şeyler varsa, Ferda Hocam tamamlayabilir.

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- Sabun, Deterjan Kongresi...

ALAEDDİN ARAS- Ondan bahsettim zaten, onu yaptık ve ilk defa olarak oraya editör olarak sizin adınızı yazdığımızda epey tepkiler almıştık. Ama maalesef, özel bir nedenden dolayı Kongrede bulunamamıştım. Babamın vefatı nedeniyle Diyarbakır'daydım ve Kongre tarihi de önceden belirlendiği için Kongrede bulunamamıştım.

Söyleyeceklerim kısaca bunlar.

UĞUR GÜREL- Bu arada şunu söyleyeyim: Bu yayınlar, örgütün gerçekten yüz akı. Bunu bir anımı anlatarak açıklamak istiyorum.

Rahmetli Adnan Kahveci o zaman Maliye Bakanıydı. Biz de yayın konusunda çok sıkıntıdayız. O zaman matbaalar, kağıt çok para tutuyor; SEKA, üretimini düşürmüş, ithal kağıt geliyor ve kağıt çok masraf tutuyordu. Yönetimde oturduk, "Gidelim, Maliye Bakanından kağıt isteyelim; bize bir kamyon kağıt versin" diye kararlaştırdık. Gittik, yanımıza da bütün çıkmış olan yayınlarımızı aldık. Adnan Kahveci oturuyor; kitapları önüne koyduk. "Sayın Bakanım, bakın, biz, meslek örgütü olarak bu kadar yayın çıkarttık. Bu nedenle, sizden rica ediyoruz; SEKA'ya emir verin, bize 10 ton kağıt versin." Güldü, "Siz kağıdı ne yapacaksınız yahu; ben size para vereyim. Zaten birçok yere veriyoruz" dedi. "Olur; eğer kağıt veremezseniz, kağıdın bedelini verin. Zaten siz para da verseniz, onu kağıt olarak kullanacağız" dedim. "Yok, ben size para vereyim, 200 milyon para çıkartayım" dedi. "Teşekkür ederiz" dedim. "Ben, meslek odalarını böyle bilmiyordum" dedi ve bütün yayınları teker teker inceledi, "Gerçekten çok iyi bir çalışma yapmışsınız" dedi.

Orada, o yayınların, meslek odalarının ve Odamızın yüz akı olduğunu ve her yerde övünerek, güvenerek gösterebileceğimizi anladım. Tabii, çıktıktan sonra, bir şeyler oldu, o yardımcı

TMMOB kaptı. (Gülüşmeler) Müsteşar Gültekin Özdemir, Kimya Mühendisleri Odası diye TMMOB'yi arıyor ve İsmail Kulaksızoğlu bir koşu gidip, 200 milyonluk çeki alıyor.

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- Bizim buraya da hiçbir şey vermediler, değil mi?

UĞUR GÜREL- Hayır, hayır. "Hiç olmazsa borçlarımızı silin" dedik; "Onu da yapamayız" dediler. "Peki" dedik.

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- O zaman son tura geçelim.

BÜLENT BOZALI- Önce yeni üyelere bir soruları alalım da, sonra son tura geçeriz. Çünkü biz kendi kendimize konuşuk, dışarıdan hiç konuşan olmadı da onun için söylüyorum.

Demet, senin merak ettiğin, bize sormak istediğin bir şey yok mu? "Niye böyle oluyor?" diye sormayacak mısın?

DEMET AYDEMİR- Evet, sonuçta hepiniz geçmiş dönemlerde Oda başkanlığı yapmışsınız ve sonuçta Odanın bugüne gelmesinde de hepinizin etkileri var ve şu an diyoruz ki, "Üyeyle bağlantımız yok, kesik." Acaba bunda sizin döneminizin ve geçmiş dönemlerin bir etkisi var mı?

BÜLENT BOZALI- Yani "Bu olumsuz durumda sizin etkiniz nedir?" diyorsun, öyle mi?

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- O zaman, Demet'in bu sorusunu da son konuşmalarınızın içinde hep birlikte cevaplayın.

BÜLENT BOZALI- Yok, hayır; buna ayrıca değinmek istiyorum.

Bakın, biraz önce konuştuğumda söyledim; çok kendi içimizde kalıyoruz. Benim, Demet'e özellikle bunu sormamın nedeni de bu; dışarıdan birilerinin bizi dürtmesi gerekiyor, irdelemesi gerekiyor. Yani bizim, dışarıdan gelecek rüzgarı hissetmemiz lazım.

Demet, "Sizin döneminizde olumsuz şeyler yok mu?" diye sordu; tabii ki var. İlk aklıma gelen şu: Birincisi, kendi adıma konuşayım, bu Odada, politik kimlikle mesleki formasyonu çok iyi dengelemek gerekiyor. Geçmişte, burada kişisel olarak dengeleri kuramadığımız bir yapıydı, özellikle de 80 öncesi için söylüyorum. Yani bunu çok iyi dengelemek gerekiyor. Fakat bunu hemen burada bir özeleştirici olarak yaparken şunu da söylemeliyim: Karşı tarafın da sizi algılaması çok politik. Siz kendiniz, bu dengeyi istediğiniz kadar kurun; sizin karşı taraftan algılanışınız sizin iradeniz dışında olduğu için bu dengeyi oturtmanız mümkün olmuyor. Bu da, üyelerin uzaklaşmasına neden olan şeylerden bir tanesi.

Bir de, o dönem içerisinde örgütün toplum tarafından ve üyeler tarafından algılanış şekli belirleyici oluyor. Siz, istediğiniz kadar, "Burası mesleki bir örgüt; biz, şu kadar sempozyum, panel düzenledik, şu raporları yayınladık" vesaire deyin, şu veya bu şekilde dar bir çerçevede bunları sunmak, anlatmak durumunda kalsanız da, o günkü koşullar içerisinde toplum, Türkiye, sizi başka türlü algılıyor. Siz isterseniz de, istemeseniz de böyle oluyor. Bu biraz da politik bir şekilde başka yerlerden de empoze

edildiği için; siz, kendinizi ne kadar kontrol etmeye, bu dengeyi kurmaya çalışsanız da, dışınızdaki unsurlar belirleyici oluyor. Dolayısıyla, sizin kitleyle olan ilişkileriniz başlangıçta şu veya bu şekilde engellenmiş oluyor. Tabii bunu özür anlamında söylemiyorum. Sonuçta, bu örgütte, örgütün yöneticileri olarak bizlerin de bu koşullar içerisinde bir şeyler yapmak için çaba sarf etmesi gerekiyor. Olumsuz yanlardan birisi bu. İkincisi, konuşmamın ilk bölümlerinde de bahsettim; dördüncü boyutu iyi takdir edememiştir. Çok fazla tartışıyoruz. Demokratiklik bizim benliğimizde var. Biraz da, "Bütün arkadaşlar her çalışmada kendi varlıklarını hissetsinler" anlayışıyla, bunu böyle bir fetişizm haline getirip, sonsuz tartışma ortamı ve zamanlamayı iyi ayarlayamayarak, eylemsiz, sonuçsuz çalışmalar yapmaya başladık. Bu, ister istemez, buraya çok yakından emek veren arkadaşlar için verimsiz çalışma ortamları doğurdu.

İnsan, var oluşu gereği, bir şey ürettiği zaman haz duyar; üretmediği zaman verimliliği azalır. Bunları hep kişisel anlamda gözlemlerim olarak söylüyorum. Mesela, çok plancıydık, çok planlamacıydık; ülkenin planlarıyla ilgili, planlamacı ekonomiden yana çok şeyler söyledik; ama kendi çalışmalarımızda bu planlama boyutu ikinci plana düştü diye düşünüyorum.

Onun dışında, bireysel olarak, siyaseten ve fikir anlamında karşı olduğumuz kişilerle gereksiz, verimsiz tartışmalara girdik bu toplantılar içinde. Yani toplantının verimliliği ortadan kalktı. Sanki derdimiz, siyasal karşıtımıza laf yetiştirmek veya sevmediğimiz kişiyi yerin dibine batırmakmış gibi davrandık. Halbuki, burada, örgüt yöneticileri için söylüyorum, örgüt yöneticisi, o toplantıdan şu veya bu şekilde, karşıtları da olsa, sonuç almak zorundadır; toplantıyı, hedeflediği sonuca ulaşmak amacıyla yapması gerekiyor.

Biraz önce konuşuldu, "Nejat Eczacıbaşı ile konuşulur mu?" diye tepkiler gösterildiğini söyledi Uğur; bir oda başkanı tabii ki konuşur, sohbet de eder, gider de, gelir de. Ama o konuşma, o ilişki süreci içerisinde kafamızdaki bir sonuca ulaşabiliyorsak o kişiyle konuşuruz; yoksa bir anlamı yok, bu örgütün yöneticisi olarak, Nejat Eczacıbaşı ile yan yana bulunmak bir anlam ifade etmiyor. Dolayısıyla, örgüt yöneticileri olarak, bu tür çalışmalarda, işin bu yanlarını iyi göremediğimizi veya buralarda hatalar yaptığımızı düşünüyorum.

Bunun dışında, en temel eleştiri olarak, çok politize olduğumuz yönünde eleştiriliyoruz. Türkiye'de, o günleri yaşamamış bir sürü insan var, o yüzden belki bilinmiyor olabilir; ancak, durumu izah etmek için ben şöyle küçük bir anımı anlatayım: 1975 veya 1976'da, ben, Siyasal Bilgiler Fakültesine gittiğimde, "Bir Yenimahalleliler örgütü kuralım" diye bir şey ortaya çıktı; hiç tanımadığım 30 kişiyle bir araya doluştuk, bir hafta sonra Yenimahalleliler Derneği kuruldu. Hiç kimseyi tanıımıyordum. Böyle bir hava vardı, böyle bir akış söz konusuydu, bir akıntıydı gidiyordu. Bu akıntı içerisinde bizler de sonuç olarak sürükleniyorduk. O politizasyonu, birey olarak bizler yaratmadık; bu ülke yarattı. Bu ülkenin insanları olarak da biz o akıntının içerisinde yer aldık, elimizden geldiğince akıntıya karşı kürek çekmeye çalıştık. Yani o konuda bireysel anlamda kendimize çok fazla kusur bulmak istemiyorum.

MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU- Politik olmanın suçlanacak bir tarafı yok.

BÜLENT BOZALI- Burada suçlanacak şey, bu dengeyi kuramamış olmak. Örgüt yöneticisi olarak, ister meslek örgütü olsun, ister sendika olsun, diyelim ki sendika yöneticiliğiyle siyasal görüşü arasındaki dengeyi çok iyi ayarlayabilmek gerekir. Buralarda mutlaka hata yapılır, bunu da söyleyeyim; yani hatasız olması mümkün değil. O günkü koşullar içerisinde buralarda mutlaka hatalar yapılmış olabilir, bugün de hatalar yapılabilir. Bunlardan kurtulabilmenin tek yolu da açık olmaktan; yani insanlarla diyalog içerisinde bulunabilmekten, insanların sizleri eleştirmesini gönül rahatlığıyla kabul etmekten geçiyor. Başka da çözümü yok gibi.

Benim söyleyeceklerim bunlar.

Yrd. Doç. Dr. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Buyurun İhsan Bey.

İHSAN KARABABA- Eğer geçmişi bugünkü aklımla değerlendirecek olursam milyonlarca hata bulurum. O hiç sorun değil. Ama bütün mesele şu: Hiçbir şey durağan değil. Oda da durağan değil. Yani biz, Odayı durağan olarak ele alıp, insanlar geldi, gitti, inişli çıkışlı şeyler oluyor, Oda, niye bu hale geldi?" diye düşündüğümüz zaman bir çıkmaza gireriz.

Dergimizin ilk sayısından üyelerimiz...

Bana sorduğunuz zaman, ben, belki biraz megalomanca olacak; ama hatalarımın fazla olmadığını, bugünkü olumsuzlukların o zamanki insanların hatalarından kaynaklanmadığını söyleyeceğim. Neden?

Bize bir anayasa verdiler, "haklarınız var " dediler, açık söylüyorum. Ondan sonra büyük gelişmeler oldu düdüklü tencerenin kapağı birdenbire açıldı. Türkiye'yi kurtaracağımıza, bundan sonra gelişmeyi kimsenin durdurmayacağına inandık. Elbette ki yaptığımız o çalışmalar, verdiğimiz çaba çok doğru ve Türkiye'nin kurtuluşuna giden yoldu, buna inanıyorum.

Ondan sonra, bunlar üst üste konula, konula, o birikimle olunlaşacak, gelişecek, o gelişmelerle beraber Oda da, örgüt de gelişecek. Burada kesintiler başladı. kesinti olduğu zaman, hani mitolojideki o kayayı tepeye çıkarmaya çabalayıp da, tam tepeye çıkarmışken, her defasında aşağıya yuvarlanıp tekrar yeni baştan çıkarmaya çalışan adamın durumu gibi, her şeye yeniden başlamak durumunda kalıyorsunuz. Mesela, 12 Mart bazı şeyleri geciktirdi, ama 12 Martın etkisi fazla olmadı. 12 Mart bazı şeyleri de açıklığa kavuşturdu, mesela bizleri daha çok biledi; ülke ve toplum hakkında, siyaset hakkında daha çok bilgiye sahip olduk, daha çok şeyi somut olarak gördük. Ondan sonra 12 Eylül geldi. 12 Eylül gelince her şeyi dağıttı. Daralan bir toplum, diyalog kuramadığınız bir toplum; bir şey yapmak isteyen insanların da eli kolu bağlı.

Mesela, çok ilginçtir, Olcay'ı mahkemeye verdiler. Olcay'ın yaptığı neydi; 12 Eylül'de, Oda Çalışma Raporunu okuyor, bunu özel beyanat gibi algılayıp mahkemeye verdiler. Düşünebiliyor musunuz?! Böyle bir ortamdan geçtik. Bunları hesaba katmadığımız zaman, Odayı da durağan olarak gördüğünüz zaman hatalar çıkıyor. Bütün mesele, o kesintinin farkına varabilmek; o zikzakların, toplumdaki o değişikliklerin farkına varmak ve o değişimlerle örgütlerin bağıntısını kurmak gerekiyor. Onu kuramadığınız zaman ne örgütü geliştirebiliyorsunuz, ne de sizi ezen sistemle mücadele edebiliyorsunuz. Sarıldığınız bir şey var, "Benim örgütüm, bana faydalı olur" diye düşünüyorsunuz. Bu örgütün yapacağı şey, sizin mücadelenizi, sorunlarınızı aşabilmek için sisteme karşı bir mücadele vermektir. Bilgi yayınlamak da, şunu, bunu yapmak da budur. Ne yaparsanız yapın, sonuçta bu, sizin kendi çıkarınız doğrultusunda bir mücadeleyi güçlendirme aracıdır.

O mücadelenin ortamı 80 öncesinde son derece mükemmeldi. Toplumla, halkla diyalog kuruyorduk. Halbuki şimdi kendi örgütümüzle diyalog kuramıyoruz, kendi üyemizle diyalog kuramıyoruz.

O bakımdan, burada, geçmişten bugüne yanlış aramak yeri ne; "Nereden nereye geldik, bugünkü sorunların arkasında neler yatıyor, neden bu hale geldik?" meselesinin bir sorgulamasını yapmak gerekiyor, "Bizi bu hale düşürenler nelerdi?" diye sorgulamak gerek; yoksa kendi aramızdaki tartışmalara, kişilerin kusurlarına bağlamak doğru değil. Ben, "Hep küçülme yaşadık, o zamanlar hep kavga ettik" falan düşüncesini kabul etmiyorum. Mesela, o zaman kaç grup insandık, değil mi? Oturur, saatlerce tartışırdık, sabahlara kadar tartışılırdı, ama dostça tartışılırdı ve bu geliştirici olurdu. Bugünkü durumda onların hiçbir etkisi yok.

Esasında ondan korktukları için başımıza bu kadar şey getirildi. 12 Eylülün asıl sebebi bu. Bütün korktukları, toplumla kurulan diyalogdu, o toplumda oluşan ve bugün kamusal alan diyerek çarpıttıkları kamu alanıydı. Çünkü herkes düşündüğünü özgürce söylüyor, birbirini etkiliyordu. O ortamı dağıttılar. O ortamı dağıttıkları zaman da ne oldu; işte, bizim demokratikleşmemizi Avrupalılar savunuyor, siyasetimizi Avrupalılar değerlendiriyor; bizim demokratik dinamiklerimizin etkisi de kayboldu. Bence sorunların bütünselliğini görememekten kaynaklanan bir gerileme var. Benim düşüncem bu yönde.

ALAEDDİN ARAS- Ben de buna ilişkin bir şeyler söyleyeyim.

Bir önceki turda, "Odalarda, oda yönetimlerinde, 12 Eylül sonrası daha çok, 'Küçük olsun, ama benim olsun' mantığı var" dedik; doğru. Ama şöyle bir handikabımız da var: 12 Eylül öncesinde, bizler, işyerlerinde, evlerde veyahut lokallerde oturup belli toplantılar düzenlediğimizde kimse bir şey söylemiyordu; ama 12 Eylül sonrasında bizlerin bu diyalogları geliştirme şansımız kalmadı. Ufak bir çalışma içerisine girdiğinizde hemen sizin hakkınızda dava açılıyordu. Nitekim, İhsan Ağabeyin de söylediği gibi, siz, Çalışma Raporunu okuyordunuz, "Kamuoyuna demeç veriyorsunuz" diye sizin hakkınızda dava açılıyordu. Bu, sizin de çalışmalarınızı bir biçimde engelliyor veya frenliyor, bir sıkıntı yaratıyor. Siz de kısmen de olsa kabuğunuza çekilmek durumunda kalıyorsunuz. Yani çok kolay olmuyor. Ben, daha önce çok rahatlıkla çıkıp bir şeyler söylüyorken, 12 Eylülden sonra, Murat'la, Bülent'le bir araya gelip, "Bu Odayı nasıl kurtarırsınız?" diye toplansaydık ve biri de gidip haber verseydi, suçüstü yakalanıp, "Bunlar gizli örgüt kurmuşlar" diye içeri atılmak mümkündü.

Onun için, elbette ki çok sıkıntılı bir dönem yaşadık. Yalnız bizim Odamız değil, genel olarak örgütlülük açısından söylüyorum. Nitekim, televizyonda izlemiştim; bir programda bu soruya benzer bir soru soruldu. "Sol, 12 Eylül sonrası örgütlülüğü niye yapamadı?" diye soruldu. Programda, Refah Partisinden bir bayan vardı, "Karşımızda sol yoktu, sola siyaset yasaklanmıştı; biz de varoşların tümüne rahatlıkla gittik ve örgütledik. Hazır bir şeyin üzerine oturduk" dedi. Yani sizin böyle bir handikabınız vardı. Bu ürkeklik atılabilir miydi; atılabilirdi, belki 90'ların başında atılabilirdi, belki 2000'lerin başında atılabilirdi. Ama sonuçta, bunun belli bir etkisi de var diye düşünüyorum.

BÜLENT BOZALI- Murat, sen bir şey söyleyecek misin?

MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU- Konuşulanlar bende bir şeyler söyleme isteği uyandırdı; ama...

BÜLENT BOZALI- İstersen, biz, son sözlerimizi söyleyelim, sen sonra bağla. Bu, senin için daha yararlı olur diye düşünüyorum.

Ben, kişisel olarak, örgütlenmede amaç edilen noktaya ulaşmanın yollarının bulunabileceğini düşünüyorum. Bu yollar koşullara göre değişir. Önemli olan, sizin o yolları bulabilme beceri ve tecrübenizi, yetkinliğinizi kullanıp kullanamamanızdır. Ben, meslek örgütlerinde örgütlenmenin yolunun, "gerilla taktiği" de-

nilen birebir insan ilişkisinden geçtiğine inanıyorum. Dolayısıyla, Yönetim kademelerinde çalışan arkadaşların birebir sıcak ilişkileriyle, örgütlenme faaliyetinin kabul edilebilir sınırlara kadar yükseltilebileceğini düşünüyorum.

Daha ötesinin ise burada çalışan yönetici arkadaşların dışındaki toplumsal olaylara bağlı olduğunu söylemek lazım. Fakat bu, aşılabilecek bir şeydir. Yöntemini bulduğunuz zaman, örgütlenme, kabul edilebilir bir düzeye çok rahatlıkla çıkartılabilir. Meslek örgütlerinin bugünkü konumundan çok daha öteye; yani 10-20 yıl perspektifle, konuları çok rahat bir şekilde işleyebileceğine, irdeleyebileceğine, o yetkinliğe ulaşabileceğine de inanıyorum. Yani bu potansiyel var. Çünkü sonuçta, mesleki kimliği olan kişiler şu veya bu şekilde bu ülkenin çeşitli yerlerinde, belirli yerlerde, yanlış veya doğru, birtakım politikalar üretiyorlar, söylüyorlar, bu politikalar sonucunda bazı projeleri hayata geçiriyorlar. Burada bu potansiyel var. Ben, bu örgütlenmenin yaratılabileceğini söylemek istiyorum.

Daha önce bu konuda birtakım şeyler söyledim, onları tekrarlamak istemiyorum; ama burada bir şey daha ortaya çıktı, yani bu da çok önemli. Aktif olarak bu örgütte çalışanların, üretkenlerin, bu örgüt kimliği altında üretkenlerin şu veya bu şekilde onurlandırılması gerekiyor. Bu, maddi anlamda değil; yöntemleri bulunup, bu kişilerin şu veya bu şekilde onurlandırılmaları lazım. Yani bu kişilerin kendi varlıklarını burada hissetmeleri, buradan bir hayat suyu alabilmelerinin ortamının yaratılması lazım. Bunun göz ardı edilmemesi lazım.

Bir de üyenin, mesleki anlamda kendisini geliştirebileceği bir çatı altında bulunduğunu görebilmesi lazım. Burada bunun sağlanması gerekiyor. Biz, sadece bir kimya mühendisi değiliz, insanız; politik görüşlerimiz oluyor, insan ilişkilerimiz var, aile ilişkilerimiz var, dünya görüşümüz var. Bu çatı altında, bu düşüncelerimizi paylaşılabileceğimiz, birlikte hareket edebileceğimiz ortamların yaratılması gerekiyor. Yani tüm bunlar yapılsa, bu örgütlenme sorununun aşılabileceğini düşünüyorum. Daha önceki konuşmamda da bir-iki yerin altını özellikle çizdim. Bunlar yapıldığı takdirde birçok sorunun çözülebileceğini söylüyorum. Çünkü mesleki alan ağırlıklı bir örgütlenme olduğu için, geçmişe göre çok daha kolay olduğunu düşünüyorum. Bir de çok daha kalıcı, uzun vadeli çalışmalara gitmek lazım.

Diğer meslek gruplarıyla birlikte çalışmanın şu veya bu şekilde pratiklerin yaratılması lazım. "Kendi örgütüm, kendi dünyam" diyen meslek örgütleri varsa, bunları zorlamalıyız. Nasıl ki, kendimizi zorlayıp sanayiciyle konuşabiliyorsak, meslek örgütleriyle de ortak çalışmaları hayata geçirmek lazım.

Şurada küçücük bir afiş var; "Su Sempozyumu." Bu konunun önümüzdeki 20 yıllık süreç içerisinde çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Küçücük bir afişe sığdırmışlar. Böyle konular şu veya bu şekilde birçok meslek grubunun ortak yürütmesi gereken konular. Önümüzdeki 10 yıllık süreci dikkate alarak, bugünden bu konuların işleniyor olması ve birlikte yapılması gerekiyor. Yani TMMOB çatısı altında birlikte çalışabilmenin şartlarını zorlamak lazım diye düşünüyorum.

Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler.

UĞUR GÜREL- Tabii ki, hatalarınız olacak. Eğer bir şeyler yapmaya çalışıyorsanız, hata yapacaksınız. Ama hiçbir şey yapmazsanız, hata yapma olanağınız da oldukça düşük olur. Demin de söylediğim gibi, 73'te girdiğimde çok iyi insanlarla çalıştım. 12 Eylül öncesinde Murat'la birlikte çalıştık, daha sonra İhsan Ağabeyle birlikte çalıştık. Bu yüzden, benim en az hata yapmam, Yönetim Kurulu içerisinde olmam gerekir; fakat tabii öyle olmuyor.

Bence, toplumsal muhalefet yükselmeye başlayınca, bu, bir şekilde meslek odalarına yansıyor. Yani bizler çok çalıştık da, 1980 öncesi bu meslek odaları çok söz sahibi mi oldu? Hayır. O, aslında toplumsal muhalefetin getirdiği bir ivmeydi. O tsunami geri çekilince, sular geri çekilince, aynı erozyon meslek odalarında da oldu. Bence, kendimize çok fazla bir şey yüklemememiz lazım. Aslında biraz alçakgönüllü olmamız gerekir; yani bu meslek örgütlerinde çalışacak yönetimlerin biraz ayakları yere basacak, biraz alçakgönüllü olacak. Çok büyük hedefler koymadan, küçük hedeflerle uzun bir süreç içerisinde ancak büyük hedeflere ulaşabileceğinin bilincinde olabilmeleri gerekir. Yani "Oturalım, iyi bir örgütlenelim, bütün kimya sanayinin sorunlarını çözelim" gibi bir şey tabiatın kanununa aykırı. Ben, alçakgönüllü olmayı ve becerebileceğimiz kadar, yapabileceğimiz kadar programlarımızı hayata geçirmemiz gerektiği kanısındayım.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkürler. Buyurun.

ALAEDDİN ARAS

Ben yaşadım, ama sonra başkasından dinlemek daha farklı oluyor. Benim oğlum o zaman küçüktü, "Baba, ben her zaman soruyorum, 'Oda, Oda, Oda, TMMOB, TMMOB, TMMOB' diyorsun. Bu Oda nedir, TMMOB nedir? Ben bir tiyatroya gitmeyecek miyim, ben bir sinemaya gitmeyecek miyim?" filan gibi serzenişte bulunmuştu. Bu, benim içimde bir yara oldu; ama Oda'ya zaman ayırmaktan dolayı hiç pişmanlık duymadım. Geçen gün de bir elektrik mühendisi arkadaşım anlattı; bir elektrik mühendisi arkadaşının ana sınıfındaki çocuğuna, "Baban ne iş yapıyor?" diye sormuşlar. Çocuk da, "Babam odacı" demiş. Çocuğun annesiyle öğretmen diyalog kurmuş. Annesi, "Oğlum, senin baban elektrik mühendisi" demiş. "Anne, herkes 'Odacıdır, odacıdır' diyor, ben de 'Odacıdır' dedim."

Esasında, bütün bunlarla birlikte, 12 Eylül sonrasında Oda yönetimlerinde, farklı politik şeyler nedeniyle, "Şunu yapsam bir ne der? Şunu yapsam mı?" gibi nedenlerle ve hatta yapmak isteyip de yapamadığı için Oda'ya küsen arkadaşlarımız da yok değil, var. Deminki sorunuza bir cevap anlamında söylüyorum. Yakın dönemlerde de 1990'lı yıllarda Ankara Şubede benzer bir şey oldu. Tabii ki, bütün bunlar sizin amacınız ve düşüncenizle ilgili. "Acaba yine bu Oda'yı darmadağın mı edecekler, yine bir şey mi olacak, yine biri bizim hakkımızda bir şeyler mi yaratacak?" endişesi var. Ama tabii ki, bu, sizi daha benmerkezci yapmamalı; ama bu endişe de var. Geliyor, o liberal politikaların şeyle, "Burada biz de şunu yapabiliriz, şunu da yapabiliriz, bu-

nu da yapabiliriz" gibi, Odanın amacından çok daha farklı amaçlar gündeme geliyor.

Burada bir eğlence düzenleyebilir miyiz, yani Oda'da eğlence yapılabilir mi? Lokalleri olursa olabilir; ama lokalleri olmadığı vakit, bütün bunları yapmak çok kolay değil. Ama bunlara da ihtiyaç yok mu; var. Yani bu bir gerçek, yani insanlar dışarj olmak istiyor. Fakat bir politik süreç var; 12 Eylülde bir silindir geçmiş üzerimizden. Yalnız bizim üzerimizden değil, bir bütün toplumun üzerinden geçmiş. Siz, yeniden kalktığınız vakit, çok kolay olmuyor. Yani birileri sizinle ilgili epey mesafe kat etmiş, sizin aleyhinizde söyleyebilecek çok şeyleri var ellerinde. Sizin, bunların çok doğru olmadığını veya eksik olduğunu söyleyebilmeniz de belki zaman alıyor. TMMOB, son dönemlerde Odalarla birlikte ayağının üzerinde durabilir mi? Demin onu söyledim; yani kendinizi yeniden gözden geçirerek, eksiklerinizi toparlamak mümkündür. Bu, bu nesle düşüyor. Bu neslin böyle bir şansı var; çünkü zengin tecrübe de var. Deneyimli insanlara başvurup, onların bilgi ve becerisini alıp hayata geçirmek de mümkün. Ama bizim de günahlarımız yok değil, var; bizden kaynaklı olanlar vardı, sistemin bize dayattığı veya işlettiği günahlar vardı. Bunların hepsi iç içe. Ben, kendimize çok da haksızlık etmememiz gerektiğini düşünüyorum. Buradaki bütün arkadaşlarımız çok özverili çalıştılar. O dönemde evlerini bıraktılar, çocuklarını ve eşlerini ihmal ettiler, vesaire.

Ben yaşadım, ama sonra başkasından dinlemek daha farklı oluyor. Benim oğlum o zaman küçüktü, "Baba, ben her zaman soruyorum, 'Oda, Oda, Oda, TMMOB, TMMOB, TMMOB' diyorsun. Bu Oda nedir, TMMOB nedir? Ben bir tiyatroya gitmeyecek miyim, ben bir sinemaya gitmeyecek miyim?" filan gibi serzenişte bulunmuştu. Bu, benim içimde bir yara oldu; ama Oda'ya zaman ayırmaktan dolayı hiç pişmanlık duymadım. Geçen gün de bir elektrik mühendisi arkadaşım anlattı; bir elektrik mühendisi arkadaşının ana sınıfındaki çocuğuna, "Baban ne iş yapıyor?" diye sormuşlar. Çocuk da, "Babam odacı" demiş. Çocuğun annesiyle öğretmen diyalog kurmuş. Annesi, "Oğlum, senin baban elektrik mühendisi" demiş. "Anne, herkes 'Odacıdır, odacıdır' diyor, ben de 'Odacıdır' dedim." Yani böylesi arkadaşlarımız da var. Bütün bunlara da haksızlık etmemek lazım; ama yanlışlarımız da var. Sayın Karababa'yı dilediğimiz kadar eleştirelim, "Senin şu yanlışın var" diyelim; bedel ödemedi mi? Salt bu Oda değil tabii, topluma olan görevi nedeniyle de yaşadı. Kimimiz işimizden olduk, kimimiz makamımızdan olduk, mevkiimizden olduk; ama hiçbirimiz buradaki mücadeleden vazgeçmedik.

İHSAN KARABABA- Bir cümle söyleyeyim. Şu var: Oda üyesiyle Oda yöneticilerinin ilişkisini, çobanla koyun ilişkisi halinde düşünersek çok yanlış oluruz, yani yönetimi sürüyü yönetecek insan gibi algılamak. Sağlıklı bir toplumda yönetici olmak kolay. Öyle bir toplum, sağlıklı üye tabanı, hakikaten kendi çıkarına karşı çalışacak olanı zaten barındırmaz, yaşatmaz. O bakımdan, o ilişkileri çobanla koyun ilişkisi şeklinde görmemek gerekiyor. Taban bilinçli olduğu zaman, hakikaten durum değişik

oluyor; çünkü o, kendi aleyhine çalışacak olan bir sisteme izin vermez.

BÜLENT BOZALI- Evet, son söz üyenin. Buyur Murat. (Gülüşmeler)

MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU

Meslek sosyolojisinde şöyle bir şey vardır: Bir mesleğin toplum nezdinde prestij kazanabilmesi için üç temel unsur lazım; bir tanesi, meslek sahibinin, o konuda gerçekten herkesten daha fazla bilgi ve deneyimi olması gerekir ve toplumun bu bilgiyi gözden çıkartamaması gerekir... İkincisi, bu mesleki alanın, bu uğraş alanının, bu pratiğin kendi normlarını koyması gerekir. Yani normatif boyut dediğimiz ahlak boyutu, bir meslek etiği olması lazım. Bu etiğin denetlendiği, kontrol edildiği yerin, onun örgütü olması lazım. Üçüncüsü de, bu meslek grubunun diğer meslek gruplarıyla arasındaki sınırların doğru çekilmesi lazım.

Toplantıya geç katılabildiğim için sizleri başından dinleyememiş olmanın hem avantajı, hem dezavantajı ile konuşacağım.

Bu konu, esasen çok uzun konuşulabilecek bir konu gibi geliyor; çünkü içinde yaşadığımız yakın geçmişteki bir dönemi değerlendiriyoruz. Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğinde, 81 yılındaki bir kongre için Nejat Haksal'la beraber bir tebliğ hazırlamıştık. Bütün TMMOB yayınlarını baştan sona taramıştık. Çok ilginç bir şekilde, 54 yılından başlayarak, TMMOB'nin genel kurullarında, odaların genel kurullarında, dergilerde hep aynı soru öne çıkıyor: "Neden üyeler odaya yeteri kadar ilgi göstermiyorlar?" Bu, çok temel bir soru; ayrıca örgütün yöneticisinin böyle bir kaygısı olması anlaşılır bir şey. Ama aynı zamanda karmaşık bir sorun. Teorik olarak, bunun hem Türkiye'ye ilişkin bir iç konjonktürle bağlantılı olduğu, Türkiye'nin siyasal ve kültürel yapıyla, örgütlenme kültürüyle ilgili olduğunu, hem de dünya konjonktürüne paralel bir gelişme de gösterdiğini tespit etmiştik o zaman.

"Örgüte ilgi yok" konusu sadece yöneticinin hatası gibi algılanırsa, bu çok iradi bir bakış olacaktır. Genel olarak bir yerde siyasal ya da toplumsal örgütlenme ve politik başarı gösterilebilmesi, esasen o toplumda öncelikle böyle bir potansiyel olmasıyla ilgili bir şey. Yani iradi olarak, yukarıdan, çok ideal bir toplumsal model tasarladınız, bir kadro ortaya çıktı ve "bu toplumda şöyle bir hareket yaratacağız" dedi; böyle bir girişimin toplumun içinde bulunduğu konjonktüre bağlı olarak şansı olmayabilir. İradi olarak toplumları bu şekilde politize edemeyiz; dünya tarihi de bunu gösteriyor. O yüzden, en başarılı siyasal hareketler aslında spontane olarak, kendiliğinden toplumda bir şeylerin gelişmiş olması ve yetenekli siyasî önderlerin bunu çok iyi görmüş ve değerlendirmiş olmasıyla ilgili bir şey. Yani birisinin kafasından doğan, rüyasında gördüğü bir şeyle... Osmanlı'da vardı bu; yani istiareye yatarsın. Böyle bir şey yok. Toplumun talebi olması lazım.

Bizim Türkiye'de, Osmanlı döneminde de Jön Türklerden başlayarak, aydınların ahlaki olarak hep böyle bir iradi müdahale kaygısı olmuştur; yani "Bu topluma bir şekilde yön göstereceğiz ve bu toplum böyle gidecek" gibi. Böyle bir handikap var.

Geçen yıllarda Türkiye'de mühendislerle ilgili yapılmış bir çalışma var. Ahmet Öncü, 96'daki doktora tezinde, TMMOB'nin tarihiyle ilgili olarak şöyle bir dönemlendirme yapmıştı; bu yaşadığımız olayları da açıklayıcı bir şey gibi geliyor bana: Bir kere, 54-65 arasına, "Kapitalist kalkıncı teknisyenler dönemi" diyor; 65-74 arasına, "Toplumsal eleştirici, bağımsız kalkıncı teknisyenler dönemi" diyor; 74'ten 80'e kadar olan kısma da "Toplumsal eylemci, bağımsızlıkçı teknisyenler dönemi" diyor. Yani TMMOB'ye hâkim olan ideolojinin ana eksenini bu doğrultularda. Ki, bana çok açıklayıcı geliyor. Biz, buna benzer bir dönemlendirmeyi ikiye bölerek yapmıştık; 60'lara kadar ve 70'lerin sonuna kadar.

Böyle bir dönemlemenin geri planına baktığımız zaman, aslında onu da doğuran ve dünyada ve Türkiye'de hem iç, hem dış konjonktür anlamında etkenler var olabilir. Yani 1950'li yıllardan 65'e kadar gelen TMMOB döneminde, Demokrat Parti dönemi, daha sonra 27 Mayıs'ta, onun başlarındaki kısımda hâlâ burada hâkim kadrolar geleneksel olarak devletten yana, devletin aydını pozisyonunda insanlardır. Şöyle bir analize katılıyorum; tabii bu benim analizim değil, ama sosyolojik olarak baktığım zaman, çok yerine oturuyor: 1960'lara gelirken kapitalist var oluş tarzından rahatsız olan aydın, sivil, asker, bürokrat kesim tekrar devletin kozasına dönerek, aslında devletin hakemliğinde tekrar bölüşüm meselesini halletmek için bir çözüm arzusundadır. 27

Mayısta böyle bir şey var. Ama 60'ların ikinci yarısında, İstanbul Teknik Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi filan gibi yerlerden başlayarak bir öğrenci hareketi – bizim 70'lerdeki kadrolarımız buradan geliyor – bir devrimci hareket görüyoruz. Aslında bu devrimci hareketin ötekilerden temel farkı, karakteristik olarak ayrıldığı yer, bunların devletten bağımsız bir aydın pozisyona geçmeleridir. Bu, çok önemli, çünkü sosyalizmin ruhuna da uygun bir şey; yani siz, toplumsal muhalefetsiniz, devletten bağımsızınız, sermayeden bağımsızınız, toplum ve halk adına bir şey yapmak istiyorsunuz.

Bu, neden o tarihlerde oluyor. Dünyada ve Türkiye'de o yıllara baktığımız zaman, köylüyle toprak ağalarının çelişkilerinin, işçiyle patronun çelişkisinin, devletle toplumun çelişkisinin, kılla kentin çelişkisinin, kozmopolitizmle yerelliğin çelişkisinin keskinleştiği, yükseldiği ve önemli bir dinamizm yarattığı bir toplum görüyoruz. Aydınlar saf tutmak zorunda; yani ya oradansın, ya buradansın. Aynı yıllarda, Afrika'da yüzyıllardır süren sömürgeci yönetim altında Angola ve Mozambik, İspanya ve Portekiz'e karşı bağımsızlık savaşlarını kazanmaya başladılar. Ortadoğu allak bullak oldu. Mesela, bugünkü çöken El Fetih, en ılımlıydı. Filistin Halk Kurtuluş Cephesi, El Saika hareketleri filan vardı. İsrail'e karşı, dünyada da son derece prestij kazanan bir mücadele devam etti orada. Aynı zamanda, Uzakdoğu'da Amerikan emperyalizmine karşı Vietnam inanılmaz bir mücadele verdi ve kazandı. Bütün bunlar, sosyalizm çerçevesinde, o perspektifte ve Türkiye'de yaşananlarla beraber bize öyle bir ufuk açtı ki, haklılığımıza kesin inandık, kazanacağımıza da inandık. Yanlış da değil; çünkü dünya öyle gidiyordu. Siyasette en büyük motivasyon budur; yani görülebilir bir hedef var, kazanılabilir gözüküyor ve birbirimize ve kendimize güvenip yola çıkıyoruz. Bugün eksik olan bir şey. Esasen, toplumun durumu, halî, bize son derece umut veren, ahlaken bizi tatmin eden ve kazanabileceğimize inancımızı besleyen birçok örnek bizi bu yola götürüyordu.

1960'ların sonuna gelindiğinde, Türkiye'de bu devrimci kadroların üniversitelerden mezun olması, TMMOB'deki kadroları hazırladı. İkincisi, zaten mühendis-mimar kitlesi, 1969 yılında 657 sayılı Personel Kanununun devreye girmesiyle ekonomik olarak son derece güç duruma düştü. O zamana kadar mühendisler prestijliydi, ekonomik anlamda da öyleydi, yönetici elitlere yakındı.

SALONDAN- 1960'larda bir validen daha fazla ücret alıyordu.

MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU- Tabii ki.

Mesela, 50'lerdeki, 60'lardaki Türk filmlerindeki – şimdi bazı TRT kanallarında eski filmler gösteriliyor – filmin olumlu kahramanı, çoğu kez mühendistir. Yani toplumun gözünde o zamanlar mühendis son derece prestijli idi, herkes çocuğunu mühendis yapmak istiyordu.

1970'lerde mühendis mimar hareketi toplumsal mücadeleci bir yöne doğru evrildi. Evet, ondan sonra geriledi; ama bu iradi bir şey değil. Böyle bir dalga. O zaman, çok prestijli olan Filistin'deki Halk Kurtuluş Cephesi bugün yok, El Fetih sürünüyor. Karşısında Hamas kazandı, değil mi? Vietnam'da her şey tersine

döndü, Kamboçya'da Pol Pot çıktı, öbür tarafta bilmem ne oldu. Bütün dünyada böyle bir şey yaşandı ve biz böyle bir noktaya geldik.

Esasında, 70'lerde hiç kimse kalkıp da bize ikna edici sözlerle gelmedi. Toplumdaki hava, bizi böyle bir hareketin içine çekti ve biz, bu hareket içinde çok iyiydik, kendimizi iyi hissediyorduk. Hayatımızı anlamlandıran bir mücadelenin içindeydik. Bu mücadele, bize haz veriyordu, doyum veriyordu, kendimize güvenimizi artırıyordu.

Bütün bunlar, işin bizim dışımızdaki koşullarıyla ilgili bir analiz. Yani bunlar iyi olduğu zaman iyi, ama olmadığı zaman ne olacak, her şeyi tamamen kendi akışına bırakmak mı lazım; hayır, öyle demek istemiyorum. Bütün dünya tarihi de, insanlık tarihi de, aslında iradi çabaların önemini gösterir. Bu çabayı da göstermek lazım; ama haddimizi de bilerek yapmak lazım. Mesela, Kimya Mühendisleri Odası özelinde konuşursam – 70'lerde de bunu konuşurduk aslında – bence, siyasi mücadele önemli. Ben, politikleşmenin eleştirilecek bir yanı olduğunu düşünmüyorum; ama politikleşmeyi doğru anlamak lazım. Politikleşme nedir; hayatı değiştirmeye dönük her türlü faaliyet politikadır. Politika, Mecliste, partilerde yapılan olaydan ibaret de değildir. Politika, hayatı değiştirmekse, herkesin kendi hayatını, yaşadığı pratiği değiştirmek üzere irade göstermesi gerekir. Mühendislik pratiğini sorgulamaya dönük çabaların mühendis odalarında bizim ana konumuz olması gerekir.

Meslek sosyolojisinde şöyle bir şey vardır: Bir mesleğin toplum nezdinde prestij kazanabilmesi için üç temel unsur lazım; bir tanesi, meslek sahibinin, o konuda gerçekten herkesten daha fazla bilgi ve deneyimi olması gerekir ve toplumun bu bilgiyi gözden çıkartamaması gerekir. Eğer böyleyse, o bilginizle toplum nezdinde prestijli olacaksınız. İkincisi, bu mesleki alanın, bu uğraş alanının, bu pratiğin kendi normlarını koyması gerekir. Yani normatif boyut dediğimiz ahlak boyutu, bir meslek etiği olması lazım. Bu etiğin denetlendiği, kontrol edildiği yerin, onun örgütü olması lazım. Üçüncüsü de, bu meslek grubunun diğer meslek gruplarıyla arasındaki sınırların doğru çekilmesi lazım. Örneğin, 81'deki tebliğimizde şöyle bir şeyden bahsetmiştik. İlk başlarda en yaygın, en prestijli mühendislik inşaat mühendisliği. Ama yanlış ve yaygın bir pratik olarak, inşaat mühendisi, projesini kendisi çizmez, kalfaya çizdirir, altını imzalar. Gelişmiş bir toplumun mühendisi böyle bir şeyi katıyen yapmaz. O, onun işidir, bilgisinin tekeli ondadır, o uzmanlık bilgisidir ve gerçekten de böyle bir bilginin kamu yararına, doğru kullanılması gerekir, istismar edilmemesi gerekir. O yüzden binalar çökmeye başladı, o yüzden depremlerde böyle olmaya başladı; çünkü en azından

o çöken binalar için konuşursak belli ki hiç kimse mühendislik anlamında mühendislik yapmıyor. Siz, meslek olarak, gerçekten onun gereklerini yerine getirmek konusunda titizlendiğiniz ölçüde, onun bilgisi hakikaten sizde toplandığı ölçüde ve toplum da bundan vazgeçemediği ölçüde toplum size dönecektir zaten, bunun sağlandığı yer olarak da üyeler size gelecektir. Yani işin mantığında bu var; bunu yapabilmemiz lazım.

TMMOB'nin 70'lerde yaptığı çalışmaları gözden geçirdiğimizde, neredeyse üniversitelerin yapması gerekeni yapmış. 74'te başlayan dönemde tespit şuydu zaten: Mühendisler ve mimarlar kendi teknik bilgi ve hünerlerini toplum yararına kullanmak konusunda sorunludur. Çünkü sistem, siyasal, ekonomik, kültürel bütün kurumlarında hem uluslararası emperyalizmin, hem Türkiye'deki yerli sermayenin düzeni içerisinde kilitlenmiştir. Biz bu ülkede, halkın yararına, emekçiler yararına teknik hizmet ve pratik üretmek istiyoruz. O yüzden de önümüzdeki hedef, önce bu engelleri kaldırmaktır. Bunu kaldırmanın yolu da nereden geçer; asıl olarak siyasi mücadele verecek olan yerlere bilgi üretmekten geçer yani toplumsal muhalefetin bilgilerini üretmekten geçer. Beş yıllık kalkınma planlarına, bilmem nelerle dünya kadar çalışma yaptık. Enerji, ulaşım, şehir planı, silahsızlanma, ilaç, çevre, her konuda, o dönemin bütün siyasal partilerine ve Devlet Planlama Teşkilatına en temel bilgiler buralardan üretildi, bu toplantılardan çıktı. Bunun nasıl yapılabildiği önemli; çünkü esasen Kimya Mühendisleri Odası, üniversitelerdeki en değerli hocaları kendi içerisine çekebiliyordu, o hocalar burada bir şeyler yapmaktan hoşlanıyorlardı, haklı olarak iyi bir şey yaptıklarını düşünüyorlardı. Yani o alanın entelektüel birikimi buralardan topluma yayıldığı zaman, siz zaten toplum nezdinde daha güçlü olursunuz. Mesela, bunu yapabilmek önemli.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Teşekkür ederiz.

Gerçekten, ben de burada daha farklı bir toplantı bekliyordum. Ama sizlerle birlikte olmaktan gurur duydum. Bu bilgileri daha sonra gençlere aktaracağımız güzel bir dergimiz olacak.

MURAT GÜMRÜKÇÜOĞLU- Hocam, kiminle konuştuğumuz da önemli değil; bence, bunu almak isteyenlerle konuşmak önemli.

Yrd. Doç. Dr. S. FERDA MUTLU- Bizim okulda bir seminerler dizisi var; sizleri bir gün bir söyleşi için davet edersem, gelerseniz, çok seviniriz. Bizim öğrencilerimizin de almaları gereken şeyler var. Sizler olursanız, ufukları genişleyecektir.

Teşekkür ederiz.

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI 50 YILI AŞAN SÜREÇ

İhsan KARABABA

KMO 19-23, 31. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Giriş

Sayın Ferda Mutlu, Kimya Mühendisleri Odası Yayın Kurulu adına, bana, TMMOB'nin 50. Yıl kutlamaları kapsamında, Kimya Mühendisleri Odası'nın 50. Yılına değerlendiren bir yazı yazmam önerisinde bulundu. KMO'nun toplum yaşamına katılmasının 50. yılında bana yapılan bu öneriyi onurlandırıcı bir görev olarak algılıyor ve önerisinden dolayı Sn. Mutlu'ya içtenlikle teşekkür ediyorum.

Bu görev onurlandırıcı olduğu kadar, belki de daha ağır, altından kalkılması zor bir sorumluluk yüklemektedir. Bu zorluk, odanın 50 yıllık faaliyet sürecini kronolojik sıralamayla anlatma kolaylığına kaçmadan, toplum içinde sahip olduğu statüye daha derinlemesine bakarak değerlendirmeye çalışma isteğinden kaynaklanmaktadır.

İnsanların örgütlere duydukları ilginin nedeni, açıkça ifade edilmese de, kendilerini kuşatan çevreyle ve içinde yaşanan toplumla doğrudan kurumsal ilişki kurmak ve kendi çıkarları doğrultusunda toplumu etkileme isteminden ileri gelmektedir.

Örtülü kalan bu istek çoğu kez, mesleki sorumluluk, örgüte bağlılık vb. görüntüler altında gizli kalsa da asıl amaç, toplumda ortak statüye sahip insanların dayanışma içinde, bugünlerini kurma, geleceklerini güvence altına alma mücadelesini başarıya ulaştırma duygusundan kaynaklanmaktadır. Bu çaba içinde örgütler, örgütü oluşturan grupların, toplumu kendi çıkarları doğrultusunda değiştirme, dönüştürme mücadelesinde, ellerinde bulundurdıkları etkili, dinamik ve güçlü araçlardır. Bu ilişkiler içinde örgütü ve örgütlü yapıları daha sağlıklı değerlendirebilmek için insan-toplum ilişkisine biraz daha yakından bakmak gerekmektedir.

Gündelik yaşamda toplum terimi gerçek anlamı ve gücünden soyutlanmış olarak, bizim dışımızda duran, bize rağmen bizden bağımsız var olan insanlar topluluğu gibi görülmektedir. Toplumda yerleşik duruma gelen bu yargı olaylara toplumsal yaklaşım yerine bireysel ya da grup çıkarları açısından yaklaşmayı ön plana çıkarmaktadır. Oysa insan ancak toplumsal ilişkileriyle var olmakta, insan varlığının maddi-manevi gelişimi de ancak bu ilişkiler içinde gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle insanı toplumdan, toplumu da insandan soyutlamadan bir bütünlük içinde ele almak kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Toplum, insanların gelişi güzel bir araya geldiği, birbirinden bağımsız gruplar halinde yaşadığı bir oluşum değildir. Aksine toplum kendini oluşturan parçaların düzenli işleyen bir bileşimidir.[1, s. 30]

İnsanlığın gelişimi, toplumların tarihsel dönemleri içinde

sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel koşullardan ve toplumlara egemen ideolojiden, bunların yarattığı etken ve etmenlerden bağımsız olarak ele alınması gereken bir süreçtir. Başka bir deyişle gelişim, bireysel çabalara ve bir irade sorununa indirgelebilecek bir süreç olmamaktadır.

Ünlü toplum bilimci Mübcecel Kıray; toplumsal bireysel gelişimi konusunda; *"Modern toplumda mutlaka bir örgütlenme tarzı vardır ve sorunlar örgütlerle çözülür. Himaye sistemleri içinde kişilik bulmak mümkün değildir"* demektedir. Türkiye'de insanın değişim çizgisi içinde eski yapının değişmeden koruduğunu, bu yapı içinde kişilerin kendine güvenlerinin yerleşmediğini, kendini sürekli yeniden ürettiğine işaret etmekte ve; *"Ama hakiki üretim anonim ilişkilere geçtiği, kişiliğine güvendiği ve legal olarak örgütlendiği zaman olacak. Farklı roller oynayan bir örgütün içine girdiği zaman oluşacak"* demektedir [2, s. 305].

Kanımcı, KMO'yu gerçek boyutlarıyla tanımlamak için sürece, Odanın sahip olduğu statü ve örgüt/üye ilişkilerinin yarattığı statükonun ötesine geçerek bakmak gerekmektedir. Bunun için de; Odanın 1954'den bu tarafa geçen yarım asırlık varlığını, toplumun tarihi ve toplumsal değişim-dönüşüm süreci içinde ve TMMOB bütünselliğinde ele alarak değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum. Bu bakış açısıyla, KMO'nun 50 yılını sadece Oda özeline indirgemeden, elimden geldiği oranda, süreci, bütünsel olarak toplumsal ilişki ve etkileşimleri boyutunda ele alıp değerlendirmeye çalışacağım.

Mühendisliğin Doğuşu ve Üretim Sürecindeki Yeri,

Mühendislik sanayi devrimiyle ortaya çıkmış bir meslektir. Bilim ve teknolojiye gelişmeler, bu gelişmelerle elde edilen bulguların üretim alanına yansması mühendisi doğurdu. Kısaca söylemek gerekirse, çağdaş mühendislik çağdaş kapitalizmle doğmuş ve gelişimi de kapitalizmin gelişim, değişim ve dönüşümlerine bağlı bir yol izlemiştir. Bu nedenle mühendisin varlık nedeni sanayi üretimidir. Mühendis-üretim ilişkisi, karşılıklı etkileşim içinde, birbirini geliştirdi. Mühendisin varlık nedeninin sanayi olduğunu, sanayisi olmayan bir ülkede mühendise de gerek duyulmayacağını Prof. N. Erarslan, *"bir kaşık suda yüzme bilen de birdir bilmeyen de"* diye tanımlamaktadır [3, s. 164].

Mühendislerin üretim faaliyeti içindeki yeri, kendilerine, önemli bir statü ve güç kazandırmıştır. Ne var ki bu gelişmeler, bilim ve teknolojiye gelişmeler dahil, ekonomik toplumsal gelişmelerin dışında, kendi alanlarında bağımsız işleyen süreçler olmamaktadır. Dolayısıyla mühendisin konumu, toplumda

egemen üretim biçimine, üretimi yönlendiren güçlerin hedeflerine göre gelişen değişim ve dönüşümlere bağımlı olarak değişmektedir. Bu bağımlılığı ve üretim sürecinde mühendise biçilen rolü, hem oda başkanlığı yapmış (Makine M.O.) hem sermaye kesiminin önde gelen sözcülerinden biri olan Şükrü Er, Birinci Kimya Mühendisleri Teknik Kongresinde şöyle açıklamaktadır:

"Mühendis fabrikada işçi ile beraber çalışarak yetişir. Sonra diğer mühendisleri idare etmeye başlar. Daha da ileri giderek işverenin vekili olur. Yani memleketteki emek sermaye çatışmasında mühendise büyük bir görev düşmektedir. Mühendis emekten gelir. Sermayenin vekili olur. Şu halde memleketimizin sosyal akımları içerisinde, memleketimizi refaha, selamete erdirmeye götürecektir husus, bu iki unsuru da tanıyan, birinden yetişen ve ötekine vekil olan mühendistir. Mühendis yönetici olarak, arabulucu olarak dinlenen, mevzuata hakim olduğu için karar veren bir insan olarak, bu memleketin mukadderatına hükmettiği takdirde, memleket selamete ermiş olacaktır". [3. s.164].

Burada açıkça görülmektedir ki mühendis, kapitalist üretim biçiminde bir araç olarak görülmekte ve bu yaklaşım, daha sonra açıklamaya çalışacağım gibi, TMMOB örgütlülüğüne bakış açısının da temelini oluşturmaktadır.

Türkiye geç sanayileşmeye başlayan bir ülkedir ve sanayileşme gelişmiş ülkelerdeki seyrini takip etmemiştir. Bu gecikme mühendisliğin gelişmesinde de etkili olmuştur. Onun için bu süreçte büyük sıkıntılar yaşanmıştır ve halen yaşanmaktadır.

TMMOB ve Kimya Mühendisleri Odası (diğer odalar gibi) toplumda yaşanan bir kırılma noktasından sonra, bu kırılmanın yarattığı dönüşüm içinde kurulmuştur. Kuruluşundan sonra toplumumuzda belirleyici dönüşümler yaratan iki kırılma noktası daha yaşanmıştır. Örgüt kimlik ve kişiliği bu değişimlerin, alt üst oluşların yarattığı koşullarla şekillenerek bugüne ulaşmıştır.

Bu gelişim süreci farklı şekilde dönemlere ayrılabilir. Bir çalışma bu dönemleri şöyle açıklamaktadır: Kapitalist Kalkınmacı Teknisyenler dönemi 1954-1965; Toplumsal Eleştireci Bağımsız Kalkınmacı Teknisyenler dönemi 1965-1973; Toplumsal Eylemci Bağımsız Kalkınmacı Teknisyenler Dönemi 1974-1980 [4, s.105].

Ben ayrı bir sınıflandırma yaparak bu yarım asırlık süreci üç dönemde incelemenin doğru olacağı kanısındayım.

Bu dönemler sırasıyla:

1. Dönem, 1954-1961 yılları arasını,
2. Dönem, 1961-1980 yılları arasını,
3. Dönem, 1980 sonrasını kapsamaktadır.

1. Dönem: 1954-1961

Bu dönemi kuruluş dönemi diye de adlandırabiliriz. Türkiye'de mühendislik doğası gereği, sanayileşme talepleriyle gündeme gelmiştir. İlk olarak 1933 yılında Beş Yıllık Sanayi Kalkınma Planında yatırımları gerçekleştirecek, kurulan fabrikaları işletecek mühendisleri yetiştirecek acil bir plan uygulanmaya konmuştur. [6]

Mühendisliğin Türkiye'de kurumsal bir statüye kavuşması,

İkinci Dünya Savaşı sonrası, 1950 yıllarına rastlamaktadır. Bu dönemde dünyada ve ülkemizdeki gelişmeleri çok kaba hatlarıyla özetlemek gerekirse, dünyada bu yıllar, şovenizmin, ırkçılığın yenildiği, demokrasi özlemlerinin yükseldiği yıllardır. Bu yıllarda gelişmiş ülkelerde refah devleti, gelişmekte olan ülkelere planlı ekonomiler modeli ön plana çıkmaktadır. Refah devletinin amacı, kapitalist sistemin kitlesel üretim gücünü koruyabilmek için, en büyük tüketici kesimini oluşturan emekçi sınıf ve katmanların sermaye güçleri karşısında, göreceli olarak, korunmasını sağlamaktır. Bu amaçla iş, eğitim, sağlık, barınma gibi temel gereksinimlerin karşılanmasında sosyal devletin yardımcı olması amaçlanmaktadır [5]. Ayrıca, emekçilerin bu olanakları koruyabilmesi için de örgütlenmeleri teşvik edilmekte dolayısıyla sendikalaşma canlı bir dönem yaşamaktadır.

Türkiye'de ise çok partili sisteme geçilmiş, liberal söylemlerle seçime katılan parti, 1950 yılında iktidara gelmiştir.

Savaş sonrası yıllarda ülkede yaşanan aşırı liberasyon döviz stoklarının tüketilmesine, savaş sonrası ithal edilen araç ve gereçlerin yedek parça gereksinimi karşılanamaz duruma gelmesine neden olmuştur. 1950 yıllarına gelindiğinde yaşanan mal darlığını ithalatla karşılamada büyük sıkıntılarla karşılaşmıştır. Ayrıca, savaş döneminde, savaş zengini diye adlandırılan, pek çok zengin türemiştir. Bunlar da servetlerini ithalatla daha da artırmak istemektedirler. Yerli sanayi ise gereksinimleri karşılamaktan uzaktır. Örneğin kimya sanayi açısından kurulu tekstil sanayinin gereksinimi olan tekstil boyaları, yağlıboyalar, vernik vb. maddeler, ilaç gereksinimi, bir kaç ilaç hariç, tamamen ithalatla karşılanıyordu.

Kısaca söylemek gerekirse, bu sorunlarla karşılaşan siyasi iktidar, talepleri karşılamak için, ithal edilen bir çok maddenin ülkede üretilmesini gündemine almıştır. Bu ortamda, güçlenen liberal söylemler irili ufaklı, sermaye sahibi pek çok kişiyi sanayiye yöneltmiştir. [7, s.143]

Sanayileşmenin bir parti politikası olarak kamuoyunda tartışılmaya başlaması toplumu derinden etkilemiştir. Savaş ortamının yokluklarından sonra, kalkınma, sanayileşme, fabrikaların kurulması, fabrikalarda iş bulma gibi konuların halk arasında tartışılmaya başlaması hızlı bir gelişim sürecinin habercisi olmuştur. Ne var ki, bu yönde oluşan kamuoyu, dünyadaki gelişmelere paralel bir şekilde planlı bir kalkınmayı değil, popülist, pragmatist bir sanayileşme anlayışını geçerli kılmıştır. Bu pragmatist yaklaşım, 1930'lu yılların 1. Beş Yıllık Planının hedeflediği sanayinin ülkede dengeli bir dağılımı hedefleme yerine, alt yapısı daha elverişli olan, nispeten gelişmiş bölgelerde yoğunlaşan bir sanayileşme gündeme gelmiştir. Her şeye rağmen bu dönem, toplumun sanayi toplumuna dönüşmesinin hedeflendiği dönemdir.

Bu dönemde mühendislik alanında önemli yer tutan gelişmeleri kısaca şöyle özetlemek mümkündür. Makine-Kimya, Gübre Sanayi, Et Balık Kurumu, Azot Sanayi, Türkiye Çimento Sanayi, Türkiye Petrolleri, Devlet Malzeme Ofisi, SEKA, Türki-

ye Demir-Çelik, Türkiye Kömür İşletmeleri 'ulusal anonim şirket' modeli uyarınca, yeniden yapılandırma sürecinde şemsiye üst örgütten ayrılarak bağımsız girişimler haline dönüştürülmüşlerdir.[8, s.25]

Kamu alanında bu gelişmelere paralel olarak, ilaç sanayi, gıda alanında margarin sanayi gibi üretim dalları faaliyete geçmiştir - sanayileşmenin nitelik tartışması konunun dışında tutulmaktadır.

Ekonomik alanda yaşanan bu gelişmeler işçiye duyulan talebi artırmış, bu da çok önemli bir toplumsal hareket olan, köyden kente göçü, ya da tarım işçiliğinden sanayi işçiliğine yönelişi, başka adıyla da kentleşmeye geçişi hızlandırmıştır.

Bu gelişmeler, tarım ağırlıklı toplum yapısından sanayi toplumuna dönüşüm sürecini de hızlandırmıştır. Yaşanan bu süreç mühendisliğin gelişimi için gereken bütün koşulları içeren, en uygun ortamı yaratmış bulunmaktadır. Ne var ki, sanayi toplumuna dönüşüm sadece sanayi yatırımlarına bağlı olmayan bir süreç, bir toplumsallaşma, bir kültürel gelişim sorunudur. Bu sürecin sağlıklı işlenmesinin ana koşulu da toplumda, sınıf ve katmanlar arası diyalogu sağlayacak, ülke kaynaklarının toplumun büyük çoğunluğu yararına kullanılmasını gözetecek dinamik, özerk ve demokratik örgütlenmelerin gelişmiş olmasıdır. Buna karşın toplumumuz, günün koşullarında, sınıf ve katmanların kendi çıkarlarını korumaya dönük örgütlenme bilincinin gelişmediği, daha doğrusu bu bilinci geliştirecek sağlıklı düşünsel, kültürel temelde sosyalleşme ortamının oluşmadığı bir yapıdadır. Sınıf bilinci oluşmadığı gibi sınıf kavramının kullanılması da yasaklar kapsamındadır. Yaşamın bütün alanlarını denetimi ve kontrol altında tutan, katı, otoriter merkezi yapının kırılmaması nedeniyle (bu günde geçerli olduğu gibi) örgütlenme aşağıdan yukarıya doğru değil, sistemin karakterine uygun olarak üst yapının iradesine bağlı olarak, yukarıdan aşağı doğru gelişmiştir.

Siyasi iktidar hedefine ulaşmak için ekonomik, toplumsal ve siyasal konularda karar üretme süreçlerine katılacak organizasyonlara gerek duymaktadır. Bu amaçla ve ayrıca savunduğu sistem gereği toplumun farklı kesimlerini, sahip oldukları ortak statülere göre bir örgüt şemsiyesi altında toplamaya yönelmiş ve bu kapsamda, Türk-İş, sanayi ve ticaret odaları, meslek birlikleri kurulmuştur. Bu oluşumlar içinde, sadece sermaye örgütleri karar süreçleri üzerinde söz sahibi olabildi, diğer örgütler "baskı unsuru" olarak onurlandırılmanın ötesine geçemediler.

Bu gelişim sürecinde mühendisler için kurumsal bir statü yaratmak amacıyla, 1951 yılında DP milletvekili Himmet Ölçmen, 1952 yılında yine aynı partinin milletvekili Süleyman Kuranel TBMM'ye yasa önerilerinde bulunmuşlardır. Öneriler TBMM'de 6235 Sayılı TMMOB yasası olarak 27 Ocak 1954 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

6235 Sayılı Yasanın 2. Maddesinin b bendi, mühendis örgütlerinin toplumsal yaşamdaki yerini: "ammerinin ve memleketin menfaatleri, meslekin inkişafı, meslek mensuplarının hak ve

selahiyetleri bakımından lüzumlu gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak" olarak, bugünlerin de ilerisinde bir kavrayışla tanımlamıştır.

TMMOB yasasının yürürlüğe girmesinden sonra toplanan birlik genel kurulu kararı gereği Kimya Mühendisleri Odası ilk genel kurulunu 16 Ocak 1955 yılında İstanbul'da toplamış ve merkez İstanbul'da olmak üzere fiilen kurulmuştur. Kimya Mühendisleri Odası kurulduğunda, Türkiye'de toplam 312 kimya mühendisi bulunmakta, bunların 265'i kamuda 47'si de serbest çalışmakta idi. [9, s.24]

İstanbul, eğitimin ve sanayinin geliştiği bir kenttir, sanayide çalışan kimya mühendislerinin sayısı daha fazladır, ayrıca sanayi ve kamuda çalışanlar Kimya Cemiyeti içinde örgütlü bulunmaktadırlar. Buna karşın Ankara bir memur kentidir, dolayısıyla burada bulunan kimya mühendislerinin örgüte bakışı bürokratik ilişkiler dışına pek taşamamaktadır. Bu koşullarda toplanan ilk KMO Genel Kurulu'nda oda merkez yeri olarak İstanbul seçilmiş, Ankara'nın şube olarak çalışmalara katılması kararlaştırılmıştır.

Oda merkezinin İstanbul'da kurulması örgüt deneyiminin bulunması, mühendis sayısı, sanayi ile iç içe olma vb. açılardan bakıldığında doğru bir seçim olarak görülmektedir. Buna karşın Birliğin kuruluşundaki korporatist anlayış gereği siyasi iktidarla ilişkilerin kurulması açısından bakıldığında hükümet merkezinin uzağında bulunma olumsuzluk olarak görülebilir. Bu ikilem 3 dönem sonra Oda merkezinin Ankara'ya alınmasıyla sonuçlandırılmıştır. Buna karşın, örgüt deneyiminin yeterince gelişmemesi sonucu, Oda merkezinin Ankara'ya alınması, Akara Şubesi'nin kapatılmasına neden olmuştur.

Örgüt deneyiminin yetersizliğinin bir başka yönü Kimya Cemiyeti ile KMO arasındaki çekişmelerin sürmesidir. Kimya Cemiyeti Danıştay'a dava açarak Odanın kapatılmasını, mühendis ve kimyagerlerin Kimya Cemiyeti çatısı altında örgütlenmelerine karar verilmesini istemiştir. Bu konulara ait anıları, 1985 tarihinde, Odanın 30. Kuruluş yılı toplantısında olayların doğrudan tanıklarının, içtenlikli, anlatımıyla, Kimya Mühendisliği Dergisinin 30. Yıl Özel Sayısında, (110. Sayı) yer almaktadır. [Söz konusu söyleşiyi 54. sayfamızda bulabilirsiniz - Yayın Kurulu]

Siyasi iktidar mühendis ve mimarlar birliğini, toplumsal, ekonomik ve siyasi karar üretme süreçlerinde korporatist yapılanmanın bir ögesi olarak görmektedir. Örgütten, ulusal politikalarla ilgili kararların alınmasında görüşüne baş vurulacak bir uzmanlar grubu gibi yararlanılması amaçlanmaktadır.

1957 yılında Başbakanlık yayımladığı genelgeyle; sanayi, ziraat ve imar faaliyetleri alanlarında, her türlü konuda TMMOB'den yararlanılmasını istemektedir. Yine aynı genelgede, jüri üyeliği, bilirkişilik, hakem, eksper gibi uzmanlık gerektiren konularda, çok değişik ihtisas grupları bulunan TMMOB'ye bağlı odalardan yararlanılmasını önermektedir. Artık mühendislik ve mimarlık kurumsal bir yapı olarak toplum yaşamına girmiş bulunmaktadır.

1958 yılında mühendislere ayrıcalıklı ücret statüsü getiren

4/10195 sayılı "Yevmiyeli Teknik Personel Kararnamesi" yürürlüğe girdi. Kararname ilk dönemlerinde mühendisler arasında da ayrıcalıklı olarak uygulandı, bu ayrıcalıklar bir yıl sonra kaldırıldı.

Bu gelişim süreci içinde kimya mühendisliğini ayrıca ele alma gereği doğmuştur. Kimyasal madde üretiminin geliştirilmesi istenmektedir. Kimyasal madde üretiminde yanma, patlama, zehirlenme vb. tehlikeler bulunmaktadır. Buna karşın kimyasal madde üretimi yapmak isteyen sanayi dallarında, var olan riskleri ve bunlara karşı alınması gereken önlemleri bilen elaman sayısında sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu sıkıntıyı gidermek, kimya mühendisliğini daha çekici hale getirmek için hazırlanan kimyagerlik ve kimya mühendisliği hakkında 6269 sayılı yasa 15.02.1954 yılında yürürlüğe girmiştir. Yasa gereği sorumlu müdür yönetmeliği hazırlanmış, fakat uygulama aşamasında, iki müesseseye bir mühendis sorumlu müdür hesaplayarak 500 mühendisin 1000 kuruluşun gereksinimini karşılayacağı düşünülmüş, buna karşın günün koşullarında bu sayının yetersizliği görülerek uygulama ertelenmiştir [3, s.33]. Ertelemenin 1960 sonrası yılların ilk yarısına kadar uzanması yasanın gündemden düşmesine ve amacına ulaşmasına da engel olmuştur.

Mühendisin, "kalkınmanın temel elemanı" tanımlaması, altı çizilerek, bu dönemde yapılmıştır. Kazanılan statü ve kendilerine verilen değer bütün mühendisler tarafından heyecanlı karşılanmış ve bu heyecan uzun yıllar etkisini korumuştur.

Buna rağmen örgüt henüz, bir dinamik olarak kendinden beklenilere yanıt verecek duruma gelememiştir. Bu dönem kimya mühendislerinin örgütle tanıştığı ve örgütlerini şekillendirmeye çalıştığı bir dönem olmuştur.

2. Dönem: 1961-1980

Bu dönemi, TMMOB bütünselliği içinde, 1961-1973 ve 1973-1980 dönemleri olarak, iki ayrı alt başlıkta incelemek daha doğru olacaktır.

2. 1. 1961-1973 dönemi

2. Dünya Savaşı sonrası uygulamaya giren çok partili sistem, yerleşik siyaset ve yönetim geleneğinin oluşturduğu iktidar olma anlayışını kıramadı. Sanayileşme ve kentleşmedeki gelişmeler yerleşik toplum yapısını sanayi toplumuna dönüştürmeye yetmedi ve kırılamayan bu kültürel yapı demokratikleşmenin önünü tıkayan en büyük engeli oluşturdu. Dönüştürülemeyen bu kültürel yapı ülkeye demokrasiyi askeri darbe yöntemiyle getirmeye yöneldi. Bu gelişmelerin analizi ve bunlardan tarihsel sonuçlar çıkarmak toplum, tarih, ekonomi, siyaset vb. bilimlerin alanına girmektedir. Bu nedenle, burada gelişmeleri derinlemesine irdeleme amacı güdülmektedir. Bununla beraber, darbe sonrası gelişmelerin toplumda ve örgütte yarattığı değişim ve dönüşümler, bu değişim ve dönüşümlerin günlük yaşam üzerindeki etkileri göz ardı edilerek dönemi tanımlamaya yönelmek sağlıklı bir yöntem olmayacaktır.

Ülkede ikinci bir kırılma noktası 1960 yılında 27 Mayıs ihtilali ile gerçekleşmiş ve asıl dönüşüm 1961 Anayasası'nın toplumsal yaşamı etkilemesiyle yaşanmıştır. Dönemi, anayasa tar-

tışmasına girmeden, anayasanın düşünce sisteminde ve toplumda yarattığı dönüşümler temelinde değerlendirmeye çalışacağım.

1961 Anayasasından sonra toplumun kabuğu çatlamaya, buradan yepyeni, eşitlikçi-demokratik bir toplumsal oluşumun filizleri uç vermeye başlamıştır.

Bu gelişmelerden, akıllarda yer eden bazılarını ana hatlarıyla ve çok kısa olarak şöyle sıralayabiliriz.

Toplum, başta sosyalizm olmak üzere yeni kavramlarla, yeni bilgilerle tanışmış, demokrasi söylemleri içerik ve anlam kazanmaya başlamıştır.

Bu açımla çok canlı bir yayın ve okuma-öğrenme dönemi başlamış, başta üniversiteler olmak üzere her alanda ortaya çıkan olay ve olgular üzerinde canlı, senteze varmaya yönelik, toplumun bütün kesimlerinin katıldığı, sorgulama-tartışma-değerlendirme ortamı doğdu. Türkiye, bütün kesimlerin katıldığı, bir forum alanına dönüştü. Bu ortamda araştıran, sorgulayan canlı, üretken topluma karşı sorumluluk duyan bir gençlik kesimi doğmuş, bu kesim Avrupa'daki gençlik hareketlerinden derinlemesine etkilenmiştir. Bunlar, içinde doğal olarak, ileride oda üyesi olacak olan mühendislik öğrencilerini de derinden etkilemiştir.

Siyasete katılım, egemen dar kadrolardan toplum katlarına inmeye, sistem sorgulanmaya başlamış, toplumda egemen kati, otoriter, hiyerarşik yapıdan eşitlikçi-katılımcı demokratik bir sisteme geçiş talepleri güçlü olarak gündeme gelmeye başlamıştır.

Örgütlenme bilinci yükselmiş, işçiler bağımsız sendikalarını kurmuştur. Öğretmenler, mühendisler, teknisyen ve teknikerler, memurlar kendi sendikalarını kurmaya başlamışlardır. Bunlardan DİSK ve TÖS etkili dinamikler olarak toplumsal yaşama katılmışlardır.

Çoğunluk sistemine dayalı seçim yasası değişmiş, ayrıca "milli bakiye" sistemiyle kullanılan her oy değerlendirmeye alınmıştır. TİP sosyalist bir parti olarak parlamentoya girmiş, o güne kadar sakıncalı (!) bulunan düşünceler meclis kürsüsünden açıklanmaya başlamıştır.

Toplantı ve gösteri yürüyüşü izine bağlı olmaktan çıkmıştır. Toplum, grev, boykot gibi yeni hak arama yöntemleriyle tanışmıştır.

Devletin yayın aracı olan TRT özerk bir yapıya kavuşturulmuştur. "Özerk TRT" demokratik örgütlerin görüşlerini, hiç bir sansür uygulamadan topluma duyurmuş, kamuoyunun özgürce oluşmasında çok önemli pay sahibi olmuştur.

Bu dönemde toplumda her kesim, sınıf ve katmanlar, hiç bir dönemde olmadığı kadar, Anayasayla güvence altına alınan haklarına sahip çıkmış, onları kullanmak istemiştir.

Tarihin bu dönemecinde, toplumun özgürlük ve demokrasiden yana olan bütün sınıf ve katmanlarının yolları aynı kavşakta buluşmuştur.

Bu dönemde, aydınlanma çabalarının başlangıcı olarak kabul edilen Tanzimat'tan bu yana, toplumumuzda hiç görülmeyen, hatta beklenilmeyen ve belki de bir daha izin verilmeye-

cek olan bir gelişme, özgürleşme ve özerkleşme isteği kendini göstermiştir.

1961 yılına gelindiğinde, Oda beş yıllık deneyime sahip bir örgüt olmuştur. O yıl, 6. Dönem Genel Kurulunda bir dergi çıkarılması kararlaştırılmış, üç ayda bir çıkarılması planlanan derginin ilk sayısı 1962 yılı ocak ayında yayımlanmıştır. Derginin ilk sayısında, "Odadan Haberler" bölümünde, Oda Yönetim Kurulunun her Çarşamba günü Oda lokalinde sohbet toplantıları düzenlendiği duyurulmaktadır. Dergi, çalışmalarını yayımlamak isteyen akademisyen ve mühendislerin ilgisini çekmiş ve titizlikle hazırlanmış bilimsel makalelerin yer aldığı bir yayın organı haline gelmiştir.

Bu arada kurumsallaşma çalışmaları da yürütülmektedir. 1963'te Oda Danışma Konseyi, İhtisas Komiteleri, geçici danışma kurulu ve daimi kurulların tanımı ve çalışma esaslarını içeren yardımcı organlar yönetmeliği kabul edilmiştir.

Faaliyet alanları olarak; Mesul Müdürlük Yönetmeliğinin yürürlüğe konması, Devlet Malzeme Ofisinin satın alacağı mallar için teknik şartname hazırlamak üzere sözleşme yapılması, Et ve Balık Kurumu'nun ithal ettiği yağlardan gliserinin ayrılması, sabunun yağ asitlerinden üretilmesi için görev verilmesi gibi talepler gündeme getirilmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatının kurulması, ekonomik, sosyal, kültürel gelişmelerin planlanması mesleklerin ufkunu açmış yeni açılımlar getirmiştir. Kimya Mühendisleri Odası, kendi meslek alanlarındaki yatırımlarla daha yakından ilgilenmeye başlamıştır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı için ayrıntılı bir çalışma yapılmış, Petro-kimya sanayinin kurulması, rafineri ürünlerinin bu alanda değerlendirilmesi önerilmektedir. Bu çalışma ayrıca, yatırım alanları, enerji, ulaşım, sanayi tesislerine yer seçimi, kimyasal madde üretimi, ilaç sanayi, cevher işleme vb. ana konularda görüşleri içermektedir.

Yine bu kapsamda KMO'nun araştırma-geliştirme ve hakem laboratuvar kurma önerisinin onaylanması, ülkede standart çalışmalarının bir an önce tamamlanması, bu konuda TSE'nin yeterli olmayacağı gerekçesiyle, odaların ve resmi kuruluşların görevlendirilmesi istenmektedir.

Oda 1965 yılında ilk kongresini, Birinci Kimya Mühendisliği Teknik Kongresi, adı altında düzenlemiştir.

Bütün bu gelişmelerde Oda kendini, TMMOB yasasının çıkış amacına uygun olarak, gerçek bir kamu kuruluşu gibi kabul etmektedir. Ayrıca daha iyi hizmet etmek için de mali yönden güçlenmek bu amaçla da ticari ve sanayi ortaklıklar kurmak yetkisine sahip olmak istemektedirler. Bütün odalar bu yaklaşım içindedirler, işlevlerini daha iyi yerine getirmek için TMMOB'den bağımsız hale gelmek istemektedirler. Bu amaçla 1962 yılında TMMOB yasasının yürürlükten kaldırılması için Birlik Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırılır ve birlik yasasının iptali istemi kabul edilir.

1966 yılında, bazı gruplara yasayla mühendislik hakkı verilmesi nedeniyle, KMO da Birlik Genel Kurulundan çekilir ve ye-

di oda - EMO, Gemi MO, İMO, KMO, MMO, Mimarlar O. - bir deklarasyonla Birlik yasasının iptalini TBMM'den talep ederler.

1960'lı yılların ikinci yarısına kadar korporatist yapı egemenliğini sürdürmektedir. Örgütün meslek alanları dışında, toplumsal olaylarla bağı geri planda kalmakta, mühendislik dallarının arasındaki diyalektik ilişki ve bağ gözden kaçırılmaktadır. Bu nedenledir ki TMMOB odaların gelişmesine engel olan bir ayak bağı gibi görülmüştür.

Bu yıllarda odaları yakından ilgilendiren ve büyük tepki çeken iki olgu gündeme gelmiştir. Bunlardan biri mühendislik özel yüksek okullarının açılması, ikincisi ise reform olarak nitelenen 657 sayılı personel yasasının parlamentoya sunulmuş olmasıdır.

Mühendislik alanlarının gelişmesi, mühendise duyulan talebin artması, mühendislik fakültelerinin talebi karşılayamaması mühendislik özel yüksek okullarının açılmasına neden oldu. Bir tarafta sınavla girilen mühendislik fakülteleri, diğer tarafta sınavda başarılı olamayanların ücretini ödeyerek kaydolduğu ikili bir mühendislik eğitim sistemi doğdu. Meslek odaları, toplumsal bir hizmet olan eğitimin diploma ticaretine dönüştürülmesine, dolayısıyla mühendis kalitesinin düşürülmesine şiddetle karşı çıkıp başarıyla sonuçlanacak, bir mücadele başlatılır.

Bazı odalar özel okullardan diploma alan mühendisleri odaya almayacaklarını duyurdu. Konu KMO'da üç ayrı görüş ekseninde tartışıldı. Bunlardan birincisi resmen kabul edilen bir eğitim kurumuna karşı çıkmamak, ikincisi, bu mühendisleri odaya kaydetmemek, üçüncü görüş ise, bu mühendisleri hedef almak yerine doğrudan sistemi yozlaştıran girişimleri hedef almayı öneren görüş olmuştur. Tartışma uzun süre genel kurulların gündeminde kalmış, sonuçta sorun üçüncü görüş doğrultusunda çözülmüştür.

657 sayılı personel yasası 4/10195 sayılı kararnameyi yürürlükten kaldırıyordu. Bu da mühendislerin ücretlerinde düşüşe neden olmaktaydı. Teknik elemanların 657 sayılı Personel Yasasında hak kayıplarını önlemek için, Ankara Atatürk Spor Salonunda, ülke genelinde, teknik eleman örgütlerinden gelen binlerce delegenin katılımıyla gerçekleştirilen iki kurultay düzenlendi. Her iki kurultayda da boykot kararları alındı ve ülke genelinde uygulandı. KMO eylem içinde, kendini gösterecek düzeyde yer aldı. Büyük katılımı gerçekleştirilen boykotların örgüt pratiğine önemli katkıları olmuştur.

1960'lı yılların sonuna doğru toplumdaki büyük dönüşüm ve gelişim rüzgarları mühendis odalarını da etkilemeye başlamıştır. Odaların, meslek alanlarına giren konularda, ülke sorunları üzerinde yaptığı çalışmalar kamuoyunda ilgiyle karşılandı. Kurulan bu diyalog toplumla odalar arasındaki etkileşimi artırdı.

1960'lı yılların sonu ve 1970'li yılların başında, mühendisler artık korporatist yapının bir parçası olmak yerine, eğitilmiş, sorunların temelinde yatan gerçeklerin bilgisine varmış insanlar olarak topluma karşı borçlarını ödemek istemektedirler. Bu sorumluluk duygusu, toplum sorunlarıyla daha yakından ilgilenme yönünde baskı oluşturmaya başladı. Bu gelişme, odalarda güç-

lû bürokratik korporatist yönetim anlayışına karşı, sorunlara toplumsal-sınıfsal açıdan yaklaşan bir muhalefeti ortaya çıkardı. Ülkede canlı tartışma ortamının gelişmesi, toplumsal muhalefetin yükselmesi, egemen kesimin sözcülerince "sözün ayağa düşmesi" şeklinde değerlendirilerek gelişen demokratikleşme taleplerini durdurma, geriletme girişimleri yoğunlaştırıldı.

1961 Anayasası devlet/yurttaş ilişkisinde ödev ve sorumlulukların devlete karşı değil topluma karşı olduğu ilkesini getirmiştir. Böyle bir yetki devri, asırlar boyu oluşup yerleşen, her şeyi katı devlet otoritesiyle yürütme anlayışına aykırı düşmeye ve egemenler arasındaki hoşnutsuzluğu artırmaya başladı. Kendini "hür teşebbüs" olarak tanımlayan sermaye kesiminin sözcüleri rahatsızlıklarını yüksek sesle dile getirmeye başladılar.

Toplumsal gelişmeyi geriletmeye yönelik ilk önlemler anayasa değişiklikleriyle başladı. Millî bakiye sistemi kaldırılarak azınlıkta olan görüşlerin parlamentoda dile getirilmesi önendi, memur sendikalarının yetkileri kısıtlandı. Anayasa değişikliğiyle, sendika kurma hakları, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü, millî güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlakın korunmasıyla ilişkilendirilip sınırlandırıldı. Siyasî iktidar "bu anayasa ile devlet idaresinin mümkün olmadığı" nı sık sık dile getirmeye başladı. Toplumdaki özgürleşme özelemleri ve taleplerine karşı çıkışın nedenlerini, 12 Mart muhtırasının yürütücüsü, zamanın Genel Kurmay Başkanı Memduh Tağmaç "Toplumsal gelişme ekonomik gelişmeyi geçti" diye tanımlamıştır.

Gelişmelerin önünü kesmek, toplumu yeniden kontrol altına almak için 12 Mart Muhtırası yürürlüğe kondu. 12 Mart döneminin Başbakanı Nihat Erim bu anayasanın Türkiye'ye bol geldiğini, ülke için bir lüks olduğunu, şikayet edilen konuları ortadan kaldırmak için "gerektiğinde özgürlüklerin üzerine şal örtülebileceğini, solcuların tepesine balyoz gibi inileceğini" açıkladı*.

Toplumu baskı altına alıp yıldırma amacıyla, muhalif gözükene, öğrenci liderlerinden aydınlara kadar her kesimden pek çok insan soruşturmayla tabi tutuldu, tutuklandı, işkenceden geçirildi, gözdağı vermek için idam sehpaları kuruldu. Daha sonra oda kadrolarında sorumluluk üstlenen birçok kimya mühendisi ve kimya mühendisliği öğrencisi de takibata uğradı, tutuklandı; kısaca dönemin baskı ve şiddetini doğrudan yaşadı.

* Tolumbilimci Mübeccel Kiray, Nihat Erim'in Anayasa lükstür görüşünün ve balyoz hareketinin kaynağını şöyle anlatıyor. Bu anı aynı zamanda 12 Mart muhtırasının arkasındaki güçleri de göstermektedir. "Ankara gibi başkentlerde siyasî kokteyl partiler fikir alışverişi yerleridir ya da siyasîler birbirlerine tesir etmeye çalışır. Mesela Nihat Erim'e Balyoz Harekatı'nı telkin etmişlerdi. Çok iyi hatırlıyorum, öyle bir kokteyl partiden çıkan bir tanıdığım bize uğradı - biz gitmezdik öyle yerlere. Fransız Elçisi'nin Erim'e; 'Bunlara balyoz gerekir, balyoz gibi üstlerine inmek gerekir sol hareketin' dediğini duymuş. 'Bu anayasa size lükstür' sözü de orada söylenmiş. Bir an için aklına gelir mi, 'Fransız Elçisi söyledi bunu' diyordu bana. 'Her şey olur' dedim ben de. Sonra ertesi günü Meclis'te kalktı Erim, 'balyoz gibi ineceğiz' dedi, şu Balyoz Harekatı daha sonra slogan olarak doğdu". Mübeccel Kiray, Hayatımda Hiç Arkaya Bakmadım, s.305

12 Mart'ın etkisi uzun sürmedi, toplumun dinamik güçleri, kısa sayılacak bir sürede, daha bilinçlenmiş olarak mücadelelerini yükselttiler.

2. 2. 1973-1980 dönemi

Bu dönem üzerinde en çok durulan, TMMOB tarihi içinde bir dönüm noktası olarak kabul edilen, bu nedenle çok övülen, buna karşın meslek sorunlarıyla ilgilenme yerine siyaset yapıldığı iddiasıyla eleştirilen dönemdir.

Bu dönemin benim açımdan ayrı bir yeri bulunmaktadır. Bu nedenle çok kısaca ve hoşgörülle karşılanacağını umarak, kendimden söz edeceğim. Bu dönem Kimya Mühendisleri Odası'nda, en yetkili ve sorumlu konumda görev üstlendim. Üstlenmiş olduğum görevin bütün sorumluluğunu tartışmasız olarak bugün de taşıyorum. Bu dönemin belirgin özelliği, birlikte düşünüp birlikte üretilen program ve görüşleri birlikte uygulamaya koymaktı. Bu ilkeler doğrultusunda, örgüt içinde, karşılıklı sevgi, saygı ve güvene dayanan, yaşam boyu dostluklara kapı açan bir çalışma ortamı yaratıldı. Bu ortamı yaratan arkadaşlarım, örgüt adına, özveri ve yoğun emekle yarattıkları ürünlerini kamuoyuna iletme görevini bana verdiler. Bu görev yaşam boyu taşıyacağım onur olmuştur. Tarihin bu kesitinde, beni böylesine onurlandıran arkadaşlarıma şükran borçluyum. Burada, arkadaşlarıma şükran duygularıyla, sevgi ve saygılarımla sunuyorum.

1973 yılı TMMOB ve odaların, toplumla buluşma ve bütünleşme çabalarının yoğunlaştığı bir dönem olmuştur. Örgütte gelişen devrimci düşünceler, teknik elemanların çıkarlarının mevcut sosyal, siyasal ve ekonomik yapıyla çeliştiğini bilince çıkarmıştır. Bu bilinçle, sömürü düzenine ve bu düzenin egemen güçlerine karşı halkın yanında yer almak, her alanda ülkenin bağımsızlığını, sanayileşme anlayışının ve yapısının değişmesini, sanayinin ara malı ve yatırım malları üretimine yönelmesini savunmaktadırlar.

Bir başka gelişme, bürokratik, korporatist yapının kınlanması ve eylem alanında, özerk bir toplumsal dinamik kimlik içinde yer alınması olmuştur. Ortaya çıkan bu dinamik yapı, TBMM gündeminde olan TMMOB'yi ortadan kaldırma yasasını geri almamış, uzun süreden beri toplanamayan TMMOB Genel Kurulu'nu toplayarak, yönetimini oluşturmuş ve üst örgütün toplumsal alanda yerini almasını sağlamıştır.

Döneme, Kimya Mühendisleri Odası açısından bakılacak olursa...

Başta da belirttiğim gibi, olayları, toplumsal koşullardan bağı kopuk, kronolojik sırayla, ya da önem sırasına göre aktarmanın fazla bir anlam ifade edeceğini düşünmüyorum. Ayrıca, dönemin koşulları içinde insanları derinden etkileyen gelişmelerin, geçen zamanın değişen koşulları ve değer yargıları içinde, bu gün de aynı etkiyi yaratması da beklenemez. Buna karşın, o dönemde gelişen örgüt/toplum, üye/örgüt ilişkileri ve bu ilişkilerin kamu alanında yarattığı etkiler, dolayısıyla kamuoyu oluşmasındaki katkıları ve örgüt çalışmaları açısından halen geçerliliği olan, bilinmesi gereken, tarihi-toplumsal somut veriler içerdikleri kanısındayım.

Bunun yanında, örgütlü mücadeleyi geriletmek için, 12 Mart döneminden başlayarak 12 Eylül döneminde zirveye taşınan, etkisini bugün de koruyan suçlamaların gerçek yüzünün ortaya çıkarılması, halk yararına yürütülecek mücadele açısından da, önem taşımaktadır. Bu nedenle dönemi, KMO'nun çevresiyle ilişki ve etkileşimleri boyutunda değerlendirmeye çalışacağım.

Daha önce de belirttiğim gibi, toplumdaki gelişmelerin etkilediği kimya mühendisleri, Odanın üye ve toplum sorunlarına toplumcu bakış açısıyla yaklaşmak isteyen muhalif bir grup olarak ortaya çıkmışlardı. Bu ekseninde buluşan mühendislerin 12 Mart öncesi ve sonrası dönemlerde, sisteme ve yönetimlere muhalif olarak yürüttükleri çalışmalar grup içinde dayanışmayı ve güven duygularını artırmış, ülke ve örgüt sorunları üzerinde azımsanmayacak birikim sağlamıştı. Buna karşın örgüt yönetimi konusunda deneyim sahibi değillerdi. Bu, ivedilikle ve mutlaka giderilmesi gereken bir eksiklikti. 1973 yılında Oda yönetimine bu eksiklikle gelindi. Ortaya çıkan bu durumun üstesinden gelmek için güven duyduğumuz kişi ve çevrelerden, açık yüreklilikle yardım isteme kararına varıldı.

Yönetime gelindiğinde, ayrıntılı bir program hazırlandı. Bu programı tartışmak üzere deneyim sahibi çok sayıda meslektaşın çağrıldığı bir toplantı düzenlendi. Bu toplantı çağrısı büyük ilgi gördü, katılımcılar yeni Yönetim Kurulunun hazırladığı programı büyük bir ciddiyetle tartışılar, açık yüreklilikle dile getirilen endişeleri, aşılması kolay sorunlar olarak nitelendirip yönetimi yüreklendirdiler. Yönetim Kurulunun sunduğu programın kapsamını daraltarak, uygulanabilir düzeye indirilmesine yardımcı oldular ve istenildiği her zaman katkı koyacaklarına dair güvence verdiler.

Bu gelişme genç mühendisler için moral kaynağı, itici bir güç oluşturdu, kurulan bu diyalog meslektaşların odaya ilgisinin daha da artmasını sağladı. Oda, iş sonrası çok sayıda kimya mühendisinin uğradığı, oda işlerine yardım ettiği, ülke ve meslek sorunlarının, siyasi gelişmelerin tartışıldığı bir merkez niteliği kazandı.

Bu yüksek moralle, yeni yönetimin politikalarını kamuoyunda tanıttak bir etkinlik olarak, 1973 Eylül ayının ilk haftası altı gün sürecek olan "50. Yıl Sanayi Kongresi ve Sergisi" düzenlendi.

Susku geçen 12 Mart rejiminin aşılmaya başladığı dönemde, ülkenin güncel ekonomik ve sosyal sorunlarının, geniş boyutlarda tartışmaya açıldığı kongre, siyasetçiler, akademisyenler, bürokratlar ve basın yayın kuruluşları tarafından yoğun ilgiyle izlendi, tartışmalar kamuoyunda yansıma buldu.

Gelişen bu çalışma anlayışında her yaşta ve değişik statüye sahip mühendis, özellikle üniversitelerin genç akademisyen kuşağı, birlikte düşünüp, birlikte üretimi yaşama geçiren bir süreci başlattılar. Bu süreçte, haşhaş sorunundan enerji sorununa, çevre sorunlarından yabancı mühendis çalıştırmaya vb. meslek alanımızı ilgilendiren pek çok konuda sektör raporları hazırlandı. Sanayi kongreleri, seminerler çalışmaları daha da

boyutlandırıp zenginleştirdi. Dönemin baş vurulan bilgi kaynağı niteliği kazanan bu bilgiler, DPT beş yıllık planı çerçevesinde sektör çalışmaları için de zengin veri kaynağı oldu.

Bilgi üretme kadar önemli bir sorun da, üretilen bilgiyi üretim merkezinden kullanıcıların rahatça ulaşacağı bir şekilde topluma sunabilmektir. Kimya mühendisliği alanlarıyla ilgili temel ve güncel sorunları da içeren ülke sorunlarından, günlük yaşamı ilgilendiren sorunlara kadar büyük bir yelpazede üretilen bilgiler üst örgüt TMMOB'ye ve toplumun diğer kesimlerine taşınıp, onlarla paylaşıldı. Bu çalışmaların ürünleri Oda dergilerinde bulunmaktadır.

Dönemin bir başka etkinliği örgütlenmenin yaygınlaştırılmasıdır. Bu kapsamda Ankara, Kocaeli, Karabük, Çukurova şubelerinin kurulması, Oda temsilciliklerinin çoğaltılmasıdır. Bunlardan Kocaeli ve Çukurova Şubeleri ayakta kalma başarısını gösteremedikleri için daha sonra kapatılmışlardır.

Kısaca özetlediğim bu gelişmeler, özel bir yeteneği gerektirmeyen, her dönem başarılabilecek çalışmalardır. Bu çalışmalar değerli kılan toplumsal yapı içinde etkileşim ve bu etkileşimin ülke genelinde yükselen demokratik-toplumsal mücadeleye katkısıdır.

Dönemin görünür nitelikleri özetle; kolektif ve eşgüdümlü çalışmanın etkin bir şekilde gelişip yerleşmesi, bu gelişim süreci içinde, popülist, kariyerist eğilimler, bunların yarattığı bireysel tutum ve davranışların silinmesi, daha da önemlisi bu tip eğilimlerin hoş görülmeyle tepkiyle karşılanır olmasıdır.

12 Mart Muhtırası toplumdaki demokratikleşme, özgürleşme ve emek ağırlıklı politikaları yerleştirme mücadelesini engelleyemedi. Muhtıradan kısa bir süre sonra ülke sorunlarının yoğunlukla tartışıldığı ve halkın taleplerinin güçlü olarak dile getirildiği kamu alanı yeniden ve daha güçlü olarak varlığını ortaya koydu. Kamu alanını bugünkü tartışmalarda kamunun resmi ideolojinin egemenlik alanı, devletin denetim ve kontrolü altındaki yer anlamında kullanmıyorum. Dönemin önemini belirtmek için kamu alanını ne anlamda kullandığıma açıklık getirmek istiyorum.

Bir toplumda kamu alanının var olabilmesi için bazı koşulların varlığı olmazsa olmaz nitelik taşımaktadır. Bunların başında özerk davranabilme yetkinliğinde olan demokratik kurumların ve özgür bir tartışma ortamının var olması; tartışma, kanaat oluşturma, oluşan kanaatların eylem alanına konma süreçlerinde devlet dahil hiç bir kurum ve kuruluşun baskı yapmaması, bu sürecin her türlü baskı ve şiddete karşı güvence altına alınıp korunmuş olması gerekmektedir.

Bunlar kadar önemli olan, olmazsa olmaz nitelikte bir konu da, kamu alanında tartışma, sorgulama ve kanaat oluşturma süreçlerinde yer alan kişi ve örgütlerin de kamu alanına taşıdığı konuların da kendi bünyelerinde demokratik, özgür ve özerk tartışma süreçlerinden geçerek oluşturulmuş olması gerekmektedir. Bunun anlamı da kamu alanının, ancak, özerk, demokratik nitelikli örgütler temeli üzerinde gelişebilecek öz-

gür bir tartışma, görüş oluşturma alanı olmasıdır. Temeldeki bu ayaklardan her hangi birinin yok edilmesi kamu alanının da yok edilmesine neden olmaktadır.

Özelde KMO'nun, genelde TMMOB'nin bu dönemdeki önemi, bugün de yol gösteren değer ve ilkeleri, ancak, bu kamu alanıyla birlikte değerlendirildiği zaman gerçek anlamda açıklanabilecektir.

TMMOB genelinden KMO özeline gelindiğinde, yapılan çalışmalar, üretilen görüş, eleştiri ve önermeler kamuoyunda yansıma buluyordu. Düzenlenen toplantılar, siyasi parti liderlerinin, bakanların mesajlarını topluma iletmek için önem verdikleri, davet edilmeyi bekledikleri etkinlik alanlarıydı. Bunun yanında görüşme taleplerimiz, her kurum tarafından, geciktirilmeden karşılanıyordu. Odamız, (başta TMMOB ve bir çok oda) başta basın ve TRT olmak üzere, bilgi ve görüş almak isteyen herkesin başvuru merkezlerden biri haline gelmişti.

Yine bu canlı ortamda antidemokratik gelişmelere, insan hakları ihlallerine, işkencelere, kaynakların ülke çıkarlarına aykırı kullanılmalarına, ülkeyi bağımlı kılacak girişimlere vb. karşı geliştirilen tutum ve davranışlar kamuoyunda olumlu yansımalar buluyordu.

Zamanın koşullarında, anti-demokratik uygulamaların kaldırılması için geliştirilmek istenen bir çok demokratik girişime de Odamız ev sahipliği yapıyordu. Bu ilişkiler, değişik meslek sahipleri arasında dostlukların gelişmesine, bu dostluklar da Odada gelişen düşünce ortamının daha da zenginleşmesine neden oluyordu. Çizmeye çalıştığım bu çerçeve içinde yapılan çalışmaların, üretilen görüşlerin nicel değerinden çok nitel değeri önem taşımaktadır. Bu nedenle 1973-1980 arası dönemde yapılanların azlığı-çokluğu veya yeterliliği-yetersizliğinin ölçüsü, sadece, kamuoyunu oluşturan etkin gücün sahibi toplumun halk katmanlarında bulunduğu yansımayla ölçülebilir. Toplum katlarına ulaştırılamayan, bu kesimlerce benimsenip paylaşılmayan, kısacası toplumsallaşamayan düşüncelerin eylem alanında yaşam bulmasının olanağı yoktur. Kimya Mühendisleri Odası, ürettiği görüşler, eylem alanında ortaya koyduğu ilkel ve tutarlı davranışlarıyla TMMOB bünyesinde ve toplumda, azımsanmayacak bir saygınlık kazanmıştır.

Düşün yaşamındaki gelişmeler, doğal olarak mühendisleri de etkisi altına aldı. Bu etkileşim mühendislerin olay ve olgulara bakış açısında köklü değişiklikler yarattı. Buradan eylem ve etkinliklere yön veren düşünce sistematığına yansıdı, başka bir deyişle mühendislik konu ve alanlarının toplumcu bir bakış açısıyla yorumlanması eylemleri bu doğrultuda gelişen bir ek-sene oturttu. Bu etkileşim sonucunda, farklı ideolojiler etrafında bir araya gelen toplumsal dinamikler oluştu ve bu dinamikler egemen ideolojiye karşı kendi ideolojisinin değer yargıları ve eylem anlayışı içinde mücadele yürütmeyi hedefledi.

Bu ideolojik ayrışma bütün örgütlerde yaşandı ve ideolojiler arasında, örgüt yönetimini, kendi görüşü doğrultusunda şekillendirme yarışı başladı. Bu yarış, sosyalist düşünceye sahip gruplar arasında, düşünsel temelde, çok canlı tartışmalar yarat-

tı. Bu tartışmalarda tansiyonun zaman zaman yükselmesi doğru algılanmadı, çoğu zamanda kavgaya yönelik davranışlar olarak görüldü.

Kimya Mühendisleri Odası, bu dönemi olumlayan en çarpıcı örneği oluşturmaktadır. Odada, dönem boyu, solun bütün farklı ideolojik yaklaşımlarındaki mühendisler, düşünce farklılıklarını koruyarak, tüm yönetimler ve çalışma grupları içinde, birlikte düşünüp, düşünce ürünlerini birlikte uygulama alanına koyma başarısını göstermişlerdir.

TMMOB bünyesinde ülke sorunlarıyla yakından ilgilenme ve geliştirilen tartışma ortamı, görev alanları dışına taşan, iktidarların tepkisini çeken, dolayısıyla mühendisliğin aleyhine sonuçlar doğuran gereksiz işlerle uğraşma gibi, tortuları hala tartışma konusu olarak devam eden suçlamaların temelini oluşturmuştur.

Canlı olarak yaşanan demokratikleşme arayışları karşısında sermaye kesimi, gelişmelerin, yüz yıllardan beri süregelen egemenliklerini sonlandıracağı korkusuna kapıldı. Bu korkuyla, toplumda yükselen özgürleşme, demokratikleşme taleplerini geriye döndürülmeyecek bir düzeye gelmeden durdurma çabaları hızlandırıldı. Bu amaca ulaşmak için, devrimci hareketlerin güçlendiği, bu hareketlerin halk arasında destek bulduğu dolayısıyla ülkenin komünizm tehlikesiyle karşı karşıya olduğu argümanlarını sınırsızca kullandılar. Bu iddialara gerçeklik havası vermek için, İç İşleri bakanları, solcuların nefeslerinin dinlendiğini, kamuoyuna ulaştırıyordu.

Bu ortamda, gelişmeleri durdurmak için, bütün etik ve ahlaki değerler ayaklar altına alınarak, toplumumuzda tarih boyu kolayca provoke edilebilme hassasiyetine sahip etnik, dinsel, mezhepsel, siyasi, geleneksel vb. bütün farklılıklar ve değerler, toplumda korku, yılgınlık ve kargaşa yaratmak amacıyla birer çatışma alanı olarak kullanıldılar. Gelişmiş bir toplum yerine, sorgulamayan, verilenle yetinen, yozlaştırılmış kolayca güdülen bir toplum yaratılmak istendi. Amaçlarına ulaşmak için de toplumda değer ifade eden her şey ve herkes saldırıların hedefi haline getirildi. Toplantı ve kutlama alanlarına, semtlere, öğrenci gruplarına saldırılarak kitlesel kıyımlar düzenlendi; öğretmenler, gençler, bilim insanları, gazeteciler ve örgüt liderleri devlet görevlilerinin de içinde yer aldığı saldırılarla katledildiler.

Dönem içinde başka bir gelişme daha ortaya çıktı. Mühendislik bilimsel ve sanayi devrimiyle ortaya çıkan, seküler dünyanın yarattığı meslektir. Orta çağda her şey, bilim de inanç da kaynağını ve gücünü imandan alıyordu. Bilimsel devrimle imanın yerini doğanın yasa ve kuralları aldı. Dönem içinde bu gelişim de saldırılara hedef oldu, mühendislik alanlarında iman bilime alternatif olarak ortaya çıktı. Bu akımın ürettiği güçler de, toplumsal gelişmeyi engelleme cephesinde yerlerini aldılar.

Oda genel kurullarına, TMMOB merkezine silahlı saldırılar düzenlendi, Orman ve Ziraat Mühendisleri Odaları silah zoruyla merkezlerinden çıkartılıp binalarına el kondu. Bu ortamda TMMOB bünyesinde, ülke ve meslek sorunlarının yanında, şiddetlenen gerici-faşist saldırılarının önlenmesi, cinayetlerin dur-

durulması, faillerin yakalanması, üyelere karşı geliştirilen anti-demokratik, siyasi baskıların ve fiili saldırıların durdurulması, demokrasi dışı güç odaklarının dağıtılmasına yönelik demokratik mücadelenin boyutları genişletildi. Örgüte olan suçlamaların kaynağını, hukuki temele dayalı geliştirilen demokratik mücadeleleri engellemeyi başaramayan sermaye yandaşlarının, örgütü yarattıkları kaosa suç ortağı olarak gösterme çabaları oluşturmuştur.

Bütün bu demokratik girişimlere karşı katiller korundu, yakalananlar ya kaçırıldı ya da berat ettirildi. Toplumun tepkisini geriletmek için de geliştirilen çok yönlü propaganda vb. girişimlerle demokrasi güçleri ve savunucularına karşı sistematik yıpratma kampanyaları açıldı.

Süreç içinde ekonominin bozulması, enerji bunalımları, yatırımların azalması, ünlü tanımlamayla, ülkenin "70 cent'e muhtaç" duruma düşmesi, yükseltilen terör ortamında can güvenliğinin kalmaması vb. pek çok olumsuzluk demokrasi dışı güçlerin hedeflerine ulaşmasını kolaylaştırdı.

Yıpratma kampanyalarının başında, mühendislerin sağ-sol kavgası içinde yer aldığı, dolayısıyla ülkede yaşanan kargaşada önemli pay sahibi oldukları görüşünü yayma çabaları gelmektedir. Geliştirilen bu propagandanın en ahlak dışı yanı, insanlık dışı cinayetlerin, kitlesel kıyımların, düşünceye karşı geliştirilen faşist saldırıların fikir hareketi kapsamında ele alınması ve sağ-sol çatışması ya da tartışması şeklinde gösterilmesidir. Oysa TMMOB'de yaşanan gerçeklik sosyalist görüş farklılıklarının, kendi düşünce sistematikleri içinde yürüttükleri tartışmalardır. Bu tür tartışmalarla TMMOB içinde, kendini aşma süreci yaşayan grupların, hedef gösterilerek, eline silah verilmiş, cinayet işlemeye şartlandırılmış, güdümlü, dogmatik, ilkel gruplarla diyaloga girmelerinin olanağı olmadığı gibi nedeni de olmamıştır.

Dönem içinde, bugün özlemine duyarak, anlatmaya çalıştığım gelişmelere rağmen 12 Eylül darbesi önlenemedi.

Bu bir kültürel gelişme sorunu, ne yazık ki kültürün gelişmesi de on beş yirmi yıl gibi kısa bir sürede olamıyor. Özellikle böylesi bir kültürün yerleşmesi karşısında en büyük engeli, çok güçlü karşıt örgütlü yapıların varlığı ve saldırıları oluşturuyor.

Türkiye demokrasi geleneği olmayan bir ülke, bu nedenle demokratik gelenekler, demokrasi kültürü ve bu kültür içinde gelişmiş mücadele geleneği, ayrıca demokrasiyi koruyacak köklü kuruluşlar bulunmamaktadır. Sanayi toplumuna dönüşüm sağlanamamış, köyden kente göçenler, kentin içinde kaybolarak yöresel baskılardan kurtulup özgürleşememiş, aksine yöresel kültürünü kente taşımış, bir anlamda kentleri köylüleştirilmişlerdir. Bu olumsuzluklar içinde kurulan ve bu olumsuzlukları aşmaya zaman bulamayan demokratik kurumlarda daha içselleştirilip kökleşme olanağı bulmadan karşıt güçlerin yoğun saldırısına, tek cümleyle toplum kendi çocuklarının ihanetine uğramıştır.

Emperyalizmin güdümünde gerçekleştirilen 12 Eylül, toplumda yükselen özgürlük ve demokrasi taleplerini kanla boğarak susturdu.

Cem Eroğul 12 Eylül'e giden süreci ve 12 Eylül'ü şöyle tanımlıyor:

"Bence Türk toplumunu belirleyen en temel süreç şudur: Devlet, ta İttihat ve Terakkiden başlayarak, ulusal bir burjuvazi yaratmaya çalışmıştır. Özellikle Atatürk'ün düşü, tıpkı gelişmiş ülke burjuvazileri gibi, toplumu geliştirip çağcılaştırarak (modernleştirecek) bir Türk burjuvazisi yaratmaktı. Ancak, II. Dünya savaşı sonunda, ortaya asalak, fırsatçı ve yabancı hayranı bir sınıf çıktı. Özal zamanında bu süreç doruğa ulaştı. Ulusçuluk, ılımlı İslam ve komünizm düşmanlığı, bu yönelişin düşünsel kılıfı oldu. Buna da resmi biçimini 12 Eylül verdi: 'Türk-İslam sentezi'. Komünizm düşmanlığı, 1980'li yılların sonuna dek iş gören çok etkili bir araç olarak kaldı. Ülkede ne zaman bir yenileşme, gerçek anlamda bir demokratikleşme, çağcılaştırma girişi olsa, hemen komünist damgası vurularak boğuldu. Sonuçta ortaya, devletten bağımsız bir çabayla kendini örgütleyip geleceğini bilinçli olarak ele almaya eli ermeyen (aciz) bir toplum çıktı". [9, s.20]

12 Eylül'e gerekçe hazırlamak için başvuru kaba kuvvete dayalı yöntem demokratik gelişmeyi durdurup geriletmekle kalmadı bugün etkisi altına alan şiddetin de örgütlenerek kurumsallaşmasının temellerini de oluşturdu. Kaba kuvvetin ilkel olduğu, ıllıklığın yaratacağı kültürün de topluma yozlaşmadan başka bir şey getirmeyeceği bilinen bir gerçektir. Bu gerçek yaşanarak bir kez daha doğrulanmıştır. Bu yozlaşmanın sürükleyici güçleri, bugün ülkenin ekonomisinden siyasetine, sporundan hukukuna sistemin her alanını baskı ve etkileri altına alarak, egemenliklerini sürdürmektedirler.

3. Dönem: 1980 Sonrası ya da 12 Eylül Dönemi

12 Eylül, toplumu sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel tüm alanlarda, belirlediği "konsept" çerçevesinde değiştirmeye yöneldi. Örgütün dönem içi faaliyetlerini sağlıklı değerlendirebilmek için bu önemli kırılma noktasında çizilen toplumsal çerçeve ve yakından bakmak gerekmektedir. Tüm kurumlar için geçerli olduğu gibi TMMOB ve bağlı odalarının da çalışma ortamı ve koşullarını artık 12 Eylül sisteminin kuralları belirlemektedir.

Faşist niteliği bugün daha da belirginleşen 12 Eylül darbesi, gelişmekte olan özgürleşme, özerkleşme arayışlarını durdurmuş, demokrasinin sınırlarını adamakıllı daraltarak içine kapamış, suskun, edilgen toplumsal bir sistemin temellerini atmıştır. Bu sistematik içinde siyaset, ekonomi gibi temel fonksiyonlarından toplum ayrıştırılmış, bu alanlar ayrıcalıklı, sermaye kesiminin ve yandaşlarının denetim ve kontrolüne bırakılmıştır. Sistemin hedeflediği örgütsüz bir toplumsal yapı oluşturmak amacıyla bir çok örgüt kapatılmış, kapatılamayanların da hak ve yetki alanları daraltılmış, kadroları dağıtılarak etkinlikleri zayıflatılıp, toplumla bağları koparılmıştır. Sonuçta kamuoyunun özgürce oluşmasının ve demokrasinin gelişip yerleşmesinin temeli olan kamu alanı, devletin baskısı altına alınarak, yok edilmiştir.

Bu çerçevede TMMOB ve benzer meslek birliklerinin hukuki varlığını güvence altına alan anayasa maddesi değiştiril-

miş, buna bağlı olarak da 6235 sayılı yasanın TMMOB'nin toplumsal varlığını belirleyen 2. Maddesinin "b" bendi anlamı dışına çıkarılmış, kamuda çalışanların üyeliği isteğe bağlanmıştır. Çağdaş anayasa anlayışına aykırı bir sistematik içinde, bu örgütler idarenin vesayeti ve denetimi altına alınmış, getirilen yasaklar anayasa maddesi içine alınarak değiştirilme olanakları ortadan kaldırılmak istenmiştir. 1961 Anayasasının meslek kuruluşlarıyla ilgili 122. Maddesi değiştirilirken, "*meslek kuruluşlarının tüzükleri, yönetim ve işleyişleri demokratik esaslara aykırı olamaz*" ifadesinin anayasadan çıkarılması sistemin niteliğini ortaya koymaktadır.

Sürecin Kimya Mühendisleri Odası'na etkilerine gelince, Oda kadroları içinde, yönetimden çalışma gruplarına kadar, görev üstlenen pek çok kişi takibata uğradı, yerleşim yerlerinin dışına sürüldü, gözaltına alındı, zorlanarak istifa ettirildi, tutuklandı, en az on beş kişi, 1402 sayılı sıkıyönetim yasının verdiği yetkiyle, sıkıyönetim komutanlıklarınca devlet memurluğundan atıldı. Bu kadrolar içinde Oda çalışmalarına öncülük eden bilim insanları üniversiteden kovuldu.

Bu kıyımlara karşı, Odanın kadroları, Kimya Mühendisleri Odası yönetiminde varlıklarını korudular, meslek örgütlerine ve aynı zamanda üst örgüt TMMOB'ye bilinçle sahip çıkmaya devam ettiler. Bu kadrolar 1980 öncesinin mücadele pratikleri içinde bilincine vardıkları meslek örgütü anlayışını ve kültürünü yaşatmak için getirilmek istenen sisteme dirençe karşı durmuşlardır. Sistemin kısıtlama ve baskılarına karşın, görevlerini aksatmadan yerine getirmek için çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Oda belgelerinde de görüleceği gibi, kongreler, açık oturumlar, yayınlar aracılığıyla görüş ve öneri oluşturma çalışmalarını yürütmüşlerdir. Bu çalışmalar içinde, 1982 Anayasa tasarıları üzerinde görüş oluşturma çalışmaları, seramik kongreleri, çeşitli konular içeren sanayi kongreleri vb. iz bırakan etkinliklerdir.

Ne var ki, bu bilinçli uğraşlar 12 Eylül'ün yarattığı bilinç yansısını kırmaya yetmemiştir. Sistemin toplumda oluşturduğu yanlış bilinç ve bu bilincin yarattığı düşünce sistematığının etkisi altında toplumsal hafıza silinmeye, sistemin her alanda öne sürdüğü değer yargıları çoğunluk tarafından içselleştirilmeye ve sistem yerleşmeye başlamıştır. Bu yaklaşımlar içinde, Şükrü Er'in daha önce yaptığı tanımlamaya uygun olarak, emekten gelen mühendisin, emek/sermaye çatışmasında sermayenin vekili olarak görev üstlenmesinin ve meslek odalarının sermayenin denetimine girmesinin kapıları açılmak istenmektedir.

Bu dönüşüm içinde, sistemin argüman ve suçlamaları, örgütlere bakış açısından, örgüt bünyelerinde de geçerlik kazanmaya başlamıştır. Örnek olarak, örgütlerin meslek alanları dışına çıkarak siyasetle uğraşmaları, değişimleri doğru okuyamamaları, büyük düşünememeleri, üye ve örgüt çıkarının gerektirdiği esnekliği gösterememeleri gibi popülist yaklaşımlar ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu düşünüş tarzı eylemlere de yansımış, genel kurullar sorunların tartışılıp görüş ve öneri üretilmeyen rutin toplantılar haline dönüşmüştür. Eylem alanına yansı-

yan yönü ise, örgütün "baskı unsuru" olma niteliğini zedeleyerek, sorunları çözüme ulaştırmada önemli bir güç olan kamuoyunun oluşması ve toplumsal muhalefetin gelişmesindeki etkisini zayıflatmıştır.

Bunların yanında sisteme has tutum ve davranışlar örgütler üzerinde önemli derecede yansıma bulmaktadır. Siyasi yönetim ve liderlik anlayışı, ben merkezli davranışlar, bürokratik yöntemler yaygınlaşması sistemin örgüte yansıyan yönleridir.

Örgüt çalışmalarında ekonomik olanaklara sahip olmanın başarı üzerinde etkisi tartışılmayan bir gerçekliktir ve ekonomik güç, üretim ve üretimi eyleme dönüştürmenin aracı olduğu zaman bir anlam ifade etmektedir. Buna karşın, 12 Eylül'ün benimsediği "sivil toplum örgütü" anlayışı örgütte önemli derecede yansıma bulmakta ve para kazanma aracı olarak görülmeye başlamaktadır.

Olumsuz olarak değerlendirdiğim bir başka gelişme de, bugün ülkede yerleşik duruma gelen yasa devleti olma anlayışına benzer bir yaklaşımın örgütte, önemli derecede yansıma bulmasıdır. Kanımca, bir örgütün kurumsallaşmasında, örgüt kültürünün, ilkesel çalışma anlayışı ve demokratik geleneklerin içselleştirilip yerleşik hale gelmesi yönetmeliklerden çok daha önemli yere sahiptir. Günümüzde örgütün kurumsallaşmasının koşulu olarak örgüt yaşamında tüm tutum ve davranışlar yönetmeliklerle tanımlanmak istenmektedir. Bu amaçla da her alan için, ayrıntılarla donatılmış yönetmelikler hazırlanıp uygulamaya konmaktadır.

Örneğin, 50 yıllık birikime rağmen, örgüt ana yönetmeliğinin amaç maddesi, yasa ifadesinin dar alanından kurtularak, örgütün kamuoyunda yansıma bulan kimliğini ifade edecek bir tanımlamaya kavuşamamıştır. Oda faaliyetleri tek bir ana yönetmelik altında yürütülememektedir.

KMO'ya özel olmayan, genelde gözlenen saptamalara özet olarak değinmek gerekirse, Oda organlarının tanımlanan görevleri hak, yetki ve sorumlulukları belirlenmiş görevlerdir, dolayısıyla göreve talip olanlar için çizilen çerçeveye önceden bilinmektedir. Ayrıca, seçenler, seçilenleri, kendilerini temsil yetkiyle onurlandırmaktadırlar. Bu da seçilenlere ayrı bir sorumluluk yüklemektedir. Bütün bunlara karşı en fazla eleştiriler sorumluluk duygusunun yeterince gösterilmediği yönünde getirilmektedir.

Genelde, içe kapanık bürokratik ağırlıklı bir çalışma yöntemi ağırlık kazanmaktadır. Kolektif çalışmayı besleyecek danışma kurulları işlevini kaybetmiş durumdadır. İletişime fetişleştirme düzeyinde vurgu yapılmasına, yeterince gelişmiş iletişim araçlarına sahip olunmasına karşın iletişim kurallarına gereken ilginin gösterildiğini söylemek kolay olmamaktadır. Kısaca, genelde örgüt organlarında çalışma anlayışı dinamik yapısını kaybederek, toplumdan soyutlanmış, "rutin" işleyen bir mekanizmaya dönme tehlikesiyle karşı karşıya bulunmaktadır.

TMMOB ve bağlı odaların antetli kağıtlarında, "... Odası, Anayasanın 135. Maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile değişik 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur" ifadesi yer al-

maktadır. İnsanın yüreğini burkan bir ifade. Bu ifade, bana göre, TMMOB adına bir gücü, özellikle kamu adına sahip olunan bir gücü tanımlamıyor, yakından bakıldığında, örgütün kazanılmış haklarını yok eden 66 sayılı KH Kararnameye alkış tutmanın ifadesidir. 66 sayılı KHK, TMMOB'nin kendini topluma kabul ettirdiği, bugünkü kimliğinin oluşmasına olanak sağlayan, 6235 sayılı yasanın özü niteliğindeki 2.b maddesini ortadan kaldıran, hukuki durumu şüpheli bir kararnamedir. Bu kararnamayı örgütün dayanağı olarak göstermek, bu örgütün tarihine yapılan en büyük haksızlık olmaktadır. Aynı haksızlık, 82 Anayasasının 135. Maddesini, bu maddenin tanımladığı, örgütü idarenin ve sayeti altına sokan kamu kurumu niteliğini, demokratik nitelikleri şüpheli, örgütü etkisiz kılmak amacıyla yürürlüğe konan KHK'leri güç kaynağı olarak gösterilmekle de yapılmaktadır. Bu değişiklikler TMMOB'nin 50 yıllık tarihini karartmak isteyen bir girişimin ürünleridir, bunları alkışlamak TMMOB birimlerinin görevi olmamalıdır. TMMOB'nin 50. Yılında, örgüt, bütün birimleri, süresi içinde yasalaşması engellenen, özürü bir hukuki duruma sahip olan 66 sayılı KHK'yi, fiilen yasal statüye kavuşturma çabası yerine, bütün gücüyle kadük olmuş bu kararnamenin, bütün sonuçlarıyla kaldırılması için, tarihine yaraşır şekilde mücadele vermeyi hedeflemelidir. Bu mücadele, örgütün sahip olduğu ilke ve değerlerinin söylemden eylem alanında kanıtlanması olacaktır. Bunları 12 Eylül'e duyduğum tepki sonucu değil, onurunu taşıdığım örgütün tarihine saygının ifadesi olarak söylüyorum.

Bugün geline noktaı kısaca özetlemek gerekirse, örgüt-üye arasındaki bağlar, kolektif üretim ve yönetim anlayışı zayıflamıştır. Direnç gösterilen, örgüte bilinçle sahip çıkılan tek alan, gerici-faşist güçlere karşı, güçlü odalardaki şube seçimlerine büyük katılım olmaktadır.

Anlattıklarım, bir yolculuk sonrası araç penceresinden bakan bir insanın, süratle kayan çevreyi tanımlamasına benzetilmektedir. Ben de 50 yılın çerçevesini kaba hatlarıyla çizmeye çalıştım. Bu çerçeve içinde 50 yılın bilinmesi gereken olay ve olgularını her yönüyle aktarmanın olanağı yoktur. Ayrıca bu çerçevede yer alması, mutlaka tanınması gereken insanlara da yer veremedim. Bütün bunlara karşın yaptığım, örgütün faaliyet ortamı hakkında hafızaları tazelemeye çalışmak oldu. Bu süreçte, sonsuzluğa ermiş ve yaşayan ayrımı yapmadan, temiz yüreğini ortaya koyarak örgütü örgüt yapan insanları saygıyla anıyorum.

Bitirirken

Kimya Mühendisleri Odası'nın 50 yılını değerlendirmeye çalıştığım bu deneme niteliğindeki çalışmada genel yaklaşımım içinde, Odanın ya da Odaların başarısını veya başarısızlığını yargılama amacı gütmeydim. Amacım, meslek örgütünün toplumsal yaşamdan bağımsız, kendine has kurallar içinde işleyen bir yapı olmadığını, üye ve meslek çıkarlarının da bu kapalı sistem içinde çözülemeyeceğinin, olay ve olguları tarihi ve toplumsal bakış açısıyla ele almanın gerekli ve zorunlu olduğunun altını çizmeye çalışmaktır.

İnsanlar sorunlarının dayanışma içinde, başka bir tanımla-

mayla örgütlü yapılar içinde çözüleceğine, en azından sezgisel olarak inanmaktadırlar. Ama sorunların çözümünde örgütlü yapıların nasıl bir araç olduğu konusunun henüz düşüncede yeterince netleşerek içselleştirilmiş olduğunu, ya da bilincine varılmış olduğunu söylemek kolay değil. Bu konularda büyük bir kavram kargaşası yaşandığı kanısındayım. Sorunların çözümü önündeki en büyük engeli, örgüt tanımı, birey/örgüt dayanışması ve örgüt/toplum ilişkilerinde yaşanan kavram kargaşasının oluşturduğunu düşünüyorum. Bu kargaşa içinde, sorunlara neden olan sistemi yeniden üreten etken ve etmenlere seyirci kalınarak sorunlara çözüm getirmenin olanaksız olduğunu inanıyorum.

Bugün, ekonomisi ve siyaseti dışarıdan yönetilen, kamuoyu ve hatta muhalefeti bile yurt dışında oluşan, yabancı mühendislerin, işsizlik oranımızı daha da artıracak şekilde işimize talip olduğu bir ülkede yaşıyoruz. Ülkemizde kamu alanının yok olmasına seyirci kalanların, kendi güçlerine inanan, kendi demokratik güçlerine dayalı mücadeleyi göze alamayan, edilgen buna karşın demokratikleşmeyi AB ülkelerinin baskısında arayanların toplum adına, demokrasi mücadelesi adına söz sahibi gibi görüldüğü, üretim yerine tüketim ekonomisinin egemen olduğu, insanın insan olarak değil, insanın nesne olarak görüldüğü bir ülkenin mühendisleriyiz.

Mühendislik doğanın bilgisine ulaşılan yasaları temeli üzerinde geliştirilen bir uğraştır. Özellikle kimya mühendisliği, doğanın sürekli devinimini sağlayan, bütünle parça arasındaki ilişkileri tanımlayan analiz-sentez, ya da çözümlenme-bireşim temeli üzerinde gelişen bir meslektir. Ayrıca mühendislik tasarım ve üretim mesleğidir. Bu yaratıcı niteliği dolayısıyla sıkça "mühendis gibi düşünmek"ten söz edilmektedir. Mühendisler bu düşünce yeteneğini, analiz ve sentezdeki başarılarını, öncelikle sorunlarının temelinde yatan nedenleri ortaya çıkarmada, bu sorunların üstesinden gelmek için ellerinde bulunan örgütlerinin başarı koşullarını yaratmada göstermek zorundadırlar. Bunun da yolu olay ve olgulara seyirci kalmak yerine, ülke yararına katılımcı olmaktan geçmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] Joseph Fichter, *Sosyoloji Nedir*, Çev. Nilgün Çelebi, Atilla Kitabevi, 1996, Ankara
- [2] Mübeccel B. Kıray, *Hayatımda Hiç Arkaya Bakmadım*, Bağlam Yayınları, 2001, İstanbul
- [3] I. Kimya Mühendisliği Teknik Kongresi, KMO Yayını, 1965, Ankara
- [4] A. Haşim Köse, Ahmet Öncü, *Kapitalizm, İnsanlık ve Mühendisler*, TMMOB Yayını, 2000, Ankara
- [5] Ali Artun, *Fordizm ve Mühendisliğin Dönüşümü*, TMMOB Yayını, 1999, Ankara
- [6] İcen Börtüçene, *TMMOB Eğitim Sempozyumu*, Panel, 1999, İstanbul
- [7] Alber Bilen, *Türk Sanayisinde Kirk Zorunlu Yıl*, 1988, İstanbul
- [8] Oktar Türel, *TMMOB 50 Yaşında içinde bölüm*, TMMOB Yayını, 2005
- [9] Cem Eroğlu, *TMMOB 50 Yaşında içinde bölüm*, TMMOB Yayını, 2005
- [10] TMMOB 50. Yıl Andacı, TMMOB Yayını, 2005 Ankara
- [11] Zafer Cihrinlioğlu, *Terör ve Toplum*, Gündoğan Yayınları, 2004 Ankara
- [12] Kimya Mühendisliği Dergisi, KMO Yayını, sayı 103- 110, 1985 Ankara

1970'LERDEKİ TMMOB ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Murat GÜMRÜKÇÜOĞLU

KMO 24, 25 ve 27. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

1990'larda yapılan akademik bir çalışmada TMMOB, hakim olan düşünce ve eylemlilik açısından kuruluşundan 1980 lere kadar üç farklı döneme ayrılmaktadır [1] : (i) 1954-1965 : Kapitalist Kalkıncı Teknisyenler Dönemi; (ii) 1965-1974 Toplumsal Eleştirici Bağımsız Kalkıncı Teknisyenler Dönemi; (iii) 1974-1980 Toplumsal Eylemci Bağımsız Kalkıncı Teknisyenler Dönemi.

TMMOB mühendis ve mimarların toplumsal prestijlerinin henüz yüksek olduğu bir dönemde, 1950'lerde kuruldu. Bu yıllar, "Küçük Amerika" olabilmek umudunun pompalandığı, Amerikan yardımı ve kredileri ile kapitalist gelişmenin gerektirdiği yol, baraj inşaatları gibi alt yapı yatırımlarının ivme kazandığı, çimento, şeker, gıda, içki, ilaç fabrikalarının kurulduğu, dolayısıyla başta inşaat ve makine olmak üzere kimya ve elektrik mühendisliklerinin öneminin arttığı yıllar oldu.

Mühendis ve mimarlar açısından 1960'lı yılların ikinci yarısı ise, toplumsal prestijin aşıldığı yıllardır. Bu döneme damgasını vuran önemli bir gelişme özel okulların hızla yaygınlaşması oldu. Ticari hesaplarla, eğitim ve öğrenim için gerekli alt yapıyı oluşturmadan ve sanayinin gerektirdiği mühendis ve mimar sayısı/alanı gözötilmeden birbiri ardına açılan özel okullardan, mevcut sanayinin istihdam edebileceği sayının çok üstünde mühendis ve mimar - potansiyel işsiz olarak - mezun edildi. 1969 da yürürlüğe giren 657 sayılı personel kanunu kapsamına alınmaları, mühendis ve mimarların ekonomik bakımdan da gerilemelerine yol açtı. Böylece giderek büyüyen bir işsizlikle birlikte düşen gelirleri ile mühendis ve mimarlar, kendilerini toplumun yönetici eliti içinde gördükleri bir konumdan, toplumun kaybedenleri arasındaki yerlerine doğru hızla yol aldılar.

Öte yandan 60'lı yılları 50'lerden ayıran bir diğer önemli gelişme, modern bir toplum olma yolculuğunda bir dip dalgası gibi hissedilmeye başlayan toplumsal çelişkilerdi. Köylü ile toprak ağasının, kırla kentin, doğu ile batının, işçi ile patronun, devlet ile toplumun çelişkileri, yeni bir tarihsel ve toplumsal konjonktür içinde su yüzüne çıkmaya ve toplumu derinden sarsmaya başlıyordu. Bununla neredeyse eş zamanlı olarak tüm dünyada yükselen eski sömürgelerdeki kurtuluş savaşları (Vietnam, Angola, Mozambik...), Ortadoğuda 1967 savaşından sonra güç ve prestij kazanan Filistin direnişi, gene başta Avrupa birçok ülkede uç veren 68 başkaldırıları ve buralarda kazanılan başarılar, köhnemiş eski düzenleri de-

ğiştirmek için aydınlardan başlayarak toplumun tüm emekçi kesimlerini başkaldırmaya çağırıyordu.

Ahlaki ve siyasi açıdan böylesi bir geri plana yaslanan aydın muhalefetinin öncekilerden farkı da belirgindi. Örneğin 1960 yılındaki askeri müdahaleyi destekleyen sivil/asker aydın ve üniversite gençliği, 50'li yıllardaki az gelişmiş ülke kapitalizminin yarattığı ekonomik/toplumsal alt üst oluştaki karşı devletin sınıflar arasında hakemliğini talep etmekteydi. Oysa şimdiki talep, devleti de sorgulayan ve toplumu iktidara taşımak isteyen sol/sosyalist bir duruşa karşılık geliyordu. Böyle bir siyasal ideolojinin, 1960'ların ikinci yarısında üniversite gençliği içinde etkili olması ve İTÜ, ODTÜ gibi mühendis-mimar yetiştiren teknik üniversitelerin bu toplumsal eylemlilikte başı çekmesi, 1970'li yıllardaki "Toplumsal Eylemci ve Bağımsız Kalkıncı Teknisyenler Döneminin" kadrolarını hazırladı. 1973 yılındaki TMMOB Genel Kurulu'ndan başlayarak, TMMOB ve bağlı odalarda bu kadrolar yönetime gelmeye başladı.

TMMOB de bu dönemi simgeleyen ana slogan "Mühendis ve mimarların uzmanlık bilgi ve becerilerini halkın çıkarları doğrultusunda kullanması" olmuştur. Ancak, uluslararası tekelleci sermaye ve yerli uzantılarının empoze ettiği, şekillendirdiği dışa bağımlı ekonomik, siyasal, toplumsal yapı bunu engellemektedir.

1978 yılında yayınlanan Mühendisler Mimarlar başlıklı TMMOB araştırmasında, bunun mühendislik eğitime ve pratiğine yansımaları şöyle ifade ediliyordu [2]: "(Türkiye) koşullarında mühendisin mesleki öğreniminde edinmiş olduğu bilgilerin önemli bir bölümü, ekonomik ilişkiler içinde boşlukta kalır, pratik karşılığını bulamaz. Çünkü öğrenimi, o ekonomik ilişkilerin belirlediği alt yapıyla olması gereken düzeyde uyum içinde değildir. Öğrenimi, ekonomik ilişkilerin farklı bir belirlenişinin veri olduğu, toplumsal teknik iş bölümünün farklı örgütlenişine paralel bir eğitim modeli üstüne oturtulmuştur. Dolayısıyla, mevcut olan toplumsal ve teknik iş bölümü içinde, edinmiş olduğu mesleki öğrenimle uyumlu bir konumu genellikle bulamaz." Öte yandan "Devletin bir kapitalist olarak belirlediği üretim alanları dışında, devlet cihazında görevli olan mühendis, bir bürokrat kimliğine bürünür. Doğrudan mesleği ile ilgili öğeler, onu bürokratik yapı içinde bir kademeye oturtmanın dışında ikincil kalır. Pek çok durumda mesleği ile ilgili bilgilerin büyük bir bölümü, hatta tamamı görevini yürütmesi için gerekli değildir."

O nedenle, teknik elemanların çıkarları, mevcut ekonomik, toplumsal ve siyasal yapı ile çelişmektedir. Mevcut yapının yönlendirdiği yatırım ve hizmetler halkın sorunlarını değil çözmek, tersine ağırlaştırmaktadır. Bu koşullar altında teknik elemanlar halkın yanında hakim güçlerin karşısında yer almalıdır. Teknik elemanların geleceği, üretim güçlerinin özgürce gelişebileceği, kafa ve kol emeği arasında farklılaşmanın kalmadığı, emeğin yabancılaşmadığı bir düzendedir.

Dönemin temel mantığını anlatabilmek için kısaca özetlenen bu yaklaşım, o yıllarda son derece üretken bir hareketlilik yaratmış, TMMOB kendi tarihinde daha önce görülmemiş bir canlılıkla başta üniversite, araştırma kurumları ve kamu kuruluşlarındaki üyeleri ile önemli bir mesleki entelektüel üretim gerçekleştirmiştir. "Çarpık düzen" her alanda sergilenmeye çalışılmış, çeşitli mühendislik/mimarlık disiplinlerinin konusu olan üretim ve hizmet sektörlerine ilişkin bir tür envanter TMMOB ve bağlı odalar tarafından ortaya konmuş, derlenen, üretilen tüm bu veri ve düşünceler gerek Birlik Haberleri (50 000 baskılı), gerekse basın açıklamaları, kongre ya da panellerle üyelere ve kamuoyuna duyurulmuştur. Bu şekilde TMMOB o yıllarda, sanayileşmeden ulaşım ve enerji sorununa, kentleşmeden toprak reformuna, çevre sorunlarından eğitime hemen her toplumsal/ekonomik sektörle ilgili çalışmalar yapmış, kendi ufku içinde bu alanlarla ilgili sorunları tespit etmiş, bunların mevcut düzenle bağlantılarını kurmaya çalışmış ve çözüm önerileri geliştirmiştir.

Örnelemek gerekirse, ithal petrole dayalı enerji üretimi, kent toprakları üzerindeki spekülasyonlar, kıyıların yağmalanması, çeşitli sınai yatırım projelerinde ve kent planlamasında yabancı uzman ve teknisyenlerin kullanılması ile bunlara ödenen oransız yüksek ücretler, toprak reformuna karşı iktidarların toprak ağaları ile kurduğu işbirliği ilişkileri, orman köylülerinin sorunları, haşhaş üretiminin ABD tarafından engellenmesi, ülkeyi daha da dışa bağımlı hale getiren NATO, CENTO, AET, Enerji Ajansı gibi uluslararası örgütlerden çıkılması, mühendis ve mimarların başta sendikalaşma olmak üzere ekonomik demokratik hakları, her türlü yolsuzluk ve nihayet özellikle 1970'lerin ikinci yarısında artan faşist saldırı ve baskılar TMMOB'nin bu çerçevede ele aldığı temel konular olmuştur.

TMMOB bu çalışmaları ile bir yandan toplumsal muhalefet için gerekli bilgi ve veri üretirken, öte yandan toplumun diğer çalışan kesimlerini temsil eden örgütlerle işbirliği/güçbirliği yapmış, yalnızca kendi uzmanlık alanları ile sınırlı kalmayan, toplumun demokratikleşmesini hedefleyen bir eylemlilik içinde olmuştur.

1970'lerin son yılları bilindiği gibi sol siyasal hareketlerin kendi içindeki politik çatışmaların had safhaya ulaştığı yıllar oldu. Bu durum odalara da büyük ölçüde yansdı. Çeşitli sol gruplar yönetiminde bulundukları odaların görüşlerini alabilirdiğine keskin, mühendis, mimar kitlesinin büyük çoğunluğu-

na yabancı ve itici gelen bir jargonla ifade eder oldu. Oda pratiği daha geniş bir mühendis, mimar kitlesini mobilize etmek ve eylemliliğini yükseltme çabasından çok, yönetimi ele geçirme ya da elde tutma çabasına indirgendir. Böylece geniş bir mühendis, mimar topluluğu oda faaliyetlerinden uzaklaştı, oda yönetimleri tekrar bir yalnızlığa düştü. 1980'e gelindiğinde, toplumsal muhalefetin hemen her kesiminde görülen gerileme, durgunluk ve kısır döngü TMMOB ve bağlı 18 odada da yaşanmaya başladı. Denilebilir ki, tarihsel olarak böyle bir dönemde gelen 12 Eylül müdahalesi, aslında zaten bir dönemin kendini noktaladığı zamana denk düşmüştür.

Sonuç olarak 1970'li yılların pratiğinden çıkarak bugün için şunlar söylenebilir:

- 1970'lerde TMMOB'de yükselen muhalif söylem ve eylem, esas olarak kapitalist sistemin aksayan, üretimi ve üretkenliği sınırlayan irrasyonel, "çarpık" yollarının eleştirisine dayalı olmuştur. TMMOB bunu yaparken siyasal ve ekonomik konjonktürün belirlediği çıkar ilişkilerinin dışında kalmış, bağımsız, özerk davranmış, görüş sergilemiş, o nedenle de siyasal iktidar ve ekonomik güç odaklarının sert eleştirisi ve baskılarına uğramıştır.
- Mühendis/teknisyen hareketlerinin özellikle az gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan radikal söylem ve eyleminin, öznel niyet olarak çok daha derin toplumsal dönüşümleri hedeflese de, aynı ölçüde ya da niyet edildiği ölçüde radikal toplumsal sonuçlar doğurmadığı söylenebilir.
- Odalarda dile getirilen "çarpık düzen" eleştirisi sanayileşmenin önündeki engellerin kaldırılması ile sınırlı bir sorunların içinde kaldığı, bu noktadan sorunların çözümüne talip olunduğu ölçüde, sanıldığı aksine varılacak noktanın demokratik, eşitlikçi ve özgür bir toplumla ilişkisini kurmak mümkün değildir.
- Mühendislik mimarlık alanında demokratik eşitlikçi ve özgür bir toplum hedefini de gözetken bir mücadelenin, mühendis ve mimarların iş süreçleri ve organizasyonlarındaki rolleri ve pratiklerinin sorgulanmasından başlaması gerektiği, esas olarak bu noktadaki mühendislik pratiğinin ve ilişkilerinin, mühendislerin gerek mesleki ideolojik, gerekse siyasal toplumsal tavırları üzerinde belirleyici etkisi olduğu söylenmelidir.

KAYNAKLAR

- [1] Öncü, Ahmet (1996), *A Historical examination of the Union of the Chambers of Turkish Engineers and Architects*, Doktora tezi, aktaran, Köse, A.H. ve Öncü, A.(2000), *Türkiye'de Mühendisler, Mimarlar*, TMMOB yayını
- [2] Artun, Ali (1978) *Mühendisler Mimarlar* (Mimarlar Odası Yayını), (1999 baskısı: "Fordizmin ve Mühendisin Dönüşümü" başlığı ile TMMOB yayını olarak basıldı, s. 126-127)

MESLEK ODASI MESLEK ÖRGÜTÜ MÜDÜR?

Uğur GÜREL

KMO 32. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Meslek odalarının yasal çerçevesi, meslek odalarını, kişilerin belli bir mesleği uygulamaya yetkili olup olmadıklarını denetleyen, yetkili olanların mesleklerini uygularken uymaları gereken yasal ve etik kurallar bütününe uygun çalıştıklarını denetleyen ve bu nedenle de kişilerin, mesleklerini uygulamak için kayıtlı olmak zorunda oldukları örgütler olarak tanımlamaktadır. Bu bakımdan yalnızca mimarlık, mühendislik alanında değil, tıp, eczacılık, hukuk ve muhasebe alanlarında, hatta ülkemize özgü bir şekil alarak şoförlük, fırıncılık gibi alanlara da taşarak kurulmuş olan meslek odaları, bu yasal çerçeve kapsamında, "kamu kurumu niteliğinde meslek örgütleri" olarak varlıklarını sürdürmektedirler.

Bir meslek odasını diğerinden ayıran, odaya kayıtlı üyelerin özlük haklarından o mesleğin gelişmesine, o mesleğin temel eğitimindeki programlardan mezuniyet sonrası mesleki eğitim programlarına, meslekle ilgili yasal düzenlemelerden mesleğin, toplumsal çıkarlara yönelik uygulanmasının denetlenmesi ve teşvik edilmesine kadar pek çok konuda ne ölçüde söz sahibi olabildiğidir. Bu ayrım, "etkin bir meslek örgütü" olma yolunda odanın konumunu belirleyecektir.

Önemli bir ayrım da, odanın üye katılımını ne ölçüde teşvik edebildiği, oda etkinliklerinde üyelerin üretkenliğini ne ölçüde sağlayabildiği, üyelerin, odanın önceliklerinde ne ölçüde söz sahibi olabildikleri noktasındadır. Üye katılımı, örgütün üye ile bütünleşmesi için en önemli koşuldur. Bu ayrım da odanın "etkin bir sivil toplum örgütü" olma yolundaki konumunu belirleyecektir.

Belli bir dünya görüşüne sahip kişiler olarak bizler, meslek odalarına, bu üç bakış açısını harmanlayarak bakmaktayız. Bu bakımdan da özellikle yönetim kadrolarında görev almak üzere gönüllü olduğumuzda işimizin ne ölçüde zor olduğunun bilincinde olmalıyız. Yasal denetim görevini yerine getiren, üyelerinin mesleki çıkarlarını koruyan, mesleğin gelişiminde öncü, eğitim programlarında söz sahibi, diğer yandan etkin bir sivil toplum kuruluşu olarak üyelerini kucaklayabilen, üyele-

rin gücünü ardına alarak ülke gündemindeki konularda sözü dinlenir, görüşü sorulur, bunun da ötesinde ülke gündemini belirler konumunda bir oda... İşte özlenen bir Kimya Mühendisleri Odası'nın tanımı bu olmalıdır.

1990-1992 dönemi Yönetim Kurulu olarak "siyasi platformlarda güçlü olmak istiyorsak mesleki temelimizde güçlü olmalıyız" anafikri ile yönetime geldiğimizde çalışma programımızdaki temel hedefler arasında aşağıdakileri öngörmüştük:

- Oda'nın siyasi söylemlerinde, üyelerin ekonomik, demokratik, toplumsal ve mesleki çıkarlarının korunmasında bilimsellik ve bağımsızlık esastır.
- Kimya Mühendisleri Odası, kimya sanayiinin yapısını, üyelerinin bu yapı içindeki yerini sürekli olarak izlemek, bu konuda söylemler geliştirmek, görüş üretmek zorundadır. Bunu yaparken tüm birimleriyle örgütlü ve güçlü bir yapı sergilemesi önemlidir.
- Odanın gerek etkin bir meslek örgütü, gerekse güçlü bir sivil toplum kuruluşu olmasında en önemli temel, üye katılımı ve üyelerin örgütlerine inancı ve güvenidir.

Bu bağlamda Kimya Mühendisleri Odası 32. dönem çalışmalarında ağırlık verdiğimiz konuları, üye katılımının teşvik edilmesi ve örgütlenme; kimya sanayisi ve kimya mühendisliği eğitim programlarına ilişkin çalışmalar; TMMOB ve diğer kuruluşlarla ilişkilerde Oda'nın temsil edilmesine yönelik çalışmalar olarak 3 ana başlıkta toplamak mümkündür.

Örgütlenme

Yeni temsilciliklerin kurulması, birimlerin etkinliklerinin desteklenmesi, Merkez Danışma kurulu toplantılarının farklı illerde gerçekleştirilmesiyle farklı birimlerdeki yönetim kurulu üyelerinin katılımının artırılması sağlanmıştır.

Bu dönemde ilk kez, "delegasyon toplantıları" gerçekleştirilmiştir. Şubelerin, etkinliklerini üyelerle tartışabildikleri Şube Danışma Kurulları mevcut iken Merkez

Danışma Kurullarının, yalnızca yönetim organlarıyla sınırlı kaldığı, farklı şube ve temsilciliklerdeki üyeler ile Merkez yönetim organlarının iletişiminin sınırlı olduğu gözönüne alınarak farklı illerdeki Merkez Genel Kurul Delegelerinin katıldığı, Merkez Yönetim Kurulu'nun çalışmalarını üye tabanının görüş ve önerilerine açtığı bir platform olarak "delegasyon toplantıları" öngörülmüş ve Ankara, İstanbul ve İzmir'de olmak üzere üç toplantı gerçekleştirilmiştir.

Kimya Sanayii ve Kimya Mühendisliği

Odamız, 1990-1992 döneminde ilk kez tüm üniversitelerin Kimya Mühendisliği Bölüm Başkanları ile bir toplantı gerçekleştirmiş, zamanın onüç bölüm başkanından onbirinin toplantıya katılımı sağlanmıştır. Bu toplantı, Kimya Mühendisleri Odası'nın, kimya mühendisliği eğitimi, mezunların niteliği, yüksek öğrenim kurumlarının sorunlarına sahip çıkması anlamında önemli bir adım olmuştur.

Odanın TMMOB ve diğer kuruluşlarda temsili

Güçlü bir Oda, üye katılımıyla mümkün olduğu kadar üye katılımının sağlanması da güçlü bir Oda ile mümkündür. Bu bakımdan, Oda'nın TMMOB içinde ve diğer kuruluşlardaki çeşitli platformlarda en etkin bir şekilde temsil edilmesi yönünde çalışılmıştır. Örneğin Odamız, EGO tarafından düzenlenen Uluslararası Doğalgaz Kongresi'ne panelist olarak, TÜBİTAK tarafından düzenlenen Doğalgaz Yanma Sistemleri Sempozyumu'na bildiri ile ve panelist olarak, Gazi Üniversitesi ta-

rafından düzenlenen İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sempozyumu'na bir bildiri ile, Yunanistan Kimya Mühendisleri Birliği tarafından düzenlenen Kimya Mühendisliği Eğitimi Kongresi'ne bir bildiri ile katılmış, böylece farklı katılım platformlarında TMMOB Kimya Mühendisleri Odası görüşleriyle, bildirileri ve söylemleriyle etkin olarak temsil edilmiştir.

Bu dönem içinde basınla da ilişkiler yoğun olarak sürdürülmüş, özellikle doğalgaz, kömür santralleri ve çevre sorunları, kimyasal silahlar, parfümlü çamaşır suyu gibi konularda Odamız bilimsel temeli güçlü, slogan-cı yaklaşımlardan uzak söylemlerle basında geniş yer almayı başarmıştır.

Tüm bu yaklaşımlar, Odamızın farklı platformlarda sesinin daha gür bir şekilde duyurulmasını ve bunun sonucu olarak da daha çok sayıda üyenin katılımının sağlanmasını, daha çok sayıda kimya mühendisinin Oda'ya üye olmasını ve çalışmalarda yer almasını getirmiştir.

Sivil toplum kuruluşlarının tümünde mevcut olan kısır döngü, Odamız için de geçerlidir: Üye, "Oda bana ne veriyor", Oda yönetimleri de "üye ilgisiz, katılım sağlamıyoruz" şeklinde yakınmaktadır. Bu belki her zaman var olacak bir çelişkidir. Ancak, bu çelişkinin en aza indirilmesinde hepimize görev düşmektedir. Üyenin "ben Odaya ne verebilirim", Oda yönetimleri de "katılın, birlikte üretelim" diyebildiği ölçüde KMO, üyelerini kucaklayan, üyeleri için üyeleriyle birlikte üreten bir sivil toplum kuruluşu olarak hepimizin özlediği güçlü bir yapıya kavuşacaktır.

ODAMIZIN ELLİNCİ YILI ve DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Nilgün ERCAN

KMO 33 ve 34. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Meslek odamızın kuruluşunun ellinci yılı için çıkarılacak Kimya Mühendisliği Dergisi için yazı hazırlamam gündeme geldiğinde, Oda'da 1980'li ve 90'lı yıllarda Merkez ve Ankara Şubesi Yönetim Kurullarında yer almış ve eski yoğunlukta olmasa da hala çalışmalara katılan biri olmama rağmen yazının çerçevesini belirlemekte oldukça güçlük çektim. Önce kimya mühendisliği mesleğinin tarihsel süreçler içinde gelişimi türünden bir yazı hazırlamanın Oda'nın önüne koyabileceği programlara katkı sağlamak açısından yararlı olacağını düşündüm. Ancak sonra farkına vardım ki, sadece bu türden değerlendirmeleri içeren bir yazı, Yönetim Kurullarında görev yaptığım dönemlerde Türkiye'de sanki herşey çok olağan ve normal seyrinde gitmiş, bizlere de, gelişmekte olan bir ülkenin mühendisleri olarak, meslek örgütümüzde sadece daha fazla kalkınma ve sanayileşme ve mesleğin gelişimi sorunları ile uğraşmak kalmış gibi bir izlenim yaratacaktı. Açıkçası böylesine bir durum o dönemler için tamamen hatalı ve eksikli bir değerlendirme olacaktı. Neticede Odamızın 50. yılında, bir yazının sınırlarının müsaade ettiği ölçüde, 20-25 yıl öncesinden başlayarak değerlendirme yapmayı doğru ve uygun buldum.

Yakın sayılabilecek geçmişe kısa bir bakış

Odamızın o yıllarını da, tüm topluma uygulanan siyasi ve ideolojik saldırı karşısında, yine tüm toplumda olduğu gibi "öncekinin" çözülüşü, geriye çekilmesi ve "yeni" olanın ortaya çıkışı yılları olarak nitelendirmek sanıyorum ki yanlış olmayacaktır. Bu saptamada, tahmin edileceği üzere, genel kullanımdaki alışkanlıkların tersine "eski" olana olumsuz, "yeni" olana ise olumlu bir anlam yüklenmemekte, bir saptama yapılmaktadır. Bunun yanı sıra öncekinin gerilemesi ile yeninin öne çıkması, beklenene göre, içinde çeşitli düzeylerde gerilimleri de barındıran bir süreçtir.

1980'li yılların belirleyici olguları, daha sonraki yıllarda ve günümüzde de devam eden etkileri de unutulmamak üzere, herhalde 24 Ocak kararları ve 12 Eylül askeri darbesi olacaktır. Dönemin ekonomik istikrar programının yaşama geçirilmesi için, ülkenin gelmiş geçmiş en gerici ve anti-demokratik Anayasası'nın yürürlüğe konduğu, tüm temel hak ve özgürlüklerin askıya alındığı, siyasi parti, dernek ve Türk İş hariç sendikaların kapatıldığı, 1402 Sıkıyönetim Yasası ile üniversitelerden öğretim üyelerinin, kamu kuruluşlarından kamu görevlilerinin uzaklaştırıldığı, fişleme, güvenlik soruşturması türü uygulamaların olağan hale geldiği, siyaset yapma koşullarının ve sınırlarının askeri idare tarafından belirlendiği, siyasetin topluma yasaklandığı, grev yasaklarının sınırlarının genişletildiği o yıllarda demokratik çerçevede kolektif çıkarları temsil eden örgütlerin – doğrudan örgüt sözcüğünün bile kullanılmasının sakıncalı hale gelmiş oldu-

ğunu hatırlamakta yarar var – geriletilmesi zaten uygulamaya konulan programın bir parçası idi.

Kuşkusuz ki darbenin getirdiklerinden çok memnun olanlar da vardı. Döneme ait dikkat çekici notlardan biri, TİSK (Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu) Başkanı'nın işçileri kastederek "Şimdiye kadar biz ağladık onlar güldü. Şimdi sıra onlarda." şeklindeki sözleridir. Bu şekilde, uygulamaya konulan ekonomik ve siyasi programın kime ait olduğu net bir şekilde ortaya çıkıyordu.

O dönemde meslek odalarımızın en önemli hatta başlıca gündem maddesi kaçınılmaz olarak kapılarını açık tutabilmek oluyordu. TMMOB ve Oda kaynaklarına göre, Millî Güvenlik Kurulu'nun ve Danışma Meclisi'nin gündemine önce TMMOB'nin feshini öngören bir yasa tasarısı giriyor, ancak daha sonra geri çekiliyordu. Meslek kuruluşları ile ilgili düzenlemeler Anayasa tasarısına bırakılıyor, ilk tasarılar da meslek kuruluşlarına siyaset yapma, siyasi partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket etme yasağı, kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde çalışanlara meslek kuruluşlarına üye olma yasağı, belli durumlarda mahallin en büyük mülki amirine hakim kararına kadar seçilmiş organları görevden uzaklaştırma yetkisi getirilmek isteniyordu. Neticede yasaklayıcı maddeler kısmen "yumuşatılarak", örneğin üyelik yasağı Silahlı Kuvvetler mensupları ile sınırlı tutularak, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlar için üyelik isteğe bağlı hale getiriliyor, Odalar hükümet vesayeti altına alınıyor, meslek kuruluşlarının üyeleri, toplumsal kesimler ve toplumsal gelişmelerle olan ilişkileri olabildiğince budanmaya çalışılıyordu. Odamızın 1986 yılında yapılan Genel Kuruluna sunulan Çalışma Raporunda, meslek odalarına getirilen siyaset yapma ve diğer örgütlerle ilişki kurma yasaklarına karşı çıkılıyor, "siyaset yapmak" ile ne kastedildiği hususundaki bulanıklığa da dikkat çekilerek odaların belirsiz bir ortamda çalışma yapmaya mahkum edildiğine dikkat çekiliyordu.

Daralma yıllarının sonrasında, meslek odaları varlıklarını sürdürebilecekleri ve kendileri için ihtiyaç duyulabilecek alanların arayışı içine giriyorlardı. Kısmen belki de bu arayışların bir sonucu olarak, toplumdaki depolitizasyon sürecinin de etkisiyle piyasaya odalar eliyle hizmet üretme niyetleri, aynı dönemlerde TMMOB'de ve Odalarda merkezi yapıdan uzaklaşılması, mesleklerarası çatışmaların gündemin ön sıralarına yükselmesi türünde eğilimler belirginleşiyordu.

Odamızda ise, içe kapanma dönemi sonrasında dışa açılma ve üyelerle ilişki kurma arayışı içerisinde 1985 yılında yapılan *Kromatografi Okulu* (Burada çalışmayı başlatan dönemin Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Atamer arkadaşımızın adını belirtme

gereği var.) ile başlayan eğitim çalışmaları bugüne kadar gelişerek sürüyordu. Yine bu yıllarda Gökova'daki termik santralin inşası, ABD'li Union Carbide şirketinin Hindistan/Bhopal'de kurduğu pestisit tesisinde, kazadan 20 yıl sonra yapılan değerlendirme ve tahminlere göre, en az 15 bin kişinin ölümü ve 100 binin üzerinde kişinin sağlığının zarar görmesi ile sonuçlanan metilizosiyanat kaçağı, ithal çöp olarak gündemimize giren, Isparta Gölköy çimento fabrikasında yakılmak üzere getirilen atıklar ve sanayileşmiş ülkelerin kurtulmak istedikleri atıkları ülkemize gönderme teşebbüsleri, milyonlarca insan üzerindeki uzun vadeli sağlık ve genetik etkilerinin ne olacağına dair hala belirsizlikler olan Çernobil nükleer santral kazası vb. olaylar sanayileşme/teknoloji ile çevre ve yaşam güvenliği ilişkilerini öne çıkarıyordu. Çevre-güvenlik konuları kimya mühendislerinin uğraş alanlarında daha geniş bir yer almaya başlarken, diğer yanda teknoloji ile toplumsal etkileri arasındaki bağlantıların boyutları, bu bağlantıları biçimlendiren güç ilişkileri ile birlikte yeniden çarpıcı bir şekilde ortaya çıkıyordu.

Takip eden 1990'lı yıllar ise bir yanda siyasal şiddetin yükseldiği, diğer yanda ise "değişim" sözcüğünün iyice ağırlık kazandığı ve adeta sihirli bir anlamı varmışçasına dilden dile dolaştığı yeniden yapılanma yılları oluyordu. Bu değişim kendiliğinden ortaya çıkmış bir süreç değildi. Özellikle bilimsel teknolojik gelişmelere vurgu yapılarak, değişimin gerisindeki neden sanki "tarafsız ve nötr" bilimsel teknolojik gelişmelermişçesine yanılısına yaratılıyordu. Değişimin arka planına bakıldığında, ortaya dünyadaki sermaye birikim sürecindeki değişimin unsurları ile Türkiye'ye yansımaları ve bu yöndeki politik tercihler çıkıyordu.

Kapitalist sistemin, İkinci Dünya Savaşı sonrasında zenginleşme ve gelişme ile geçtiği kabul edilen 20-25 yıllık bir döneminin sonunda, 1970'lerde krize girdiği genel olarak kabul görmektedir. Diğer yandan teknolojik gelişmeler ile sistemin kriz/ genişleme dönemleri arasında ilişki kuran çeşitli kuramlar olduğu da bilinmektedir. Bu konulardaki yorumlar saklı tutulmak kaydıyla, Keynesçi birikim modeli ve refah devleti modeli terk ediliyor, sistemin yeniden yapılandırılması ile aynı tarihsel döneme denk gelen bilimsel ve teknolojik gelişmeler, özellikle mikro-elektronik ve iletişimdeki teknolojik gelişmeler yeni sermaye birikim modelinin yapılandırılmasına önemli olanaklar sağlıyordu:

- Mikro-elektronik alanındaki gelişmeler ve bilişim teknolojileri ile üretim süreci değişiyor, üretimde ve yönetimde verimlilik artışı sağlanıyordu. Üretimde otomasyon ve robotların kullanılması ile, sermaye emek gücüne karşı yeni etkinlik alanı sağlıyor, çalışanların örgütlerinin, sendikaların etkinliği geriliyordu.
- Ulaşım ile birlikte, özellikle iletişim teknolojisindeki gelişmeler, şirket merkezlerinin en uzak yörelerle ve pazarlarla iletişimini ve üretim sürecinin dünya üzerinde mekansal/coğrafi parçalanmasını mümkün kılıyordu. Tüm dünyada benzer tüketim normları yerleştiriliyor, bu gelişmelerin sonucunda ulusal boyutları aşan, küresel piyasalar olanaklı hale geliyordu.
- Mikro-elektronik silah sanayisinde kullanılması ve diğer

teknolojik gelişmeler bloklar arası mücadelede ve bir bloğun bertaraf edilmesinde önemli bir unsur haline geliyordu.

Kuşkusuz ki değişimin önemli ekonomik, siyasal ve toplumsal boyutları vardı. Tüm dünyada, kapitalist toplum ilişkilerinin yeniden üretimini sağlayacak yeni stratejiler geliştiriliyor ve uygulanıyordu. Liberalizasyon, deregülasyon, önceden kamu hizmeti olarak görülen altyapı hizmetlerinin ve toplumsal hizmetlerin ticarileştirilmesi, özelleştirme, örgütsüzleştirme bu dönemin önemli politika bileşenleri arasında yer alıyordu. Devletin müdahale biçimleri ve bölüşüm politikaları değişiyor, sermaye hareketlerini düzenlemek üzere uluslararası norm ve kurallar oluşturuluyordu. Ekonomide ağırlık üretimden finans sektörüne doğru kayıyordu. Yeni sermaye birikim rejiminin uygulamaları ekonomide tek, biricik seçenek olarak sunuluyor, siyaset alanı bu "tek seçenek" olarak sunulan ekonomik programlara tabi kınılıyordu. Bu süreçte, toplum nezdinde meşruiyet sağlamak üzere insan hakları, yerleşme temelli demokratikleşme projeleri eşlik ediyor, küresel piyasa düzenlemelerinden olabilecek sapmaları önlemek üzere kamu yönetiminin içinde "özerk kurullar" dönemi başlıyor, "yönetişim" olarak adlandırılan sözde yönetime katılma modelleri ortaya atılıyordu.

Burada bir not düşmek gerekirse, egemen sınıfın toplumu ortak bir proje etrafında birleştirebilme yeteneğinin düşük olduğu ülkemizde, Avrupa Birliği konusunu da bu çerçevede düşünmek mümkündür. Bilindiği üzere AB kendi içinde sermaye kesimlerinin bir projesidir, Türkiye'deki sermaye kesimleri de, ağırlıklı olarak, varlıklarının devamını büyük ölçüde AB'ye bağlamış görünmektedirler. Bu proje, sınıfsal niteliğinin gözden kaçırılması ve toplumsal açıdan meşruiyet kazandırılması için, demokratikleşme, insan hakları türü vurgularla topluma sunulmaktadır. Ancak sermaye açısından ne kadar başarılı ve toplum üzerinde ne kadar ikna edici olacağı zaman içinde görülecektir.

Dünya Bankası'nın yapısal uyum programları çerçevesinde KİT'lerde 1980'li yılların ikinci yarısından başlayarak reorganizasyon, sözleşmeli personel uygulamaları, özelleştirmeler gündeme geliyordu. Özelleştirmelerin sadece söz konusu kuruluşların rasyonel işletilmesi, kar ve zararı ile ilgili bir konu olmadığı, sermaye birikim sürecinin değişimine yönelik çok daha kapsamlı politikaların ve toplumsal projelerin alt başlıkları olarak gündeme geldiği takip eden dönemlerde daha net ortaya çıkıyordu. Türkiye'de o yıllarda kamu kuruluşlarının satışı belki tahmin edilen ölçüde gerçekleşmiyordu, ama daha belirgin olan değişim, kamu kuruluşların etkinliğinin azaltılması, bir kısmının büyük ölçüde işlevsizleştirilmesi, "iş" yapılmaya devam eden bir bölümünde de kuruluşların kendi programlarının belirsizleştirilerek siyasetçi ve özel firmaların etkisine ve baskısına açık hale getirilmesi, bunların uzantısı olarak kuruluşlardaki mühendislik hizmetlerinin etkinliğinin de geriye çekilmesi oluyordu. Özelleştirmeler bir karşı mücadele alanı olarak sendikaların ve meslek odalarının çalışmalarında öne çıkıyor, yanısıra kamu kuruluşlarının ve buralardaki mühendislik hizmetlerinin geriye çekilmesi, ağırlıklı olarak kamu kuruluşlarındaki üyelerinin aktivitesine dayanan meslek odalarının çalışmalarında yeni boşluklar yaratıyordu.

Söz konusu dönemler ideolojik biçimlenme açısından irdelendiğinde, tüm toplumda dayanışmacı değerlerin aşındığını, bireyci ideolojinin ağırlık kazandığını, mühendisler arasında, toplumsal olayları teknik rasyonellik içinde kavramaya, yorumlamaya ve cevaplamaya yatkın "teknokrat" tipinin bir model olarak öne çıktığını, Birlik ve Odalar içinde karşı tepki olarak "yurttaş mühendis" çağrısının yükseltilmeye çalışıldığını belirtmek herhalde yanlış olmayacaktır. Birlik bir zamanlar, askeri darbe sonrası kurulan Danışma Meclisinin Anayasa Komisyonuna kendisiyle ilgili düzenlemeler konusunda gönderdiği görüşlerinde "TMMOB bağımsız bir bilgi üretim merkezidir. Hem kamu sektörünün hiyerarşik ve politik bağımlılık ilişkisinin, hem de özel sektörün kapalı çıkar ilişkisi çerçevesinin dışında ve bunlardan bağımsız olarak bilgi üretebilecek tek kaynak olarak ortaya çıkmaktadır." derken, daha sonraları "kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu" sayılmak adeta bir prestij ifadesi olarak vurgulanabiliyor, ya da piyasaya odalar eliyle hizmet sunma konusunda bir sakınca görülmemeyebiliyor, hatta örgüt birimleri arasında öykünme konusu olabiliyordu.

Kimya mühendisliğinin gelişimi

Dünyada ekonomik, teknolojik, toplumsal değişimler olurken kimya mühendisliği alanını, dolayısıyla kimya mühendislerini etkileyen değişim unsurları neler oluyordu?

Mühendislerle ilişkin kuramlar genel olarak iki alanda geliştirilmektedir. Meslek alanına vurgu yapan yaklaşımlar ile "sınıfsal kökene" vurgu yapan yaklaşımlar. Mesleki yaklaşımlar konuyu yapılan işe/ugraş alanına indirgemekte, buna karşılık sınıf esaslı analizler ise üretim araçlarının mülkiyeti ve emek süreci üzerindeki denetime vurgu yapmaktadır. Meslek esaslı analizler toplumda belirli bir otonomi ve prestij elde etmek anlamına gelen "profesyonelleşme" ile ilgilenirken, sınıf esaslı analizlerden Marksist yaklaşım "proleterleşme" ve "yeni işçi sınıfı" konularında teoriler üretmiştir. Sınıf analizi ile profesyonelleşme yaklaşımlarının biraraya geliş sonucunda, mülkiyet yerine bilgi temelli yeni bir "profesyonel sınıf"ın doğduğu tahminini yapan yaklaşımlar da gündeme gelmiştir.

Bilindiği üzere modern anlamıyla mühendislik sanayi kapitalizminin ürünüdür. Kimi görüşlere göre askeri amaçlı ve yol-kanal-köprü inşaatı gibi uğraş alanları, dolayısıyla mühendislik hizmetleri çok daha eski dönemlere dayanmaktadır. Ancak sanayi kapitalizminin gelişimi ile birlikte öncelikle yapılan iş değişmiş, istihdam tarımından imalata doğru yönelmiş, ancak daha önemli işin nasıl yapıldığı yani üretim tarzı farklılaşmıştır. Zanaatkarlık olarak nitelendirilebilecek, teknik beceriye dayanan ve usta-çırak ilişkisi içinde yürütülen bir üretim biçiminden çok sayıda kişinin çalıştığı ve işbölümüne dayanan bir üretim biçimine doğru değişme olmuştur. Bugünkü anlamıyla mühendisliğin esas itibarıyla kapitalist üretim biçiminde kafa ve kol emeğinin ayrılmasıyla ortaya çıktığı kabul edilmektedir. Mühendis kafa ve kol emeği arasında parçalanmış üretim sürecinde planlama-tasarım gibi konularda çalışan ve üretim sürecini denetleyen kişi pozisyonundadır.

Kimya mühendisliğinin 19. y.y.'ın sonunda 20 y.y.'ın başlarında ortaya çıktığı ve kimi görüşlere göre bu dönemde özellikle

elektrik ve kimya alanındaki gelişmelerle gerçekleşen İkinci Sanayi Devriminin ürünü olduğu kabul edilmektedir. Kimya mühendisliği disiplini, o güne kadar ortaya çıkan diğer temel mühendislik dallarından ayıran unsur, fiziğin yanı sıra temel bilim olarak kimyanın da söz konusu disiplinin eğitiminde yer alması olmuştur. İnorganik ve organik kimya alanındaki gelişmelerin çok daha eskilere dayandığı, boya, ilaç vb. üretimi için organik kimyasalların kullanıldığı bilinmektedir. Ancak modern anlamıyla kimya mühendisliğinin neden tarihin geç bir döneminde ortaya çıktığını, yukarıda belirtilen emek sürecinin örgütlenmesindeki değişim ile açıklamak mümkündür.

Dönem itibarıyla organik kimyasallar ve endüstriyel araştırma laboratuvarları konusunda ileri olan ülkenin Almanya olduğu kabul edilmektedir. Almanya'nın araştırma, kimya ve kimya endüstrisi konusunda ileri olması başka ülkelerden öğrenci ve profesyonelleri de çekiyordu. Buna karşılık kimya mühendisliğinin Amerika'da ortaya çıkması iki ülkedeki sanayinin yapısı arasındaki farklılıklara dayanıyordu. Almanya özel kimyasallardan oluşan geniş bir yelpazede, ileri bilimsel araştırmalara dayalı ve küçük hacimlerde üretim yapıyorken, ABD ağır kimyasallar alanında, büyük miktarlarda ve sermaye yoğun üretim yapıyordu. Almanya'da ürün ve kimya öne çıkarken, ABD'de üretim süreci, mühendislik öne çıkıyordu. Bunun sonucunda Almanya'da üretim kimyacı-makina mühendisi kombinasyonu ile gerçekleştirilirken ABD'de kimya mühendisliği adlı yeni bir disiplin doğuyordu. Örneğin Almanya'da amonyak sentezi ile gübre üreten Haber-Bosch süreci geliştirilmiş ve ticari olarak uygulamaya geçirilmişti. Ancak standart bir Alman pratiği olarak Haber kimyacı, Bosch ise bir makina mühendisi idi. Nitekim ülkemizde de geçmişte kimya mühendisliği bölümlerinde verilen eğitimde, üniversitelerin Alman veya Amerikan ekolünden gelmesine bağlı olarak kimya ile mühendislik derslerinin ağırlıkları açısından bir farklılaşma olduğu bilinmektedir.

Meslek disiplininin önemli kilometre taşları arasında, ilk olarak MIT'da 1888 yılında kimya mühendisliği lisans eğitiminin başlatılması, Amerikan Kimya Mühendisliği Enstitüsü'nün 1908'de kurulması, 1915'te Arthur D. Little tarafından ilk kez Temel İşlemler dersinin verilmeye başlanması (kimi kaynaklara göre Walker ile birlikte), Walker ve Lewis'in hazırladıkları "Kimya Mühendisliğinin Prensipleri" adlı yayının 1923'de basılması sayılabilir.

Petrolün birçok organik kimyasalın hammaddesi olarak kullanılması sonucunda, plastikler, reçineler, sentetik elyaf vb. üretimlerle petrokimya kökenli endüstri dalları gelişmiş ve bir bakıma kimya mühendisliği de 1930-1960'lı yıllarda altın çağını yaşamıştır. Bu dönemde meslek disiplini daha çok ampirik bilgi temelinde, dikey değil yatay olarak gelişmiş, aynı mühendislik yöntem ve yaklaşımları, hızla büyüyen kimya ve petrokimya proseslerine başarıyla uygulanmıştır. 1960'larda önemli bir gelişme taşınım olayları ile moleküler teorisinin kimya mühendisliği alanına girmesi olmuştur. Artık kimya mühendisliğinin bilim temeli üzerinde, bir bakıma derinlemesine geliştiği kabul edilmektedir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, 1970'li yıllarda krize giren sistemin yeniden yapılandırılmasına bilimsel teknolojik gelişmeler önemli fırsatlar sağlamıştır. 1980'lerde meslek disiplinimizin ses-

siz bir devrim yaşadığı yönünde tespitler vardır. Bu döneme ait önemli bir çalışma, ABD Ulusal Araştırma Konseyi tarafından 1987 yılında tamamlanan "Kimya Mühendisliği'nin Sınırları" (Frontiers in Chemical Engineering: Research Needs and Opportunities) adlı, Amundson Raporu olarak bilinen çalışmadır. Kimya Mühendisliği Dergisi'nde de önceki yıllarda incelemelerine yer verilen bu çalışmada, kimya mühendisliğinin geleneksel sektörlerinde bir doygunluğa ulaşıldığı, araştırma ve uygulama arasındaki sürenin kısaldığı, eğitimde bilime daha fazla önem verilmesi gerektiği, proses mühendisliği yerine ürün mühendisliğinin öne çıktığı, varolan alanlarının yanında biyoteknoloji ve biyomedikal, malzeme, çevre, elektronik gibi alanların kimya mühendisleri için yeni çalışma alanları olacağı vurgulanmıştır.

ABD'de Pennsylvania Eyalet Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada yer alan, kimya mühendislerinin sektörlere göre istihdamı konusundaki bilgilere göre, 1991 yılında kimya mühendisliği lisans eğitimcilerinin % 45'i kimyasallar, % 3'ü kağıt, ilaç, biyoteknoloji, % 2'si elektronik alanında çalışırken, bu oranlar 2001'de kimyasallar sektöründe %22, biyoteknoloji ve ilgili dallarda (ilaç gibi) %16, elektronik sektöründe % 30 olmuştur. (*Chemical Engineering for the 21 st Century: 2002-2005 Strategic Plan in ChE*)

Günümüzde kimya mühendisliğinin iki önemli teknoloji alanında stratejik konumda yer aldığı kabul edilmektedir: Biyoteknoloji ve nanoteknoloji. Biyoteknoloji biyolojik sistemleri, canlı organizmaları veya türevlerini, belirli bir amaca yönelik prosesler, ürünler oluşturmak veya ürünleri değiştirmek üzere kullanılan teknoloji olarak tanımlanabilir. Araştırma alanları mikroorganizmalar ve biyomalzemeleri kapsamakta olup, tarım, sağlık, çevre alanlarında; yapay doku yapımı, antibiyotik ve diğer ilaçların imalatı gibi konularda yararlanılmaktadır. Nanoteknoloji ise, nanometre ölçeğindeki teknolojik gelişmeleri tanımlamakta, atom, molekül, makromoleküller düzeyindeki fenomenleri kapsamakta, moleküler boyutta tasarım ve imalat söz konusu olmaktadır. Konu fizik, makina mühendisliği, biyomühendislik, kimya mühendisliği gibi meslek disiplinlerini kapsamakta, malzeme bilimlerinde, tıp alanında hastalıkların teşhis, tedavi ve önlenmesinde önemli gelişmeler yaratmaktadır.

Söz konusu teknolojik gelişmeler sonucunda, insan ve toplum refahı açısından önemli yararlar elde edilmektedir; ancak mevcut sistemde alışlageldiği üzere teknolojik gelişmelerin arka yüzü olarak, her iki teknoloji de silah amacıyla kullanım potansiyeline sahiptir. Bu durum, bugüne kadar olduğu gibi, teknolojik gelişmelerin içinde olduğu toplumsal ve siyasal yapıdan ayrı düşünülemeyeceğinin, bilim insanı ve mühendisin toplumsal sorumluluk taşımasının ve teknolojinin toplumsal denetiminin gerekliliğinin yeni örneklerini vermektedir.

Ülkemizin ileri teknolojileri üretme, geliştirme ve toplumsal yarara dönüştürme yeteneğinin ne olacağı ise neo-liberal politikaların geçerli olduğu dünyada, ulusal nitelikli bilim ve teknoloji politikalarının nasıl oluşturulacağı ve sürdürüleceği, bu politikaların uygulamaya geçirilmesinin araçları, kamu kurumları, üniversiteler, araştırma kurumları ve sanayi kesiminin konumu, daha da önemlisi toplumsal ihtiyaçların bu politikaların oluşturulmasındaki yeri ile yakından ilişkili bir konudur.

Neo-liberal politikalar, mühendisler ve meslek odaları

Peki, sanayileşmiş ülkelerde kimya mühendisliğinin uğraş alanında bu gelişmeler olurken, merkez ve çevre ülkelerdeki mühendislerin gelişmelerden etkilenme durumu, meslek örgütünü bekleyen olası gelişmeler neler olacaktır? Dünyada kapitalist sistemin ulaştığı ekonomik, politik ve toplumsal koşulların, mesleki örgütlenmenin durumu üzerinde de önemli etkileri olacaktır.

Kuşkusuz ki bu konularda, kişisel olarak verilecek cevapların ötesinde, araştırmaların yapılması ve mesleki/toplumsal pratiğe ait deneyimlerin değerlendirilmesi gerekmektedir. TMMOB'de bu yönde yapılan araştırmaların belli aralıklarla tekrar edilmesinde önemli yararlar vardır. Burada söylenebilecekler, dünyada ve ülkemizdeki gelişmelere dayanılarak ortaya atılan varsayımlardır, tartışmaya açıktır.

Genel bir saptama olarak, ulus devlet merkezli sanayileşme ve düzenleme dönemlerine kıyasla, neo-liberal politikaların hakimiyeti altındaki ülkemizde, kimya mühendisleri arasındaki farklılaşmanın artacağını söylemek herhalde yanlış olmayacaktır. Bir ucunda, çevre bir ülkedeki koşulların olanak verdiği ölçüde, uluslararası normlarda ve/veya göreceli olarak ileri teknoloji alanlarında çalışan mühendislerin, diğer ucunda ise diplomaları geçerliliğini yitiren, ne iş olursa olsun yapabilecek durumdaki mühendisler ve işsizlerin olduğu bir yelpazede birbirinden farklılaşan gruplar.

Neo-liberal politikaların yürürlükte olduğu günümüzde istihdamın daralması ve işsizliğin artması, bunun yanı sıra örgütsüzleşme beklenen olgulardır. Öncelikle, geçmişteki talep yönlü politikalarda ücret/ücret artışları sadece bir maliyet unsuru değil, aynı zamanda talebi arttıran unsurdur. Buna karşılık günümüzdeki arz yönlü politikalarda, ücretler sadece maliyet unsuru olarak görülmekte, uygulanan ekonomik programın doğasına uygun olarak istihdam hacmi azalmakta, esnek çalışma biçimleri öne çıkarılmaktadır.

İleri teknoloji kullanımı gerek işgücü daralması gerekse işgücünün yapısının değişmesini getirmektedir. Değişen teknoloji ve iş süreçlerine bağlı olarak yeni niteliklere sahip işgücüne ihtiyaç duyulmakta, buna bağlı olarak niteliksiz işgücü piyasa dışı kalmaktadır.

Türkiye'de, ithal ikameci sanayileşme döneminde öncelikle ölçek ekonomisine dayalı devlet işletmeleri öne çıkmış, özel sektör de yurt dışı firmalarla patent, lisans vb. şekillerdeki ortaklıklarla bu dönemde sanayi sermayesi olarak ortaya çıkmaya başlamıştır. Emek gücüne duyulan ihtiyacın arttığı bu sanayileşme döneminde çalışanların yoğun olarak bulunduğu mekanlar aynı zamanda sendikalaşma ve dayanışmanın da arttığı bir üretim modelini oluşturmuştur. Nitekim Türkiye'de 1960'lı yılların sonunda emek-sermaye çelişkisinin öne çıkması ve sendikalaşmanın hızla artmasının bu birikim ve üretim sürecinin uzantısı olduğu yönünde kabuller vardır.

Bugün ise üretim sürecinin mekansal olarak parçalanması, büyük kamu işletmelerinin parçalanarak özelleştirilmesi sonucu çalışanların mekansal yoğunluğunun azalması, kamuda çalışan mühendislerin üretimden giderek uzaklaşması, kendi adına ça-

lişanların çoğalması, taşeronlaştırma/esnek istihdam vb. yöntemlerle emek sürecinin informelleştirilmesi, emek-sermaye ilişkisi yerine, patron-yönetici-çalışan arasında takım-aile türü kavramlara dayalı "şirket kültürü"nü öne çıkarttığı yönetim teknikleri, ücret, haklar vb. konularda bireyselleştirme sendikalarının ve dayanışma temelli kitle örgütlerinin zayıflamasına yol açmaktadır.

Üretim sürecinin parçalanması sonucunda, düşük katma değerli ürünlerin üretiminin ucuz emek bölgelerine doğru yayılmasıyla yerel sanayi bölgeleri oluşmaktadır. Türkiye'de de bunun örnekleri ortaya çıkmaktadır. Ancak yerel sanayi bölgelerinin, ticari ilişki içinde bulundukları ülke/bölgelerdeki ekonomik krizlere karşı herhangi bir dayanma gücü olmadığı görülmekte, bu türden bir sanayileşme modelinde, çalışanların gerek ücret ve çalışma saatleri, gerekse örgütsüzleştirilmesi açısından önemli kayıpları olmaktadır. Ana firmada istihdam edilen çekirdek işgücünün göreceli olarak daha fazla iş güvencesine ve iş sürekliliğine sahip olduğu, çevre işgücünün ise geçici istihdam biçimleri ile karşı karşıya olduğu görülmektedir.

Bu gelişmelerin uzantısında, "Ne iş olursa yapabilecek" işgücüne ihtiyaç duyulması, sonuçta çoğunluk için mesleklerin bir aidiyet alanı olmaktan çıkması ve anlamını kaybetmesi, işin sürekliliğinin ortadan kalkması ve neredeyse süreklilik kazanmış ekonomik krizlerin sonucunda ortaya çıkan işsizlik gibi nedenlerle, insanların "meslektaş olmak" ortak paydasıyla yer aldığı meslek örgütlerinin zayıflaması beklenebilir.

Bu süreç, diğer taraftan örgütlenme ve dayanışma ihtiyacının ortaya çıkacağı alanları da işaret etmektedir. Çalışanların piyasa ile girdikleri ilişki biçimlerindeki değişim, piyasadaki gelişmeler sonucunda uğranılan hak kayıpları, sosyal güvence yokluğu, sosyal statü gerilemesi vb. kayıplar sistemin toplumsal meşruiyetinin sorgulanması girişimlerini arttıracak ve mühendisler de biraraya gelerek haklarını arama konusunda bir irade ortaya çıkarabilecektir. İşsizlik, işten atılma, yoksullaşma vb. olumsuzluklarla karşı karşıya olan mühendis sayısının artma riski yüksektir. Bu kesimlerin varlığı ve meslek mensuplarının sürekli bu tür bir tehditle karşı karşıya olması, dayanışma ve örgütlenme talebini yükseltebilecektir.

Diğer yandan, teknolojik gelişmelere bağlı olarak mühendislik mesleğinde ortaya çıkan değişimler, devletin denetim işlevlerinin değişmesi, mal, sermaye, hizmet hareketlerinin düzenlenmesi için yeni denetim yöntemlerinin ortaya çıkması, AB ile mevzuat uyum çalışmalarının gündemde olması, odalarda, meslektaşları yeni düzenlemelerin gerektirdiği koşullara hazırlama, artan eğitim ihtiyaçlarına cevap verme, mühendislerin uzmanlıklarını/hizmet yeterliliklerini belgelendirme ihtiyacını öne çıkarabilecektir. Nitekim bu yöndeki gelişmeler pratikte meslek odalarımızda da kendini göstermektedir.

Teknolojik gelişmelere bağlı olarak, varolan mühendislik/meslek disiplinleri arası geçişlerin ve yeni uzmanlık alanlarının ortaya çıkması, mühendis-mimarları bir araya getiren, TMMOB türü üst (veya birlikte) örgütlenmenin gerekliliğini arttıracaktır.

Mühendislerin mesleki yeterliliklerine, iş alanlarına ilişkin normların, kuralların ve düzenlemelerin ulusal sınırları aşan ni-

teliği meslek örgütlerinin uluslararası ilişkilerinin önemini arttıracaktır. Hizmetlerin dolaşımı, yabancı mühendisler konusu bir yandan işsizlik vb. konuları öne çıkarır, hatta bu tür konular etrafında milliyetçilik eğilimlerinin taraf bulma potansiyeli artarken, mühendislerin mesleki örgütlerinin, ulusal olduğu kadar uluslararası ilişkileri ve dayanışmayı da dikkate alan programlar oluşturması gerekebilecektir.

Mekansal olarak biraraya gelme olanağı/eğilimi az mühendislerin de, ihtiyaç duyduğunda, mesleki, işiyle ilgili, toplumsal ihtiyacına cevap bulabileceği örgüt talebi olabilecektir. Bu durumda, süreklilik yerine daha özelleşmiş, geçici Oda-üye ilişkisi biçimleri ortaya çıkabilecektir.

Bu türden varsayımlar meslek odalarının gelişmelere açık, çok yönlü ve kapsamlı programlar oluşturmasını gerektirmektedir; bu da kolay değildir. Mühendislik mesleğinin ve mühendislerin konumunun toplumsal süreçler içindeki değişimi/gelişimi TMMOB/Odaların geliştireceği programlarda ve çalışma tarzlarında dikkate alınmalı, meslek odaları, daha önce de belirtildiği gibi, bu konularda yapılacak araştırma ve çalışmalara önem vermelidir. Varsayımlar ya da araştırmalardan elde edilen sonuçlardan, varolanı kabullenerek örgütte geliştirilecek politika/program önermelerini kısıtlamak için değil, yeni açılımlar sağlamak için yararlanılmalıdır. Zira anlamlı olan, varolanı veri olarak kabul etmek, ancak bilinçli müdahalelerle dönüştürme arayışı ve eyleminden vazgeçmemektir. Kuşkusuz ki dönüştürme eğilimi ve eylemi farklı yönlerde doğru olabilir. Ancak gerek TMMOB gerekse Kimya Mühendisleri Odası geçmiş deneyimleri itibarıyla "yön gösterecek" yeterli referansa sahiptir.

Son söz olarak şunları eklemekte yarar olabilir. Dünya, ve ülkemiz, neoliberal politikaların sunduğu kaygınlık ve belirsizlik ile uluslararası hegemonya mücadelesinin arasına sıkışmış kalmıştır. Uzun yıllardır gelişmiş kapitalist ülkelerin, IMF, Dünya Bankası gibi kuruluşların ve ulusötesi şirketlerin programları, borç yükü altındaki ülkelerin dolayısıyla ülkemizin de öncelikleri ve çıkarları gibi sunulmuştur, sunulmaya da devam edilmektedir. Bilgi çağı olarak "yüceltilen" gelişmeler, bir yönüyle "dezenformasyon" sürecine dönüşebilmektedir. Bilginin, dağıtımının, yönlendirme olanağının ve her türden gücün tekellerin elinde olduğu bir dünyada, iktidar ve çıkar ilişkilerinin dışındaki, bağımsız uzmanlık örgütlerine, sektörel gelişmelerden kamu yönetiminin yapılandırılmasına, gıda güvenliğinden ileri teknolojiye dayalı silahların geliştirilmesine kadar akla gelebilecek çeşitli konularda, olayları ve gelişmeleri deşifre etmek yönünde çok önemli görevler düşmektedir.

Bunların yanı sıra, içinde bulunduğumuz bölgenin ABD militarizminin sıcak çatışma alanı haline gelmesi, Irak'ta görüldüğü üzere siyasal şiddetin bölgede genişleme ve kronikleşme potansiyeli taşımasına bağlı olarak, topyekun ülkemizin ve toplumun gündemini etkileyebilecek gelişmeler söz konusu olabilecektir. Önümüzdeki günlerde, dünyada olduğu kadar, ülkemizde ve bölgemizde militarist eğilimlere, savaşa, dini ve etnik çatışmalara karşı çıkmak, demokratikleşme ve barış taleplerini yükseltmek, mesleki kimliklerimizden de öte, aydın ve yurttaş olma sorumluluğumuzun gereği olacaktır.

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN 50. YILINDA GENEL BİR DEĞERLENDİRME

Ereli ÖZBOZKURT

KMO 39. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Giriş

1954 yılında kurulmuş olan Kimya Mühendisleri Odası 50. yılını doldurmuştur. Odamız Yayın Kurulu, geçmiş dönemlerde görev üstlenmiş Oda başkanlarının geçen elli yıl ile ilgili değerlendirmelerini içeren 50. Yıl Özel Sayısı çıkarılması kararı almıştır. 1954 Türkiye'si koşullarında, az sayıdaki kimya mühendisi tarafından kurulan Odamız, bu gün için 10 binli rakamlarla ifade edilen bir üye sayısına ve elli yıllık sürecin kazandırdığı deneyim, bilgi ve örgütlenme birikimine ulaşmıştır.

Günü ve geleceği anlamak açısından, her zaman olmasa bile, zaman zaman geçmişini değerlendirmenin önemi yadsınmaz. Odamızın geçmiş elli yıllık süreci içinde yönetim sorumluluğu taşımış başkanlarımız kendi dönemleri ile ilgili değerlendirmelerini yapmışlar ve görüşlerini belirtmişlerdir.

Odamızın bugün ulaştığı örgütlülük düzeyi, bunun sağladığı yurt ve meslek sorunları ile ilgili çalışmalarının özeleştirisi, yaşadığımız süreç ve bu sürecin açılımı olarak gelecek için yapılacak bir değerlendirme şüphesiz ki dönemin yönetim kurulu başkanına düşerdi. Avrupa Birliği uyum çalışmaları nedeniyle, Odamamız açısından yasal değişimlerin öngünlerini yaşadığımız bu dönemde ayrıntılı bir değerlendirme yapmanın ve bu bağlamda bir gündem oluşturmanın yararı hatta zorunluluğu ortadadır.

Ayrıca yasasında bulunan;

- "mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, ..."
- "meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak"
- "meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek"

ifadeleri nedeniyle de bu konuları içeren bir değerlendirme yapmanın önemli bir görev olduğu açıktır.

Yasal Konum

Kimya Mühendisleri Odası 1954 yılında, 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu uyarınca kurulmuştur ve Anayasanın 135. Maddesinde "Kamu Kurumu Niteliğinde Meslek Kuruluşu" olarak belirtilen ve tüzel kişiliği olan bir kuruluştur.

Bu nedenle, Anayasal güvencesi olan, yasa ile kurulmuş ol-

makla birlikte; bütçeden pay almaması, kendi kaynaklarını yaratması ve kullanması, yöneticilerini seçimlerle belirlemesi nedenleriyle de Kimya Mühendisleri Odası bir demokratik sivil toplum örgütüdür.

Odanın "Kamu Kurumu" olma özelliği ise, TMMOB Yasasının 4. Maddesinde tanımlanan görevlerde "kamu yararının" gözetilmesi koşulu ve belli ölçülerde de olsa kamu erkini kullanma yetkisi ile ilintilidir.

Tüm Odaların olduğu gibi, Kimya Mühendisleri Odası çalışmalarının da yasal dayanağı, TMMOB Yasasının 2. Maddesinde şu ifade ile tanımlanmıştır:

"Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere, meslek disiplini ve ahlakını korumak için, gerekli gördüğü bütün teşebbüs ve faaliyetlerde bulunmak; Meslek ve menfaatleriyle ilgili işlerde resmi makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fenni şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek."

Odanın üye ile ilişkilendirilmesi ise TMMOB Yasasının 33. maddesinde belirlenmiştir (KHK/66). Buna göre;

"Türkiye'de mühendislik ve mimarlık meslekleri mensupları mesleklerinin icrasını iktiza ettiren işlerle meşgul olabilmeleri ve mesleki tedrisat yapabilmeleri için ihtisasına uygun bir odaya kaydolmak ve azalık vasfını muhafaza etmek mecburiyetindedirler. Kamu kurumu ve kuruluşları ile iktisadi Devlet Teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşlarında asli ve sürekli olarak çalışan mühendislik ve mimarlık meslekleri mensuplarının meslek ve ihtisaslarıyla ilgili odaya girmeleri isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar, görevlerinin gereği olan işleri yaparken, mesleki bakımından, Odaya kayıtlı meslektaşlarının yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler."

Ancak, günümüz koşullarını değerlendirdiğimizde Avrupa Birliği uyum sonuçlarının TMMOB'ye bağlı Odalar açısından yeni gelişmeler getireceği de görülmektedir. Uyum çalışmaları çerçevesinde alınacak kararlar arasında yürürlükteki yasalarla çelişen durumlarda, uyum kararlarının geçerli olması nedeniyle

TMMOB yasasında da değişikliklerin gündeme gelmesi kaçınılmaz bir gerçektir.

Yine aynı şekilde "Hizmetlerin Serbest Dolaşımı" ve "Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun" gibi ve benzeri yeni düzenlemelerin de Oda çalışma alanlarında önemli değişiklikler yaratacağı beklenmelidir.

Kimya Mühendisleri / Üyeler – Oda İlişkisi

2005 yılı sonu rakamlarına göre, yaklaşık olarak toplam sayıları 28 bin dolayında olan kimya mühendislerinden Oda üyesi olanların sayısı 11-12 bin arasındadır. Bu üyelerden ödentilerini düzenli ödeyen, Oda ile iletişimini sürdüren üye oranı yaklaşık olarak % 10-12 düzeylerindedir. Oda genel kurullarına, danışma kurul toplantılarına ve komisyon çalışmalarına etkin olarak katılan üye sayısı ise %5'in altındadır. Oda ile iletişimini sürdüren üyelerin ağırlıklı çoğunluğu ise 40-45 yaşın üzerindedir.

Son yıllarda, yüksek öğretimden her yıl kimya mühendisi olarak mezun olanların sayısı 1.000 dolaylarındadır. Bunların Odaya üye olma oranı ise % 50 düzeylerinde gerçekleşmektedir. Bu üyelerden Oda ilişkisini sürdürenlerin oranı ise yıllara bağlı olarak azalmakta, yukarıda belirtilen oranların artmasını sağlayacak bir katkı yaratamamaktadır.

Kamuda çalışan meslektaşlarımızın yasal olarak üyelik zorunluluklarının olduğu 1980 yılına kadar ise üye oranının % 40-50'lerde olduğu görülmektedir. Bu yıllarda genel kurullara katılan, Odanın diğer çalışmalarında yer alan üye sayısı da önemli oranlarda olmuştur. Fakat kamuda çalışan mühendislerin üyelik zorunluluğunun kaldırılmasının Kimya Mühendisleri Odasına getirdiği olumsuzluk Elektrik, İnşaat, Makine Mühendisleri Odaları gibi belirli oranda üyesi serbest mühendislik hizmeti üreten odalar için gerçekleşmemiştir. Ayrıca, son yıllarda kamu alanlarının özelleştirilmesinin, üyelerinin serbest mühendislik hizmeti üretme alanı genişleyen odaların üye katılımının daha da artması ve ekonomik olarak daha da güçlenmesi sonucunu getirdiği görülmektedir.

Bugünkü durumda kimya mühendislerinin serbest mühendislik hizmeti üretebilecekleri alanın çok sınırlı olması nedeniyle, yukarıda adı geçen odalar benzeri bir oda – üye ilişkisi düzeyine ulaşılması oldukça güç görülmektedir. Ayrıca az sayıda da olsa, serbest mühendislik hizmeti üreten kimya mühendislerinin hizmetleri nedeniyle Oda ile herhangi bir ilişkiyi gerektirecek proje onayı, rapor onayı gibi neden ve zorunluluklar bulunmamaktadır.

Kimya Mühendisleri Odası uzun yıllardır tüm etkinliğini ve yaşam enerjisini toplumsal sorumluluk duygusuyla Odasını sahiplenen, mühendislik bilgi ve deneyimini meslek örgütü içinde toplumunun yararına sunan üyelerinin özverisiyle sağlamaktadır.

Gerçekte ise, Odamız tarafından doldurulması gereken ancak etkin olarak doldurulamayan alanların olduğu da bir gerçektir. Bunlar;

- Yurdumuzda kayıtlı olan değişik büyüklüklerde 8.000 dola-

yında kimya sanayi işletmesi bulunmaktadır. Bu işyerlerinin en az yarısında ya sahibi kimya mühendisidir ya da kimya mühendisi çalışmaktadır. Yine bunların büyük bölümünde de yasal olarak bir "sorumlu müdür" bulunması gerekmektedir. Gerekli olan, bu potansiyelin Odaya katılabilmesi yönteminin bulunmasıdır. İlgili Bakanlıklar, Sanayi Odaları ve sektör dernekleri ile bu amaca yönelik girişimler 2005 yılı içinde başlatılmıştır ve ayrıca Şube yönetimleri de yerel ilişkiler içinde olumlu gelişmeler yaratmaktadır.

- Günümüz koşullarında çeşitlenen ve her biri ayrı uzmanlık bilgisi gereken kimya sanayi tesisleri için Sanayi Odaları tarafından düzenlenmekte olan *Kapasite Raporlarında* Odamız tarafından ekspertiz katkısı sağlamak üzere gereken girişim Sanayi Bakanlığı nezdinde başlatılmış ve çalışmalar sürmektedir. Ayrıca, yürürlükteki *Kapasite Raporları Yönetmeliği*ne göre Sanayi Odaları yönetimleri yetkisinde olan ek eksper uygulaması için Sanayi Odası yönetimleriyle de olumlu görüşmeler yapılmaktadır.
- Çevre ve Orman Bakanlığı ile atıkların geri kazanımı tesislerinin "*Teknolojik Yeterlilik*" raporlaması uygulaması, örnek uygulama olarak akü geri kazanım tesislerinde yapılmıştır. Bu uygulamanın gelişmesi ve yaygınlaştırılması için girişimler sürdürülmektedir.
- Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yasası çerçevesinde kimyasalların üretim ve piyasa hareketleri aşamasında zorunlu hale gelen *gözetim* ve *denetim* çalışmalarında Oda ve üyelerimizin yer alması konusunda girişimler başlatılmıştır.
- Hiç şüphe yok ki, gündemdeki en önemli konulardan birisi de "*Yetkin Kimya Mühendisi*"nin belgelendirilmesi işlemleri ve bu konuyla ilgili olarak eğitim çalışmalarımızın yeniden yapılandırılması işleridir. Bu konuda Odamızın yükleneceği sorumluluk ayrı bir önem taşımaktadır. Konuyla ilgili araştırma ve görüşmeler sürmektedir.

Bu konular ve benzerlerinin diğer odalarda olduğu gibi, üyelerin Oda ile işlevsel olarak ilişki kurmalarını getirerek, oda – üye ilişkisinin yaşam gerçekliği üzerinde oluşmasını sağlayacağı açıktır.

Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler – Oda Etkileşimi

İçinde bulunduğumuz sürece bakarsak, ABD'nin küreselleşme politikasıyla tüm ülkelerin politik yapılarını uyumlaştırma ve buna taban oluşturmak üzere sosyal yapılarını yeniden düzenleme süreci olduğu görülmektedir. Küreselleşmenin ana nedeninin ise uluslar arası şirketlerin gelişmelerini sürdürebilmeleri için uyguladıkları bir politika olduğu her yönüyle açığa çıkmıştır. Ayrıca, *Büyük Ortadoğu Projesi* ile Ortadoğu ülkelerini yeniden biçimlendirme, Ortadoğu petrollerini tümüyle kontrol ederek enerji güvenliğini sağlama alma politikasını uyguladığını, ülkeleri bağımlılaştırma, bunu sağlayamadığı durumlarda da, Irak'ta olduğu gibi, savaşa başvurduğunu görüyoruz. Şüphe yok ki, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi başkanlığı da yapmış olan şimdiki Dışişleri Bakanının "*Uluslar arası toplumun hayali menfaatlerine göre*

değil, kendi ulusal çıkarlarımızın sağlam zeminine dayanarak hareket etmeliyiz" sözünün yaşama geçirildiği bir dönem yaşanmaktadır.

Diğer yandan Çin, Rusya, Hindistan gibi ülkeler açısından ise, kendi etki alanlarını artırma ve sağlama almak üzere yoğun çabaların sürdürüldüğü görülmektedir.

Tüm bunlar ve diğer gelişmelerle birlikte bu dönem, sosyalist bloğun dağılmasıyla emekçi sınıfların örgütsel yapısının zayıfladığı, bu sınıflara sağlanan hizmet ve gelir düzeylerinin düştüğü bir dönemdir.

Türkiye toplumsal ve sanayi yapısının kapsamlı olarak değişmekte olduğu, yaratılan ulusal katma değerın Gümrük Birliği Anlaşması, IMF Programları ve yıllardır Güneydoğu'da sürmekte olan silahlı mücadele yoluyla başta emekçi sınıflarımız olmak üzere, halkımızın elinden alındığı bir dönemdir.

Tüm bunlar, toplumsal yapımızı ve toplumun siyasal tercihlerini derinden sarsmıştır. Kırsal kesimde yanlış tarımsal politikaların yarattığı ekonomik ve güvenlik sorunları nedeniyle geniş kitlelerin kentlere göçtüğü, gerçekleşen özelleştirmelerin de etkisiyle ulusal sanayinin ve üretimin küçüldüğü, bunların sonucu olarak ağır bir işsizlik ve ücret düşüklüğünün yaşandığı bir süreç olmuştur.

Söz konusu süreçte ortaya çıkan ortam, kimya mühendislerinin çalışma alanını daraltmış, mevcut kimya mühendisleri için olduğu gibi, genç kimya mühendisleri için de ağır bir işsizlik sorunu yaratmıştır.

Kimya sanayisi açısından ise, dışa bağımlılık artmış, kişi başına 250 - 300 \$/yıl olan kimyasal madde tüketimimiz gelişmiş ülkeler düzeyinin 1/3 ile 1/8'i oranında, dışsatımın dışalımını karşılama oranı da % 20'ler düzeyinde gerçekleşmiştir. Ülke kimyasal pazarının korunabilmesi ve geliştirilebilmesi konusunda açıkça görülmesi bile etkin bir savaşım olmaktadır. Dünya Ticaret Örgütü, Avrupa Birliği, IMF gibi kuruluşlarla olan siyasal bağlantılar bu savaşımında belirleyici rol oynamaktadır.

Yukarıda değinilen konularda ve dünya ticaretinde, ulusal üretimimiz olan kimyasal ürünlerle rekabet edebilir bir kimya sanayimizin kurulabilmesi ve gelişmesi şüphesiz ki üyelerimizi ve Odamızı yaşamsal olarak ilgilendirmektedir.

Ulusal kimya sanayisinin yapısını, üyelerinin bu yapı içindeki yerini sürekli olarak izlemek, bu konuda söylemler geliştirmek, görüş üretmek Kimya Mühendisleri Odasının önde gelen görevi olmaktadır. Bu görevin yerine getirilmesindeki yeterliliğin olmazsa olmaz koşulunun ise, daha örgütlü, katılımcı ve güçlü bir yapı gerçekleştirilmesinin sağlanması olduğu yadsınmaz.

Sonuç

Kuruluşundan günümüze kadar geçen 50 yıllık süre içinde Kimya Mühendisleri Odamız üye sayısı açısından 50 kat büyümüş, örgütlülük düzeyi açısından ise, altı şube ve üç bölge temsilciliği ile geniş bir yapıya kavuşmuştur.

Odamız, kimya mühendisliği eğitimi veren kuruluşlarla, kimya sanayisi meslek kuruluşlarıyla ilişkilerini daha da güçlendirmiş, mesleki alanlarıyla ilgili pek çok konuda eğitimler düzenlemiş, her yıl çok sayıda üyesini eğitmiştir. Boya, kağıt - karton ve baskı mürekkepleri, ambalaj sanayisi, yangın, zeytinyağı ve pirina yağı gibi çok sayıda konuda sempozyumlar, kongreler düzenler ve yayınlar yapar duruma gelmiştir.

50 yılın sonunda gelinen bu yıllarda olumsuz olarak ifade edilebilecek konu ise, üyelerinin düşük bir oranının Oda çalışmalarına katılmasının yanında yürürlükteki yasalara karşın Oda üyesi olmayan faal meslektaş sayısının yüksek olmasıdır. Şüphesiz ki bunun en önemli nedeni 1980'li yıllarda toplumun örgütlü yapısını güçsüzleştirmek yönündeki politikalar ve uygulamalar olmakla birlikte, Oda yönetimleri açısından da, meslektaşlara ulaşma çabalarında yeterli ve başarılı olunamadığı söylenebilir. Yukarıda yapılan değerlendirmeler 1960 - 2005 yılları arasında Odamıza kaydolan üye sayılarından da görülmektedir.

Yukarıdaki değerlendirmelerden de anlaşılacağı üzere günümüz ve gelecek için Kimya Mühendisleri Odası ve yöneticilerinin önünde önemli konuların bulunduğu açıktır.

Kimya mühendislerinin, bu güne dek olduğundan daha etkin bir şekilde ulusal sorunlara, kendi meslek sorunlarına sahip çıkmalarına, Kimya Mühendisleri Odasının kamu yararı bağlamındaki sorumluluğun yerine getirilmesi konusunda her zamankinden daha fazla desteklerine ihtiyaç bulunmaktadır.

Çizelge: 1960 - 2005 Arası Yıllara Göre Kimya Mühendisleri Odası'na Kaydolan Üye Sayıları

Yıllar	Yeni Kayıt Sayısı	Yıllar	Yeni Kayıt Sayısı
1961	35	1984	223
1962	77	1985	230
1963	150	1986	227
1964	149	1987	214
1965	186	1988	317
1966	164	1989	996
1967	121	1990	293
1968	141	1991	304
1969	180	1992	264
1970	387	1993	213
1971	658	1994	211
1972	669	1995	222
1973	771	1996	254
1974	750	1997	240
1975	729	1998	270
1976	831	1999	472
1977	1029	2000	434
1978	1031	2001	395
1979	1067	2002	367
1980	947	2003	312
1981	671	2004	357
1982	434	2005	545
1983	304		

Özelleştirme ve Türkiye

Ayfer EĞİLMEZ

KMO Ankara Şubesi 10. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

GİRİŞ

1970'li yıllarda azalan kâr oranları biçiminde ortaya çıkan krize karşı devletlerin tepkisi, kamu maliyesi politikalarını değiştirme biçiminde olmuştur. Kamu harcamaları kapsamında çeşitli sübvansiyonlarla kârlar desteklenmiştir. Böylece devlet gelirleri azalırken harcamaları çoğalmış, önce kamu açıkları, daha sonra borçları artmış, devletlerin ekonomiyeye müdahaleleri sonuçsuz kalmış ve kriz giderek derinleşmiştir.

Gelişmiş ülkeler de dahil çok sayıdaki ülkede ortaya çıkan kriz, yeni önlemler alınmasını gerektirmiştir. Devletin küçültülmesi operasyonu, kapitalizmin yeniden yapılandırılmasının vazgeçilmez bir unsurunu oluşturmuştur.

Özelleştirme, ulusal ve uluslararası düzeyde sermaye birikimi sürecindeki tıkanmaları aşabilmek ve kapitalist sistemin yeniden üretilmesi için bir araç ve çıkış yolu olarak görülmüştür.

Özelleştirme geniş anlamda, devletin ekonomik girişimciliğinin olduğu kadar, tüm hizmet üretimi ve birimlerini de kapsayacak biçimde, kamu mülkiyetinin ve/veya yönetiminin kısmen ya da tümüyle özel mülkiyete devredilmesi olarak tanımlanabilir. Dar anlamda ise devletin tekelindeki KİT'lerin mülkiyetinin özel kesime devredilmesidir.

Gelişmiş ülkeler için kamu finansman açıklarını azaltmanın, ekonomik etkinliği ve rekabeti artırmanın araçlarından birisi; gelişmekte olan ülkeler için ise büyümeyi hızlandırmanın, kamudaki yapısal dengesizlikleri ve finansman açıklarını azaltmanın aracı olarak sunulmuştur. Ayrıca zamanla Dünya Bankası gibi uluslararası finans kuruluşlarınca dayatılan bir araç haline gelmiştir.

Özelleştirme Yöntemleri: Halka Arz, Blok Satış, Halka Arz Kaydıyla Blok Satış (Gecikmeli Halka Arz), Kiralama (leasing), Yap-İşlet-Devret (BOT), İşletme Hakkı Devri, Kapasite Artırımına Yönelik Ortaklık (J/V).

1. DÜNYADA ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI

Mal ve hizmet üretiminde kamu payının az olduğu ABD'de, Reagan'ın iktisadi politikalarının temel unsurlarından birisi özelleştirme olmuş ve İngiltere'de Thatcher, bu politikaların sadık bir izleyicisi olmuştur. ABD'de çöp toplama,

kent içi ulaşım, sokak bakımı ambulans hizmeti gibi yerel yönetim hizmetlerinde özelleştirmeler gerçekleştirilmiştir.

Özelleştirme uygulamalarının en yaygın olduğu İngiltere'de, özelleştirme sonucunda ortaya çıkan durum profesör Yarrow tarafından incelenmiştir. Bu araştırmaya göre:

- Özelleştirilen tüm kamu kuruluşlarında verimliliğin, kârlılığın arttığı görülmemiştir.
- Özelleştirme daha çok, kamu sektörü borçlanma gereksinimini azaltmaya yardımcı olmuştur.
- Telefon, gaz ve hava meydanlarının özelleştirilmesiyle birlikte getirilen düzenlemelerin yetersiz olduğu, tekelsi yapıların rekabete açılması ve tekelsi fiyatların kontrolüne yönelik önlemlerin alınmadığı,
- Halka arz yöntemlerinde giderlerin daha çok olduğu,
- Mülkiyetin tabana yayılması konusunda hisse sahipliğinin giderek azaldığı, el değiştirme oranının yüksek olduğu,
- Özelleştirilen kuruluşlarda çok düşük değerlendirmeler ile hazinenin ve kamunun zarara uğratıldığı, istihdamda % 50'lerin üzerinde daralmalar görüldüğü eleştirilen konular arasındadır.

Almanya'da, birleşme öncesi Batı Almanya'da bazı özelleştirme programları uygulamaya koyulmuş ancak bu, önemli bir oran olmamıştır. Özelleştirmeler daha çok Doğu Almanya'daki kamu kuruluşlarının monopolcü yapılarının parçalanması biçiminde olmuştur. 1990-1992 döneminde 11,6 milyar dolar tutarında özelleştirmeden kaynak sağlanırken, 41,2 milyar dolar harcama yapılmıştır. Fransa'da, öncelik daha önce kamulaştırılan kuruluşlara verilmiştir. Özelleştirmede bir kişinin birden fazla pay senedi alamayacağı, yabancılara devrin % 20 ile sınırlandırılması, özelleştirilen kuruluşlarda kamu payının bulundurulması koşulları getirilmiştir. Rusya ve Eski Doğu Bloku ülkelerindeki özelleştirmelerde kullanılan ana yöntem, düşük değerde ya da bedava kupon dağıtımı olmuştur. Daha sonra halkın elindeki hisseleri çok ucuz fiyatla satması sonucunda kontrol, büyük fon ve bankaların eline geçmiştir.

Dünya Bankası'nın 1980-1991 dönemine ilişkin özelleştirme araştırmasında, dünyada 6800 özelleştirme uygulamasının yapıldığı belirtilmiştir.

Özelleştirme uygulamaları sayısal açıdan % 66 ile eski Doğu Almanya'da yoğunlaşmaktadır. Eski Doğu Bloku ülkelerindeki özelleştirme uygulamalarının toplam uygulamalar içindeki payı % 12 olup, bunu % 12 ile Latin Amerika ve Karayip ülkeleri, % 5 ile Orta Afrika ülkeleri, % 2 ile Asya ülkeleri izlemektedir.

OECD ile Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinin ağırlıklı olarak ise sırayla % 12 ile % 1 olmuştur.

2.TÜRKİYE'DE ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI

Türkiye'de özelleştirme uygulamalarının belirli bir plan dahilinde yapılması amacıyla 1985 yılında DPT görevlendirilmiştir.

Bu amaçla açılan uluslararası ihale sonucunda Morgan Guaranty Trust Company Of New York firması, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, Sınai Yatırım ve Kredi Bankası, Yatırım Finansman A.Ş. ve Price Waterhouse/Muhasebe A.Ş. ile birlikte özelleştirme ana planı hazırlanmıştır.

Söz konusu planda 32 KİT, ekonomik yaşayabilirlik ve yatırım gereksinimleri dikkate alınarak özelleştirme önceliklerine göre sınıflandırılmış ve 3 ana kategori ile 8 alt kategori belirlenmiştir.

Master planda ayrıca özelleştirme uygulamaları çerçevesinde, mali sektörün genişletilmesi, ekonomideki rekabeti önleyici kısıtlamaların kaldırılması, kamu mülkiyetinde kalacak ya da kısa sürede özelleştirilmesi mümkün olmayan KİT'lerin bir reform programı içinde yeniden yapılandırılmasını içeren ilkeler yer almasına karşın, uygulamalarda özelleştirme, bütçeye gelir sağlamak ve borç ödemeleri için araç olarak kullanılmıştır. Zamanla doğrudan özel kesime kaynak aktarma aracı haline gelmiştir.

- 1985 yılından itibaren 243 kuruluştaki kamu hissesi, 22 yatırım kalmış tesis, 5 taşınmaz ve 4 elektrik santrali, 6 otoyol, 2 boğaz köprüsü, 47 enerji üretim tesisi ve dağıtım tesisi ile 1 hizmet birimi özelleştirme kapsamına alınmıştır.
- Daha sonra 23 kuruluştaki kamu payı ile 4 elektrik santrali ve 4 taşınmaz kapsamdan çıkarılmıştır.

1985-2005 döneminde 180 kuruluşta hisse senedi veya varlık satışı/devir işlemi yapılmıştır. Bunlardan 168 kuruluşta hiç kamu payı kalmamıştır. 12 kuruluşta ise halen kamu payı bulunmaktadır.

Aynı dönemde % 62,2'si Blok Satış, % 17,8'i Halka Arz, % 10,6'sı Tesis ve Varlık Satış, % 7,1'i İMKB'de Satış ve % 2,3'ü Bedelli Devir yöntemiyle olmak üzere toplam 17,6 milyar dolar tutarında özelleştirme işlemi gerçekleştirilmiştir.

17,6 milyar dolar tutarındaki özelleştirme uygulamasından 8,6 milyar dolarlık bölüm tahsil edilebilmiştir.

1985-2005 döneminde özelleştirme kapsamındaki kuruluşlardan 8,6 milyar dolar doğrudan devir işlemlerinden, 2,4 milyar dolar temettü gelirlerinden, 3,3 milyar diğer kaynak-

lardan olmak üzere toplam 14,3 milyar dolar tutarında kaynak girişi olmuş ve ÖİB, bunun 13.9 milyar dolarlık kısmını kullanmıştır.

Bu miktarın % 44,1'i kapsamındaki kuruluşlara, % 24,5'i hazineye, % 28,4'ü ÖİB'nin borç ödemelerine, % 1,8'i danışmanlık, reklam, tanıtım, idari giderlere karşılık ÖİB'ye aktarılmıştır.

İlgili kuruluşların teknolojik yenilik ve yenileme yatırımlarına hiç kaynak aktarılmaz iken, özelleştirme işlemlerinden sağlanan kaynakların % 52,9'u, Hazine ve ÖİB'ye aktararak özelleştirme, kamu giderlerinin karşılanması aracı olarak görülmüştür.

ÖİB tarafından 1989-1997 yılları arasında özelleştirilen 29 şirket ile 56 işletme biriminin özelleştirme öncesi ve sonrasındaki faaliyetlerine ilişkin Milli Prodüktivite Merkez'i'ne yaptırılan çalışmanın sonuçlarına göre; özelleştirme öncesi kârlı ve verimli görülmeyen işletmelerin büyük oranda aynı kaldığı ya da zarara geçtiği, bazılarının faaliyetlerine son verildiği saptanmıştır.

Örneğin;

- 1995 yılında özelleştirilen 31 adet SEK işletmesinden 16 tanesi özelleştirme sonrasında kapatılmıştır. Faaliyeti devam eden işletmelerde ise % 30-35 dolayında istihdam daralması olmuş ve üretimde azalmalar görülmüştür.
  - 1995 yılında özelleştirilen 10 adet kombinada (Et ve Balık Kurumu) özelleştirme sonrasında % 46 oranında personel azalışı ile üretim artışları sağlanabilmiştir.
- Ayrıca 3 yıl üretim şartı ile devredilen söz konusu işletmelerde istenilen düzeyde verimlilik ve kârlılık değerlerine ulaşılmamış, hemen hemen tamamı alt yapı ve makine-donanım eksikliği içinde bulunan bu işletmelere sermaye yetersizliği nedeniyle gereken yatırımlar yapılmamıştır. Gayri menkulleri satılarak üretimden çekilmişlerdir.
- 1996 yılında 3 yıl üretim şartı ile satılan 8 ORÜS işletmesinde bir yıl sonunda istihdam % 66-70 oranında azalmış, kereste üretimi % 46 oranında düşerken yonga üretimi % 20 artmıştır.
  - 1996 yılında 3 yıl üretim şartı ile özelleştirilen 7 Sümer Holding işletmesinde çalışan sayısı % 36, iplik üretimi %22, dokuma üretimi % 77 oranlarında azalmıştır.
  - 1996 yılında blok satış yöntemiyle özelleştirilen Çinkur'un 154 milyar TL olan zararı özelleştirme sonrasında 1.767 milyar TL'ye ulaşmış, 1999 yılında faaliyetine son verilmiştir.
  - 1997 yılında blok satış yöntemiyle özelleştirilen PETLAS Lastik Sanayi A.Ş.'nin özelleştirme öncesi % 35 olan KKO oranında bir değişiklik olmamış, 1997 yılında 5 trilyon TL olan şirket zararı sonra 11 trilyon TL'ye ulaşmıştır.
  - Kamuya ait 24 çimento fabrikasının özelleştirilmesiyle devlet bu sektörden tamamen çekilmiştir. Özelleştirme öncesinde kârlı çalışan fabrikalardan 7'si özelleştirme sonrasında faaliyetlerini zararlı kapatmıştır. Çalışan sayı-

sında % 50-60 oranında azalmalar olurken, bölgesel oligopoller oluşmuş, çimento fiyatları yükselirken rekabet yerine haksız rekabet yaratılmıştır.

ÖZELLEŞTİRME UYGULAMALARI: ÖZEL KESİME KAYNAK AKTARMA, YOLSUZLUK VE HUKUK İHLALLERİ ARACI OLMAKTADIR.

Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporlarının değerlendirilmesine göre;

- Özelleştirme uygulamalarında borç erteleme yaygın hale gelmiştir. Özelleştirme işlemleri sonucunda vadeye bağlanan alacaklarla ilgili ödeme koşullarının, faiz ve vade süreleri değiştirilerek yeniden belirlenmektedir. 1994-2002 yılı sonu itibarıyla 27 şirketin devredilmesiyle ilgili ödeme planlarında değişiklik yapılarak toplam 40 adet erteleme kararı alınmıştır.
- Bu kararlarla satış sözleşmelerinde vadeye bağlanan tutarlar üzerinden toplam 384 milyon dolar tutarındaki borç, vade süreleri ve taksit miktarları değiştirilerek yeniden ödeme planına bağlanmıştır.
- Satış sözleşmelerinde belirlenen ödeme planları, hiçbir zorunlu nedene dayanmadan ve siyasi iktidar temsilcilerinden oluşan ÖYK tarafından re'sen alınan kararlarla 5 ay ile 10 yıl arasında ertelenmiştir.
- İhale şartları ihlal edilmektedir. Mevcut şartları veri kabul ederek teklif veren yatırımcılar aleyhine rekabetin bozulması ihalelerin sakatlanması ve ihalelerde kamu yararına daha yüksek fiyatların oluşmamasına neden olmaktadır.
- Vadesi gelmiş taksitlerin zamanında ödenmemesi durumunda, idarece başlatılan "teminat mektuplarının nakde çevrilmesine" yönelik uygulamaların özelleştirmeden sorumlu Devlet Bakanı ve/veya ÖYK tarafından, re'sen durdurulması kamunun zarara uğratılmasına ve kararların siyasallaşmasına yol açmaktadır. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu yapılan bu uygulamalar sonucu ÖİB'nin zamanında ve yeterli tahsilat yapmaması nedeniyle yüksek faiz oranlarıyla daha fazla borçlanmaya gittiğini tespit etmiş ve söz konusu dönemlerdeki siyasi sorumlular hakkında görevi kötüye kullanma suçundan "Meclis Soruşturması" açılması kanaatine varmıştır.
- İmtiyazlı hisse uygulamasının kaldırılması; Kamuya ait çimento fabrikaları, Teletaş ve POAŞ'da özelleştirilmelerinden

sonra alınan kararlara söz ve onay hakkı tanıyan ve genellikle 5 yıl süreli devlete ait imtiyazlı hisse (altın hisse) tahsis edilmiştir.

Ancak nama yazılı altın hisseye tanınan bu hak, ÖYK'nın re'sen aldığı kararlarla 1-2 yıl içinde sona erdirilmektedir. Böylece devletin kontrol işlevi ortadan kaldırılarak alıcı şirketin kendi lehine tasarrufta bulunma alanı genişletilmektedir.

Özelleştirmede Yolsuzluğa ve Hukuksuzluğa Zemin Oluşturan Tipik Örnekler 1-Petrol Ofisi A.Ş.(POAŞ)

- 1999 yılında gerçekleştirilen ihale ile POAŞ'ın %51 oranındaki kamu payı İş Doğan Petrol Yatırımları A.Ş.'ye 1.260 milyon dolar bedel karşılığında devredilmiş ve POAŞ'daki kamu payı %42,3'e düşmüştür.
- 27 Şubat-6 Mart 2002 tarihleri arasında şirketin toplam çıkarılmış sermayesinin %16,5'i halka arz edilmiştir.
- 21 Temmuz 2005 tarihine kadar geçerli olan Altın hisse, 15 Nisan 2002 tarih ve 25 sayılı ÖYK kararı ile kaldırılarak ancak 2 yıl süre yürürlükte kalabilmiştir. Altın hissenin öngörülen süreden 3 yıl önce kaldırılması, ihalede başlangıçta getirilen şartların daha sonra değiştirilmesi anlamını taşıması nedeniyle, başlangıç şartlarını veri olarak teklif veren firmalar aleyhine haksız rekabet ortamı oluşturulmuştur.
- Bu usulsüz ve haksız işlemde 3 ay sonra POAŞ'ın kalan %25,8 oranında ki kamu payı, halka arz edilmesi gerekirken 16 Temmuz 2002 tarih ve 41 no'lu ÖYK kararı ile İş Doğan Petrol Yatırımları A.Ş.'ye, 387,5 trilyon TL bedelle blok olarak devredilmiştir. İmzalanan hisse satış sözleşmesine göre %30'u peşin kalan kısmın ise, peşin ödeme ile aynı tarihlerde olmak üzere 3 yılda %20 (Ağustos 2003), %30 (Ağustos 2004) ve %20 (Ağustos 2005) olarak ödenmesi gerekmektedir. Ayrıca geriye kalan 271,3 trilyon TL tutarındaki borca karşılık teminat olarak POAŞ'ın kendi hisseleri gösterilmiştir. Ancak Özelleştirme uygulamalarında Değer Tespiti ve İhale Yönetmeliği'nde, temin-

1986 - 2005 DÖNEMİ GERÇEKLEŞTİRİLEN
ÖZELLEŞTİRME İŞLEMLERİ

Özelleştirme Yöntemi	1986-2003 (milyon \$)	2004 (milyon \$)	2005 (milyon \$)	Toplam (milyon \$)
Blok Satış	3,524.2	399.8	7,054.0	10,978.0
Tesis/Varlık Satış	863.5	606.4	398.9	1,868.8
Halka Arz	2,668.7	191.3	273.7	3,133.7
İMKB'de Satış	800.8	0.0	454.0	1,254.8
Yarım Kalmış Tesis Satış	4.4	0.0		4.4
Bedelli Devirler	302.8	69.6	27.1	399.4
TOPLAM	8,164.4	1,267.0	8,207.7	17,639.1

Kaynak: ÖİB

AZOT SANAYİİ T.A.Ş.					
TÜRKİYE'DE SUNU GÜBRE ÜRETİM VE TÜKETİMİ:					
Buğün için Türkiye Avrupa İktisadi İşbirliği Bölgesi ve bu bölgenin gübre tüketimi arasındaki birliktir. 1957 yılında azot tüketimi Maasrda her bir haşpa 47 kg. olduğu halde, Türkiye'de ancak 0,5 kg. dan ibaret idi. Meslektaşlarımızın inşaat işlerini araziye parçaları olarak kırıncı gübre kıldırması, bu maddeyi inşaatı enkleleri besin maddesi cinsinden seçmiş göstermektedir:					
Yıllar	Ton (N)	Ton (P ₂ O ₅)	Ton (K ₂ O)	Ton (N)	Ton (P ₂ O ₅)
1961	130.389	18.381	—	1960	871
1962	148.968	48.852	9.254	1961	896
1963	42.552	48.838	34.416	1962	21.684
1964	32.147	99.585	21.000	1963	39.620
1965	62.502	100.882	38.381	1964	32.592

nat olarak kabul edilebilecek değerler arasında şirket hisseleri bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu uygulamada ilgili yönetmeliğin amir hükmüne aykırı işlem yapılmıştır. İmtiyazlı hissenin kaldırılmasından ve siyasi iktidarın keyfi uygulamalarından yararlanan bu sermaye grubu, 27 Aralık 2002 tarihinde 1,2 milyar dolar borçlu durumdaki İş Doğan Petrol Yatırımları A.Ş.'yi tüm aktif ve pasifleriyle birlikte kârlı olan POAŞ ile birleştirmiştir. Neredeyse kendi kaynağı ile devredilen POAŞ, zarar eden ve devlete uzun yıllar vergi ödemeyen konuma getirilmiştir. Böylece devlet vergi kaybına uğratılmıştır. İlgili sermaye grubu kalan borcunu da vadesinde ödememiş ve yeniden yapılandırarak 2 yıl erteleme talebinde bulunmuştur.

Petrol-İş Sendikası birbirini izleyen bu usulsüz ve suç oluşturan işlemlere karşı yargıya başvurarak uygulamanın durdurulmasını sağlamıştır.

Ayrıca POAŞ'ın özelleştirilmesinin ikinci yılında işten çıkarmalar yoluyla istihdam, %80 daralmış ve sendikal örgütlülüğe son verilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri (TÜPRAŞ)

TÜPRAŞ'ın %65,76 oranındaki kamu payının blok olarak 1.302 milyon dolar bedelle Efremov Kautschuk GMBH şirketine devredilmesine ilişkin ihale, 13.01.2004 tarihli İhale Komisyonu Kararı ile sonuçlandırılmıştır.

İhale komisyonu, 4046 sayılı yasaya ve ihale şartnamesi-

ne aykırı davranarak açık artırmaya gitmemiştir. Böylece teklifin düşük kalması ve kamu zararının oluşmasına neden olmuştur.

Benzer biçimde Rekabet Kurulu, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Yasayı ihlal ederek özelleştirmeye izin vermiştir.

Kurul, ihaleye giren her iki gruba ait bilgileri de inceleme- si gerekirken ihaleyi kazanan şirketin % 49 payına sahip olan Virgin adalarında kurulu Renix Finans şirketinin dahi bilgileri incelenmeden izin vermiştir.

Petrol-İş Sendikası, her aşaması şaibe ve usulsüz olan bu ihaleye yönelik bir dizi dava ile süreci durdurma başarısını göstermiştir.

3.3.2005 tarihinde ÖİB, TÜPRAŞ'ın %14,76'lık kamu hissesini İMKB Toptan Satışlar Pazarında, arkalarında kimlerin olduğu bilinmeyen yurtdışında yerleşik 6 yabancı fona blok olarak devretmiştir. Bu devir işleminden gelen 446 milyon dolar, Hazine'ye aktarılacak borç ödemelerinde kullanılmıştır. Petrol-İş Sendikası, bu devrin yapılabilmesi için ÖİB'ye, özel yetki veren bir ÖYK kararı bulunmamasına karşın, gerçekleştirilen bu "satış işlemi"ne yönelik Ankara 12. İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır. Yargı süreci devam etmektedir.

ÖİB, 29 Nisan 2004 tarihinde kamuoyuna duyurduğu ilanlarla, TÜPRAŞ'ın kamuda kalan %51'lik hissesinin blok olarak satılması sürecini başlatmıştır. 13 şirket/konsorsiyumun ön yeterlilik aldığı ihale sürecinde, 12 Eylül 2005 tarihinde gerçekleştirilen satış ihalesine 9 şirket/konsorsiyum katılmıştır. Yapılan açık artırma sonucunda, Koç-Shell Konsorsiyumu 4,140 milyar dolar bedelle TÜPRAŞ'ın %51'lik hissesinin yeni sahibi olmuştur.

Petrol-İş Sendikası'nın bu satış sürecine ilişkin olarak açtığı davalarda, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, TÜPRAŞ'ın %51'lik hissesinin blok satışına olanak sağlayan 3 ayrı işlemle ilgili Danıştay 13. Dairesi'nin verdiği yürütmenin durdurulması isteminin reddine Petrol-İş tarafından yapılan itirazı haklı bularak, TÜPRAŞ'ın %51'lik hissesinin blok satışına ilişkin ihale komisyonu kararının ve ihale şartnamesinin yürütmesini durdurmuştur.

Buna göre Kurul, TÜPRAŞ'ın %51 oranındaki kamu hissesinin blok satış yoluyla özelleştirilmesine ait 29 Nisan 2005 tarihli ihale şartnamesine ilişkin itirazı haklı bulmuştur. Kurul, ayrıca, TÜPRAŞ'ın %51 oranındaki kamu hisselerinin blok satış yoluyla özelleştirilmesine ilişkin yapılan ihaleyi sonuçlandıran 12 Eylül 2005 tarihli İhale Komisyonu kararının da yürütmesinin durdurulmasını karara bağlamıştır.

Özelleştirme Mücadelesinde Odamızın Katkıları

1993-1994 döneminde DYP-SHP Koalisyonu ile oluşturulan hükümet döneminde PETLAS, PETKİM (Yarımca), Karabük gibi kuruluşların kapatılması gündeme getirilmiştir. Başbakanlık'ta DPT, Hazine Müsteşarlığı, Başbakanlık, ÖİB, ilgili kuruluşların TMMOB'ye bağlı Kimya Mühendisleri Odası, Ma-

Anılarla Otuz Yıl

SUNUŞ

Yayın Kurulu olarak, Kimya Mühendisleri Odasının 50. Yılı anısına Dergimizin özel bir sayısını hazırlamak amacıyla işe başladığımızda Oda arşivindeki Kimya Mühendisliği Dergisinin eski sayılarını taradık. Odanın 30. Yılı anısına Ocak 1985 tarihinde yayınlanan 110. sayısında, Oda'nın geçmişteki yöneticileri ile yapılmış bir röportajı da 50. Yıl söyleşimizle birlikte yeniden yayınlamanın, örgüt tarihine bakışı tamamlayacağını düşündük. Aşağıdaki satırlarda 1985 yılına ait bu söyleşiyi yeniden sunuyoruz.

***

Kimya Mühendisleri Odasının 16 Ocak 1955 'de toplanan ilk genel kurulundan bu yana tam 30 yıl geçti. Oda yönetim organları bu süre içinde yapılan 29 genel kurul ile kimi zaman kısmen, kimi zaman ise tümüyle yenilendi. "30. Yıl" nedeniyle özel sayı niteliğinde bir dergi hazırlamayı düşünürken, Oda'nın bu 30 yılının yönetimler düzeyinde sorumluluğunu yüklenmiş üyeleriyle de konuşmak istedik; yönetimde bulundukları dönem nasıl değerlendiriyorlardı, neler amaçlamışlar, ne kadarını yapabilmış, yada neden yapamamışlardı, ne tür sorunları olmuştu, ileriye yönelik önerileri var mıydı? ...vb. Görüşme olanagı bulabildiğimiz Necati NEMUTLU, Zeyyat GÜNTER, Kazım TURGAY, Nihat GENER, Selçuk GÜNEL, Müfit SANAN, Adnan Hilmi TORGUL, Suat GÖKSALTIK, Argun DAĞCIOĞLU ve Enis GÜRÜN hafızalarını da zorlayarak deneyimlerine ilişkin değerlendirme, anı ve düşüncelerini aktardılar.

Kendilerine ve bu görüşmeleri sağlama konusundaki değerli yardımları nedeniyle sayın Kazım Turgay'a teşekkür ediyoruz.

İlk yılların Sorunlarından: "Oda Merkezi Neden İstanbul'da? ..."

Kimya Mühendisleri Odası'nın ilk genel kurulu İstanbul'da yapılıyor ve bu yıllarda Oda Merkezi de İstanbul' da. Ankara'da ise hemen ertesi yıl yani 1956 yılında açılmış olan bir şube var. Necati NEMUTLU 1956-57 ve 58 yıllarında Ankara Şubesi Yönetim Kurulu üyeliği yapmış. Bu yıllarda Şubenin gündemindeki önemli konulardan biri, Oda Merkezi'nin Ankara'ya alınması. NEMUTLU bu dönemi anlatıyor:

"O yıllarda kimya mesleği ile meşgul olan arkadaşlarımız İstanbullu idi ve kimya cemiyeti bünyesinde toplanmışlardı. Yıllarca çok güzel bir faaliyet yürütmüşler bu faaliyetleri özel sektörü, özel kesimi de ihtiva ettiğinden bir takım faydaların oluştuğunu gözlemişlerdi. Bu itibarla, Odalar kurulurken biz memurlar için farkında değildik, olaya İstanbul grubu arkadaşlarımız sahip çıktılar. Kimya Odası'nın merkezini İstanbul'da teşkil edip Ankara'da şube açıldıktan sonra, memur hüviyetini taşıyan arkadaşlar meseleye eğildik ve kanunun bu odaları kuruş şekli itibarıyla merkezin Ankara'da olması lazım geldiğini düşündük. Çünkü bir yandan kendi iç bünyesindeki bağları teşkil

ederken diğer yandan mühendislik camiasıyla bir bütün teşkil etmek ve genelde de hükümetle bir diyalog içinde bulunmak zorunluluğu vardı. Birtakım mesleki konular, ihale gibi, şartname gibi birtakım teknik içerikli meseleler hükümetten kaynaklanıyordu ve hükümetin kararlarıyla yürümekteydi. Bu nedenle bütün Odaların merkezi Ankara'dayken, bizim İstanbul'daki arkadaşlarımızın "İstanbul'da olsun" demelerini anlamak mümkün değildi. Yetki, merkezin verdiği yetki çerçevesinde birtakım temasları içerdiğinden, şubenin fazla bir yetkisi yoktu ve de Oda bünyesini etkileyecek bir faaliyeti yürütmek mümkün değildi. Onun için bizim bütün gayretimiz Oda merkezini Ankara'ya getirmektir ve sonuçta ufak tefek bir takım sorunlar olduysa da, İstanbul'da toplanan genel kurulda seçim sonunda tüm organlarda çalışacak olan arkadaşlar Ankaralılardan seçildi ve biz merkezi Ankara'ya taşıdık. Ama asıl olan mesleki gelişmeyi sağlamaktır bu İstanbul'da olur, Ankara'da olur fark etmez bilahare meslektaşlar arasında bu olayın sürütüşmeye dönüşmesi iyi sonuç vermez düşüncesiyle, bütün odaların merkezinin Ankara'da olması şeklinde bir yasa tadilatı yapılmasını sağladık ve mesele bitti."

Odanın merkezi Ankara'ya alındıktan sonra, şube yapılan olağanüstü genel kurul ile fesh ediliyor, 1959 yılında bu kez Oda Yönetim Kurulu üyesi olan NEMUTLU, 50'li yıllarda kimya mühendislerinin endüstrinin içindeki konumları ve mesleki sorunları konusunda şunları söylüyor:

"Kimya Mühendisliği Nedir, Ne değildir...?"

"Henüz Kimya Mühendisliği gerek eğitim itibarıyla, gerekse dışarıda ülkenin endüstriyel bünyesinde yerini alamamıştı, anlaşılamamıştı. Bu biraz da eğitimden kaynaklanan bir durumdu. Kimya Mühendisliği nedir, yetkileri nelerdir? Kimya mesleği ile meşgul olan bir kimyagerler grubu var, onlar ne yaparlar? Lisans grubu var, onlar ne yaparlar? Mühendislik formasyonu girince birtakım sıkıntılar doğmaya başladı. Kendi bünyemizdeki farklılıklar üniversitelerdeki eğitim programlarından doğuyordu yani adı mühendis ama gördüğü eğitim mühendislik içeriğinde değildi. Bu nedenle üniversitelerde planlı bir eğitim yapılmasını arzu ve ısrar ediyorduk. Ayrıca Devlette mühendislere birtakım haklar veriliyordu, bu haklardan kimya mühendisleri ve ziraat mühendisleri gibi kimi meslek grupları faydalanamıyordu. 10195 yevmiyeli teknik personel kararnamesi çıkmıştı, orada ayırım yapılıyordu. Bir yıllık tecrübesi olan inşaat mühendisine yüz lira veriliyorsa, kimya mühendisine seksen lira gibi bir para veriliyordu. Çünkü daha önce ortaya çıkmış mühendislik tahsiline sahip kimseler, Türkiye 'de gelişmekte olan endüstri dallarında yerlerini almışlardı. Mesela mühendislik dendi mi insanın aklına, inşaat mühendisliği geliyordu. Elektrik mühendisine kız bile vermezlerdi, ama kimya mühendisliği hepsinden

farklıydı. Kimya mühendisliği o tarihlerde gerek eğitim eksikliği, gerekse kamuoyunun bilmemesi dolayısıyla olması lazım gelen birçok hizmetlerde bulunamıyordu, bunlar diğer mühendislik dalları arasından işgal edilmişti."

Kuruluş yıllarında Oda'nın gündemindeki sorunlardan biri de Kimya Cemiyeti ile ilişkiler Kimyager-Kimya mühendisi ayrımının beraberinde getirdiği bir sorun bu. TMMOB yasının Kimyagerlerin üye olmasına izin vermemesi nedeniyle meslek çevresinde oluşan huzursuzluğu Zeyyat Günter şöyle anlatıyor:

"Bizim mesleğimiz yani kimyacılık - mühendislik demiyorum - bir özellik arz ediyordu. Kimya mühendisleri meslekte çok yeniydi, aşağı yukarı yirmi senelik mazisi vardı. Ondan öncekiler kimyager olarak mezun olmuşlardı. Biz o zaman kimyagerlerin de mühendisler gibi Oda bünyesinde bulunmalarını istedik. Ancak kanun mühendis diploması olanları kastettiği için, kimyagerleri buraya almak imkanı olmadı. Oysa, bu kişiler kimyager olup da bilfiil mühendislik yapan ve o zaman mühendislik olmadığı için kimyager olan ve hepimizin hocası olacak mühendislerdi. Oda kurulduğu zaman, Cemiyeti kapatalım Oda kalsın gibi bir zihniyet ortaya çıktı, Kimyager-Kimya mühendisi ayrımı yapıldı ve öyle anlar oldu ki Oda Cemiyeti, Cemiyet Odayı yok farz etti."

Bu konudaki duyarlılığı 1955 yılı yönetim kurulu kararlarında da görmek mümkün. Hemen ilk toplantılarda "kimyagerlerin de Odaya kayıt olabilmeleri için gerekli girişimlerde bulunmak" doğrultusunda alınmış kararlar var.

Bu tartışmalar sürerken, Kimya Cemiyeti 'nce Şurayı Devlette (Danıştay'da) Oda'nın feshi için bir dava açılıyor. Dava gerekçesine baz olan düşünceleri Nihat GENER şöyle açıklıyor. "Öne sürülen tez iki nedene dayanıyordu: Birincisi içimizde kimyagerlerin de olması nedeniyle meslek camiasının ikiye bölüneceği... İkincisi ise diğer mühendislik grupları ile kimyanın ortak yanlarının çok olması. Bu durumda biz onların arasında kayboluruz, haklarımızı savunamayız, dolayısı ile bir hüviyet olarak eskiden beri var olan Kimya Cemiyeti çerçevesinde örgütlenmeli ve Oda 'nın dışında kalmalıyız. Bu görüşte olanlar müracaat ettiler, bu kanunun mesleği böldüğünü ve meslek lehine bir şey getirmediğini savunarak, Oda'nın feshini istediler".

Ancak Kimya Cemiyeti'nin bu davası 1956'da Oda lehine sonuçlanıyor. 60'lı yıllara gelindiğinde, bu sorunların bir ölçüde gerilerde kaldığı görülüyor. Selçuk GÜNEL, Kazım TURGAY, Argun DAĞCIOĞLU, Müfit SANAN, Suat GÖKSALTİK, Adnan TORGUL 1960-66 yılları arasında Oda Yönetimlerinde çalışmışlar, Kimya Mühendisliği Dergisinde bu yıllarda yayın hayatına başlıyor.

"1962'de çıkardık 1. Sayıyı ve yazı toplamak için de göbeğimizden çatladık." diyor Müfit SANAN. Meslekler arası çatışma, "2. sınıf mühendis" muamelesiyle mücadele, TMMOB'ye karşı Odaların otonomisini sağlama çabaları, bu yılların gündemindeki ana konular ve ilk yıllardan itibaren var olan ortak bir yakınma: "maddi sorun nedeniyle yapılamayan çalışmalar, üyelerin destek ve ilgisinin yetersizliği..."

"Her Şeyin Başı Para..."

"Amerikan Kimya Cemiyeti veya diğer memleketlerdeki cemiyetlere özeniyorduk ama onlara benzemek için lazım olan unsurları bulamıyorduk. Oda'da çalışan kişilerin becerisi vardı ama ortada bir aksiyon yoktu, Oda'yı önce güçlü hale getirmek gerekiyordu. Bunun için de kanunu zorladık. Kimya branşında veya kimyanın bulaştığı endüstri dallarında hizmet vererek Oda'ya aidat dışında kazanç sağlayabilir miyiz diye düşündük. Her şeyin başı para, para olmayınca saygınlık için lazım gelen ana unsur yok oluyor. Kanunun ne TMMOB'ne, ne de Odalara bir işe girişme özerkliğini vermediğini tesbit ettik. Özerklikten kastım şu: Kanunda bir ferdi kişi vardır, bir de tüzel kişi. Tüzel kişi de ferdi kişi gibi girişimler yapar, ticaret yapabilir. O zaman başka bir yola başvurduk, şirket kurmaya kalktık ve öyle bir şirket de kuruldu. Amacımız birtakım hizmetleri veren saygın bir teşkilat oluşturmaktı, elde ettiği kazançla da Oda takviye edilecekti. Ama amatörce bir şirketi kimseye fayda vermedi." şeklinde özetliyor Suat GÖKSALTİK döneminin maddi sorunlarını aşmak yolundaki girişimlerini.

"Zorla Güzellik Olmaz..."

Görüş belirten hemen herkesin, bu durumun - mali sıkıntı, üye desteği yetersizliği - nedenleri arasında gösterebildikleri ortak noktalardan biri "zorunlu üyelik" konusu idi. S. GÖKSALTİK da zorunlu üyeliğin "anlamsız ve suni bir şey" olduğunu belirtti ama "burada bir haksızlık var, memleketimizde meslek kuruluşları aşağıdan yukarıya bir hareketi oluşturacak olgunlukta düşünülmediler. Türkiye aşiretten dönme bir millettir," diyerek, tersine bir oluşumun güçlüklerine de değindi.

GÖKSALTİK'in önerilerine gelince: "Prestij duyacağı bir teşkilata yönelir bizim meslektaşlarımız. Öyle enternasyonal dernekler var ki, adam rozetini taşımakla iftihar ediyor. Kimya Mühendislerinin de böyle bir bünyesi ortaya çıkaracak beceride olması lazım, yani bizim popülariteyle saygınlık uyandırmamız gerekiyor. Oysa şimdi kimya mühendisleri işsizlikten kıvranıyorlar. Bugünkü yönetim kurullarına neler öneriyorsunuz sorusuna gelelim. Gerçekçi olmak lazım, Odayı saygın hale getirebilmek için, bu yönetimlerin altında tam gün çalışacak kadroları oluşturmayı becermek lazım, bu kadrolarda ancak hizmet vererek oluşur. Onun için mutlaka kamunun ihtiyacı olan birtakım hizmetleri; hakem hizmetleri, uyarıcı hizmetler (örnek: bugün için çevre kirliliği konusu) ele almak lazım. Bu doğrultuda hizmet verirken ve karşılığında para alırken sabit, yetenekli kadroyu tutmak lazım. Yönetim kurullarının muhakkak daha vasıflı kadrolardan birtakım itmeler almayı kabul etmeleri şart, aksi halde Odayı toparlamanın imkanı yok."

"Yönetim Otoritesi ve Oda"

Kazım TURGAY ise ele alınan tüm konuları toparlayan görüşlerini şu şekilde dile getirdi: "Yönetim otoritelerinin devlet olsun, veya olmasın yapmakla yükümlü oldukları hizmetlerin tamamı ifa edemeyecekleri kaçınılmaz bir doğrudur. Bu bir gelir gider meselesidir, bir ihtiyaçları yoklama ve kollama meselesidir. Yönetim otoritesinin, yönettiği kitlenin her işini, her ihtiyacı"

yacını tümüyle yerine getirecek bir hizmet bloku içinde bulunması mümkün değildir. Öyle ise yönetim otoritesinin yapamadığı hizmetleri görecektir, yapacak bazı yan teşekküllere ihtiyaç vardır. Bunlar meslek teşekkülleri olur, sosyal teşekküller olur, benzer birlikler şeklinde olabilir. Bunlar, şahısların kitleye hizmet etmek için biraraya gelme alışkanlıklarını sağlar. Bizim alanımızda mesleklerimizin tarifleri çok yenidir, bir şey iyi tarif edilemezse onun ne olduğu hakkında hükme varmak, hatta buna ait projeler yapmak doğru mudur? Mesleğin tarifini arıyoruz ve bugün de görüyoruz ki, bizim mesleğimiz tarif edilmiş değildir. Kimya mühendisliği nerede başlar, araştırmacılık nedir, sanayi mühendisliği nedir? Bu sadece bizim sorunumuz değil, gelişmekte olan ilmin, mesleklerin çok ihtisaslaştığı bir noktaya gelmesindendir. Meslek tarifini yapmak istiyorsak bir gruplandırma yapmak lazım -ama bu mutlak bir gerek değil- bu noktadan yola çıkarsak 3458 numaralı kanun, kabaca Türkiye'de mühendisleri tarif etmiş ve bu tarifi eksik görmüşler, 6254 sayılı kanunla, yukardan aşağıya diplomalıların, bu diplomalarını nasıl kullanmaları gerektiğini hükümet nezdinde programlamışlar. Benim anlatmaya çalıştığım yönetim otoritesine yardım, yönetim otoritesinin kontrolünde kurulmuş yan teşekküllerle mi olur? Yönetim otoritesinin kuracağı teşekküller, sadece yönetimin parçası olur. Şuraya geliyoruz : Mühendis ve Mimar Odaları Birliği yukardan aşağıya kurulmuş bir teşekküldür, yukardan aşağıya kurulmuş bir teşekkülün başarısı, ancak yukardan baskı ile olur. Bu kanun kimya mühendislerinin de herhangi bir surette haberdar oldukları bir hazırlık sonucunda yapılmamıştır. Kuruluşundan bu tarafa, yukarının yani devletin baskısı ile yahut arzusu ile kurulmuş bulunan, işleyen, hatta işlemek için gayret sarf eden Odalar, yaşayabilmek için devlete karşı mücadele vermişlerdir. Paradoks daha hayatları sırasında yürüye gelmiştir: Devlet'te çalışan memurun parasını ben mi ödeyeyim, yoksa sen mi ödersin, bu parayı ödemeyenlerden icra ile mi tahsil ederiz gibi laflar söylemişiz. Başka otoritenin düşüncesiyle kurulmuş teşekküller, maddi olanaklarını o otorite vermediği surette, sağlamakta çok zorluk çekerler. Bu genel konuşmadan sonra bizim mesleğimizde geçirdiğimiz aşamalara bakarsak, kimya mühendisleri, kimyagerlik, kimya lisans talebesi, öğreticiler, bir de şimdi yetişen araştırmacılar, maden mühendisleri, petrol mühendisleri, seramik, hepsi bizim sınıftaydı, sonra ayrıldılar. Peki ama bunların örgütlenmeleri nasıl olacaktır? Bir araya oturmamakla, bir araya gelmekte fayda görenlerin bir araya gelmesi ile.

Türkiye'de Kimya Cemiyeti ile kimya mühendisleri birtakım menfaat çatışmalarından ürküldüğü için karşı karşıya gibi gözükmüştür, aslında böyle birşey yoktur. Ben şahsen 6254 numaralı kanunun uygulanmasında tıpkı Mimar ve Mühendis Odaları yerine, "Kimyager, Mimar ve Mühendis Odaları" deyimine taraftardım. Yukardan aşağıya bir kanun o gün lazımdı, ama bugün artık serbestliği noktasına gelinmiştir, yani bir adamın mesleğini icra edebilmesi için bir Odaya üye olması şartı kaldırılmıştır. Meslek mensupları artık bir arada yaşamak istiyorlarsa,

birbirlerinin dillerinden bir şey anlıyorlarsa, meslek olmak için değil, ama örgütlenme sürecine girebiliyorlarsa hodri meydan...

Bizim dönemimize bakıldığında, bugün konuşulan konuların o günlerde de tekrarlandığını görüyoruz, kanun, mesul müdürlük, asgari ücret, Oda talimatnamesi, Birlikle ilişkiler, dış temaslar, çocuklara staj yeri ve iş bulmak, Kimya Derneği ile temas, dergi, toplantılar, paneller, fuarlar vb. Neticede, para toplamak için para sarfeden bir müessese olmuşuz. Siz bugün Oda olarak ne düşünmüşseniz, bizde iyi niyetlerle onu düşünmüşüz. Peki biz niye buralarda idik? Bugün bunun cevabını verebilmek, ben yirmi sene önce şunu düşündüm, onun içinde bunu yaptım demek çok kolay bir iş değil, somut vakaları yakalayamıyoruz. Eski raporların tümünü incelediğimizde, söylenebilmek her şeyin olduğunu görürüz. Söylenecek her şey bu raporlarda var, aslında cümleleri değiştire değiştire yazmışız. Mehmet Orhun 'un Osmanlıca yazdığını, ben Yarı Türkçe yazmışım, benden sonraki de oturmuş, Çağatayca yazmış, bugün bile aynı laflar. Ne düşünmüşüz: Kimya mühendislerini bir çatı altında toplamak, meslek haklarını kanun nazarında savunmak. Bunun bir düşünce temeli yok. Daha doğrusu biz düşünce temelini araştırmamışız."

Kimya mühendisliği eğitiminin sorunları, eğitim sırasında ve sonrasında dil bilmenin taşıdığı önem, sorumlu müdürlük gibi konulara da tüm katılanlar değindi ve sohbetimiz, bu ilişkilerin sürmesi ve yeni yönetimlere başarı dilekleri ile noktalandı.

Fotoğrafta Merkez Yönetim Kurulu üyemiz Asuman OKTAY ve görüşme olanağı bulabildiğimiz Oda yöneticilerimiz görülmektedir.

Adnan Hilmi TORGUL
Enis GÜRÜN
Argun DAĞCIOĞLU
Kazım TURGAY
Suat GÖKSALTIK
Nihat GENER
Müfit SANAN

Arşivlerimizden KMO Tarihçesi

SUNUŞ

Bu sayımızda gerek eski Oda Başkanlarının yazılı değerlendirmeleriyle gerekse yapılan bir söyleşinin notlarıyla Oda'nın 50 yılına eleştirel bir bakışı sunmaya çalıştık. Ancak, nesnel bir resim sağlayarak, değerlendirmeyi üyelerimize bırakmanın da gerekli olduğunu düşündük. Bu amaçla faydalanabildiğimiz kaynaklar oldukça kısıtlı olsa da, Oda arşivlerinde bulunan dergimizin eski sayıları ve yönetim kurulu karar defterlerinden derlediğimiz bir Oda tarihçesi oluşturmaya çalıştık. Faydalandığımız arşiv kaynaklarının yapısı ve eksiklikleri nedeniyle bu tarihçede ağırlıklı olarak Odamızın düzenlemiş olduğu ya da gerçekleştirilmesinde rol aldığı kongre ve sempozyum gibi etkinlikler yer almaktadır. Yine Odamızca yapılan teknik okul, seminer, konferans vb. etkinlikler ise okuyucumuzu tarih ve yazı kalabalığında boğmamak amacıyla bilinçli olarak bu tarihçe dışında tutulmuştur. Odamızın bilimsel ve teknik etkinliklerindeki 50 yıllık gelişimin bir kısmını yansıtabileceği umuduyla tarihçeyi değerlendirmenize sunuyoruz.

***

18 Ekim 1954

TMMOB ilk Genel Kurulunda Kimya Mühendisleri Odası'nın merkezi Ankara olarak kurulması kararı alınır.

TMMOB Genel Kurul Tutanaklarından... 18 Ekim 1954

6- Kimya Mühendisleri Odası Merkezi Ankara okundu. Bu arada Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri adına Fahrettin Ergüvenç ve arkadaşları tarafından verilen ve bu isim altında çalışan Mühendislerin bir odada toplanmasındaki faide ile hak ve menfaatlerinin sağlanmasındaki meslektaş menfaatlerinden bahseder önergeleri okundu. Söz alan İsmail Bayındır, bu branşın Türkiye'de 15 senelik mazisi olduğunu, ilk kuruluşta dışardan gelmiş olan elemanların yerini bugün tamamen Türk mühendislerinin temin etmiş bulunduklarını, makine, elektrik ve izabe mühendislerinin bir arada çalıştıklarını, bu meslektaşların ayrı ayrı muhtelif kollara bağlanmakla Ankara ve İstanbul'daki toplantılara iştirak edememeleri sebebiyle genel menfaatlerinin korunmasına gerek diğer hususlara hadim olunamayacağını izah etti.

Mehmet Salihoğlu bu tip oda teşkillerinin bir çok sanayi müesseseleri topluluğunu ayırması mahzurunu ileri sürdü. Kemal Sungu Kırıkkale'de de buna müşabih bir mevzuu olacağını ve keza Edremit'te de yine bir Demir Çelik Sanayii teessüs edeceğini, muhtelif branşları ihtiva eden bu tip odaların faidelerinin yabancı memleketlerde de tecrübe edilmiş olduğunu, gemi mühendisleri için yapılan tefrikin bundan farkı olmadığı ricalarının desteklenmesini Umumi Hey'etten rica etti.

Cenan Sahir Silan, Birliğin gayesinin bir zümrenin hak ve menfaatlerinin korunması bakımından rabita esasına dayandığını, gemi mühendislerinin ayrı bir diploma ile meslek sahibi olduklarını, diploma esaslı üzerine bir tefrik yapılmazsa odalara ayrılımların çok karışık bir hal alacağını izah etti. Oya arz edilen ve kabul edilen kifayeti müzakere takririnden sonra Fahrettin Ergüvenç Karabük'te 50'yi mütevaciz arkadaş bulunduklarını, kendisi elektrik mühendisi olarak Elektrik Odasına faydalı olmakla beraber Karabük'te kurulacak Demir Çelik Sanayii Odasından daha nafii olacağı hükmünde bulunduğunu izah etti.

Ruhi Alkor teklifin kabulü halinde Odaların mahalli iş icablarına göre kurulmuş teşekküller olacağı ihtimalini ileri sürerek teklifin reddi istedi.

Müteşebbis Hey'et adına konuşan Tefvik Fikret Süer, Teklîfin kanun ve talimatname hükümlerine aykırı olduğunu, bu tip teşekküllerin kendi aralarında ayrı bir Birlik olarak çalışabileceklerini, bu Cem'iyetin oda olması gerekmediğini izah etti. Mehmet Salihoğlu her müessesede ayrılıklara sebep olabilecek bu tip Odalara taraftar olunamayacağını izah etti. Reis teklifi reye koydu, kabul edilmedi.

Kimya Mühendisleri Odası müzakeresinde Fahrettin Ergüvenç, kimya mühendislerinin ayrı bir kanunu var diye Odalara girmemesi gibi bir fikrin tashihini izah etti. Türkiye Kimya Derneğinde 600 kimya mühendisi olduğu halde 137 beyanname vermiş üye gözüktüğünü, bunların tashihini rica etti. Kimya Mühendisleri Odasının kurulması kabul edildi.

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Birinci Devre Çalışma Raporu'ndan...

(20 Ekim 1954 - 4 Nisan 1955)

... 15 Ocak Ziraat Mühendisleri Ankara'da ve 16 Ocak Kimya Mühendisleri İstanbul'da Oda Umumi Hey'et toplantıları yapılmıştır. Oda Umumi Hey'etlerinin toplanma yerlerinin tespiti Nafia Vekâletine ve müteakiben Birliğe verilmiş olan beyannamelerdeki mevcudun ekseriyetinin bulunduğu şehirde yapılması prensibi ile tayin edilmiştir.

16 Ocak 1955

16 Ocak 1955

Kimya Mühendisleri Odası ilk Genel Kurulu İstanbul'da Galatasaray Lisesi Amfisinde toplanır. Oda merkezinin İstanbul olmasına karar verilir.

23 Ocak 1955

Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu ilk resmi toplantısını Ankara'da yapar ve aşağıdaki kararı alır.

27 Mart 1955

Oda'nın ilk Olağanüstü Genel Kurulu İstanbul'da toplanır.

4 Nisan 1955

Kimya Mühendisleri Odası İlk Birlik Olağanüstü Genel Kuruluna katılır. Birlik Birinci Devre Çalışma Raporu'nda Odaların üyeleriyle ilgili istatistik bilgiler yayınlanır.

21 Mart 1956

Kimya Mühendisleri Odasının Ankara'da bir Şubesi kurulur.

23 Ocak 1958

Olağanüstü Genel Kurul toplantısında merkezin Ankara'ya nakli kararı alınır.

İdare Hey'eti toplantı Numara 1

Tarihi 23/1/1955

Kimya Mühendisleri Odası İdare Hey'eti vazife taksimi yapmak üzere Ankara'da ilk resmi toplantısını yapmıştır. Bu toplantıya aşağıda isimleri olan 6 İdare Hey'eti azası iştirak etmiş ve Muhittin Akıncı mazeretine binaen iştirak edememiştir.

Ayça Ertuğrul, Noyan Turgut, Orhun Mehmet, Sipahi Fahir, Tamer Hadi
Tiryakioğlu Bülent

Toplantı açılmış (saat 10.-) ve vazife taksimi için aşağıdaki karar toplantıya iştirak edenlerin ittifakıyla alınmıştır.

1- Başkanlığa: Hadi Tamer

2- G. Sekreterliğe: Ertuğrul Ayça

3- Muhasebeciliğe: Muhittin Akıncı

Ertuğrul Ayça Noyan Turgut Orhun Mehmet

Sipahi Fahir Tamer Hadi Bülent Tiryakioğlu

23 Ocak 1955

1 . Odaların kurulması :

6235 sayılı kanun gereğince Odalar Birliğine kayıt olmak mecburiyetinde bulunan bütün mühendis ve mimarlara ait Nafia Vekâletine tevdi edilmiş olan 5354 beyanname 93 dosya halinde tesellüm ve Odalar Birliği Birinci Umumi Hey'etinin tesisini kabul ettiği 10 muhtelif meslek odasına tefrik edilmiştir. Bu meyanda azaların münferit müracaatları devam etmiş keza Türk Yüksek Ziraat Mühendisleri Birliğinden ve Türkiye Ormancılar Cemiyetinden toplu olarak azalarının bir kısmına ait beyannameler Birliğe tevdi edilmiştir. Bu ilk tatat ile Elektrik Mühendisleri 541, Gemi Mühendisleri 79, Harita ve Kadastro Mühendisleri 50, Kimya Mühendisleri 245, İnşaat Mühendisleri 18, Maden Mühendisleri 255, Makina Mühendisleri 863, Mimarlar 603, Orman Mühendisleri 605 ve Ziraat Mühendisleri 590 beyanname ve ayrıca Odaları belli olmayan 292 Mimar Mühendis ile vermiş oldukları beyannamelerdeki beyanlarından Birlik azası olup olmadıklarında tereddüt edilmiş bulunan 19 beyanname ve ecnebi mühendislere ait 59 beyanname ayrı ayrı dosyalara tefrik edilmiştir.

TMMOB'ye kayıtlı toplam mühendis (ve mimar) sayısı: 6822

Kimya Mühendisleri: 312 (23 kadın, 289 erkek)

Diploması yurtdışından olanlar: 266, yurtiçinden olanlar: 46

Serbest çalışanlar: 47, memur olanlar: 265

Üniversitelerden mezunlar: 285, diğer okullardan mezun olanlar: 27 (İki fakülte bitiren: 1)

Bir lisan bilenler: 169, iki lisan bilenler: 73, İki ila altı lisan bilenler: 29

Doktorası olanlar: 32

Ankara: 109, İstanbul: 122, Zonguldak: 22

4 Nisan 1955

27 Ocak 1958

TMMOB 5. Genel Kurulu'nda Oda Yönetmeliği'nin değiştirilerek Oda merkezinin Ankara'da olması kararı alınır. Geçici bir madde ile İstanbul'da şube kurulması da kabul edilir.

23 Şubat 1958

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi kurulur.

9-13 Ekim 1961

Türkiye Kimya Sanayii I Semineri İstanbul'da Odamız tarafından düzenlenir.

Ocak 1962

Kimya Mühendisliği Dergisi'nin ilk sayısı yayınlanır.

TMMOB Genel Kurul Divan Tutanağı / 27.01.1958

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
Beşinci Umumi Heyeti Kararları
KARAR NO: 8

Kimya Mühendisleri Odası Talimatnamesi
I.maddesinin aşağıdaki şekilde
değiştirilmesine ve talimatnameye
muvakkat bir madde ilavesine

Madde 1

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
Kimya Mühendisleri Odası'nın merkezi
Ankara'dır.

Muvakkat Madde

Kimya Mühendisleri Odası'nın İstanbul'da
bir şubesi açılır.

27 Ocak 1958**Ocak 1962 Yılı: 1 Sayı:1**

Kimya Mühendisliği Mecmuası Çıkarken

Odamızın son Umumi Hey'etinde, çeşitli tenkitler arasında müstakil bir neşir organına sahip olamayışımız da ehemmiyetle ele alınmış, bilhassa Osman Kermen, Oda bir mecmua çıkartmazsa kendisinin şahsen bu işe tevessül edeceğini ve bir dileğin nasıl tahakkuk safhasına sokulacağını göstermeye çalıştığını ileri sürmüştü. Bu tatlı ve şiddetli tenkidin gölgesinde neşriyat konusunun üzerine eğilen İdare Hey'etimiz, uzun bir süredir umumi arzu haline gelen, Oda tarafından bir mecmua neşri hususunda prensip kararına vardı.

Evvela bu mevzu için sarf yetkimizin bulunmayışı müşkülâtı ile karşılaşıldı. Birlik VIII. Umumi Hey'etinde, Birlik hissesinin ayda 3 liradan 2 liraya indirilmesi, neşriyat faslına bu fark karşılığının aktarma edilebilmesi imkanını sağladığından, bu zorluğu bertaraf kolay oldu. İkinci ve büyük mes'eale, yazı temini ve bunları iyi bir şekilde tasnif ve tertip işiydi. Kararımız Temmuz 1961 de çalışma bültenimizle meslekdaşlarımıza duyuruldu. İlk hamlede 20'ye yakın telif ve tercüme makale geldi. Teşkil ettiğimiz Redaksiyon Hey'eti, bu hammadde ile çalışmaya girişti. Üç ayda bir çıkması kararlaştırılan mecmuanın önce, ilk sayısının Ekim veya Kasım 1961 de neşrini düşünmüştük, sonra İdare Hey'etimizce mevcut sarf imkanları ile yalnız bir sayının çıkarılması, ikinci sayının bütün hazırlıklarının yapılması ve bu haliyle işin, müteakip devre İdare Hey'etine devri daha uygun görüldü. Bu neticeye varılmasında ilk nüshanın Yılbaşında neşri ve 4 sayının her yıl için bir cilt teşkil etmesi arzusunun büyük tesiri oldu ve nihayet elinizdeki mecmua, Redaksiyon Hey'etindeki arkadaşlarımızın gayret ve emekleri mahsulü olarak çıkarılabildi. İdare Hey'etimiz mecmua konusunda sizlerden aldığı ve beklediği kuvvetle, başarı yolunda bulunmak ümit ve hazzı içindedir.

Saygılarımızla

TMMOB. Kimya Mühendisleri Odası
7. Devre İdare Hey'eti

Ocak 1962

Ocak 1965

Odanın kuruluşunun 10. yılında, Kimya Mühendisliği Dergisinde ilk başkan Hadi Tamer'in "ON YILI ANARKEN" başlıklı makalesi yayınlanır. Bu yazı burada yeniden verilmektedir.

ON YILI ANARKEN

Hadi H. Tamer

Odamız bundan on yıl evvel 16 Ocak 1955 de İstanbul'da Galatasaray Lisesinde, yüzlerce meslekdaşın katıldığı, hayli münakaşalı ve heyecanlı bir toplantı sonunda kurulmuştur. Aradan bu kadar zaman geçtikten ve o günlerin mücadele, tartışma, direnme ve gayretlerine çok daha sakin, daha müsahahalı bir bakışla bakmak imkânını bulduktan sonra bile, kimya meslekleri mensuplarını mühendislik camiası dışında tutmaya çabalayan meslekdaşlarımızın beyhude davranışlarına mana vermek hâlâ kolay değildir.

Hadi Tamer başkan, Ertuğrul Ayça katip üye, Muhiddin Akıncı muhasip üye, Turgut Noyan, Mehmed Orhun, Fahir Sipahi, Bülant Tiryakioğlu üye olmak üzere görev bölümü yapan ilk İdare Heyeti mütevazî bir otel odasında işe başladığı sırada mali iktidardan yoksun, kuruluş masraflarının tabii ve zaruri heyulası; muarızlarının Danıştayda açıp büyük harcamalar yaparak savundukları davaların baskısı altında bırakılmış bir halde idi. Bununla beraber, kendilerine verilmiş sorumlulukların önemini duyan bu öncüler, aralarında hemen beliren değişik yönlü görüşlere rağmen, ayrı ayrı ve beraberce, her biri kendi çapında ve anladığı anlamda feragatli, cesur hamleler yapmaktan geri kalmamışlar, karşılaştıkları türlü buhranlara, biraz sonra kendilerine katılan Fethi Arman'la beraber, başarı ile göğüs germeği bilmişlerdir. 27 Mart 1955

de yine İstanbul'da yapılan ilk olağanüstü umumi heyet 4 Nisan 1955 deki ilk birlik U. Heyeti, kuruluş krizleri içindeki Odamızın cılız da olsa sesini duyurmasına vesile olmuştu. Selahattin Akyol, Vedat İlan, Necati Nemutlu, Saim Saracoğlu, Müfid Sannan, İhsan Topaloğlu, Kazım Turgay, Esad Yavuz ve arkadaşları Ankara'da; Sâ mân Akalın (Barbarosoğlu), Sabahat Baydur (Ayman), Fahri Çiçekdağ, Nedim Deniztekin, Medih Egemen, Nihad Gener, Osman Kermen, Orhan Menteşe, Haluk Talu ve arkadaşları İstanbul'da Odamızın taazzuvu için fedakarca gayret sarfediyorlardı. Kimya mühendislerinin, diğer meslek kollarıyla tedahül eder gibi görünen çok şumullü iş alanı ve kimya mühendisliği kavramının bir türlü anlaşılammış olması yanında, mesleğe yararlı olma konusunda İstanbul ve Ankara'da çalışanlar arasında hasıl olan yarışma, büyük bir iyiniyetle harcanan bu emeklerden umulan verimin alınmasını geniş ölçüde engelliyordu. 21 Mart 1956 da Ankara'da kurulan şube de Oda işlerinde akıncı görevler almak heyecanındaki arkadaşları tatmin etmedi ve maalesef 12 Ocak 1958 tarihine kadar süren lüzumsuz ve anlamsız bir çekişme; gelişme tempomuzu bir hayli yavaşlattı. Bunun meslekle ilgili bir çok fırsatların kaçırılması sonucunu vereceği endişesi her üyeyi sarmakta ve sınırlı bir ortam yaratmakta idi.

23 Ocak 1958 deki olağanüstü U. Heyet toplantısında merkezin Ankara'ya nakli kararı alınması, 23 Şubat 1958 de İstanbul Şubesinin kurulması Oda teşkilatında biran evvel görev almak iştiafında olanların hiç olmazsa bir kısmını tatmin etmiş ve gergin havanın yumuşamasına sağlamıştı. Ancak, o tarihten itibaren Oda yeniden bir kuruluş havasına, bir reorganizasyon devresine girmişti.

Bu zaman kaybını kapatmak telaşı içinde dozu kaçırılan tedbirler, huşunetle yapılan hareketler kırıcı olmuş, meslektaşların bir kısmının başlangıçtaki sıcak ilgisini kaybettirmiştir.

Aleyhteki bütün bu dış ve iç faktörlere rağmen bu dava, belki umulduğu. özlendiği kadar hızlı ve başarılı değil - fakat yine de yürümüş, Kimya Mühendisleri Odası varlığını kamu oyuna türlü yollardan duyurmağa muvaffak olmuştur. Bir zamanlar Birlik camiasında bile güçlükle farkedilen Odamız, yıllar geçtikçe sesini yükseltmesini, layık olduğu yeri almasını bilmiş, sırt sırta Birlik U. Heyeti riyaset divanlarında, U. Katipliklerinde komisyonlarda önemli görevlere getirilmiştir. Birliğin en çetin problemleri, en buhranlı meselelerinde sözüne güvenilir, mütaleasına başvurulur bir denge elemanı olmuştur.

Diğer taraftan, asgarî ücret talimatnamesini hazırlayan, sorumlu müdür yönetmeliğinin düzenlenmesinde ön ayak olan odamız, bir taraftan da, Türkiye Kimya Sanayii Semineri, Uluslararası Kimya Kitapları Sergisi, Kimya Lugati, Kimya Mühendisliği dergisi fotoğrafla Türkiye Kimya Sanayii Sergisi, beş yıllık plan karşısında Kimya Sanayimizin durumunu tespit gibi hamleler yapmış, gerek memlekete ve gerekse meslektaşlara yararlı olabilmek gayreti içinde bulunmuştur.

Yarının, Kimya Mühendislerini ve dolayısıyla Kimya Mühendisleri Odasını bekleyen işler pek çoktur. Artık günlük endişelerden sıyrılarak geleceğe yönelen faaliyetler yapmanın zamanı gelmiş ve hatta geçmektedir. Kurucuların ait oldukları kuşakların görev yapma takatları gelecek kuşaklara devrolacaktır.

Bu meş'alenin elden ele geçmesi, belki değişik yollardan fakat daima aynı hedeflere doğru yöneltilmesi şarttır.

Ancak, şu bir kaç satırla kısa tarihçesinden bahsetmek fırsatını bulduğumuz Odamızın, daima daha iyi imkanlarla gelişmesi yararlı olması üyelerinin yakın ilgisile orantılıdır.

Bu uğurda, geçmiş yıllarda emek sarfetmiş olanları - yer darlığı yüzünden isimleri sayılamıyanlardan özür dileyerek- saygıyla anarken, geleceğe de birer örnek olacaklarını ümit ve temenni ederiz.

Ocak 1965 İstanbul

18-20 Haziran 1965

Kimya Mühendisliği Teknik Kongresi KMO tarafından İmar ve İskan Bakanlığı salonlarında Ankara’da yapılır.

14-16 Kasım 1966

Türkiye Sanayi Kongresi, Odamızın da aralarında yer aldığı TMMOB'nin ilgili birimleri, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin bazı birimleri ve ilgili Bakanlıkların katkıları ile Ankara'da gerçekleştirilir. Kimya Mühendisliği Dergisinin 18. sayısında konu ile ilgili bilgi bulunmaktadır.

24-28 Aralık 1968

Türkiye Kimya Mühendisliği II. Teknik Kongresi Ankara'da düzenlenir. Kongrede sunulan tebliğler Kimya Mühendisliği Dergisinin 32. sayısında, açılışta yapılan konuşma-ların özeti ise 33. sayısında yayınlanır. Kongre ile birlikte 24 Aralık 1968 - 13 Ocak 1969 tarihleri arasında I. Kimya Sanayii Sergisi düzenlenir.

17-22 Kasım 1969

Türkiye’de Kimya Sanayii. 2. Semineri İstanbul’da KMO İstanbul Şubesi tarafından düzenlenir.

19-24 Ekim 1970

Kimya Mühendisliği III. Teknik Kongresi Ankara'da düzenlenir. Kimya Mühendisliği Dergisinin 44. sayısı "Özel Sayı" olarak bu etkinliğe ayrılır, tebliğler 44. ve izleyen sayılarda yayınlandığı gibi, kitap halinde de basılır, Kongre ile birlikte 19 Ekim - 8 Kasım 1970 tarihleri arasında II. Kimya Sanayi Sergisi açılır.

11-16 Aralık 1972

Kimya Mühendisliği IV. Teknik Kongresi Ankara'da düzenlenir. Sunulan tebliğler Derginin 56. ve izleyen sayılarında yayınlanır, kongre ile birlikte 11-26 Aralık 1972 tarihlerinde III. Kimya Sanayi Sergisi gerçekleştirilir.

3-8 Eylül 1973

50. Yıl Sanayi Kongresi Ankara'da düzenlenir. Tebliğler ve tartışmalar kitap halinde basılır. Kongre öncesinde Ağustos 1973'te 15 gün süreyle açık kalan 50. Yıl Sanayi Sergisi gerçekleştirilir.

22 Haziran 1975

Ulusal Savaş Sanayi Kongresi Ankara'da gerçekleştirilir. Makina Mühendisleri Odası ve TİB ile ortaklaşa düzenlenen kongrede hazırlanan "Ulusal Silah Sanayi Raporu" Kimya Mühendisliği Dergisinin 71. sayısında yer almıştır.

17-21 Kasım 1975

Sanayi Kongresi -75 ve Sanayi Sergisi -75 Ankara'da gerçekleştirilir. Odamız tarafından düzenlenen kongrede çeşitli konularda 21 tebliğ sunulur. Tebliğlerin özetleri Kimya Mühendisliği Dergisi'nin 74. sayısında yer almıştır. Aynı tarihlerde İstanbul Şubesi tarafından Kitap Sergisi/Kimya Mühendisliği, Kimya Teknolojisi ve Kimya Sanayi etkinliği düzenlenir.

16 Ocak 1955

6-9 Ocak 1976

III. Petrol Kongresi Ankara'da Türkiye Petrol Jeologları Derneği, Türkiye Jeofizikçiler Derneği ve TİB ile birlikte düzenlenir.

3-5 Kasım 1976

I. Demir-Çelik Sanayi Kongresi Karabük'te KMO Zonguldak Şubesi, Metalurji Mühendisleri Odası ve Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği tarafından düzenlenir. Kongreye ilişkin bilgi Kimya Mühendisliği Dergisinin 79. sayısında bulunmaktadır.

15-19 Kasım 1976

Türkiye'de Kimya Sanayi ve Teknolojisi Kongresi İstanbul'da KMO İstanbul Şubesi tarafından düzenlenir. Kongre ile ilgili bilgi dergimizin 80. sayısında bulunmaktadır.

5-7 Aralık 1977

Sanayi Kongresi -77 ve Sanayi Sergisi -77 TMMOB adına Odamız tarafından Ankara'da düzenlenir. Kongre ve sergiye ilişkin bilgiler Kimya Mühendisliği Dergisinin 85. sayısında bulunmaktadır. Ayrıca, kongrede sunulan tebliğlerin bazıları derginin 87. sayfasında yayınlanmıştır.

5-7 Aralık 1977
Sanayi Kongresi ve Sergisi**3-6 Nisan 1978**

Türkiye IV. Petrol Kongresi, Türkiye Petrol Jeologları Derneği, Türkiye Jeofizikçiler Derneği, TİB ve TMMOB adına Odamız tarafından Ankara'da düzenlenir. Kongrede, ayrıca bir sergi de açılır, sunulan tebliğler kitap halinde yayınlanır.

6-8 Aralık 1978

II. Demir-Çelik Sanayi Kongresi KMO Zonguldak Şubesi ve Karabük Ağır Sanayi Mühendisleri Derneği'nce ortaklaşa Karabük'te düzenlenir. Kongrede, ayrıca bir panel de yapılır. Kongreye ilişkin bilgiler Kimya Mühendisliği Dergisi'nin 91. sayısında bulunmaktadır.

25 Şubat 1979

KMO 25. Genel Kurulu'nda Çukurova, Kocaeli ve Zonguldak Şubelerimiz Bölge Temsilciliği'ne dönüştürülür.

16-25 Ocak 1980

25. Kuruluş Yılı Sanayi Kongresi ve Sergisi Ankara'da gerçekleştirilir. 25. Kuruluş Yılı kutlama çalışmalarını çerçevesinde düzenlenen kongre COPISEE'nin programına alınır. Kongreye Bulgaristan ve Yunanistan Teknik Odaları tebliğlerle katılırlar. Konu ile ilgili ayrıntılı bilgi Kimya Mühendisliği Dergisi'nin 98. sayısında yer almıştır.

16-25 Ocak 1980 - 25. Yıl Kutlama

14 -17 Nisan 1980

Türkiye V. Petrol Kongresi Türkiye Petrol Jeologları Derneği, Türkiye Jeofizikçiler Derneği, Jeoloji Mühendisleri Odası ve Odamız tarafından Ankara'da düzenlenir. Kongreye ilişkin bilgi Dergimizin 98. sayısında bulunmaktadır.

13 -16 Ocak 1981

Seramik Teknik Kongresi ve Sergisi, Odamız ve Metalurji Mühendisleri Odası tarafından ortaklaşa Ankara'da düzenlenir. Kongre ve sergiye ilgi büyük olur. Sergiye 7 kuruluş katılır.

Ağustos 1981

12 Eylül 1980 darbesinden sonra yayınına ara veren Kimya Mühendisliği Dergisi 100. sayısı ile yeniden yayınlanır.

BU SAYIDA

Kimya Mühendisliği dergisi, yaklaşık bir yıllık aradan sonra yeniden yayınlanmaya başladı. Bu kadar uzun ara verilmesinde, maliyet artışlarına karşılık odanın gelir kaynaklarındaki daralmanın önemli bir payı var. Daralma, esas olarak diğer bazı odaları etkileyen proje onayı, kalite belgesi vb. mesleki denetim uygulamalarını ortadan kaldırmaya yönelik girişimlerle ve gelir getirici çalışmalarda görülen gerilemelerle ilgili. Öte yandan, üye ödentilerinin büyük bir bölümünün toplandığı bir bankadaki hesabımız, diğer bankalarda ve aynı bankanın başka şubelerinde böyle bir şey olmazken keyfi olduğu izlenimi verecek şekilde bloke edilmiş bulunuyor.

Ama bu kadar uzun ara verilmesine yol açan daha önemli neden, 1980 sonbaharından sonra, odalarda yürütülen çalışmalarda görülen büyük düşüş oldu. 12 Eylül'den sonra odaların merkezleri ve kimi birimleri açık kalırken, kimileri kapatıldı; bir süre sonra da kayıt ve muhasebe işleri ile sınırlı çalışma yapmaları koşulu ile açıldı. Bununla birlikte genel olarak «bilimsel - teknik - mesleki» çalışmaların yasaklanmadığı, gerek resmi açıklamalardan, gerekse uygulamalardan anlaşılmaktadır. Ancak görülen odur ki, bu kapsamda yürütülmesi son derece gerekli olan ve ötedenberi yürütülegelen çalışmaları yapmak konusunda da genel bir isteksizlik yaşanmıştır. Yavaş yavaş kırılmaya başladığını gözlemlediğimiz bu isteksizliği yenmek, aydın sorumluluğunun bir gereğidir.

* * *

100. sayı, «Kimya Sanayii Özel Sayısı» olarak hazırlandı. Bu sayıda yer alan yazılardan ikisi - Sayılarla Türkiye Kimya Sanayii ve Kimya Sanayiinde Durum Değerlendirmesi - doğrudan odamızda oluşturulmuş komisyonların çalışmaları ile sağlanan bir birikimi yansıtıyor.

Bu sayıda, şimdiye değin yaptığımız çalışmaları yayınlarken, sözkonusu çalışmalarındaki saptamaların, önerilerin artık geniş ölçüde kabul gördüğünü, gelişen koşulların yıllardır ileri sürdüğümüz görüşleri «doğru» çıkardığını gözlüyoruz. Ama aynı zamanda hangi çerçevede, hangi verili koşullarda doğrulandığımızı saptamak, bizi çalışmalarımızın içeriğine, ufkuna ilişkin yetersizlikleri de saptamaya götürmektedir.

Konuyu biraz daha açabilmek için, Odamızın Kimya Sanayii Komisyonu'nun Birlik dergisinin Nisan sayısında yayınlanan bir incelemesinden alıntı yapmakta yarar var. İnceleme elinizdeki dergide de tanıtılan Türkiye Sınai Kalkınma Bankasının «Kimya Sektör Araştırması» örneğinden yola çıkıyor.

12 -14 Nisan 1982

Türkiye VI. Petrol Kongresi Jeoloji Mühendisleri Odası, Petrol Mühendisleri Odası, Türkiye Petrol Jeologları Derneği, Türkiye Jeofizikçiler Derneği ve Odamız tarafından Ankara'da düzenlenir. Kongreye ilişkin bilgi dergimizin 101. sayısında bulunmaktadır.

Ağustos 1981
Kimya Mühendisliği Dergisi 100. Sayısı

24-28 Ağustos 1987
Seramik Teknik Kongresi ve Sergisi

23-26 Eylül 1987
Tekstil Kimyasallarında Gelişmeler Semineri

19-22 Kasım 1991
Madeni Yağlar Sempozyumu

6 -10 Haziran 1983

Türkiye'de Mühendislik Hizmetleri Kongresi ve Sergisi, TMMOB adına Odamız tarafından Ankara'da düzenlenir. Kongrede 23 tebliğ sunulur ve sergiye 16 kuruluş katılır. Kongrede sunulan tebliğlerin bir bölümü dergimizin 108. sayısında yer almaktadır.

15-19 Nisan 1985

Seramik Teknik Kongresi ve Sergisi, Kimya Mühendisleri Odası ve Metalurji Mühendisleri Odası tarafından Ankara'da gerçekleştirilir.

25 Mayıs 1987

Doğal Gaz Sempozyumu, KMO İstanbul Şubesi tarafından İstanbul'da düzenlenir.

24-28 Ağustos 1987

Seramik Teknik Kongresi ve Sergisi, İstanbul'da düzenlenir.

23-25 Eylül 1987

Tekstil Kimyasallarında Gelişmeler Semineri, KMO Bursa İl Temsilciliği ve Makina Mühendisleri Odası Bursa Bölge Temsilciliği tarafından Bursa'da düzenlenir. Kimyasalların tekstildeki yeri ve bu alanda dünyada görülen son gelişmeler katılımcılara aktarılır.

24-26 Ekim 1988

Uluslararası Doğal Gaz Sempozyumu, Ankara'da düzenlenir.

8-9 Aralık 1988

Tekstil Kimyasalları Sempozyumu, KMO Bursa İl Temsilciliği tarafından Bursa'da gerçekleştirilir.

11-15 Ekim 1989

Kauçuk ve Plastik Teknolojisindeki Yenilikler Semineri ve Sergisi, KMO Bursa İl Temsilciliği tarafından Bursa'da düzenlenir.

10-14 Aralık 1990

4. Uluslararası Seramik Teknik Kongresi ve Sergisi, İstanbul'da düzenlenir.

19-22 Kasım 1991

Madeni Yağlar Sempozyumu, Bursa'da düzenlenir.

27 Nisan-1 Mayıs 1992

Gıda Mühendisliği Kongresi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de gerçekleştirilir.

20-22 Mayıs 1993

III. Tekstil Boyaları, Kimyasal Maddeleri ve Uygulamadaki Son Yenilikler Sempozyumu, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da gerçekleştirilir.

12 Mayıs 1994

KMO'nun içinde bulunduğu mali durum nedeniyle, Oda kaynaklarının daha rasyonel kullanılması gözetilerek Ankara Şubesinin, Merkezin bulunduğu mekana taşınması kararı alınır.

16-17 Kasım 1995

Çimento Sempozyumu ve Sergisi, Kimya Mühendisleri Odası ve İnşaat Mühendisleri Odası tarafından ortaklaşa Ankara'da düzenlenir.

22-24 Kasım 1995

Boya, Vernik, Mürekkep ve Yardımcı Maddeler Sanayi Kongresi ve Sergisi, İstanbul'da düzenlenir.

29 Mart-2 Nisan 1997

Tekstil Teknolojisi ve Kimyasındaki Son Gelişmeler Sempozyumu, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da düzenlenir.

24-26 Nisan 1997

97 Ulusal Ambalaj Teknolojisi ve Yan Sanayi Kongresi ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de düzenlenir.

20 Haziran 1997

TMMOB'nin doğalgaz iç tesisat projelendirme konusunda kimya mühendislerine de yetki verilmesine olanak sağlayan önceki döneme ait kararını iptal eden karar hakkında Danıştay'da iptal davası açılması kararı alınır.

20-22 Kasım 1997

Sabun, Deterjan ve Yan Sanayileri Kongre ve Sergisi, Ankara'da düzenlenir.

27-29 Kasım 1997

II. Uluslararası Boya, Vernik, Mürekkep ve Yardımcı Maddeler Sanayi Kongresi ve Sergisi, KMO İstanbul Şubesi tarafından İstanbul'da düzenlenir.

4-6 Aralık 1997

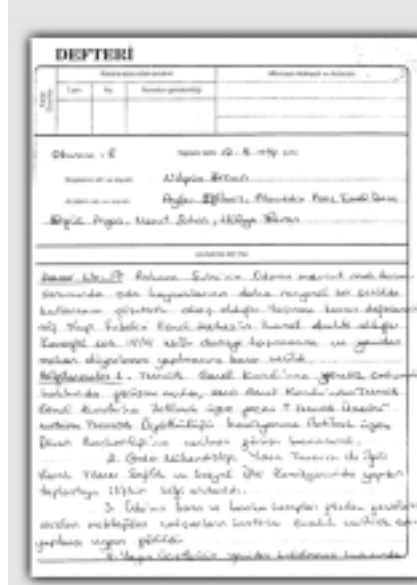
Yangın Sempozyumu ve Sergisi, KMO Ankara Şubesi tarafından Ankara'da gerçekleştirilir.

7 Şubat 1998

"International Center for Applied Thermodynamics" (Uluslararası Uygulamalı Termodinamik Merkezi) kuruluşuna kurucu üye olarak katılma ve çalışmalar yapma kararı alınır.

13-15 Ekim 1999

Uluslararası Ambalaj Kongresi ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de gerçekleştirilir.

12 Mayıs 1994**22-24 Kasım 1995 - Boya 95 Kongresi****20 Haziran 1997 - Doğalgaz İptal Kararı****20-22 Kasım 1997 - Sabun - Yan San. Kong.****13-15 Ekim 1999 - Ambalaj Kongresi**

12-15 Mayıs 1999**Tekstil Teknoloji ve Kimyasındaki Son Gelişmeler Sempozyumu VII****12-15 Mayıs 1999**

Tekstil Teknolojisi ve Kimyasındaki Son Gelişmeler Sempozyumu VII, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da gerçekleştirilir.

21-22 Ekim 1999

Türkiye'de Kömür Politikaları ve Temiz Kömür Teknolojileri Sempozyumu, KMO ve Maden Mühendisleri Odası tarafından ortaklaşa olarak Ankara'da düzenlenir.

11-13 Kasım 1999

III. Uluslararası Boya, Vernik, Mürekkep ve Yardımcı Maddeler Sanayi Kongresi ve Sergisi, KMO İstanbul Şubesi tarafından İstanbul'da düzenlenir.

18-20 Ekim 2000

II. Uluslararası Katılımlı Sabun, Deterjan ve Yan Sanayileri Kongre ve Sergisi, KMO Ankara Şubesi tarafından Ankara'da düzenlenir.

18-21 Ekim 2000

Yangın ve Güvenlik Kongresi ve Fuarı, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da gerçekleştirilir.

16-18 Mayıs 2001

Tekstil Teknolojisi ve Kimyasındaki Son Gelişmeler Sempozyumu VIII, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da gerçekleştirilir.

30 Mayıs-1 Nisan 2001

Uluslararası Ambalaj Kongresi ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de gerçekleştirilir.

22-24 Kasım 2001

IV. Uluslararası Boya, Vernik, Mürekkep ve Yardımcı Maddeler Sanayi Kongresi ve Sergisi, KMO İstanbul Şubesi tarafından İstanbul'da düzenlenir.

26 Haziran 2002

Petrol Sektöründe Dayatılan Yasal Düzenlemeler Sempozyumu, Kimya Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası ve Petrol Mühendisleri Odası ile birlikte Ankara'da düzenlenir.

26-28 Eylül 2002**I. Uluslararası Katılımlı Kağıt-Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Sergisi****26-28 Eylül 2002**

I. Uluslararası Katılımlı Kağıt-Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de gerçekleştirilir.

30 Nisan-2 Mayıs 2003

Tekstil Teknolojisi ve Kimyasındaki Son Gelişmeler Sempozyumu IX, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da gerçekleştirilir.

11-13 Haziran 2003

II. Uluslararası Katılımlı Yangın Sempozyumu ve Sergisi, KMO Ankara Şubesi tarafından Ankara'da düzenlenir.

3-6 Aralık 2003

III. Uluslararası Ambalaj Kongresi ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de yapılır.

15-17 Nisan 2004

V. Uluslararası Boya, Vernik, Mürekkep ve Yardımcı Maddeler Sanayi Kongresi ve Sergisi, KMO İstanbul Şubesi tarafından İstanbul'da düzenlenir.

25-27 Kasım 2004

Gübre ve Gübre Hammaddeleri Çalıştayı, Kimya Mühendisleri Odası, Jeoloji Mühendisleri Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası ile birlikte Diyarbakır'da yapılır.

2-5 Aralık 2004

2. Uluslararası Katılımlı Kağıt-Karton, Mürekkep, Matbaa Sempozyumu ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de düzenlenir.

24-26 Mart 2005

Yapılarda Kimyasal Katkılar (Beton ve Harç Katkıları) Sempozyum ve Sergisi, KMO Ankara Şubesi tarafından Ankara'da düzenlenir.

1-3 Haziran 2005

Tekstil Teknolojisi ve Kimyasındaki Son Gelişmeler Sempozyumu X, KMO Bursa Şubesi tarafından Bursa'da düzenlenir.

14-15 Ekim 2005

Dünya Gıda Günü Sempozyumu, Kimya Mühendisleri Odası, Gıda Mühendisleri Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası ile birlikte Ankara'da yapılır.

10-12 Kasım 2005

Zeytinyağı ve Pirinayağı Sempozyumu ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de gerçekleştirilir.

8-11 Aralık 2005

IV. Uluslararası Ambalaj Kongresi ve Sergisi, KMO Ege Bölge Şubesi tarafından İzmir'de gerçekleştirilir.

25-27 Kasım 2004
Gübre ve Gübre Hammaddeleri
Çalıştayı

24-26 Mart 2005
Yapılarda Kimyasal Katkılar
Sempozyumu

14-15 Ekim 2005
Dünya Gıda Günü Sempozyumu

10-12 Kasım 2005
Zeytinyağı ve Pirinayağı Sempozyumu

Etkinliklerimiz

ETKİNLİKLERİMİZDEN

- 24.06.2005 tarihinde TMMOB tarafından yabancı uyruklu mühendislerin Odalara kayıtlarında karşılaşılan sıkıntıların çözümü amacıyla düzenlenen eğitime katılım sağlandı.
- 07.07.2005 tarihinde TMMOB tarafından düzenlenen Bilirkişilik Eğitimi'ne katılım sağlandı.
- 09.07.2005 tarihinde TMMOB Örgütülüğünün Geliştirilmesi Çalışma Grubunun önerisi üzerine TMMOB ve Oda Yöneticilerinin, TMMOB örgütülüğünü tartıştıkları toplantıya katılım sağlandı.
- 13.07.2005 tarihinde Ankara Sanayi Odası ve Türkiye Kimya Sanayicileri Derneği ile ortak toplantı yapıldı.
- 15.07.2005 tarihinde TMMOB tarafından düzenlenen Bilirkişilik, Teknik Müşavirlik, Hakemlik, Ekspertiz Atölye Çalışmasına katılım sağlandı.
- 25.08.2005 tarihinde Eskişehir Sanayi Odası ziyaret edildi ve
  - Odalarımızın olası ortak çalışma konu ve alanlarını belirlemek üzere bir çalışma grubu oluşturulması,
  - Özellikle AB uyum sürecinde getirilen ve değiştirilen mevzuat konusunda,
  - Meslek içi eğitim ve yönetmelik uygulamalarında Kimya Mühendisleri Odası'nın katkısı,
  - Kimyasal hammadde teminindeki, işleme ve pazarlama sorunları,
  - Kimya Sanayi ve Ticaret sektörü durum ve gelişme perspektifi,
  - Kimya Mühendisleri Odası'ndan beklentiler ve öneriler, konularında görüşüldü ve Kimya Mühendisleri Odası ile çalışmalar hakkında bilgi verildi.
- 25.08.2005 tarihinde Eskişehir Şoförler Odası ziyaret edildi. LPG'li araç kullanıcılarının eğitimlerinde Odamız ile işbirliği yapılması konusu görüşüldü.
- 05.09.2005 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı yetkilileri ile, Atık Akü Tesislerine Verilecek Teknolojik Uygunluk Raporu için Odamız tarafından hazırlanan rapor formatı ile ilgili bir toplantı yapıldı. Odamız koordinatörlüğünde Çevre, Makine ve Metalürji Mühendisleri Odaları katılımıyla verilecek raporların kesin formatı kararlaştırıldı.
- 22.09.2005 tarihinde İzmir'de düzenlenen Boya 2006'ya doğru kokteyl'ine katılım sağlandı.
- 23.09.2005 tarihinde Çevre ve Orman Bakanı Osman Pepe ziyaret edildi. Bakanlık tarafından yayımlanan yönetmeliklerde Odamız görüşünün alınmasının gerekliliği belirtildi ve Odamız tarafından düzenlenen Ambalaj Kongresi konusu ile Atık Yağ Geri Kazanım firmalarının mevcut sorunları görüldü.
- 08.10.2005 tarihinde "LPG Piyasası Personelinin Eğitimi" konulu KMO Danışma Kurulu Toplantısı yapıldı.
- 09.10.2005 tarihinde TMMOB 3. Danışma Kurulu Toplantısına katılım sağlandı.
- 11.10.2005 tarihinde Ankara Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümü ziyaret edildi. ERASMUS Programı ile ilgili bilgi edinildi. Üniversitelerde kadrolara geçişlerde Türkçe yayın istenmesinin sağlanması konusunda görüş bildirildi. Kimya Mühendisleri Odası tarafından bilimsel ve bülten olmak üzere iki ayrı dergi çıkarılmasının gerekliliği ve bilimsel derginin referans dergi olmasının sağlanması konusunu görüşüldü.
- 11.10.2005 tarihinde Jeofizik, Maden ve Petrol Mühendisleri Odaları ile Odamız tarafından ortaklaşa düzenlenecek olan Jeotermal Kongresi düzenleme kurulu toplantısına katılım salandı.
- 13.10.2005 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Kimya Mühendisliği Bölümü ziyaret edildi.
- 14-15.10. 2005 tarihlerinde TMMOB Gıda Mühendisleri ve Ziraat Mühendisleri Odaları ile ortak Dünya Gıda Günü Sempozyumu düzenlendi.
- 10-12.11.2005 tarihlerinde Ege Bölge Şubemiz tarafından düzenlenen Zeytinyağı ve Pirinayağı Sempozyumu ve Sergisi'ne katılım sağlandı.
- 25.11.2005 tarihinde Ankara'da yapılan ve Boya firmaları temsilcilerinin katıldığı Boya Kongresi'ne Doğru Kokteyl'ine katılım sağlandı.
- 26.11.2005 tarihinde TMMOB Öğrenci Kurultayı'na öğrenci üyelerimiz ile katılım sağlandı.
- Aralık 2005 içinde değişik tarihlerde kimya mühendisi milletvekilleri ziyaret edilerek, 4703 Sayılı "Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması Ve Uygulanmasına Dair Kanun" (Çerçeve Kanun) ve bununla ilgili uygulama yönetmeliklerinde Kimya Mühendisleri Odasının da görev üstlenmesi için destek istendi. Petrol ve enerji ile ilgili konularda ürünlerin piyasa denetimini ile ilgili olarak Odamızın yapabilecekleri konusunda bilgi verildi.
- 7.12.2005 tarihinde Çalışma Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanını Faik ARSEVEN ve Başkan Yardımcısı Zafer YAVUZARSLAN ziyaret edildi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu'nun sektör denetimleri sonucu hazırlayıp, kitapçık haline getirdiği Proje Denetimi Değerlendirme Raporlarından temin edildi. Ayrıca yabancı uyruklu mühendislerin Oda'ya kayıtları sırasında karşılaşılan sorunlar görüldü.

- 8-10 Aralık 2005 tarihlerinde Ege Bölge Şubemiz tarafından düzenlenen 4. Ambalaj Kongresi ve Sergisi'ne katılım sağlandı.
- 16-17.12.2005 tarihinde TMMOB adına Makine Mühendisleri Odası yürütücülüğünde gerçekleştirilen TMMOB Sanayi Kongresi'nde stand açıldı.
- 18.12.2005 tarihinde yapılan Trakya Bölge Temsilciliği Genel Kurulu'na katılım sağlandı.
- 21-23.12.2005 tarihinde TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası yürütücülüğünde gerçekleştirilen TMMOB 5. Enerji Sempozyumu'na katılım sağlandı.
- 20.12.2005 tarihinde, Sanayi Bakanlığı uzmanlarının katılımıyla bir toplantı yapılarak, Odamızın Sanayi Bakanlığı çalışmalarına katkı koyabileceği konular, iş birliği imkanları ve AB uyum sürecinde kimyasal maddeler konusunda Sanayi Bakanlığı sorumluluklarının genişletilmesi olasılığı üzerinde bilgi alışverişinde bulunuldu.
- 23.12.2005 tarihinde Sanayi Bakanı Müsteşar Yardımcısı Kimya Mühendisi Sayın Yavuz CABBAR ile Oda - Bakanlık ilişkileri, Oda çalışmaları, ilkeler, program, olanaklar, akreditasyon girişimi (eğitim, personel v.d.), Oda - Sanayi - Bakanlık ilişkileri, kapasite raporlarına katkı yapılması, 4703 Sayılı Yasa ile Piyasa Gözetim ve Denetimleri kapsamında Oda'nın yeri, Oda - AB uyum çalışmaları, serbest dolaşım, kimyasallar, Çevre ve Orman Bakanlığı, AB Genel Sekreterliği, Akreditasyon Kurumu, EPDK, DTM ve diğer bakanlıklarla ilişkilerin geliştirilmesi ve Boya Kongresi'ne Sanayi Bakanını Sayın Ali COŞKUN'un davet edilmesi konularının görüşüldüğü bir toplantı yapıldı.
- 27.12.2005 tarihinde Türk Akreditasyon Kurumu Genel Sekreteri Atakan BAŞTÜRK ile eğitim ve personel akreditasyonu konusunun görüşüldüğü bir toplantı yapıldı.
- 28.12.2005 tarihinde Cumhuriyet Gazetesi yazarı ve Ankara Temsilcisi Mustafa BALBAY ile gazetede etkinliklerimiz yer verilmesi konusunun görüşüldüğü bir toplantı yapıldı.
- 30.12.2005 Türkiye genelinde, 31.08.2004 tarih ve 25569 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak 01.01.2005 tarihinde yürürlüğe giren "Atık PİL ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği" gereği akümülatörlerin geri kazanımını yapan tesislere verilecek lisans iznine esas olmak üzere, Çevre ve Orman Bakanlığı'nca uzman kuruluş olarak belirlenen TMMOB Kimya Mühendisleri Odası koordinatörlüğünde, Çevre, Makina ve Metalurji Mühendisleri Odaları temsilcileri tarafından 16.09.2005-27.12.2005 tarihleri arasında yerinde yapılan incelemeler sonucu, 16 tesis için teknolojik uygunluk raporları hazırlanmış ve Çevre ve Orman Bakanlığı'na sunulmuştur.
- 17.01.2006 tarihinde Çevre ve Orman Bakanı Müsteşar Yardımcısı Prof. Dr. Mustafa ÖZTÜRK ile Oda - Bakanlık ilişkileri, Oda çalışmaları, ilkeler, program, olanaklar, akreditasyon girişimi (eğitim, personel v.d.), 4703 Sayılı Yasa ve Piyasa Gözetim ve Denetimleri kapsamında Oda'nın yeri, Oda

Atık akü geri kazanım tesis inlemelerinde...

- AB uyum çalışmaları, serbest dolaşım, tehlikeli kimyasalların taşınması, depolanması ile ilgili Oda'mızın katkı koyabileceği konularının görüşüldüğü bir toplantı yapıldı.
- 21.01.2006 tarihinde yapılan Eskişehir Bölge Temsilciliği Genel Kurulu'na katılım sağlandı.
- 21-22.01.2006 tarihlerinde yapılan Ege Bölge Şubesi Genel Kurulu'na katılım sağlandı.
- 28.01.2006 tarihinde, Kimya Mühendisliği Dergisi'nin 50. Yıl Özel Sayısı olarak çıkarılacak olan 168. sayısı için geçmiş dönem Oda Başkanları ile toplantı yapılarak, kendi dönemleri ile ilgili değerlendirmeleri istendi.
- 28-29.01.2006 tarihinde yapılan Güney Bölge Şubesi Genel Kurulu'na katılım sağlandı.
- 30.01.2006 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ural AKBULUT ziyaret edildi.
- 01.02.2006 tarihinde Ankara Şube ile ortak toplantı yapıldı.
- TMMOB'nin, Kamu Çalışanı Üyeler Çalışma Grubu, Gıda Politikaları Çalışma Grubu, Özelleştirmelerin ve Sonuçlarının Takibi Çalışma Grubu, Enerji Çalışma Grubu, Mesleki Davranış İlkeleri Komisyonu, Kentsel Araştırmalar için Yapılanma Oluşturma Komisyonu, Kentleşme ve Yerel Yönetimler Çalışma Grubu, TMMOB Örgütülüğünün Geliştirilmesi Çalışma Grubu, TMMOB Yönetmelikleri Üzerine Çalışma Grubu, İş Sağlığı ve Güvenliği Çalışma Grubu, Boren Çalışma Grubu, Nükleer Enerji Santralleri Çalışma Grubu, Çevre Politikaları Çalışma Grubu, Kamu İhale Yasası ve Yönetmelikleri Çalışma Grubu, Altın İşletmeciliği Çalışma Grubu, LPG Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Çalışma Grubu, AB Sürecinin Meslek Alanına Etkileri Çalışma Grubu, Jeotermal Kaynaklar ve Mineralli Sular Yasası Çalışma Grubu, Mazi Dağı ve Fosfat Gerçeği Komisyonu, Petrol Yasası Çalışma Grubu çalışmalarına katılım sağlandı.
- TMMOB 38. Olağan Genel Kurulu'nda karar alınan Mühendislik Mimarlık Profil Araştırması ile ilgili olarak saha çalışmasına başlanmıştır. Şube ve Bölge Temsilciliklerimizde anket çalışmaları devam etmektedir.

ANKARA ŞUBESİ ETKİNLİKLERİNDEN

EĞİTİMLER

EĞİTİMİN ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
TS-EN ISO 17025 Kapsamında Ölçüm Belirsizliği Eğitimi	29-30 Eylül-1 Ekim 2005	16
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri Temel Eğitimi	17-18 Kasım 2005	21
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri Temel Eğitimi	19-20 Kasım 2005	20
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri İç Tetkikçi Eğitimi	22-23 Kasım 2005	14
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri İç Tetkikçi Eğitimi	26-27 Kasım 2005	19
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri Temel Eğitimi	10-11 Aralık 2005	18
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri İç Tetkikçi Eğitimi	17-18 Aralık 2005	13
TS-EN ISO 17025 Kapsamında Ölçüm Belirsizliği Eğitimi	26-28 Aralık 2005	16
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri Temel Eğitimi	04-05 Şubat 2006	17
Sorumlu Müdürlük Sertifika Eğitim Programı	13-15 Şubat 2006	35

DANIŞMA KURULLARI

DANIŞMA KURULU GÜNDEMİ	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
KMO Ankara Şube çalışmalarının değerlendirilmesi ve KMO 50.Yıl Etkinliklerinin Görüşülmesi	24 Kasım 2005	35
KMO Ankara Şube 20.Dönem Olağan Genel Kurulu	09 Şubat 2006	50

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 8 Ekim 2005 tarihinde Ankara'da yapılan "LPG Piyasası Personelinin Eğitimi" gündemli KMO Danışma Kurulu Toplantısına Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz ve Kırşehir İl Temsilcimiz katıldı.
- 14-15 Ekim 2005 tarihlerinde TMMOB Gıda, Ziraat Mühendisleri Odası ve Odamız tarafından ortak düzenlenen "Dünya Gıda Günü 2005 Sempozyumu"na Şubemiz üyeleri ve Yönetim Kurulu Üyelerimiz katıldı.
- 25 Kasım 2005 tarihinde Hotel İçkale'de düzenlenen Boya 2006 Ankara Kokteyline Yönetim Kurulu üyelerimiz ve bu sektörde görev yapan üyelerimiz katıldı.
- 18 Aralık 2005 tarihinde KMO Yönetim Kurulu tarafından düzenlenen Bütçe Komisyonu Toplantısına Sayman Üyemiz katıldı.

TMMOB VE İKK VE

DİĞER PLATFORM ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 11 Eylül 2005 tarihinde düzenlenen, TMMOB tarafından desteklenen "Darbeciler Yargılsın Demokrasi Mitingi"ne katıldı.
- 12 Eylül 2005 tarihinde Petrol-İş Sendikasının düzenlediği ve TMMOB tarafından desteklenen TÜPRAŞ İhalesine yönelik Özelleştirme İdaresi Başkanlığı önünde yapılan basın açıklamasına katıldı.
- 8 Ekim 2005 tarihinde TMMOB tarafından Ankara'da düzen-

lenen "Demokratik Türkiye İnsanca Yaşam Mitingi"ne üyelerimiz ve öğrenci üyelerimiz ile birlikte katılım sağlandı.

- 9 Ekim 2005 tarihinde yapılan TMMOB 38.Dönem 3.Danışma Kurulu toplantısına Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz katıldı.
- 18-19 Kasım 2005 tarihlerinde düzenlenen "TMMOB Mühendislik Eğitimi Sempozyumu"na Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz katıldı.
- 26 Kasım 2005 tarihinde yapılan TMMOB Öğrenci Kurultayına Şubemizden 50 Öğrenci üyemiz ve Yönetim Kurulu üyelerimiz katıldı.
- 16-17 Aralık 2005 tarihlerinde düzenlenen TMMOB Sanayi Kongresine Şubemiz üyeleri ve Yönetim Kurulu üyelerimiz katıldı.
- 17-18 Aralık 2005 tarihinde KESK, DİSK, TMMOB ve TTB tarafından düzenlenen "Demokratik Türkiye Halk İçin Bütçe Mitingi"ne Yönetim Kurulu Üyelerimiz, Şubemiz Üyeleri ve Öğrenci Üyelerimiz katıldı.
- 21-23 Aralık 2005 tarihlerinde düzenlenen V.Enerji Sempozyumuna Şubemiz üyeleri ve Yönetim Kurulu üyelerimiz katıldı.

DİĞER ETKİNLİKLER

- 17 Eylül 2005 tarihinde Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi'nde düzenlenen "Mezunlar Toplantısına" Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz katıldı.
- Yapı Endüstri Merkezi tarafından 21-25 Eylül 2005 tarihlerin-

de Ankara Altınpark'da düzenlenen "Yapı 2005 Ankara Fuarı"nda Oda adına stand açıldı.

- 26 Eylül 2005 tarihinde Odamız Üyesi MTA Genel Müdürü Sayın Mehmet ÜZER Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz tarafından ziyaret edildi.
- 2 Kasım 2005 tarihinde Şube Başkanımız Mehmet BESLEME Kanal B'de Tehlikeli Kimyasallar ile ilgili yayınlanan programa konuşmacı olarak katıldı.
- Şubemiz bünyesindeki Genç Kimya Mühendisliği Komisyonu çalışmaları kapsamında 3-11 Ekim 2005 tarihleri arasında Ankara'daki Üniversitelerdeki Kimya Mühendisliği Bölümlerinde 2 şer gün olmak üzere Odamızı ve Genç Kimya Mühendisleri Komisyonu çalışmalarını tanıtmak üzere stand açılarak, öğrenci üye kayıtları gerçekleştirildi.
- Şubemiz bünyesindeki Genç Kimya Mühendisliği Komisyonu çalışmaları kapsamında 12 Kasım 2005 tarihinde öğrencilerin tanışma ve dayanışmasını sağlamak amacı ile de Oda mekanında Öğrenci Kokteyli düzenlendi.
- 22-23 Kasım 2005 tarihlerinde Atatürk Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü ve Genç Kimya Mühendisleri Klübü'nün ortaklaşa düzenledikleri "I. Kimya Mühendisliği Kariyer Günleri"ne Üniversitenin daveti üzerine Şubemiz adına TMMOB Yönetim Kurulu Üyesi Alaeddin ARAS ve Şubemiz Genç Kimya Mühendisleri Komisyonu Üyeleri Turgay YILMAZ ve Gökçe AVCIOĞLU katıldı.
- 2 Aralık 2005 tarihinde TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi tarafından Ankara'da düzenlenen Türkiye'de Bitkisel ve Atık /Hayvansal Yağlardan Biyodizel Üretiminde Durum Saptanması konulu toplantıya Şubemiz üyeleri katıldı.
- Odamızın 50.Yılı nedeniyle 28 Aralık 2005 tarihinde Vedat Dalokay Kokteyl salonunda düzenlenen ve üyelerimizin katıldığı 50.Yıl Kokteylinde Meslekte 50 ve 40 yılını dolduran üyelerimize, Odamızın ve Şubemizin kuruluşundan bugüne kadar Başkanlık yapmış olan üyelerimize ve Oda çalışmalarına katkıda bulunan üyelerimize plaketleri verildi.

- KMO Ankara Şube 20. Olağan Genel Kurulu 18-19 Şubat 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	Mehmet BESLEME
İl.Başkan	Necdet ÇUBUK
Sekreter Üye	Sevilay MEKİK
Sayman Üye	Timur ÖZHAN
Üye	İbrahim AKYÜREK
Üye	Osman ÖZGÜN
Üye	Bektaş KILIÇ

YAYINLARIMIZ

KMO Ankara Şube 19.Dönem Yönetim Kurulu olarak görev süremiz boyunca düzenlediğimiz etkinliklerden yayın haline getirdiğimiz;

- Yangın ve Kimya Mühendisliği Paneli
- Bor ve Yakıt Hücreleri Paneli
- Sürdürülebilir Biyokütle Enerjisi Söyleşisi

- Alternatif Enerji Kaynakları ve Türkiye Paneli
  - Yapılarda Kimyasal Katkılar Sempozyumu Paneli
- Kitaplarını isteyen üyelerimiz Şubemizden temin edebilirler.

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Ankara Şubesi

22. Oda Genel Kurulu'nda 28 Şubat 1976 tarihinde kurulmuştur. 22.Dönem KMO Yönetim Kurulu tarafından atanan KMO Ankara Şube Yönetim Kurulu

Başkan	Ali ÇULFAZ
İl. Başkan	Serpil GÜVENÇ
Yazman Üye	Faruk AKTUZLU
Sayman Üye	Gültekin YILDIZ
Üye	Ömer KULELİ
Üye	Süleyman ÖZKAPLAN
Üye	Gökhan SUNGUR

1.Olağan Genel Kurul 1978

Başkan	Faruk AKTUZLU
İl.Başkan	Ömer KULELİ
Yazman Üye	Zerrin GÜVEN
Sayman Üye	Muzaffer SÖNMEZ
Üye	Bülent ATAMER
Üye	Zafer E.KÜRÜM
Üye	Gökhan SUNGUR

1979-1980

Başkan	Faruk AKTUZLU

1982-1983

Başkan	Faruk AKTUZLU

1984-1985

Başkan	Serdar AKYÜZ

1986-1987

Başkan	Nilgün ERCAN

1988-1989

Başkan	Nilgün ERCAN

1990-1991

Başkan	Turhan ÇAKAR - Ayfer EĞİLMEZ

1992

Başkan	Taylan ATALAY
	Mustafa GÜÇLÜTÜRK
	Kemal KÜLEGE

1993

Başkan	Hasan KÜÇÜK

1994-1995

Başkan	Hasan KÜÇÜK

1996-1997

Başkan	Zuhal YAZICI

1998-1999

Başkan	Timur ÖZHAN
	Yavuz BERBER

2000-2001

Başkan	S.Ferda MUTLU

2002-2003

Başkan	S.Ferda MUTLU

BURSA ŞUBESİ ETKİNLİKLERİNDEN

KONGRE /SEMPOZYUMLAR

SEMPOZYUM ADI	TARİHİ	KATILIMCI
X.Tekstil Teknolojisi ve Kimyasındaki Son Gelişmeler	1-2-3 Haziran 2005	350

EĞİTİMLER

EĞİTİM ADI	TARİHİ	KATILIMCI
Tıbbi Atıklar Teknik Okulu	8-9-10 Aralık 2005	7

PANEL/SÖYLEYİŞLER

PANEL/SÖYLEYİŞ	PANELİSTLER	TARİHİ	İZLEYİCİ
Uludağ Milli Parkı'nın Çevre Sorunları "Su Kaynaklarının Kirliliği"	VAHAP SINMAZ	28 Ocak 2006	97

DANIŞMA KURULLARI

DANIŞMA KURULU GÜNDEMİ	TARİHİ	KATILIMCI
8. Dönem Çalışmalarının Değerlendirilmesi ve 9.Dönem Çalışma Önerileri	19 Kasım 2005	11

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- KMO Danışma kuruluna katılındı.
- 10-11-12 Kasım 2005 tarihlerinde KMO Ege Bölgesi tarafından düzenlenen Zeytin Yağı ve Prina Yağı Sempozyumuna katılındı.
- 8-9-10-11 Aralık 2005 tarihlerinde KMO Ege Bölgesi tarafından düzenlenen 4. Ambalaj Kongresine katılındı.

TMMOB VE İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 5 Haziran 2005 Dünya Çevre Günü nedeniyle İKK' nın düzenlediği basın açıklamasına katılındı.
- 18 Temmuz 2005 tarihinde İKK' nın düzenlediği "2B Arazilerinden Elinizi Çekin" basın açıklamasına katılındı.
- 8 Ekim 2005 tarihinde Ankara'da gerçekleşen "TMMOB Mitingine" katılındı.
- 15/10/2005 tarihinde Şubemiz, Ziraat Mühendisleri Odası ve Gıda Mühendisleri Odası, Dünya Gıda Günü nedeniyle basın açıklaması yapıldı.
- 5 Ocak 2006'da Bursa Çalı Belediyesinde Özyay Gruba ait Fabrika'da yaşanan ve 5 kadın işçinin ölümüne neden olan fabrika yangını ile ilgili İKK'nın düzenlediği basın açıklamasına katılındı.

BASIN AÇIKLAMALARI

- 9/06/2005 tarihinde Şube Başkanımız Vahap Sınmaz'ın görevden alınması nedeniyle KMO İl.Başkanı Hasan Küçük'ün de katıldığı KESK-TÜM BEL SEN ile ortak basın açıklaması yapıldı.

- 11/10/2005 tarihinde KESK- TÜM BEL SEN ile doğalgaz yangını ile ilgili basın açıklaması yapıldı.
- 11/11/2005 tarihinde "Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Hikmet Şahin'in Demokrasi Anlayışı" konusunda basın açıklaması yapıldı.
- 30/11/2005 tarihinde "Kirlettiğimiz Uludağ ve İçme Suları Kaynaklarımızdaki Atık Su Sorunu" konusunda basın açıklaması yapıldı.

DİĞER

- Temmuz ayında Haber Bülteni yayınlandı.
- 21-23 Eylül 2005 tarihlerinde "Avrupa Sağlıklı Kentler Birliği" toplantılarına gözlemci üye olarak katılındı.
- 3 Aralık 2005 tarihinde Geleneksel Gecemiz yapıldı.
- Aralık ayı Haber Bülteni yayınlandı.
- KMO Bursa Şube 9. Olağan Genel Kurulu 18-19 Şubat 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	Vahap SINMAZ
İl. Başkan	Hale Nur OYMAK
Sekreter Üye	Meral ÇOBAN
Sayman Üye	Ahmet ÇALIŞKAN
Üye	Gülden KUTLUATA
Üye	Şafak AKDEMİR
Üye	Ayşe DOLAR

EGE BÖLGE ŞUBESİ ETKİNLİKLERİNDEN

EĞİTİMLER

EĞİTİM ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
Doğalgaz ve LPG Kullanımında Personel Teknik Eğitimi	25 Temmuz 2005	10
HACCP Eğitimi	24 Eylül - 01 Ekim 2005 (2 gün)	10
GMP (İyi Üretim Uygulamaları) Hijyen & Sanitasyon Eğitimi	15 Ekim 2005	3
LPG Tanker Şöförleri Eğitimi	27 Ocak 2006	6

KONGRE VE SEMPOZYUMLAR

KONGRE /SEMPOZYUM ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
Zeytinyağı ve Pirina Yağı Sempozyum ve Sergisi	08-10 Kasım 2005	260
IV. Uluslararası Ambalaj Kongresi ve Sergisi	08-11 Aralık 2005	295

PANELLER/SÖYLEŞİLER

PANEL/SÖYLEŞİ KONUSU	PANELİSTLER	TARİHİ	İZLEYİCİ SAYISI
Ebru Sanatı ve Uygulamaları	Nedim SÖNMEZ	13 Ekim 2005	16
Tekstil ve Kimya	Fikri Çıfçı (Kimya Mühendisi)	19 Ocak 2006	

DANIŞMA KURULU

DANIŞMA KURULU GÜNDEMİ	TARİHİ	İZLEYİCİ SAYISI
Şube Çalışmalarının Değerlendirilmesi	02 Temmuz 2005	11
Şube Çalışmalarının Değerlendirilmesi	26 Kasım 2005	11
Şube Genel Kuruluna Hazırlık	17 Aralık 2005	11

TMMOB Ve İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 08 Ekim 2005 tarihinde "Ücret yetersizliği ve dengesizliği ni yaşayan, çalışma alanları yok edilen kamuda çalışan mühendis, mimar ve şehir plancılarının, işsiz mühendis, mimar ve şehir plancılarının, giderek yoksullaşan ücretli çalışan üyelerimizin, emekli meslektaşlarımızın sorunlarını ülke gündemine taşımak amacıyla yapılan TMMOB Mitingine, Gürel NİŞLİ, Hayri BALTACIOĞLU, Orhan-Emel SOYDAN, İrfan İNAN, Sibel GÜRLER, Ramazan GÖK, Duygu POLAT, Cano Can OKYAY, Ersin GÖL, Leyla KAHYA, Aslı KELEŞ, Ozan AKGÜN katılmışlardır.
- 09 Ekim 2005 tarihinde TMMOB 38. Dönem Danışma Kurulu toplantısına Gürel NİŞLİ, Hayri BALTACIOĞLU, Orhan SOYDAN katılmıştır.

KATILDIĞIMIZ BASIN AÇIKLAMALARI

- 14 Temmuz 2005 "TMMOB, İnciraltı'nda Çevresel Ve Tarımsal Değerlerin Korunmasından Yanadır,"
- 28 Eylül 2005 "Üreterek Büyüyen ve Paylaşarak Gelişen Bir

Ülkede İnsanca ve Barış İçinde Yaşamak İçin 8 Ekimde Ankara'da 'TMMOB Miting'i'nde Buluşuyoruz."

- 26 Ekim 2005 "Yaşanan Depremler ile İlgili Kentimizde Neler Yapılmalı?"
- 17 Kasım 2005 "Dün Susurluk, Bugün Şemdinli, Yarın Neresi?"

RESMİ, DEMEKROTİK KİTLE ÖRGÜTLERİ İLE İLGİLİ TOPLANTILAR VE ÇALIŞMALAR

- Ağustos ayında gerçekleşen Olimpiyatlardan sonra dünyanın en büyük spor organizasyonu olan 23. Univesiade 2005 in organizasyonunun tanıtımı amacıyla İzmir Büyükşehir Belediyesinin verdiği birifing, tanıtım gezisi ve bu büyük etkinliğe Gürel NİŞLİ katılmıştır.
- 25.10.2005 tarihinde İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin "Saygıyla Attila İLHAN" konulu etkinliğe Gürel NİŞLİ katılmıştır.
- 05.01.2006 tarihinde TSE nin Hilton da gerçekleştirdiği 18. Ambalaj Yarışması Ödül Törenine ve daha öncesinde de 22 Hazirandaki yarışmaya jüri üyesi olarak Gürel NİŞLİ katılmıştır.

- İMOP toplantı ve basın açıklamalarına büyük çoğunlukla katılarak destek verilmiştir.
- Küresel Isınma Grubunun toplantı ve basın açıklamalarına büyük çoğunlukla katılarak destek verilmiştir.
- Alliona Sular Altında Kalmasın Platformunun toplantı ve basın açıklamalarına büyük çoğunlukla katılarak destek verilmiştir.
- Yeni kurulan EGEÇEP (Ege Çevre Platformu), toplantılarına Odamızı temsilen Ertuğrul BARKA görevlendirilmiş ve düzenli katılım sağlayarak destek vermektedir.
- Emek Platformu, KESK ve TÜRK-İŞ'in toplantı ve basın açıklamalarının bir kısmına katılım sağlanmıştır.
- TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi tarafından oluşturulan Genetiği Değiştirilmiş Organizma' ya Hayır Platformu'na destek verilmiştir.
- Yerel Gündem 21 toplantılarına ve basın açıklamalarına Mustafa DEMİRCİOĞLU, daha sonra da Ertuğrul BARKA katılmıştır.
- İzmir-Bergama, Eşme, Sivrihisar Elele Hareketi toplantılarına ve basın açıklamalarına katılım sağlanmış, Haziran 2005 tarihinden buyana Elele Hareketi Sekreteryası Kimya Mühendisleri Odası Ege Şubesi'ne verilmiş, sözcülüğünü Üyemiz Ertuğrul BARKA başarı ile sürdürmektedir.
- 05 Haziran 2005 Dünya Gününde Bergama Çamköy'e gidilmiş, maalesef otobüslerimiz ve katılımcılarımız taşlı yumurtalı saldırıya uğramışlardır. Yerel Köylülerin konuşmaları, Moğollar, hukukçularımızın son gelişmelerle ilgili bilgilendirmeleri, Grup Umuda Ezgi, üniversitelerden akademisyenlerin bilgilendirilmesi, yerel müzik gruplarının dinletilerinden oluşan programa katılım büyük olmuştur.
- 09.06.2005 tarihinde Bergama Çevre Platformu Bu konuyla ilgili basın açıklaması yapmıştır.

KONGRE, FUAR ve SEMİNERLERE KATILIM

- 26-29 Mayıs 2005 tarihlerinde yapılan İzmir Plastik Ve Ambalaj Fuarı'na katılım sağlanmış,ve KMO adına stand açılmıştır.
- 9-10 Haziran 2005 tarihinde Ege Ün. Güneş Enerjisi Ens.nün düzenlediği IV. Yenilenebilir Enerji Sempozyum ve Sanayi Sergisi'ne Gürel NİŞLİ katılmıştır.
- 5-7 Ocak 2006 tarihinde İzmir Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen İzmir Eğitim-Rehberlik ve Kariyer Fuarlarında stand açılmıştır

SOSYAL VE KÜLTÜREL, MESLEKİ ETKİNLİKLER

- 07 Haziran 2005 Tarihinde Konak Anadolu Lisesi'nin gerçekleştirdiği Meslek Tanıtım Gününe Üyelerimizden İsa Doğan ATİK ve Sevdije ATAĞUL katılmış, öğrencilere Kimya Mühendisliğini tanıtmışlar, sorularına cevap vermişlerdir.
- 17.06.2005 tarihinde Petrol İş Sendikasının düzenlediği "Türkiye'de özelleştirmeler ve Tüpraş" konulu panele ka-

tılım sağlanmıştır.

- 24 Haziran 2005 tarihinde İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mezuniyet Törenine odamızı temsilen Prof. Dr. Gürel NİŞLİ (Başkan), ve Mehmet GÖNEN (Üye) katılmışlardır. Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun olup üçe giren öğrencilere armağan verilmiştir.
- 07 Temmuz 2005 tarihinde Dyo Boya Fabrikaları Çiğli tesislerinde Nanoteknoloji Ürünlerin tanıtıldığı basın toplantısına Gürel NİŞLİ, Ramazan GÖK, Mehmet GÖNEN katılmıştır.
- 14 Ekim 2005 tarihinde E.Ü. Mühendislik Fakültesi mezuniyet törenine Kimya Mühendisleri Odası olarak Yönetim Kurulu Başkanımız Prof. Dr. Gürel NİŞLİ, Yönetim Kurulu İl. Başkanı Erdinç İKİZOĞLU tarafından katılım sağlanmış, ilk 3'e giren Kimya Mühendisliği Bölümü ve Biyomühendislik Bölümü öğrencilerine hediyeleri ve Kimya Mühendisliği rozeti verilmiştir.
- 20 Ocak 2006 tarihinde meslekte 30 yılını dolduran üyelerimize plaketlerinin de verildiği 2006'ya Merhaba Yemeği-miz yoğun katılımı ile gerçekleşmiştir.
- Üyelerimizin çalıştığı Lio Yağ, Altınyaz, Alcan Packaging, Akzo Nobel Kemipol A.Ş., Verbo, Bak Ambalaj, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, DYO, E.Ü. İlaç Araştırma Merkezi, E.Ü. Spor Hekimliği, E.Ü. Nükleer Bilimler Enstitüsü, E.Ü. Kimya Müh. Bölümü Diper Kimya, Ergen Kimya, Selen Kimya, Çimentaş, Polinas, Şimşek Ambalaj, Pilenpak, Saf Plastik, İzmir Ticaret Odası Kimya Grubu, Ege Bölgesi Sanayi Odası Kimya Grubu ziyaret edilmiştir.
- İZTO Kimya Komitesi ile birlikte saptanan ve KMO Genç Grubundan Deniz KAYA tarafından hazırlanan Malzeme Güvenlik Formlarına ilişkin küçük çaptaki (sanayide en çok kullanılan 40 kimyasalın) broşür hazırlanmış ve basılma aşamasına gelmiştir. Yaklaşık 250 kimyasal için ayrıntılı kitap hazırlanması çalışmaları sürmektedir.

KMO-GENÇ ETKİNLİKLERİ

- 12 Haziran 2005 tarihinde Ankara'da TMMOB KMO Öğrenci Komisyonu tarafından düzenlenen Öğrenci Komisyonuna Ege Ün. ve İYTE den öğrenciler katılmıştır.

DİĞER

- KMO Ege Bölge Şube 23. Olağan Genel Kurulu 21-22 Ocak 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	Ertuğrul BARKA
İl.Başkan	Özdemir ŞENSÖZ
Sekreter Üye	Aslı KIRIMŞELİOĞLU
Sayman Üye	İlterkin AKSAKOĞLU
Üye	Mehmet GÖNEN
Üye	İsa Doğan ATİK
Üye	Uğur ACAR

GÜNEY BÖLGE ŞUBESİ ETKİNLİKLERİNDEN

EĞİTİMLER

EĞİTİM ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
Tehlikeli Kimyasallar ve Sanayi Atıklarının Yönetimi Eğitimi	26-28 Eylül 2005	33

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 09.10.2005 tarihinde Ankara'da yapılan 39.Dönem 3.Danışma Kurulu Toplantısı'na Başkan Sadettin ÖĞÜNÇ, Üye Ümit TÜRKMEN ve Üye Münver KURDAK katıldı.
- 10-12 Kasım 2005 tarihleri arasında Ege Bölge Şubesi'nin yaptığı Zeytinyağı ve Pirina Yağı Sempozyumu'na Düzenleme Kurulu'nda bulunan Başkan Sadettin ÖĞÜNÇ, Üye Ümit TÜRKMEN ve Üye Münver KURDAK katıldı.
- 14-15 Ekim 2005 tarihleri arasında Ankara'da Gıda Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası ve Ziraat Mühendisleri Odası'nın ortaklaşa düzenledikleri Gıda Sempozyumu'na Başkan Sadettin ÖĞÜNÇ katıldı.
- KMO Güney Bölge Şube 8. Olağan Genel Kurulu 28-29 Ocak 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

TMMOB VE İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 08.10.2005 tarihinde Ankara'da yapılan TMMOB Mitingine katılım sağlandı.
- Ulusal ve yerel konularla ilgili İKK toplantılarına katılım sağlanmaktadır.

DİĞER

- Sorumlu Müdürlük Sertifika Eğitim Programı'nın daha verimli ve etkin olması için çeşitli tarihlerde yapılan Sorumlu Mü-

Başkan	Sadettin ÖĞÜNÇ
İl.Başkan	Hasan CİLLİ
Sekreter Üye	Gökçem BAŞARAN
Sayman Üye	Yusuf SAKAR
Üye	Akif ÇERGEL
Üye	Mehmet TOPELİ
Üye	H.İbrahim YALGIN

İSTANBUL ŞUBESİ ETKİNLİKLERİNDEN

EĞİTİMLER

EĞİTİM ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
Sorumlu Müdürlük Eğitimi	29-30 Kasım/1 Aralık 2005 23-24-25 Şubat 2006 (Metalurji Müh. odası ile ortak)	Başarılı Katılımcı Sayısı:17 16 (8 Kimya Mühendisi)
ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi Eğitimleri	15 - 16 Ekim 2005 19 - 20 Kasım 2005	19 19
ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi İç Tetkikçi Eğitimleri	11-12 Haziran 2005 26 - 27 Kasım 2005	Başarılı Katılımcı Sayısı: 10 Başarılı Katılımcı Sayısı: 11
LPG İkmal İstasyonları Teknik Eğitimi / Çevre ve Petrol Mühendisleri Odaları ile ortak İngilizce Konuşma Sınıfı	28-30 Temmuz 2005 26 Mart 2005 tarihinde başlayıp Ağustos 2005 tarihinde tamamlanmıştır.	Başarılı Katılımcı Sayısı : 17 7

DANIŞMA KURULLARI

DANIŞMA KURULU GÜNDEMİ	TARİHİ
Genel Üye Toplantısı	03 Aralık 2005
Genel Üye Toplantısı	24 Aralık 2005
Genel Üye Toplantısı	21 Ocak 2006

İL VE İŞYERİ TOPLANTILARI

Şube İkinci Başkanımız Mehmet Ayabakan'ın öncülüğünde Boya Kongresi hazırlık ve destekleyici kuruluş çalışmaları çerçevesinde Kayalar Kimya, Casati Boya, Meriç Kimya, Konuray Kimya, Jotun Boya, Gökhan Boya firmaları ziyaret edilmiştir. Büyük bir yangın geçiren Hob Boya'ya yönetim kurulu olarak geçmiş olsun ziyaretinde bulunulmuştur. Ayrıca LPG şirketleri ile yapılan çalışmalar doğrultusunda LPG Üreticileri Derneği Başkanı ziyaret edilmiş, LPG ile ilgili çalışmalar hakkında Aygaz, Milan Gaz, Habaş, BP Gaz firmalarına bilgiler verilmiş ve ziyaretlerde bulunulmuştur.

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 8 Ekim 2005 tarihinde Ankara da LPG piyasası personelinin eğitimi konulu KMO Danışma Kurulu toplantısına katılım sağlandı.
- KMO 3. Danışma Kuruluna katılım sağlandı.
- 18 Aralık 2005 tarihinde Ankara'da yapılan 2006-2007 yılları Kimya Mühendisleri Odası tahmini bütçesi ve Kimya Mühendisleri Odası Bütçe Uygulama Esasları Yönetmeliği konusunun tartışıldığı KMO Bütçe Komisyonu toplantısına Yönetim Kurulu Sayman Üyemiz Nurten AKBULUT katılmıştır.

TMMOB VE İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- TMMOB İstanbul İl Koordinasyon Kurulu toplantılarına yeterli olmamakla birlikte katılmaya çalıştık. Bu toplantılarda toplumun ve dolayısıyla mühendislerinde yaşadığı sorunlarla ilgilenilmiş ve çözüm yolları üretilmeye çalışılmıştır. İKK'nın düzenlemiş olduğu basın açıklamaları, miting, panel, sergi v.b etkinlikleri e-bizbizelerle üyelerimize duyurduk ve birçoğuna da Yönetim Kurulumuz ve üyelerimizle katılmaya çalıştık.
- TMMOB'nin kuruluşunun 50. yılı çerçevesinde düzenlenen 50. yıl onur yürüyüşüne ve Meslekte 50. yılını dolduran üyelerimize de plakelerin verildiği Atatürk Kültür Merkezinde yapılan onur gecesi plaket törenine Yönetim kurulu olarak katıldık. TMMOB'nin her yıl Ekim ayında Mühendislik ve Mimarlık Haftası çerçevesinde yapılan etkinliklerine katıldık. Çeşitli liselerde yapılan söyleşilerde görevlendirilen üyelerimiz Kimya Mühendisliğini ve sorunlarını anlatan konuşmalar yaptılar. TMMOB Danışma Kurulu ve Bölge toplantılarına katıldık.
- İnşaat Mühendisleri Odası'nda Yapılan Depremle İlgili Oda Başkanları Toplantısı'na katıldık ve bu konuda KMO'nun etkin olarak yer alacağını belirttik.
- Gıda, Ziraat, Veteriner Hekimler Odası İstanbul şubeleriyle ortak toplantı 11 Ocak 2005 tarihinde Ziraat, Gıda, Veteriner Hekimler Odaları İstanbul Şubeleri ile Sorumlu Yöneticilik çalışmalarını ortaklaştırma amaçlı toplantı yapıldı.
- Emek Platformunun düzenlediği çeşitli toplantılara, Türk Tabipleri Birliği'nin eylemlerine katıldık.

FUARLARA KATILIM

- TÜBİTAK'ın Bursa ve Ankara'da düzenlemiş olduğu Türkiye'de Tarımsal Atıkların Değerlendirilmesi konulu çalıştaylara İstanbul Şubesi adına İlker Erdoğan katılmıştır.

- Sakarya Üniversitesi Esentepe Kampusünde Metalurji Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin düzenlemiş olduğu Endüstriyel Fırınlr ve Refrakter Sempozyumu ve Sergisi'ne Şube Müdürümüz Erkan Arslan katıldı.
- Kadıköy ve Bakırköy İlçe Belediyeleri tarafından kurulmuş olan Kent Konseylerine Şubemiz adına temsilci arkadaşlarımız katılmakta ve bu etkinliklere destek vermektedir. Bakırköy'de Şeref Kıran ve Coşkun Gönültaş, Kadıköy'de Haşmet Camcı arkadaşlarımız Kent Konseylerinde aktif olarak yer almakta, diğer meslektaşlarımızın da katılımıyla daha da etkin olunabileceğini dile getirmektedirler.

BASIN AÇIKLAMALARI

- "Tekstil Terbiye Sektörü Krize Giriyor" başlıklı Tekstil Terbiye Komisyonu imzalı yazı basına dağıtıldı.
- 07.12.2005 tarihinde İstanbul'da iki belediye işçisinin kanalizasyonda zehirlenerek ölmesi ile ilgili Erkan Arslan'ın demeci Radikal Gazetesinde yer aldı.
- NTV'de 6 Ekim 2005 günü yayımlanan "Avrupa Yolunda Kimya Sanayisi" programına Şube Başkanımız Neşet Kadırgan da katıldı.

ÖĞRENCİ ÜYE ETKİNLİKLERİ

28 Eylül 2005 de Aksa, 21 Ekim 2005 de Eczacıbaşı-Boxter, 16 Kasım 2005 de Lever fabrikalarını öğrencilerimiz ziyaret etmiştir.

24 Aralık 2005 de Demet Kara "Boya Sanayinde Kimya Mühendisi" konularında öğrencilerimizle sohbet etmişlerdir.

DIĞER

- 20 Ağustos 2005 gecesi "Boğazda Tekne Turu"na 80 üyemiz katılmıştır.
- 3 yıldan fazla ödentisi borcu olmayan bütün üyelere 2006 yılı ajandasını yolladık. Üyelerimiz yılbaşından önce ajandalarını aldılar. Bu iş şubemizin 20 gününü aldı ama gerçek bir iletişim ve adres güncellemesi sağladı.
- Odamızın desteğiyle Üç akademisyen, kimya mühendislerinin gördükleri eğitimi değerlendirdikleri bir anket hazırladı, bu anketin yanıtlanması Şubemiz sağladı. Diğer şubelerimizden de destek gördük. Ankette değişik üniversitelerden, değişik firmalarda ve değişik konumlarda çalışan 250 kadar kimya mühendisi aldıkları eğitimi değerlendirdiler. Bu anketle meslektaşlarımızın üniversite eğitiminde aldıkları bilgilerin ne düzeyde işlerine yaradığı ve nelerin eksik kaldığına ilişkin önemli bulgular ortaya çıktı. Prof. Dr. Neşet Kadırgan, Doç. Dr. Zoya Tuiebakhova ve Doç. Dr. Seyda Bucak'ın akademik nitelikli bir çalışması olan bu araştırmanın ön sonuçları, 12-15 Eylül 2005 günleri Yeditepe Üniversitesinde yapılan 34. Uluslararası Eğitim Sempozyumu (IGIP)'nda odamızın katkısı belirtilerek yayınlandı. KMO İstanbul Şubesinin yayını olarak Mart ayı içinde yayımlanmasının anlamlı olacağını düşündüğümüz bu çalışmanın, Kimya Mühendisleri Odası açısından iki ilginç sonucu var:
- Birincisi odamız bu anket sonuçlarından üyelerine yönelik yapılması gereken eğitimler üzerine çok önemli bilgiler çıkarabilir.

- İkincisi ise “Yüksek puanla girilen üniversitelerinin mezunlarının değerlendirmeleriyle, daha az yüksek puanla girilen üniversitelerin mezunlarının değerlendirmeleri çok paralel. Diğer bir deyişle şu yada bu üniversite mezunlarının eksikleri, fazlaları, karşılaştıkları sorunları, farklı değil. Kimya mühendisleri sorunlarıyla, eksiklikleriyle, fazlalıklarıyla bir bütün. Bu durumda bu bütünü en iyi temsil eden kurum olarak da Kimya Mühendisleri Odası ortaya çıkıyor.
- Dünya Yayıncılık, bir Kimya kataloğu hazırlamak isteğiyle şubemize başvurunca bilgi formunun oluşturulmasına yardım ettik.. Bizden Katalogda yer almak üzere Kimya sektörünü değerlendirmemiz istendi. Genel Başkanımız Erel Özbozkurt'un Sanayi Kongresi 2003'e sunduğu rapor ile Petrol-İş Sendikasının Araştırma Uzmanı meslektaşımız Ayfer Eğilmez'in hazırladığı sektör raporlarından yararlanarak hazırladığımız raporun yer aldığı Kimya 2005 Kataloğu'ndan 40.000 adet basılmış ve sektöre dağıtılmıştır. Şubemize gönderilen 70 adet katalog, merkezimize ve şubelerimize dağıtılmıştır. Şubemizde bulunan bir miktar katalog, üyelerimizin yararlanmasına hazır tutulmaktadır.
- Sadece mesleki etkinlikler değil, sosyal etkinlikler de düzenleyerek üyelerimizle iletişimi artırmak istedik. Bu amaçla düzenlenen etkinliklerimizden biri de motor gezisi idi. 20 Ağustos 2005 cumartesi akşamı 80'i aşkın üyemiz katıldı. Motorda tam dolunay varken, müzik eşliğinde yemek yenip sohbetler edilerek mehtaplı bir İstanbul gecesinin tadı çıkarıldı.
- 22 Eylül 2005 günü Ege Bölge Şubemizin katkılarıyla, Bornova'da Ege Üniversitesinin Murat Köşkü'nde İzmir ve çevresindeki boya ile ilgili kuruluşların yönetici ve mühendis-

lerinden oluşan 65 civarında konuğun katıldığı “Boya 2006'ya doğru” kokteyli yapıldı. Üyemiz Tarık Karayel'in katılım konusunda aktif çaba gösterdiği kokteylde, Boya Kongresi ve Fuarı'na katılım konusunda yararlı görüşmeler yapıldı.

- 25 Kasım 2005 günü, Merkezimiz ve Ankara Şubemizin organizasyonu, Ankara ve çevresindeki boya kuruluşları yetkililerinin katıldığı bir tanıtım kokteyli yapıldı. Boya 2006 Düzenleme Kurulu Başkanı Hakan Ünel ve Bilimsel Kurul Başkanı Prof. Dr. Murat Orbay ile Fuarımızı düzenleyen Bileşim yetkililerinin de katıldığı kokteylde Boya Kongrelerini tanıtan bir sunum Şube Başkanımız tarafından yapıldı.
- Kiplas, TKSD, BOSAD benzeri kimya sektörü kuruluşlarının bir araya gelerek oluşturdukları Kimya Sektör Platformu'na odamız da davet edilmiş, Merkez Yönetimimiz bu platforma katılma kararı almıştır. Platformda odamızı İstanbul Şubesi temsil etmektedir. Platformun çalışmalarına gelecek dönem Yönetim Kurulu'nun katılımı ile kimya sektöründe başta sorumlu müdürlük olmak üzere oda üyesi olmayarak çalışan meslektaşlarımızın oda üyesi yapılabilmesi konusunda adım atılabileceği kanısındayız.
- KMO İstanbul Şube 40. Olağan Genel Kurulu 11-12 Şubat 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	M. A. Neşet KADIRGAN
İl.Başkan	Mehmet AYABAKAN
Sekreter Üye	İlker KARABULUT
Sayman Üye	M. Nurten AKBULUT
Üye	A.Haldun GÖKOĞLU
Üye	İbrahim ERKAN
Üye	Haşmet CAMCI

KOCAELİ ŞUBESİ ETKİNLİKLERİNDEN

EĞİTİMLER

EĞİTİM ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
İş Güvenliği Uzmanlığı A Sınıfı Sınavına Hazırlık Amaçlı Eğitim -Beyin Fırtınası-	17 Haziran 2005	10
Sorumlu Müdürlük Eğitimi	28-29-30 Eylül 2005	13
TS 13001: 2003 HACCP Gıda Güvenlik Sistemi Bilgilendirme Eğitimi	24 Kasım 2005	6

TMMOB VE İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 03 Ekim 2005 tarihinde TMMOB Üst yöneticileri ile İ.K.K. arasında yapılan 8 Ekim TMMOB Mitingi ile ilgili toplantıya yönetim kurulumuzdan Rüknettin BIÇAKLI ve Selvi TELLİ-OĞLU katılım sağlamıştır.
- 8 Ekim 2005 tarihinde Ankara'da gerçekleşen TMMOB Mitingine Kocaeli Şube olarak katılım sağlandı.

BASIN AÇIKLAMALARI

- 05 Ekim 2005 tarihinde Makine Mühendisleri Odası'nda “8 Ekim TMMOB Mitingi” ile ilgili yapılan basın açıklamasına Şube Başkanımız Rüknettin BIÇAKLI katılım sağlamıştır.

DİĞER

- KMO Kocaeli Şube 5. Olağan Genel Kurulu 11-12 Şubat 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	M.Halim KARABEKİR
İl.Başkan	İlhan AKKAPRUZ
Sekreter Üye	Gülşen ÇELEBİ
Sayman Üye	Selvi TELLİOĞLU
Üye	Rüknettin BIÇAKLI

ESKİŞEHİR BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ ETKİNLİKLERİNDEN

EĞİTİMLER

EĞİTİM ADI	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
ISO 9001 / 2000 Kalite Yönetim Sistemleri İç Denetçi Eğitimi	1-2 Ekim 2005	12
ISO 9001/2000 Kalite Yönetim Sistemleri Temel Eğitimi	12-13 Kasım 2005	22

PANELLER SÖYLEŞİLER

- 24 Eylül 2005 tarihinde Eskişehir Sanayi Odası Tarafından düzenlenen Eskişehir Sanayi Stratejik Gelecek Tasarımı Proje Toplantısına Kenan ÇALIŞIR katılmıştır.
- TMMOB Makine Mühendisleri Odası tarafından 17-18 Kasım 2005 tarihlerinde Osmangazi Üniversitesi Prof.Dr. Necla ÖZDEMİR konferans salonunda gerçekleştirilen VI. Ulusal Ölçüm bilim Kongresi ve Sergisine İl. Başkan Kenan ÇALIŞIR ve Yönetim Kurulu üyemiz Yrd. Doç. Bülent YILMAZ katılmıştır.
- 23 Kasım 2005 tarihinde Anadolu Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezinde Düzenlenen Anadolu'daki Avrupa Toplantıları Kapsamında Eskişehir Sanayici ve İşadamları Derneğinin (ESİAD) düzenlediği Marka Güçtür adlı toplantıya İl. Başkan Kenan ÇALIŞIR katılmıştır.
- 2006 yılı eylül ayında Eskişehir'de yapılacak olan Kimya Mühendisliği Kongresi için Genel Başkan Erel ÖZBOZKURT, Anadolu Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü, Ticaret Odası, Sanayi odası ve KMO Bölge Temsilciliğimizin de katılımı ile 21.12.2005 tarihinde Organize Sanayi bölgesinde Kongrenin gidişatı ve yapılabilecek konular hakkında toplantı yapıldı.

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 18.12.2005 Tarihinde Ankara'da düzenlenen saymanlar toplantısına İl. Başkan Kenan ÇALIŞIR Bölge Temsilciliğimiz adına katılmıştır.
- Çevre Bakanlığının Atık PİL ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliğinin uygulanması kapsamında atık akümülatör geri kazanım tesislerinin uygunluk raporlarının hazırlanması konusunda odamız koordinasyonunda alınan karar gereği; atık akü geri kazanım tesisleri incelemeleri için Bölge Temsilciliğimizin önerisi üzerine Oda Üyemiz Metin AYDIN Atık akü geri kazanım tesisleri incelemesinde görev almıştır.

TMMOB VE İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

- 17.12.2005 tarihinde Ankara'da düzenlenen TMMOB HALK İÇİN BÜTÇE Mitingine İl. Başkan Kenan ÇALIŞIR Bölge Temsilciliğimiz adına katılmıştır.
- TMMOB Kimya Mühendisleri Eskişehir Bölge Temsilciliği olarak İKK toplantılarına sürekli katılım sağlanmaktadır. Toplantılarda güncel ve mesleki konular konuşulup tartışılarak gerek duyulan konular basına duyurulmaktadır.
- 8 Ekim 2005 TMMOB Mitingine oda olarak katılım sağladı. Öğrenci üyelerimizle birlikte Ankara'ya gidi. Eskişehir Bölge Temsilciliğimizin pankartı ile yüründü.

ÖĞRENCİ ÜYE ETKİNLİKLERİ

- KMO Eskişehir Bölge Temsilciliği 2005-2006 yılı öğrenci üye komisyonu kurulmuştur. Öğrenci Komisyonu Osmangazi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü Öğrenci üyelerinden 4, Anadolu Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü öğrenci üyelerinden 3, olmak üzere 7 kişiden oluşmaktadır. Öğrenci Üye Komisyonumuzla birlikte Bölge Temsilciliğimiz salonunda Osmangazi ve Anadolu Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü, birinci sınıf öğrencilerine tanışma toplantısı düzenlenmiştir. Toplantıda hazırlanan sunumlarla, Kimya Mühendisliği ve Kimya Mühendisleri Odası tanıtılmıştır.
- 26 Kasım 2005 tarihinde Ankara'da yapılan öğrenci üye kullatayına delege olarak 4 öğrenci üyemiz katılmıştır.
- Osmangazi Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünden 94 öğrenci, Anadolu Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümünden 55 öğrenci, toplam 149 öğrenci üyemiz olmuştur.

BASIN AÇIKLAMALARI

- İl. Başkan Kenan ÇALIŞIR 07 Kasım 2005 tarihinde Soba ve doğalgaz zehirlenmeleri ile ilgili basın açıklaması yapmıştır.
- İl. Başkan Kenan ÇALIŞIR 17 Ağustos 2005 tarihinde LPG Dolum Tesislerinde Sorumlu Müdür Çalıştırmanın zorunluluğu ile ilgili basın açıklaması yapmıştır.

DİĞER

- Eğitimlerimiz için gerekli olan projeksiyon cihazı ve dizüstü bilgisayar odamıza alındı.
- TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erel ÖZBOZKURT ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Eskişehir Bölge Temsilciliğimiz Yönetim Kurulu İl. Başkanı Kenan ÇALIŞIR ve Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte, 25.08.2005 tarihinde Eskişehir Şoförler Odası ziyaret edildi. Yapılan toplantıda Eskişehir Şoförler Odası Başkan Vekili Faruk Yılmaz ile odalarımızın olası ortak çalışma, konu ve alanları hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu. Özellikle; LPG taşıyan tanker şoförlerinin eğitimi konusunda destek verileceği, parlayıcı, patlayıcı yük taşıyan tanker şoförlerine Kimya Mühendisleri Odası olarak eğitim verilebileceği konuşuldu. Toplantı sonunda Eskişehir Şoförler Odası ile Kimya Mühendisleri Odası Eskişehir Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulunun tekrar bir araya gelerek, ileriki tarihlerde görüşülen konular hakkında ortak çalışma yapmaları kararına varıldı.
- TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erel Özbozkurt ve Yönetim Kurulu üyeleri, Eskişehir Bölge

Temsilciliğimiz Yönetim Kurulu II. Başkanı Kenan ÇALIŞIR ve Yönetim Kurulu üyeleriyle birlikte; 25.08.2005 tarihinde Eskişehir Sanayi Odası ziyaret edildi. Yapılan yemekli toplantıda Eskişehir Sanayi Odası Başkanı Savaş ÖZAYDEMİR ve Sanayi Odası Kimya Meslek Komitesi Başkanı Kimya Mühendisi Hikmet ŞİMSİREL ile odalarımızın olası ortak çalışma, konu ve alanları hakkında bilgi alışverişinde bulunuldu. Meslek içi eğitim ve yönetmelik uygulamalarında Kimya Mühendisleri Odasının katkısı, AB uyum sürecinde getirilen ve değiştirilen mevzuat konuları, Kimya Mühendisleri Odasından, Sanayi Odasının beklenti ve önerileri, Kimya Mühendisleri Odası ve çalışmaları vb. konular hakkında değerlendirmeler yapıldı. Toplantı sonunda, Eskişehir Sanayi Odası Kimya Meslek Komitesi ile Kimya Mühendisleri Odası, Eskişehir Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulunun tekrar bir araya gelerek, ileriki tarihlerde görüşülen konularla ilgili ortak çalışma yapmaları kararına varıldı

- 2006 yılına girerken borcu olmayan üyelerimize 2006 yılı ajandaları gönderilmiş ve yeni yıl kutlaması yapılmıştır.
- Yeni basılan; "Gıda Sektöründe Sorumlu Yöneticinin El Kitabı" Gıda Sektöründe Sorumlu yöneticilik yapan üyelerimize verilmektedir.

- 2005 yılının başından bu güne kadar 28 Kimya Mühendisliği Bölümü öğrencisine staj yeri bulunmuştur. Staj başvuruları hala devam etmekte ve incelenmektedir. Bu konuda sanayide çalışan meslektaşlarımız ziyaret edilerek kendilerinden staj talebi yapılmaktadır.
- Bu yılki Geleneksel Mesleki Dayanışma Gecesi 2006 yılının Nisan ayında düzenlenmesi düşünülmektedir.
- Sorumlu Yöneticilik Belgelerinin sıkı takibi yapılmakta, süreleri veya vize tarihi dolan üyelere iş veren kanalıyla yazı yazılarak belgelerinin yenilenmesi veya vizenin yenilenmesi istenmektedir. Sürelerinde belgelerini yenilemeyen veya vizeletmeyen iş yerleri Tarım İl Müdürlüklerine (LPG Dolum istasyonları için belediyelere) bir yazı ile bildirilmektedir.
- KMO Eskişehir Bölge Temsilciliği 3. Dönem Genel Kurulu 21 Ocak 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	Kenan ÇALIŞIR
II.Başkan	Nilgün BİNGÖL
Sekreter Üye	Meral BAKIR
Sayman Üye	Cemal AKAR
Üye	Uğur SELENGİL

KARADENİZ BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ ETKİNLİKLERİNDEN

DANIŞMA KURULLARI

DANIŞMA KURULU GÜNDEMİ	TARİHİ	KATILIMCI SAYISI
4. Olağan Genel Kurul Toplantısı	15.01.2006	42

İL VE İŞYERİ TOPLANTILARI

ETKİNLİK ADI	TARİH	YER
Giresun İli sorularını görüşülmesi	19.02.2005	GİRESUN
Mali ve diğer konularda eğitim vermek üzere	15.04.2005	TRABZON
TUGSAŞ ve Eti-bakır işletmelerinde çalışan meslektaşlarımızın ziyareti	26.01.2005	TUGSAŞ ve Eti Bakır İşletmeleri
Tokat ili ve çevresindeki meslektaşlarımızın sorunlarının dinlenmesi	28.07.2005	TOKAT
Amasya ili ve çevresindeki meslektaşlarımızın sorunlarının dinlenmesi	28.07.2005	AMASYA
Odamız yönetim kurulu üyeleri tarafından Tarım İl Müd. çalışan meslektaşlarımızın ziyareti.	23.11.2005	SAMSUN
Trabzon ve Rize illeri Yönetim kurulu oluşturuldu.	17-18 .12.2005	TRABZON-RİZE
Giresun ilinde Yönetim kurulu oluşturuldu.	14.12.2005	GİRESUN
Tokat ilinde Yönetim kurulu oluşturuldu.	08.12.2005	TOKAT
Amasya ilinde Yönetim kurulu oluşturuldu.	07.12.2005	AMASYA
Sinop ilinde Yönetim kurulu oluşturuldu.	07.12.2005	AMSYA

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

ETKİNLİK ADI	TARİH	YER
Genel Merkezde yapılan yayın kurulu toplantısına Hüseyin BAŞ'ın katılımı	24.09.2005	ANKARA
Genel merkezde yapılan "LPG Piyasası Personelinin Eğitimi" konulu Danışma kurulu toplantısına Sayman Üye Kenan BİR'in katılımı	08.10.2005	ANKARA
Kocaeli'nde yapılan toplantıya katılım sağlandı	19.02.2005	KOCAELİ
"Kimyasal Katkılar Sempozyumu ve Sergisi'ne katılım sağlandı	24-25.03.2005	ANKARA
"Deprem Sempozyumuna" katılım sağlandı	23-25.03.2005	İZMİT

FUARLARA KATILIM

ETKİNLİK ADI	TARİH	YER
"Tiskon I.Ci Ulusal Tıbbi Cihazlar İmalatı Sanayi Kongre ve Sergisi"ne Başkan Yrd.Yrd. Doç.Dr.Emin OKUMUŞ ve Sayman Üye Kenan BİR' in katılımı	24.09.2005	MMO Samsun Şubesi

BASIN AÇIKLAMALARI

- 29.12.2005 tarihinde Temsilcilik Yönetim Kurulu Başkanı Osman Nuri PİLGİR tarafından Soba ve Şofben zehirlenmesi ile ilgili basın açıklamaları yapıldı. Basın açıklamaları mahallî TV ve basında yayınlandı.

DİĞER

- Samsun Valiliğinde düzenlenen "AB" de "Sivil Toplum ve Müteşebbis Yetiştirme" konulu Panele katılım sağlandı.

- KMO Karadeniz Bölge Temsilciliği 4. Dönem Genel Kurulu 15 Ocak 2006 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	Osman Nuri PİLGİR
İl.Başkan	F. Dilek ÖZDOĞAN
Sekreter Üye	Hale ÖZALEMDAR
Sayman Üye	Kenan BİR
Üye	Yrd. Doç. Dr. Emin OKUMUŞ

KARADENİZ BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ ETKİNLİKLERİNDEN**İL VE İŞYERİ TOPLANTILARI**

24.09.2005 tarihlerinde Muratlı-Çerkezköy-Çorlu ve Marmara Ereğlisine gidildi.İşletmelerde çalışan Meslektaşlarımızla görüşmeler yapıldı.Üye olmayanları üyeliğe davet edildi.167 sayılı dergiyi ve ödentilerini ödemeleri hakkında yazılar verildi

KMO ETKİNLİKLERİNE KATILIM

8 Ekim 2005 tarihinde Ankara da LPG piyasası personelinin eğitimi konulu KMO Danışma Kurulu toplantısına katılım sağlandı.

TMMOB VE İKK ETKİNLİKLERİNE KATILIM

8 Ekim 2005 tarihinde Ankara da yapılan TMMOB Mitingine katılım sağlandı.

9Ekim 2005 tarihine TMMOB 38.Dönem 3.Danışma Kuruluna Toplantısına Bölge Temsilciliğimizden katılım oldu.

ÖĞRENCİ ÜYE ETKİNLİKLERİ

Üniversite Öğrencilerine Trakya Birlik Entegre Tesislerini gezmelerin de yardımcı olundu.

DİĞER

- 30.07.2005 tarihinde TMMOB Kimya Mühendisleri Odası Trakya Bölge Temsilciliği tarafından Yönetim Kurulu ve Üyelerle birlikte Avşa Adasına Motor gezisi düzenlenmiştir.
- 27 .08.2005 tarihinde Kimya mühendisleri Odası Trakya Bölge Temsilciliği tarafından İstanbul Şubenin katılımıyla Tekirdağ-Şarköy -Müreft'e ye gezi düzenlendi.
- Yörede bulunan Şarap İşletmelerinde çalışan Kimya Mühendisleriyle birlikte bu işletmeler gezildi.
- KMO Trakya Bölge Temsilciliği 5. Dönem Genel Kurulu 18 Aralık 2005 tarihinde yapılmış olup, yeni seçilen Yönetim Kurulu görev dağılımı aşağıdadır:

Başkan	Salih Zeki DEĞİRMENCİ
İl.Başkan	Behçet ERTOK
Sekreter Üye	Ufuk NARLI
Sayman Üye	Besim GÜRLER
Üye	Ali AKSU

50. YILDA GENÇLERLE YENİDEN

Bugün, yani KMO'nun 50 yılını geride bıraktığı 2006 yılı itibarıyla, Türkiye nüfusunun ortalama yaşı yirmi dört. Bu büyüklükte bir genç nüfusa sahip olmak demek, önümüzdeki 10-15 yıl boyunca ülkede izlenebilecek eğitim politikalarının ve kitle iletişim araçlarının gençler üzerindeki etkisinin Türkiye'nin önümüzdeki 30-40 yıllık dönemi şekillendirmesi demek. Küreselleşmeye kapılarını ardına kadar açmış Türkiye gibi bir ülkede hem eğitim sisteminin hem de basın-yayın organlarının, küresel sermayenin öğretilerini pompalaması kaçınılmaz. İşte böyle bir atmosferde sermayenin bu öğretilerini görerek, dayatılan olumsuz politikalara karşı ayakta kalmaya çalışan, sesini duyurmak için uğraş veren bir grubuz biz, Genç Kimya Mühendisleri!

Genç Kimya Mühendisleri (GKM), sesini, bir arada durmanın önemini haykırmak, ülkenin zayıflatılan demokrasisinde unutulmuş örgütlülük bilincini yeniden ortaya çıkarmak ve bunu her ortamda her fırsatta tartıştırmak için yükseltiyor.

Kimi zaman GKM deyince akıllarda farklı anlamlar ortaya çıkabiliyor. O nedenle kendimizden kısaca bahsedelim. GKM, yeni mezun kimya mühendisleri ile kimya mühendisliği öğrencilerinin KMO bünyesinde çalışmalar yürütmek üzere oluşturduğu grubun kendine verdiği isimdir. Şu anda çalışma yürüttüğümüz tüm üniversitelerde kendimizi bu isimle tanıtıyoruz. Ankara'da ODTÜ ve Ankara Üniversitesi en etkin olduğumuz üniversitelerdendir. Erzurum-Atatürk ve Eskişehir-Osman Gazi üniversiteleri de etkin olarak iletişim kurabildiğimiz diğer üniversiteler arasındadır.

Hedeflerimizden kısaca bahsedecek olursak; kendimizi en iyi ifade ettiğimiz üniversitelerde ilk olarak, "Genç Kimya Mühendisleri Toplulukları" kurmayı amaçlıyoruz. Bunun yanı sıra diğer bir örgütlenme ayağımız olan KMO ve TMMOB'da ise Öğrenci Yönetmeliklerinin yeniden yapılandırılması konusunda yoğun olarak çalışıyoruz. Bu iki temel hedefle birlikte, öğrenciler tarafından seçilecek öğrenci temsilcileri ve öğrenci üyeler, üniversitelerdeki KMO Öğrenci Komisyonu'nu temsil edecek ve bu temsil KMO'nun yapısına yansıdığında, öğrenciler, daha dinamik ve daha üretken bir örgüt yapısına kavuşacak. Üniversitelerde kurulan topluluklar ise okullarda kendine has bir kültür, bir gelenek yaratırken, örgütlenme bilincini üniversitelere taşıyacak ve onu daimi kılacaktır.

50. yılda bir ivme kazanan, KMO'ya yeni bir soluk getiren Öğrenci Komisyonu, öğrencilere yönelik teknik gezi, paneller, piknikler, bisiklet gezileri, film gösterimi, fotoğraf gösterimi düzenledi, eylemlere katıldı, staj yerleri ayarladı, yayınlar çıkardı, üniversitelerde stantlar açtı, kongre ve ku-

rultaylarda etkin olarak yer aldı. Fakat Öğrenci Komisyonu çalışmalarını sadece öğrencilere yönelik sosyal ve mesleki alanda etkinlik düzenleyen bir komisyon olarak algılamak büyük bir hata olur. GKM bugüne kadar bir çok sosyal faaliyet düzenledi elbette. Fakat GKM çalışması, bunların ötesinde daha büyük hedefleri olan bir çalışma olup, KMO, diğer demokratik kitle örgütleri, sivil toplum örgütleri ve toplumun her bireyini etkilemiş, değiştirmiş olan küreselleşme politikalarının zaman içinde yok ettiği örgütlülük bilincini yeniden kuvvetlendirmenin arayışı içindedir. Bu örgütlenme bilincinin insanlara yeniden kazandırılması ise öğrencilik yıllarında başlamaktadır, bunun farkındayız.. İşte tam da bu sebepten dolayı, Kimya Mühendisliği Bölümü'nü kazandıktan sonra, daha da zorlaşan hayat maratonunda kendimize yakın bir ses aradık. Bir çoğumuzun kendiliğinden ayak bastığı KMO'da kendimizi öğrenci olarak yalnız sandık. Ama yanıldık. Yan yana gelince ne kadar kalabalık olduğumuzu anladık. Yalnızlaştıran tüm baskıları reddettik ve KMO çatısı altında birleştik, güçlendik. Gönüllü olarak çalıştığımız KMO'da, Öğrenci Komisyonunu kuvvetlendirmek adına bir adım da KMO'nun atması gerektiğini düşünüyoruz. Bu adım da 2003 şubat ayı itibarıyla hareketlenen GKM'nin daha ileriye götürülmesi için ön açıcı olmak ve GKM sayesinde üniversitelerde kurulan yeni ilişkilerle yeniden hareketlenen KMO'nun var olma çabasını güçlendirmektir. Nedenine gelince...

Üniversitelerin örgütlenmesi, daha bilinçli, daha sosyal, mesleğini seven bir öğrenci profili yaratacaktır kuşkusuz. İletişim halinde olmak, her alanda paylaşmak, meslektaş adaylarını motive edecektir. Öğrenciler mesleklerine ve gelecekteki meslektaşlarına sahip çıkacak, sürekli gelişim ve dönüşüm için "birlikte" bir şeyler yapılabileceğini fark edeceklerdir. İşte o zaman öğrenci edilgen değil etken, Türkiye'de kimya mühendisliği durağan değil dinamik olacaktır.

Sanırım fark etmişsinizdir, kendimize büyük hedefler koymaktan çekinmiyoruz. 80 sonrası çok şey kaybettik, geri kazanmaya çalışıyoruz. Bu ülkenin üreten, düşünen insanlarıyız, daha çok üreten, daha çok düşünen ve iyi örgütlenmiş insanları olacağız. 50. yıl Odamıza yakıştı, GKM ile taçlandıracağız. Zaman, GKM ve demokratik kitle örgütülüğünü var güçle yükseltme zamanı!

ARAMIZA YENİ KATILANLAR

Sicil	Adı Soyadı	Şube	Sicil	Adı Soyadı	Şube	Sicil	Adı Soyadı	Şube
17690	EREN DENİZ	GÜNEY	17767	BURCU GÖRÜR	İSTANBUL	17843	MEHMET FİKRET RAMOĞLU	KARADENİZ
17691	VELİTTİN KARAGÖZ	EGE	17768	MAKBARE YILDIRIM	İSTANBUL	17844	BURCU GÖZÜTOK	KARADENİZ
17692	ATİYE YÜKSEL	ANKARA	17769	SABİT MERT SOMTÜRK	İSTANBUL	17845	FAZİLET KALKAVAN	KARADENİZ
17693	HANDE ÇELİK	ANKARA	17770	SEVGÜL TEKİN	İSTANBUL	17846	ZEYNEP AKKAYA	KARADENİZ
17694	SELDA ÖNEN	ANKARA	17771	CEMALETTİN KARTAL	İSTANBUL	17847	EMİNE ÜNAL	ANKARA
17695	ALİ ÇAĞLAR ANEK	ANKARA	17772	SAMİ COŞKUN	İSTANBUL	17848	SAVAŞ KAHRAMAN	ANKARA
17697	METİN ESEN	KOCAELİ	17773	ELVAN ŞEN	EGE	17849	SEVİNÇ YENİTÜRK (BELEN)	ANKARA
17698	MEHMET OĞUZHAN ERTOK	GÜNEY	17774	CANER ÇAYLAK	EGE	17850	SERKAN ODAK	ANKARA
17699	SEÇİL KARADURMUŞ	GÜNEY	17775	MERT TUNÇER	EGE	17851	ULAŞ YILDIRIM	ANKARA
17700	HİLMİ DAVARCI	GÜNEY	17776	ELİF ECE KAYAALP	EGE	17852	AYŞE NUR YILDIRIM	ANKARA
17701	CANER MENEKŞE	GÜNEY	17777	OKAN BOZCAARMUTLU	EGE	17853	DENİZ DEĞİRMENÇİ	ANKARA
17702	SAMİ GÜLSOY	İSTANBUL	17778	OKTAY MUTLU	EGE	17854	CEM ARİF AKKAYA	BURSA
17703	MURAT KAAN EKİNCİ	İSTANBUL	17779	SEZÂİ ÖZKAN	EGE	17855	DOĞAN GÜRBÜZ	KOCAELİ
17704	ÖZNUR GÖKSU	İSTANBUL	17780	MİNE İNAL	EGE	17856	HASAN ÖZGÜR ÖZENSOY	KOCAELİ
17705	FERYAL YILDIRIM	İSTANBUL	17781	METİN TANIR	GÜNEY	17857	HÜLYA SERENBAY AKDENİZ	ANKARA
17706	REYHAN KAYABEY	BURSA	17782	MEHMET ÜNAL SOYKAN	EGE	17858	ÖZLEM YENİKURTULUŞ	KARADENİZ
17707	GİZEM DEMİRCİ	BURSA	17783	EBRU KARAKUZU	ANKARA	17859	SALİH KORUL	ESKİŞEHİR
17708	GÜNGÖR AYDÖNER	KOCAELİ	17784	AYSUN DURDU	ANKARA	17860	ERHAN KÜÇÜKÖZER	KOCAELİ
17709	ADNAN ÇINAR	ANKARA	17785	FULYA BUDAK	EGE	17861	KEMAL COŞKUN	ANKARA
17710	AYNİL İPEK	TRAKYA	17786	MUSTAFA ALPER İŞIKSAL	ANKARA	17862	ESRA TEZEL	TRAKYA
17711	FATİH ALPAY VURAN	EGE	17787	EBRU MUTLUKAN (TURAN)	BURSA	17863	TANER ACAR	TRAKYA
17712	BANU KANLI	İSTANBUL	17788	ZEKERİYE KILIÇKARA	GÜNEY	17864	CENGİZ CEBECİ	TRAKYA
17713	ÖZLEM KÜÇÜKŞAHİN	İSTANBUL	17789	MELEK SAĞLIK	İSTANBUL	17865	NİLAY KUMRAL	TRAKYA
17714	FERİHA PINAR BALKAN	İSTANBUL	17790	SEMRA GÜZELTAŞ	GÜNEY	17866	GÖKÇE ÖZÖĞRETMEN	ANKARA
17715	TARKAN UYSAL	EGE	17791	MURAT İSTANBULLU	İSTANBUL	17867	KÜRSAT AKSOY	KOCAELİ
17716	TUĞBA ALP	ANKARA	17792	BÜLENT GÜNAÇAR	ANKARA	17868	VURAL KAMİL AKYAZAN	ANKARA
17717	TİMUÇİN ÖNER	TRAKYA	17793	YAŞİN YALINCAK	İSTANBUL	17869	HÜLYA YILMAZ	KARADENİZ
17718	MELTEM METEOĞLU	TRAKYA	17794	GÜLENER BELLİKAN	İSTANBUL	17870	ERDEN SÖNMEZ	İSTANBUL
17719	CEMİLE ÖZGE ERTEKİN	TRAKYA	17795	DENİZ KOÇDAN	ANKARA	17871	ERTUĞRUL HAYDAR AKGÖNÜLLÜ	ANKARA
17720	REFİYE TAHİR	TRAKYA	17796	İREM DENİZ RENÇBER	ANKARA	17872	ALİ TABAK	İSTANBUL
17721	SEYFETTİN SÖNMEZ	TRAKYA	17797	ŞÜKRAN TÜRKMEN	EGE	17873	SÜHEYLA YAMAN	ANKARA
17722	DERYA İŞİK	İSTANBUL	17798	AYŞE (ÖZERDEM) YILDIZ	ESKİŞEHİR	17874	MURAT SERDAR SAVAŞ	ESKİŞEHİR
17723	ÖZLEM GÜVENDİ	İSTANBUL	17799	YUSUF AYDIN	ANKARA	17875	ESMA AYDIN	EGE
17724	ECE PEMBEÇİOĞLU	TRAKYA	17800	RAHİM YAZAN	ANKARA	17876	ŞAFAK DEMİR	TRAKYA
17725	GÜRKAN PEMBEÇİOĞLU	TRAKYA	17801	KLÜTFİ TUĞLU	ANKARA	17877	HAKAN ÜNEL	İSTANBUL
17726	NURHAN GÜNAY	EGE	17802	MEHMET SALİM	EGE	17878	FATİH MEHMET CANSIZ	ANKARA
17727	HÜLYA YAŞAR	KOCAELİ	17803	SEBAHATTİN ÖZBAŞ	ANKARA	17879	SELCEN ERARSLAN	ANKARA
17728	AYNUR AYDOĞAN	ANKARA	17804	MURAT YILMAZ	İSTANBUL	17880	ÖZLEM DOĞAN	EGE
17729	SABRİ KIRELLİ	ANKARA	17805	EBRU SÜPÜRGEN	EGE	17881	BUKET MÜJDE	GÜNEY
17730	BİRGÜL KOÇİSAR	ANKARA	17806	HALİL İBRAHİM YALGIN	GÜNEY	17882	İSMAIL SEVOK	GÜNEY
17731	HASAN AYAN	İSTANBUL	17807	BANU DİKER	BURSA	17883	NİHAZ GÜLER	İSTANBUL
17732	SEDAT KAZANÇ	İSTANBUL	17808	BARİŞ ÖNER	BURSA	17884	HÜSEYİN NUSRET KARADAĞ	İSTANBUL
17733	İRFAN BAYINDIR	ESKİŞEHİR	17809	BAHRİYE BAHAR DİNÇ	BURSA	17885	FATİH SÜNEL	TRAKYA
17734	HAFİZE TULİN TOKER	EGE	17810	MEHMET SELAMİ GÜLER	GÜNEY	17886	GÜLDEN ACAR	TRAKYA
17735	MAZLUM ÜNLÜ	ANKARA	17811	İLKER YUVKA	GÜNEY	17887	İSMAIL SARAN	TRAKYA
17736	ÇİĞDEM ÇELİKGÖÇÜS	ANKARA	17812	NURGÜL ÜLGER	GÜNEY	17888	MURAT ERKOÇ	TRAKYA
17737	ZEYNEP ÖZAYDIN	ANKARA	17813	HAYDAR UÇARSU	ANKARA	17889	HÜSEYİN KARACA	TRAKYA
17738	GÖKAY TURGUT	ANKARA	17814	İBRAHİM DOĞAN	ANKARA	17890	HACER EVCİM	TRAKYA
17739	AYLIYE ALTIN	İSTANBUL	17815	BUĞRA SÜKAN	İSTANBUL	17891	İLKER AYDIN	TRAKYA
17740	CENK PERTEV	KOCAELİ	17816	YURDAGÜL DEVRAN	ANKARA	17892	ERDAL DÜZELTİCİ	KOCAELİ
17741	BARİŞ ALTAYLI	ANKARA	17817	SALİH SEYMENOĞLU	İSTANBUL	17893	BANU SARKIN	GÜNEY
17742	İBRAHİM DOĞAN	ANKARA	17818	HANDAN AKPINAR	İSTANBUL	17894	LÜTFULLAH ÇAM	TRAKYA
17743	İLKER KARABULUT	İSTANBUL	17819	BERRAK KABATAŞ	İSTANBUL	17895	MUSTAFA BUĞRA ANDIRIN	İSTANBUL
17744	GÜLSÜM GÜRBÜZ	ESKİŞEHİR	17820	MEHMET BORA TOPÇU	İSTANBUL	17896	ONUR TÜRKÖZ	ANKARA
17745	ALİ ULUŞAHİN	ESKİŞEHİR	17821	EMİNE İŞCAN	İSTANBUL	17897	SEVİLAY İŞIKLIOĞLU	EGE
17746	AHMET GENÇTÜRK	ANKARA	17822	SUAT ERDÖNMEZ	ESKİŞEHİR	17898	FATİH İÇER	ANKARA
17747	BURCU UÇAR	ANKARA	17823	ÖZLEM YILMAZ	ESKİŞEHİR	17899	ZEBUR SALMANOĞLU	EGE
17748	DUYGU DURGUN	ANKARA	17824	AYŞE YASEMİN ÖZPARPUCU	İSTANBUL	17900	ERSİN GEÇCEL	KOCAELİ
17749	FETİYE ÖZTÜRK	TRAKYA	17825	ZEYNEP TAŞDEMİR	İSTANBUL	17901	YALÇIN KAYNARPUNAR	KARADENİZ
17750	MEHMET ŞEVKET YILMAZ	ANKARA	17826	NARİN DURAS	İSTANBUL	17902	EMİNE KARAKUŞ	BURSA
17751	YAŞAR LEBLEBİCİ	EGE	17827	FERİDE SEVAL	İSTANBUL	17903	HAFAVA AVCI	BURSA
17752	SERHAT KAHRAMAN	BURSA	17828	FAHRİ ŞEN	BURSA	17904	DİDEM SAVAŞKAN	İSTANBUL
17753	SERAP DİKBAŞ	İSTANBUL	17829	HAYRİ DANIŞMAN	GÜNEY	17905	SONGÜL İLDEGEZ	İSTANBUL
17754	ZUHAL ASLANKILIÇ	İSTANBUL	17830	YASEMİN KÖSE	İSTANBUL	17906	HAMİYET ARSLAN	İSTANBUL
17755	BİRCAN KÖSE	KARADENİZ	17831	MEHMET YILMAZ	İSTANBUL	17907	KORAY KOL	EGE
17756	OKTAY GÜMÜŞ	KARADENİZ	17832	MELİKE ZAHİRE YAVUZ	İSTANBUL	17908	MURAT SERKAN ÖZÜMİT	EGE
17757	ABDULLAH GÜLSEÇKİN	İSTANBUL	17833	MÜNİRE ÖZLEM TURAN	ANKARA	17909	HASİNE ARZUMAN	EGE
17758	ÖZGÜR SERDAR DEMİRCAN	İSTANBUL	17834	AYLİN ALDIÇ	GÜNEY	17910	ZEHRA GÜLŞAH ARABACIOĞLU	EGE
17759	MİLAY KARACAÖĞLAN	İSTANBUL	17835	VOLKAN ŞAHİN	ANKARA	17911	EMİNE BİLGİN	EGE
17760	EMİNE SANSARCI	İSTANBUL	17836	AYDIN TOPCU	İSTANBUL	17912	ÖZKAN AYDIN	EGE
17761	ÖZLEM KIZIR	İSTANBUL	17837	MUHAMMET ALTINKAYA	ESKİŞEHİR	17913	NİLAY ARDA	EGE
17762	SENEM KÜÇÜK	İSTANBUL	17838	CEMİL ÇUBUKÇU	KOCAELİ	17914	BEHİYE ELİF TİFTİK	ANKARA
17763	İŞİK SIVIL	İSTANBUL	17839	BAKİ ANBAŞ	GÜNEY	17915	ELİF BAYHATUN	İSTANBUL
17764	KORAY TOY	İSTANBUL	17840	ZERRİN TANBURACI	EGE	17916	FEVZİ HIRA	GÜNEY
17765	ASUMAN YALÇIN	İSTANBUL	17841	GÜVEN TARSUSLUGİL	GÜNEY	17917	İZZET BİRGİN	İSTANBUL
17766	NERGİZ DEMİR	İSTANBUL	17842	AHMET FİDAN	TRAKYA	17918	EMİNE AYTEKİN	İSTANBUL

Sicil	Adı Soyadı	Şube	Sicil	Adı Soyadı	Şube	Sicil	Adı Soyadı	Şube
17919	GÜL SEDEF BOLGÜN	İSTANBUL	18001	MEHMET CELAL BOZDAN	GÜNEY	18083	MEHMET BAKKAL	ANKARA
17920	AYLA AKSU	İSTANBUL	18002	İSMAIL AKMAN	ANKARA	18084	SEYHAN ATEŞCELOĞLU	ANKARA
17921	HÜSEYİN TÜRKÖĞLÜ	ANKARA	18003	MEHMET AKİF ERDURAN	İSTANBUL	18085	SEHAT ÖNAL	ANKARA
17922	AYHAN DUT	İSTANBUL	18004	MUSTAFA ÖZTÜRK	ESKİŞEHİR	18086	CAFER SALMAN	KOCAELİ
17923	ASLI KURU	İSTANBUL	18005	ÖZNUR GAYRETLİ	EGE	18087	SEDA DEMİRKOL	İSTANBUL
17924	ALAAADDİN BÜRKAN SARIALIOĞLU	İSTANBUL	18006	MÜGE ULUSOY	TRAKYA	18088	GÖKÇE ÇAKALI	İSTANBUL
17925	BANU DİDEM ERTAL	ANKARA	18007	ASLI SAYIN	BURSA	18089	MEHMET FATİH PABUÇCU	İSTANBUL
17926	BAHATTİN TALUĞ	BURSA	18008	GÖKHAN AYATA	GÜNEY	18090	ENDER İRİN	İSTANBUL
17927	MUSTAFA ALTINTAŞ	ANKARA	18009	AYŞE TÜRKYILMAZ	İSTANBUL	18091	FEREHNAZ ÇETİNDİŞ	İSTANBUL
17928	NEBAHAT DEMİR	KOCAELİ	18010	SEDA YILMAZ	KARADENİZ	18092	DİDEM ÜNDÜL	İSTANBUL
17929	AHMET SERDAR KARAKOÇ	ESKİŞEHİR	18011	ÇAĞLAR YILMAZ	KARADENİZ	18093	ALPAY ÖZER	İSTANBUL
17930	HARUN ÇETİNKAYA	ANKARA	18012	EBRU UYSAL	İSTANBUL	18094	DAVUT EMİRAL	KARADENİZ
17931	MURTAZA KARATEPE	İSTANBUL	18013	EFŞUN ÖZTEZCAN	BURSA	18095	BENGİ EREN ÖZTÜRK	TRAKYA
17932	SERKAN BAYRAKTAROĞLU	GÜNEY	18014	ÜMİT SEZER	BURSA	18096	MUSTAFA SAYIM YILDIZ	İSTANBUL
17933	EBRUL COŞKUN	ANKARA	18015	LAMİA MÜRÜVVEAT AVŞAR	BURSA	18097	OYA AYAN	İSTANBUL
17934	HURİYE HURİSER DEMİR	İSTANBUL	18016	BAHAR ERTEM	ANKARA	18098	ERKAN ORCAN	GÜNEY
17935	BAKİ ÇİL	İSTANBUL	18017	PINAR KARABALIK	ANKARA	18099	SEHER ERKEK	GÜNEY
17936	GÖKÇE DOĞAÇ	İSTANBUL	18018	BURCU SÜNGER	ANKARA	18100	ÖZGÜR YILDIZ	TRAKYA
17937	OZAN BARDO	TRAKYA	18019	HAKANA KARAKOÇ	ANKARA	18101	AYŞE TAŞ	ANKARA
17938	HANİFE NİLGÜN ARGÜN	İSTANBUL	18020	CEREN AKSAK	İSTANBUL	18102	EMEL KILIÇ	ANKARA
17939	GÜLŞEN GÜLTEKİN	KARADENİZ	18021	MURAT TOSUN	İSTANBUL	18103	MEHMET MELİK KAYA	ANKARA
17940	BÜLENT UYAN	ANKARA	18022	ÖZGÜR BİLGİLİ	İSTANBUL	18104	MEHMET ÖZKAN	ANKARA
17941	MUHAMMET BÜYÜKYILDIZ	İSTANBUL	18023	GÖZDE GÖZKE	İSTANBUL	18105	MEHMET ALGAN	ANKARA
17942	FATİH ÇAKIR	TRAKYA	18024	NİLGÜN LOFÇALI	İSTANBUL	18106	NEHAR ÇEVİK	ANKARA
17943	ALİ AKSU	TRAKYA	18025	İLCEL EROL	İSTANBUL	18107	BÜLENT BAYTEMİR	ANKARA
17944	ERCAN YÜKSEL	TRAKYA	18026	ERHAN DEMİRCİ	İSTANBUL	18108	BEDİA ÇAM	BURSA
17945	BÜLENT DARCAN	TRAKYA	18027	KADİR TAŞTEMÜR	İSTANBUL	18109	NURAY TIRYAKI	BURSA
17946	GÜLCAN ÇETİN	ANKARA	18028	HACI ALİ MOLLAOĞLU	KARADENİZ	18110	UMUT BABADAĞLI	ANKARA
17947	SİBEL TEMİZEL	ANKARA	18029	DİLEK GÖKTOPAL	KARADENİZ	18111	MUSA SEZER	BURSA
17948	YÜKSEL KÜÇÜK	GÜNEY	18030	ELİF ERTÜRKAN	ANKARA	18112	NEVCİHAN ÖZALP	EGE
17949	ÖZKAN GÖZÜBÜYÜK	ANKARA	18031	İSMAIL HAKKI TEKİNER	TRAKYA	18113	ÖZLEM ÇELİK	BURSA
17950	HACER BAŞPARMAK	EGE	18032	ESRA DEREÇİ	İSTANBUL	18114	HALE ÖZALEMDAR	KARADENİZ
17951	OSMAN AKŞİT	ANKARA	18033	HÜLYA ERKAHRAMAN	İSTANBUL	18115	TUBA AKSU YILMAZ	KARADENİZ
17952	ZEYNEP GÜL	ANKARA	18034	YÜCEL EROL	İSTANBUL	18116	ADİL SAYIN	İSTANBUL
17953	ELİF ÖZDEMİR	ANKARA	18035	YASEMİN HABERAL	İSTANBUL	18117	HALİT EYYUP BAYRAM	EGE
17954	FİGEN ÜNLÜTABAK	ANKARA	18036	BİNNAZ BAYHAN	İSTANBUL	18118	BEHİYE BEYHAN AKGÜL	ESKİŞEHİR
17955	ONUR GÜLÇAT	ANKARA	18037	EMİNE ŞAHİN	İSTANBUL	18119	BÜLENT KOÇYİĞİT	ANKARA
17956	YAHYA KEMAL KÖSALİ	ANKARA	18038	ORHAN ORUÇ	İSTANBUL	18120	MEHMET SABRİ KARAGÜNDÜZ	GÜNEY
17957	MİNE ÖZDEMİR	ESKİŞEHİR	18039	MUSTAFA DOĞU	İSTANBUL	18121	CEYDA ÇETİN	İSTANBUL
17958	HALUK URUL	GÜNEY	18040	SİBEL DOĞAN	İSTANBUL	18122	ONUR ÖZGÜN	EGE
17959	AHU SÖZÜDÜZ	GÜNEY	18041	AYTEKİN KOCABAŞ	ESKİŞEHİR	18123	SİNAN YALÇIN	GÜNEY
17960	ÖMÜR BERBER	GÜNEY	18042	ÇİĞDEM ÇUHADAR	EGE	18124	CENK EYÜP AÇIKEL	İSTANBUL
17961	CÜNEYT KUYTUL	GÜNEY	18043	İRFAN BARIŞ AKIN	ESKİŞEHİR	18125	TÜRKER ÇIRIK	TRAKYA
17962	SELÇUK ÇELİK	GÜNEY	18044	AHMET YİĞİT	EGE	18126	HAKAN BAYRAK	ESKİŞEHİR
17963	GÖKÇEN AKTAŞ	BURSA	18045	AYÇA OKTAY	ANKARA	18127	AHMET KILINÇ	KARADENİZ
17964	DERYA ŞANAL	ANKARA	18046	NURDAN ATEŞ	EGE	18128	MUSTAFA ERDEM	İSTANBUL
17965	ÇİĞDEM BAŞARA	ANKARA	18047	ESRA BAYDEMİR	EGE	18129	HAMDİ GÜLŞEN	ESKİŞEHİR
17966	MEHMET EMİN CANBAL	GÜNEY	18048	ASLI KIRIMŞELİOĞLU	EGE	18130	SERDAR DOĞAN	ANKARA
17967	AHMET BURAK AKIN	ANKARA	18049	İSA DOĞAN ATIK	EGE	18131	BİROL TAŞ	KOCAELİ
17968	ATAMAN KASAP	KOCAELİ	18050	DENİZ BAYÇIN	EGE	18132	AYŞE NESRİN GÖDENİZ	İSTANBUL
17969	SEMRAN KOZOĞLU DANACI	ANKARA	18051	DUYGU ÖZTÜRK	EGE	18133	SAMİ NARİN	GÜNEY
17970	CENK BİLAL	TRAKYA	18052	ZEYNUK GÜR	İSTANBUL	18134	SERAP ÖZER	İSTANBUL
17971	HANDE ŞANLI	KOCAELİ	18053	HAKAN DENİZLİ	ANKARA	18135	HAKAN EKİNCİ	ANKARA
17972	FATİH MENDERES ERSOYLU	ANKARA	18054	ZEKİ BATTAL	ANKARA	18136	DEMET ŞENTAŞÇI	GÜNEY
17973	HÜSEYİN ALTINYUVA	KOCAELİ	18055	NESLİHAN VUR	ANKARA	18137	AHMET ARKAN	GÜNEY
17974	SERAP ARMUTLU	ANKARA	18056	MÜMİN GÜLER	BURSA	18138	FUNDA GÜNER	ESKİŞEHİR
17975	ÖNER TULÜCEOĞLU	GÜNEY	18057	ENGİN ALP	İSTANBUL	18139	ERKİN ETİKE	ANKARA
17976	CAFER ZORLU	İSTANBUL	18058	HASAN CANBULAN	GÜNEY	18140	FEYZA GÜLŞAH ARSLAN	KOCAELİ
17977	DİLBER SELİN KARAKOÇ	İSTANBUL	18059	BERRİN KUDRET	EGE	18141	ZEHRA MEHTAP AKBAŞ	GÜNEY
17978	DİDEM GÖKSEL	İSTANBUL	18060	SEVİL YÜCEL	ANKARA	18142	ELÇİN GÜVERCİN	GÜNEY
17979	RALF ELHADEF	İSTANBUL	18061	MEHMET FEVZİ BİNGÖL	ESKİŞEHİR	18143	BERRAK AVCIOĞLU	GÜNEY
17980	DERYA BEKTAŞ SOMUNCU	İSTANBUL	18062	KAZIM KIRIŞÖZÜ	ANKARA	18144	EYLEM ÖZKAN	TRAKYA
17981	ZELAL ESİN ERKOVAN	İSTANBUL	18063	İNAN POLAT	GÜNEY	18145	TAYLAN SADI AVCIOĞLU	GÜNEY
17982	MUSTAFA DEVRİM DİNÇER	İSTANBUL	18064	ORHAN ŞAN	GÜNEY	18146	MEHMET HARMAN	ANKARA
17983	SİBEL TEMİZEL	İSTANBUL	18065	GÖKHAN METİN	GÜNEY	18147	ŞÜKRÜ ERTAN TUNGA LAÇIN	ANKARA
17984	EROL MORİS HABİB	İSTANBUL	18066	ADEM IRMAK	ANKARA	18148	BURCU BAŞLIOĞLU	İSTANBUL
17985	MELTEM BEDİR	ANKARA	18067	ESRA ONUR	İSTANBUL	18149	EMİNE KAYA	ANKARA
17986	KERİMAN AYYILDIZ	ANKARA	18068	YUSUF YAVAŞ	ESKİŞEHİR	18150	SEMA TUNCEL	ANKARA
17987	ZÜHAL KONRAT	TRAKYA	18069	İ. HİKMET TOKSÖZ	İSTANBUL	18151	DERYA GÜLBAHAR	ANKARA
17988	ELÇİN ATILGAN	EGE	18070	LEVANT AKTAŞ	KARADENİZ	18152	FİLİZ GÖKÇEK	ANKARA
17989	GÜL ÜNVEREN	GÜNEY	18071	ENGİN İŞCAN	İSTANBUL	18153	SERKAN CİNGİ	ANKARA
17990	AHMET KONAR	İSTANBUL	18072	EMİNE YALÇIN	ESKİŞEHİR	18154	MEHMET ÜNVER	ANKARA
17991	GÖKNUR GÖKÇE	GÜNEY	18073	AYŞEGÜL SONGÜL	ESKİŞEHİR	18155	ÖZLEM TEKMEK	ANKARA
17992	SEFER SUNAR	KOCAELİ	18074	ESİN BAYRAMOĞLU	ESKİŞEHİR	18156	LEMAN TELÇEKEN	ANKARA
17993	MEHMET ALP TOLCU	EGE	18075	FARUK MÜNGAN	ESKİŞEHİR	18157	OSMAN OTURUM	GÜNEY
17994	ÜMİT ULUS	KARADENİZ	18076	ALPER ERYAZICI	ESKİŞEHİR	18158	SERDAL DÖNMEZ	GÜNEY
17995	MUHAMMAREM DEMİRELLİ	ANKARA	18077	GÜNNİZ ÖZÇELİK	İSTANBUL	18159	AKIN DEMİR	ANKARA
17996	YASEMİN ERCAN	ANKARA	18078	HATİCE BULUT	ANKARA	18160	MAHMUT CELAL ALAY	ANKARA
17997	SERVET EROĞLU	ANKARA	18079	NESLİHAN AYTEKİN	İSTANBUL	18161	MEVLÜT ERAY ŞAHİN	ANKARA
17998	TURGAY URAL	İSTANBUL	18080	ÖZLEM TUNÇ	ANKARA	18162	FATİH FIRAT	ANKARA
17999	NEZİH BEŞİM MÜFTÜĞİL	İSTANBUL	18081	POLİN AYTER	ANKARA	18163	OMAN FARUK TAŞATMANLAR	BURSA
18000	ALPER GÜRBÜZ	İSTANBUL	18082	EMRE ERDEM	ANKARA	18164	BETÜL KIZILTAN	EGE

Sicil	Adı Soyadı	Şube	Sicil	Adı Soyadı	Şube	Sicil	Adı Soyadı	Şube
18165	AYŞE NİLGÜN ÖZTEKİN	İSTANBUL	18247	FERDAĞ YILDIRIM	İSTANBUL	18335	HALİL ATAK	ANKARA
18166	NİLGÜN ATAR	İSTANBUL	18248	BURCU TUNAMAN	TRAKYA	18336	SEVİL YEMENİCİ	ANKARA
18167	KUZAY NAIM	İSTANBUL	18249	MURAT AVCI	TRAKYA	18337	SALİH BENDİ	ANKARA
18168	OKAN DEMİRCİ	İSTANBUL	18250	NEBAHAT TÜRKDOĞAN	TRAKYA	18338	ORHAN BOZKURT	EGE
18169	NESİBE ENGİN	ANKARA	18251	LEVENT ARSLAN	TRAKYA	18339	AKİF GEÇER	KARADENİZ
18170	MEHMET POLAT	İSTANBUL	18252	İLKER BAYIK	TRAKYA	18340	DERYA ŞAHİN	GÜNEY
18171	BAHAR DİNÇEL	İSTANBUL	18253	EVİRİM SEVİM	TRAKYA	18341	CENK KAYA	KOCAELİ
18172	MELİSA ÖZGE ÖZGEN	İSTANBUL	18254	MUSTAFA CEVDET KANBEROĞLU	KOCAELİ	18342	DURŞUN ÖZENLİ	GÜNEY
18173	BARİŞ ÖRGÜN	İSTANBUL	18255	FATİH YAMAN	İSTANBUL	18343	AYKUT KARADAĞ	İSTANBUL
18174	ÖZLEM ŞİRİN KIRBAŞER	İSTANBUL	18256	CANAN YALÇINYUVA	İSTANBUL	18344	METİN ERYILMAZ	EGE
18175	MEHMET SERKAN KÜÇÜK	İSTANBUL	18257	ELÇİN SARI	İSTANBUL	18345	MURAT YENİYURT	İSTANBUL
18176	DEMET ÖZLEMİŞ	İSTANBUL	18258	HİLAL ŞULE ÖZDEMİR	KOCAELİ	18346	AYFER ÖZDEMİR	ANKARA
18177	ÖZNUR SARAÇOĞLU	İSTANBUL	18259	SEZAİ CİHAN DALMIŞ	ANKARA	18347	AYŞE KIZILTAŞ	ANKARA
18178	GÜLİSTAN YORGUN	İSTANBUL	18260	YUSUF BİNGÖL	KOCAELİ	18348	TÜRKÖĞÜN ALGÜL	ANKARA
18179	SİNEM ÇINAR	İSTANBUL	18261	EROL AYDOĞAN	KOCAELİ	18349	BESTE ALGÜL	ANKARA
18180	GAMZE ALTUN	İSTANBUL	18262	ŞEREF CENK KARAKAŞ	İSTANBUL	18350	ŞENAY ŞEN	İSTANBUL
18181	SUAT FERHAT POLAT	İSTANBUL	18263	HASAN AKYILDIZ	İSTANBUL	18351	BURCU SEL	İSTANBUL
18182	FATMA DEMİREL	İSTANBUL	18264	SANIYE GÜLAY ÇELİK	İSTANBUL	18352	İŞİL KUŞKULU	İSTANBUL
18183	MEHMET GÖKKAYA	ANKARA	18265	TANJU BURGUCU	İSTANBUL	18353	ELVADE GÜNEY	İSTANBUL
18184	HÜSEYİN YILMAZ	GÜNEY	18266	TUBA AKKUŞ	İSTANBUL	18354	İBRAHİM BERBER	İSTANBUL
18185	ARZU ÖZKAN	GÜNEY	18267	ŞENSİN ULUSOY	İSTANBUL	18355	SERÇİN ERMİŞ	İSTANBUL
18186	ÜLVİ BAYRAK	İSTANBUL	18269	FULYA YAHYA	İSTANBUL	18356	SİBEL AKTAŞ	İSTANBUL
18187	YASEMİN ANDAÇ	BURSA	18271	EMRAH ÖZDEMİR	İSTANBUL	18357	BURÇİN HACİBEKİROĞLU	İSTANBUL
18188	SİDİKA BOLKAN	İSTANBUL	18272	MAHİR TULUNAY	İSTANBUL	18358	SELİN NURSAL	İSTANBUL
18189	EBRU BALİBEK	ANKARA	18273	YASEMİN TANVER	İSTANBUL	18359	BÜŞRA ÇELİK	İSTANBUL
18190	ADİLE ÇINAR	İSTANBUL	18274	DİLEK KURTULUŞ	İSTANBUL	18360	ZEYNEP GÖREN	İSTANBUL
18191	MUSTAFA TÜRKYÜCEL	İSTANBUL	18275	İBRAHİM SEMİH KAÇAR	İSTANBUL	18361	ÖZLEM ÖZTEKİN	İSTANBUL
18192	NERGİZ AKPINAR	İSTANBUL	18276	NEFİSE NİHAL YANMAZ	İSTANBUL	18362	FATMA ASLIHAN AKSOY	İSTANBUL
18193	BUKET ÇAKIT	GÜNEY	18277	CİHAN GEÇGEL	KOCAELİ	18363	ENGİN YAĞMUR	İSTANBUL
18194	GÜLSÜM AKBULUT	ANKARA	18278	CEYDA BEŞER	ESKİŞEHİR	18364	ELÇİN KOÇAK	İSTANBUL
18195	ATILLA GÜZEL	KOCAELİ	18279	FARUK TATAR	GÜNEY	18365	ÜLKÜ KOLÇAK	İSTANBUL
18196	NADİR ORKUN CİVİ	İSTANBUL	18280	SÜLEYMAN FİKRET ULUÇ	İSTANBUL	18366	AHU ULUÇ	İSTANBUL
18197	SERKAN ATMACA	ANKARA	18281	İLKER ÖZTÜRK	İSTANBUL	18367	GÖKÇEM GÖKÇE BAŞARAN	GÜNEY
18198	HÜSEYİN ÇAKIR	BURSA	18282	HAYRİYE ZEYNEP ÖZMEN	İSTANBUL	18369	KADER ULUSOY	GÜNEY
18199	ERDEM YIKAR	BURSA	18283	SERPİL ÜNAL	İSTANBUL	18370	NİMET KIZILTEPE	İSTANBUL
18200	CÜNEYT AKPULAT	BURSA	18284	NAZİFE GÜN UZAR	İSTANBUL	18371	MEHMET KARATAŞ	GÜNEY
18201	ENVER UMUT ÇEKİÇ	BURSA	18285	BEHÇET BOLLUK	İSTANBUL	18372	SEHER ŞENADA	EGE
18202	ALİ DENİZLİ	BURSA	18286	RİDVAN BİNGÖL	İSTANBUL	18373	SEMA TERZİ	İSTANBUL
18203	ÖZCAN ÇAKMAK	EGE	18287	DOĞAN ARISUT	İSTANBUL	18374	SELMA EKİN	ESKİŞEHİR
18204	ELİF NUR LÖLE	EGE	18288	HİKMET TANRIKULU	İSTANBUL	18375	MEHMET SATILOĞLU	GÜNEY
18205	MELİKE CENGİZ	ESKİŞEHİR	18289	KENAN CEBECİ	İSTANBUL	18376	İHSAN KEKLİK	İSTANBUL
18206	HALİL İBRAHİM BİLEN	ANKARA	18290	ALPER ARSLAN	İSTANBUL	18377	HÜSEYİN İLKER TUNCA	ESKİŞEHİR
18207	GÜRKAN KOÇ	BURSA	18291	NESRİN HATİPOĞLU	ANKARA	18378	AYSEL ERİŞÇİ	İSTANBUL
18208	ÖMER GÜRÇAY	BURSA	18292	YALAZ YALÇIN	EGE	18379	ÖZGÜR ÖZTÜRK	EGE
18209	HÜLYA GÖKBALKAN	BURSA	18293	FATMA YEŞİM ŞENER	EGE	18380	SERTAP APAYDIN	EGE
18210	AYŞE ÖZGE ALKAN	BURSA	18294	AYKUT PEHLİVANOĞLU	ANKARA	18381	ŞENAY BALBAY	EGE
18211	TOLGA TEKŞEN	ANKARA	18295	ÇİÇDEM GÜLEÇ	ANKARA	18382	AHMET UZTUĞ	EGE
18212	BURCU ATA	ESKİŞEHİR	18296	NURGÜL BADIOĞLU	ANKARA	18383	ONUR ULUDAĞ	EGE
18213	MOHAR KOZALIS	İSTANBUL	18297	HANDE YAVUZ	ANKARA	18384	VOLKAN ÖZENÇ	EGE
18214	AYŞE BETÜL AKDEMİR	GÜNEY	18298	RAZİYE DÜRMÜŞ	ANKARA	18385	SULTAN GÜLÇE	EGE
18215	UMUT BARIŞ AYHAN	GÜNEY	18299	MAHMURE ESENKAL	ANKARA	18386	ERBİL YILDIRIM	EGE
18216	BURÇİN ŞEN	KARADENİZ	18300	MESUT DELİKAN	BURSA	18387	İSMAİL AYDIN	EGE
18217	MUAMMER DEMİREL	KARADENİZ	18301	AYŞEGÜL FIRIN	İSTANBUL	18388	OZAN AKGÜL	EGE
18218	EMİNE ASLI BİLAL	KOCAELİ	18302	ÜMİT KARATEPE	GÜNEY	18389	OSMAN TURAN	EGE
18219	SİBEL GÜRLER	EGE	18303	AYŞE İSPİR	ANKARA	18390	GÖKHAN BOZOĞLU	EGE
18220	SENEM YETGİN	EGE	18304	AYSUN ORHAN	ANKARA	18391	EJDER GÖLÜKÇETİN	EGE
18221	SERKAN GÜNEŞ	EGE	18305	ASİR ÇOLOĞLU	İSTANBUL	18392	MÜMİN ENİŞ LEBLEBİCİ	EGE
18222	CAN ÖZKURT	EGE	18306	CUMALİ KESKİN	TRAKYA	18393	ALEV KARAASLAN	İSTANBUL
18223	NEVİN CAN	EGE	18307	GÖKÇEN GÜR	ANKARA	18394	YAVER SAKA	ANKARA
18224	KORAY MOLLA	EGE	18308	AHMET VAHİ KARADAĞ	ANKARA	18395	OSMAN GÖKALP	ANKARA
18225	RAMAZAN YÖĞÜTÇÜ	EGE	18309	ŞEMSETTİN YİĞİT	ANKARA	18396	ESSÜM ÖNER	ANKARA
18226	ÖZLEM KARAER	EGE	18310	NESLİHAN ŞAHİN	GÜNEY	18397	ASLI GÜNEŞ	ANKARA
18227	EMRAH OLGUN	EGE	18311	BELKIS KÖPRÜCELİ	İSTANBUL	18398	EMMUN KARAHAN	İSTANBUL
18228	MUSTAFA DOĞAN	ANKARA	18312	RAMAZAN SAVAŞ	EGE	18399	HATİCE BERAT KILIÇ	BURSA
18229	PELİN SARIKAYA	ANKARA	18313	HABİP ORHAN	İSTANBUL	18400	NURSEL SÖZÜNERİ	BURSA
18230	YUNUS DÜZMEKİ	TRAKYA	18314	EMİN SELAHATTİN UMDU	EGE	18401	GÜLER YILMAZ	BURSA
18231	HACER HACIOĞLU	KOCAELİ	18315	ŞERİF ÖLKER	TRAKYA	18402	MELİH ŞEREF MURADOĞLU	BURSA
18232	FERİDUN ERTÜRK	BURSA	18316	TUNAY ARI	KOCAELİ	18403	SÜLEYMAN ÜN	BURSA
18233	MEHMET KORAY GÖK	İSTANBUL	18317	UMUT HASKAYA	GÜNEY	18404	İREM EK	BURSA
18234	ÇAĞDAŞ KADAKAL	İSTANBUL	18318	HALUK BİLGE	GÜNEY	18405	MERAL KAYGISIZ	BURSA
18235	ESMA SEVİMLİ	ANKARA	18319	SEBA YILMAZ	İSTANBUL	18406	NERMİN CAN	BURSA
18236	SEVİM ARAPOĞLU	KOCAELİ	18320	HALE ZEYNEP YÜKSEL	KOCAELİ	18407	FATMA AYHAN	ANKARA
18237	CANER YILMAZ	ESKİŞEHİR	18321	ELYASE ŞARA	KOCAELİ	18408	FATMA ALTAY	ANKARA
18238	ASIM ONUR İLHAN	ANKARA	18322	MEHMET EBREÇ USALP	GÜNEY	18409	MURAT YILDIRIM	ANKARA
18239	MELİKE ORAK	İSTANBUL	18323	YAVUZ DÜNDAR	ESKİŞEHİR	18410	BETÜL GÖKTUĞ	ANKARA
18240	ENDER YURDABAĞ	İSTANBUL	18324	CÜNEYT AKYÜZ	ESKİŞEHİR	18411	SÜHA TEVFIK TUNCALP	İSTANBUL
18241	BİNNAZ LURÇİ	KOCAELİ	18325	ONUR DEMİRKIRAN	GÜNEY	18412	AYŞEGÜL AYDIN	KARADENİZ
18242	MERİÇ GÖRECE	TRAKYA	18326	AYDAN AYGÜN	ESKİŞEHİR	18413	DİLEK DEMİREL	KARADENİZ
18243	UĞUR KARACA	TRAKYA	18327	ALİ BULAMCI	KOCAELİ	18414	AZRA AKOVA	İSTANBUL
18244	SEMA GÜLER	KOCAELİ	18328	MEHMET TAŞ	GÜNEY	18415	MUHAMMED ERTUĞRUL	İSTANBUL
18245	UĞUR İLKBAHAR	ANKARA	18329	NİLGÜN GÜLBOY	ANKARA	18416	ALAATTİN ÖZDEMİR	ANKARA
18246	HASAN VURAL	ANKARA	18330	HAYDAR İLGÜN	TRAKYA	18417	PINAR TOPTAŞ	ANKARA
			18331	PELİN KUTULAY	ANKARA	18418	MEHMET TANAYDIN	ANKARA
			18332	UĞUR YILMAZ	ANKARA	18419	FATİH YILMAZ	ANKARA
			18333	YASİN AYDIN	GÜNEY	18420	SAMİ COŞKUN	BURSA
			18334	AYLİN MUHARREMOĞLU	EGE			